3 1761 07747357 7

PRECAT.
A 01484

867
653

86

UDVALGTE

POETISKE SKRIFTER

AF

WILHELM KARUP.

FEM DELE.

LEIPZIG

ALBERT FRITSCH'S SKANDINAVISKE BOGHANDELS FORLAG.

1869.

„Dom maa der til! Men den, der dømmer,
Bør mindes, at Geniets Frugt
Er kun et endeligt Product,
Der født af Tid, med Tiden svømmer.
Han vaage for Critikens Sag,
Før han et enkelt Værk berømmer;
Men overveie Nat og Dag,
Før han et stort Talent fordømmer!

„Thi det er let at rive ned,
Det er eiheller svært at tage;
Men vanskeligt, i Tabets Sted
At give det Fortabtes Mage
Og frelse, hvad der bli'er tilbage!

Henrik Hertz.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/udvalgtepoetisk1v5karu

WILHELM KARUPS

UDVALGTE POETISKE SKRIFTER.

FØRSTE DEEL.

FORTÆLLINGER OG SKIZZER.

FORTÆLLINGER OG SKIZZER

AF

WILHELM KARUP.

LEIPZIG

FORLAGT AF ALBERT FRITSCH'S SKANDINAVISKE BOGHANDEL.

TRYKT HOS W. DRUGULIN

1868.

INDHOLD.

	Side
Betlerens Datter. En Fortælling	5
Skolemesteren som Spion. En Fortælling	91
Spøgelset i Taarnkammeret. En Fortælling	99
En uskyldig Feiltagelse. En Fortælling	108
Den første ulykkelige Kjærlighed. En Fortælling	115
Bispen og Overdynen. En Fortælling	122
Den Gjerrige. En Characteerskizze	129
De Opvakte i Norge. En Skizze	143
London. En Skizze	151
En Aftenandagt. En Skizze	157

FORTÆLLINGER OG SKIZZER.

BETLERENS DATTER.

EN FORTÆLLING.

Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον
ἐπ' αὐτῇ βαλέτω.

St. Joannes.

FØRSTE CAPITEL.

DEN GAMLE JOHN.

— — „hans store purpurrøde Næse,
Hvor man med liden Møie kunde læse:
Sjæl! hold dig klogeligen i dit Støv!"
Baggesen.

Omtrent en halv Miils Vei fra London ligger Hammersmith, en lille venlig By af et landligt Udseende. De smaa Huse og Landsteder ere fordetmeste omgivne af smilende Haver, og paa en stor, aaben grøn Plads, ikke langt fra Landeveien, som fører til London, seer man den temmeligt anseelige Kirke med sit ranke hoie Spiir. I en Afstand af et halvthundrede Skridt bagved Kirken skimtes en rød Bygning imellem nogle Bogetræer, og træder man hen til disse, opdager man, at den røde Bygning er et lille nydeligt Landsted i smagfuld gothisk Stiil.

Det var en Søndag Eftermiddag i Juni 18**. Udenfor Porten til det anførte Landsted stod en

gammel graahaaret Tjener og smogede paa sin lille Kridtpibe, medens han med Velbehag betragtede de pyntelige Folk, som med Omnibusserne vare kjørte herud for at trække lidt frisk Luft eller tage en Forfriskning i Kroen, der ligger lige overfor Landstedet, paa den anden Side af Landeveien.

Den gamle John — som han der stod og smogede paa sin Pibe og slikkede Solskin — var en meget interessant Personlighed at see til. Han syntes at være mellem Halvtreds og Treds, var af Middelhøide, men meget corpulent. Den stærkt udviklede Mave kappedes med hans fyldige, nedhængende Kjæber om at vise, at han i sin Tid havde beseiret en uoverskuelig Mængde Boeuf og Porter, medens Næsen, der, paa Grund af sin stærke Rødme og sine blaa Pletter, for et phantastisk Digteøie let kunde tage sig ud som en Bouquet af „røde Roser og Violer blaa“, — bevidnede, at dens Eier havde viist megen Tapperhed lige overfor Geneverflasken. Der var en aabenbar Modsigelse imellem Udtrykket af hans Øine og Mund. Naar man blot betragtede de smaa, svømmende Øine, som livligt monstrede Enhver, der ankom med Omnibussen, skulde man troe, at John var en livsglad Sanguiniker; men naar man tog hans Mund i Øiesyn, saa var hele Glæden forbi; thi de stærkt nedhængende Mundviger gav tilkjende, at han havde faaet sin Broder-

part af det velbekjendte engelske Suurmuleri. Hvad Paaklædningen angaaer, da bar han et Par Floiels Beenklæder og fine hvide Bomuldsstromper og dertil et Par store jernbeslagne Læderskoe, saa stærke og klodsede, som man kun finder dem paa „Steenkuloen“. Paa Hovedet havde han en sort Jockeyhue med en stor fremstaaende Skygge af det Slags, som ere i høieste Mode i Blindeinstituterne. Endeligen var han ifort en drapfarvet Vest, der var saa lang, at den tillige gjorde Tjeneste som Mavebælte. At Skjorteærmerne vare upaaklageligt hvide, behøver jeg neppe at forsikkre mine Læsere om.

Som John nu stod i sine uskyldige Betragtninger, blev pludselig Porten reven op af en lille Tjenestepige med et ret smukt, men meget fortvivlet Ansigt.

— „For Guds Skyld, John,“ raabte hun næsten aandelos af Angst, „løb strax hen og hent Doctor Blore!“

— „Ja, vil lille Mary være saa artig at sige mig, hvordan jeg skal bære mig ad dermed?“ spurgte John i en rolig og ligegyldig Tone.

— „Her er ingen Tid til at gjøre Narrestreger. Mrs. Kelly er bleven dødelig syg; og jeg er saa bange for, at hun har Cholera. Skynd Dig, skynd Dig og hent Doctoren!“

— „Ja, vil lille Mary være saa artig at skynde sig med at sige mig, hvor jeg kan træffe Dr. Blore?“

— „Men hvad skal det dog til at staae og opholde Tiden med unyttige Spørgsmaal!“ raabte Mary med en Blanding af Ængstelighed og Vrede. „Du veed jo ligesaa godt som jeg, hvor Doctoren boer.“

— „Ikke saa heftig, lille Mary,“ svarede John med en piinlig Ro. „Hvad kan det nytte, at jeg veed ligesaa godt som Du, hvor Dr. Blore boer, naar Doctoren for en halv Time siden er kjørt til London, formodentlig for at hjælpe de andre Læger der med at faae Livet af de Cholerasyge.“

Mary blev ved denne Efterretning som lynslagen af Fortvivlelse og Raadvildhed.

— „O Gud, o Gud!“ raabte hun, idet hun knugede sin Haand om Grebet paa Portlaasen og Taarerne traadte frem i hendes store blaa Øine, „faaer Mrs. Kelly ikke strax Lægehjælp, saa er det ude med hende. Og“ — tilføiede hun ganske bleg — „jeg er saa gruelig bange for den afskyelige Sygdom.“

— „Kan Du holde inde med at flæbe, saa veed jeg Raad“, sagde John ganske tørt, medens han indhyllede sit store Hoved i en Tobakssky.

— „Skynd Dig blot med at sige, hvad Du veed, der er ingen Tid til at komme med Vrøvl.“

— „Seer Du, lille Mary,“ vedblev han i samme rolige Tone, „derovre i Kroen logerer jo en ung Doctor fra Danmark. Og han er hjemme; jeg saae ham for et Øieblik siden ved Vinduet. Nu tænker jeg som saa, lille Mary, at —“

— „Men saa skynd Dig dog og løb derover!“ raabte Mary i Munden paa ham, idet hun gav ham et opmuntrende Puf i Siden.

— „Denne Doctor er vist nok kommen herover til England,“ vedblev John, uden at bekymre sig noget om Marys Afbrydelser og Puf, „for at lære til Fuldkommenhed at slaae skikkelige Folk ihjel. og saa kan —“

Mary tabte nu ganske Taalmodigheden over Johns phlegmatiske Foredrag.

— „Men saa løb dog over til Lægen, John! Mrs. Kelly kan jo godt ligge og doe, medens Du staaer her og sladdrer. Hører Du, John, løb strax derover! Skynd Dig! Skynd Dig!“

Da John, trods denne energiske Opfordring, ikke rørte sig af Pletten, men gjorde Mine til at fortsætte sit Foredrag, gav Mary ham et vældigt Puf, og med de Ord: „Dit gamle Vrovl gaaer ikke et Skridt“, løb hun saa iilsomt over den grønne Plads til Kroen, at hun nær havde rendt et Par legende Børn overende.

— „Hvor gaaer man ind til den fremmede

Doctor?“ spurgte Mary den fiirskaarne, rodmussede Krokone, der stod i Døren og morede sig over de mange Gjæster, som det smukke Søndagsveir bragte hid fra Hovedstaden.

— „Der er da vel aldrig Nogen bleven syg derovre hos Jer?“ spurgte Krokonen med en Ængstelighed, der gav sig tilkjende ved en noget opspilet ubevægelig Mund, omtrent som paa en død Torsk.

— „Mrs. Kelly er pludselig bleven meget syg, og jeg er saa bange, at det er Cholera,“ svarede Mary hastigt. „Men hvor gaaer man ind til Doctoren?“

— „Det er ovenpaa, lille Mary,“ svarede Krokonen, der gjerne vilde have slaaet en Passiar af, dersom Mary ikke med Lynets Hastighed var løbet op ad Trapperne.

— „Gud bevar's!“ udbrød Krokonen og kastede et mistænkeligt Blik over til Mrs. Kellys Huus, „Choleraen er her i Hammersmith og lige overfor os! Ja, det kan endda være det samme,“ tilføiede hun noget fattet, „naar den bare ikke skader „Næringen“.“

Som hun talede saaledes med sig selv, kom Mary og den danske Doctor løbende ned ad Trapperne. De ilede skyndsomt forbi Krokonen, uden at Mary besvarede hendes Nik, eller Doctoren lagde Mærke til den ubeskrivelige Bevægelse, hun gjorde,

idet han sprang forbi hende, og som sikkert skulde tilkjendegive, at hun neiede.

Da Mary havde ført Doctoren ind i Mrs. Kellys Sovekammer, trak hun sig skyndsomt tilbage og lod ham ene med den Syge. Hr. Holst — saaledes hed den danske Læge — undersogte den syge Dames Tilstand, som han fandt hoist betænkelig. Alle Symptomer tydede paa, at hun havde faaet et heftigt Anfald af asiatisk Cholera. Hendes Ansigt var allerede liigblegt og Øinene stærkt indfaldne, omgivne af en blaa Rand; Stemmen var hæs, og kun med den yderste Anstrengelse kunde hun besvare Lægens faa Spørgsmaal.

Huset kom nu i den storste Bevægelse. Mary blev sendt efter en Vaagekone, og gamle John fik, paa Marys Vink, en streng Instruction om at „løbe“ paa Apotheket og hente de nødvendige Lægemidler. Holst forblev imidlertid hos den Syge.

— „Saa havde dog lille Mary Ret,“ sagde John, da han, uden at skynde sig altfor meget, gik over den grønne Plads; Mrs. Kelly har Cholera. Og hvorfor har hun Cholera? Fordi hun ikke er saa fornuftig som John og holder en streng Diæt. Jeg troer, at Cholera er en ligefrem Følge af at drikke Thee; og Thee skulde jo Mistress have tre Gange om Dagen. Fy, jeg kan faae Cholerine blot af at tænke paa den afskyelige vamle Drik, fy, fy!“

Da han efter fem Minuters Forløb vendte tilbage, gik han, uden at gjøre sig nogen Samvittighed af, om han kom et Par Minuter før eller senere hjem med Medicinen, først ind i Krostuen, hvor han tog sig en forsvarlig Dram Malurtbitter. Derpaa trak han en grøn Pægleflaske op af sin store Vestelomme og forlangte en Pægl Medicin i samme. Kromanden, der forstod Johns Sprog ligesaa godt, som en Apotheker forstaaer en Doctorrecept, fyldte hans Flaske med Genever. Med en vis Ømhed stak John Flasken forsigtigt ned i Vestelommen, hvorpaa han gik over den grønne Plads til Mrs. Kellys Bolig.

ANDET CAPITEL.

EN CHOLERASYG.

„Hoffe, du erlebst es noch,
Dass der Frühling wiederkehrt."
Fr. Rückert.

Uagtet alle Lægens Bestræbelser blev Mrs. Kellys Tilstand med hvert Øieblik mere og mere betænkelig. Den voldsomme Sygdom lod sig ikke standse i sin odelæggende Udvikling, og Døden syntes uundgaaelig. Hengivenheden for den syge Dame havde ganske betaget Mary Frygten for Sygdommen, og hun hjalp nu troligen Vaagekonen i dennes anstrengende og modbydelige Arbeide.

Holst gik uroligt frem og tilbage i Værelset med hastige Skridt.

— „Det er sikkert ude med hende," tænkte han. „Sygdommen er jo allerede indtraadt i sit tredie Stadium, der udelukker ethvert Haab om Helbredelse. Min Nærværelse her er igrunden ligesaa overflødig som Feltherrens paa Valpladsen, efterat Slaget er tabt; men", tilføiede han, idet han standsede i Vindues-

fordybningen og lagde sin Haand paa Panden, „de faa Øieblikke, som hun har tilbage, tør ikke gaae tabt for mig og Videnskaben. Naar Døden synes uundgaaelig, kan selv den ømmeste Samvittighed ikke bebreide os, at vi experimentere.“

Efter et Øiebliks Betænkning ilede han hen til et Bord, som stod i den anden Ende af Værelset, kastede sig paa en Stol og skrev nogle Ord paa en Lap Papir. Derpaa ringede han med Bordklokken og reiste sig med Papiret i Haanden.

Døren gik op; John traadte ind.

„Løb strax hen paa Apotheket med denne Recept,“ sagde Lægen og gav ham Papiret.

„Ja, strax,“ svarede John; men tilføiede ved sig selv, idet han gik, „dersom Du behager“, hvilken engelske Talemaade den danske Læge havde forglemt.

Efter ti Minuters Forløb vendte han tilbage med en Mixturflaske, som han overrakte Lægen.

„Det er godt,“ sagde denne; „saa kan Du gjerne gaae.“

John gik, men brummede atter „dersom Du behager“; thi Udeladelsen af denne Høflighed stødte uvilkaarligt hans Ambition.

Lægen tog nu en Spiseskeefuld koldt Vand og gjød deri et vist Antal Draaber af Mixturflaskens Indhold. Derpaa nærmede han sig til den Syge og hældte denne Dosis i hendes af Krampen stivt aabent-

staaende Mund, imedens han med spændt Opmærksomhed betragtede hendes Ansigt.

Efter nogle Secunders Forlob sporedes allerede Virkningen. Musklerne om Munden begyndte at bevæge sig, og den jernfarvede Tunge traadte noget tilbage i sit naturlige Leie.

Ved disse Symptomer opklaredes Lægens alvorlige Pande. Efterat han i nogle Øieblikke afvexlende havde betragtet sit Uhr og den Syges Ansigtstræk, gjentog han Forsoget, og Virkningerne af samme gav atter noget Haab. Denne Gang var det, som om et flygtigt Glimt af den naturlige Livsfarve viste sig paa den Syges indfaldne Kinder. Efterat Experimentet saaledes var blevet foretaget en halv Snees Gange med synligt Held, ophorte han dermed. Resultatet var overraskende og glædeligt. Mrs. Kelly havde atter antaget sit naturlige Udseende; Øinene havde faaet noget tilbage af deres naturlige Glands; Kinderne vare bedækkede af en svag Rodme; Krampen havde ganske forladt hende; hun kunde atter samle sine Læber og udstrække sig paa sit Leie: Livsvarmen var vendt tilbage, og hendes Pande bar Frelsens sikkre Tegn — nogle Perler af Sved.

— „Mrs. Kelly har beseiret Sygdommen," udbrod Lægen, medens han holdt sin Haand fast om hendes Haandled. „Der er Haab om, at hun kan helbredes," tilføiede han halvt hviskende og kastede

et Blik paa Mary, som stod ved Fodderne af Sengen og betragtede Lægens Miner med spændt Opmærksomhed.

— „Patienten maa tildækkes vel, at Sveden kan vedblive nogen Tid, og der maa sørges for, at hun har uforstyrret Ro til at sove,“ sagde Lægen til Vaagekonen. Derpaa tog han sin Hat og lovede at komme igjen om Aftenen.

Mary ledsagede ham til Døren; hendes store blaa Øine straalede af Glæde.

TREDIE CAPITEL.

LÆGEN OG BETLEREN.

„En alte Ma. en arme Ma,
er spricht ich um e Wohlthat a.“
J. P. Hebel.

Fire Uger vare netop forløbne siden hiin Søndag. I Londons Gader havde det bevægede og brogede Liv, som om Aftenen følger paa Søndagens høitidelige Stilhed, tabt sig. Omnibusserne havde ophørt med deres Væddekjørsel, og den svage Gasbelysning mindede om, at Natten var begyndt. I Gaderne saae man kun meget faa Mennesker; som Skygger bevægede de sig frem og tilbage. Her slentrede en Matros, som havde nydt formeget „Gin“, hen ad Fortoget; her kom et Par velklædte Herrer, som vendte hjem fra Klubben; her gik et Fruentimmer, som nynnede, og hvis Gang og Paaklædning viste, at hun drev Lasten som et Haandværk; her sneg sig en „Gentleman“ forbi, hvis Livsopgave det var, med en Taskenspillers Behændighed at lette sine Medmenneskers Lommer; paa denne Steentrappe, som fører

op til den rige Vexelleer Pugets Contoir ved St. Pauls Kirkegaard, sad et Par stakkels fattige, blege og udhungrede Sostre, som foretrak den klamme Natteluft's knugende Kulde for det offentlige smudsige Natteqvarteer, som det londonske Fattigvæsen bereder Sine.

Det var Midnat. Fra St. Paulskirkens store Klokke lød tolv dybe mægtige Slag. Idetsamme dreiede en ung Gentleman om Hjørnet til Newgate Street. Udenfor den massive Fængselsbygning standsede han sine Fjed, for at betragte denne berømte jordiske Forgaard til Helvede. Gaslygtens Skin belyste hans Skikkelse og Ansigt. Han saae ud til at være henved tredive Aar gammel, var slank og af Middelhøide. Skjøndt han var blond og havde regelmæsige Ansigtstræk, kunde man dog let see, at han ikke var en Englænder. Han bar nemlig ingen Bakkenbarter, men derimod et stort Overskæg, der skjulte Mundens Form; desuden var han indsvøbt i en Kappe af sydlandsk Snit. Men hvad der mere end dette tydede paa, at han var en Fremmed, var det godmodige, livsglade Udtryk i hans Ansigt og Blik. Denne Mand var den unge danske Læge, som vi allerede kjende fra Mrs. Kellys Huus i Hammersmith. Han havde været ude i Altgate og besøgt en Landsmand, en ung Polytechniker, hvis Dytighed havde forskaffet ham en udmærket god Plads i Mr. Pins

store mechaniske Værksted. Han var nys kommen forbi de to ulykkelige Søstre, som sad paa Pugets Trappe, og havde med sædvanlig dansk Godmodighed kastet en halv Krone i Skjødet paa den ældste, uden at forlange andet Beviis for deres Armod og Ulykke, end det flygtige Indtryk, som Synet af dem gjorde paa hans bløde Hjerte. Efterat have dvælet nogle Øieblikke udenfor Newgates berømte Fængsel fortsatte han sin Gang ned ad Skinnerstreet, Holborn Hill og Oxford Street.

Han var omtrent kommen til Hjørnet af Berwich Street, da Lyden af flere høirøstede Stemmer og Skrig vakte ham af hans Drømmerier. Ved at kaste Blikket ind i denne Gade opdagede han en Mængde Mennesker i en tætsluttet Klynge. Nysgjerrigheden drev ham derhen for at see, hvad der vel kunde være paafærde. Det var en Mand af et simpelt Udvortes, som var kommen i Slagsmaal med en gammel, skaldet og graaskægget Tigger. Den Første, der var noget beskjænket, havde, — saaledes fortalte en Herre, hvem Holst spurgte om Aarsagen til Tumulten, — af Kaadhed stødt den gamle Tigger overende. Denne havde, opbragtherover, udskjældt Manden, og de vare saaledes geraadede i en heftig Strid, der snart var gaaet over til Haandgribeligheder. Tiggeren ansaae sig ikke istand til at boxes med sin Modstander, og havde derfor slaaet fra sig med

sin Knortekjep. Derved havde han ganske tabt de Tilstedeværendes Deeltagelse; thi en Englænder taaler vel, at to Personer føre en ærlig Nævekamp; men den, som slaaes med Kjep eller andet Vaaben, har alle Tilstedeværende imod sig.

Holst, der var af den Mening, at han, som først har fornærmet sin Modstander, har Uretten paa sin Side, kunde ikke roligen see paa, at den gamle Mand, der ovenikjøbet var halt, blev mishandlet af sin langt overlegne Modstander. Han trængte sig igjennem Mængden, og med et eneste kraftigt Tag skilte han de Kæmpende fra hinanden.

„Skammer De Dem ikke," raabte han til den unge Slagsbroder, „saaledes at mishandle en gammel Krøbling! Og De, mine Herrer," — her vendte han sig med Indignation til de phlegmatiske Tilskuere, — „De kunne forholde Dem rolige ligeoverfor en saa brutal og oprørende Handling! Efter hvad jeg har erfaret, er denne gamle, fattige Krøbling bleven overrumplet af en kaad Person; hvad er da mere tilgiveligt, end at han værgede sig med sin Stok? Eller skulde han maaskee taale Fornærmelsen, blot fordi han var en gammel Krøbling og hans Angriber en ung stærk Karl? De kunne være ligegyldige Tilskuere eller tage Parti med hvem, Dem lyster, men jeg føler mig her som Gentleman opfordret til at tage den Svages Parti!"

En almindelig Mumlen var Mængdens Svar paa dette hoirøstede Raisonnement.

„Det er en Fremmed,“ udbrød Nogle. „Ned med ham!“ raabte et Par raa Stemmer.

Under denne Tiltale havde Betleren opsøgt sin Tiggerpose og sin Kjep, som hans Modstander havde vristet ham af Haanden. Hans Ansigt var meget forslaaet og han blødte stærkt, medens han grædende nedkaldte Himlens Forbandelse over sin Modstander og retfærdiggjorde sig for de Omkringstaaende.

Slagsbroderen havde imidlertid stillet sig slagfærdig lige overfor Betlerens Forsvarer.

— „En Englænder taaler aldrig Fornærmelser af en Fremmed!“ raabte han med et ondskabsfuldt Blik til Holst og kastede sin Frakke for at begynde en Boxning paa Liv og Død.

— „Hvis De vil boxes med mig,“ sagde Holst, „da kan De gjerne spare Deres Uleilighed. Jeg forstaaer mig ikke noget paa det Haandværk.“

— „Jo vist,“ raabte flere Stemmer, „han skal boxes! Er han en Gentleman og kan ikke boxes? Det er Snak, det er Feighed!“

Holst vidste ikke ret, hvorledes han skulde opfatte sin critiske Stilling. At han vilde bukke under i en Boxekamp med en ovet engelsk Boxer var ham kun altfor indlysende. Men paa den anden Side vilde han

ikke trække sig tilbage med Vanære og lade den gamle Tigger i Stikken.

Holst blev dog heldigviis fritagen for at indlade sig med sin udfordrende Modstander, da et Par „Policemen“ indfandt sig.

— „Hvad er her paafærde?“ spurgte den Ene af dem og trængte sig igjennem Mængden.

— „Det er et Overfald,“ svarede Holst. „Denne gamle Betler var sikkert bleven slaaet fordærvet, dersom jeg ikke havde kastet mig imellem ham og den brutale Karl.“ Her pegede han paa den udfordrende Boxer.

— „Vil den gamle Mand optræde som Klager,“ bemærkede den anden Policeman, „saa kunne vi strax begive os til det nærmeste Politibureau; hvis ikke, maa jeg bede Dem om at gaae hver til Sit.“

Boxeren havde imidlertid trukket sig tilbage mellem Mængden. Holst ønskede ikke at have flere Ubehageligheder for sin gode Villie og raadede derfor Betleren til at opgive Hævnen.

— „Han er beskjænket,“ sagde Holst til denne; „lad ham kun pille af. Jeg er Læge; De maa gjerne følge med mig, saa skal jeg forbinde Dem.“

Betleren takkede ham, tilsyneladende veltilfreds med hans Forslag, hvorpaa Mængden adspredte sig. Boxeren forsvandt.

— „Det er ikke saa farligt,“ — sagde Holst til

Betleren, efterat han var kommen hjem paa sit Værelse i Bondstreet, og Blodet var bleven afvasket. „Han har slaaet Dem et Par Tænder los og saaret Kinden. Men om otte Dage er det godt igjen.“

Han lagde ham derpaa et Par Plastre over det aabne Saar og bad ham at besøge sig om to Dage, for at han kunde see, hvorledes det gik med Helbredelsen af Saaret.

— „Det gjør mig ondt,“ sagde Betleren, synlig rørt, „at jeg ikke kan gjengjælde Deres Godhed med andet end min Taknemlighed. Men“, tilføiede han, „som De seer, er jeg en fattig, hjælpelos Skabning, der ikke har andet at leve af, end hvad barmhjertige Mennesker ville give mig.“

— „Jeg har gjort min Pligt, og det er mig nok,“ svarede Lægen med Selvfølelse. „Hvis jeg var formuende, skulde jeg gjerne give Dem en lille Understøttelse; thi det gjør mig ondt, naar jeg seer gamle Folk lide Nød. Men jeg vil alligevel give Dem den Bagatel, som jeg kan undvære.“ Han tog sin Pung op af Lommen og fremtog deraf en stor Sølvskilling, som han kastede paa Bordet til Betleren.

— „Gud velsigne Dem, unge Mand“, udbrod denne, da han hørte Klangen af det ædle Metal, og hans funklende Blik opdagede, at det var en Krone. Næsten med samme Hurtighed, som en Kat snapper

en Muus, greb Betleren Sølvstykket med sine krogede, magre Fingre og lagde det med Forsigtighed i en smudsig Skindpung, som han derpaa gjemte i sin Brystdug. „Det gjør mig meget ondt, at jeg maa berøve Dem, hvad De maaskee selv trænger til,“ sagde han med rolig og dæmpet Stemme. „Men De kan nok see, at min Nød er stor,“ hviskede han næsten uhørligt, idet han kastede et hastigt, men forskende Blik paa sin Velgjører.

— „De behøver nu ikke at lide Nød et Par Dage, og jeg kan meget godt imorgen undvære at gaae paa Comedie“, bemærkede Holst med ædel Resignation. „Gaa De nu hjem, og kom igjen iovermorgen Formiddag, saa træffer De mig sikkert hjemme.“

Betleren takkede ham atter og gik.

FJERDE CAPITEL.

LÆGEMIDLETS NAVN.

„Una hac medicina pestis ab eo potuit depelli.“

Cicero.

Mrs. Kelly havde forladt Sygeleiet, men var endnu meget svag. Hun sad næsten hele Dagen i sin Lænestol og beskjæftigede sig afvexlende med at læse og hækle. Den danske Læge besøgte hende regelmæssigt hver anden Dag, omendskjøndt han var flyttet ind til London for at høre chirurgiske og medicinske Forelæsninger. Naar han da kom til hende, pleiede han at underholde sig med hende i en Times Tid.

Det var Mandag Eftermiddag. Mrs. Kelly havde ganske opgivet Haabet om at see sin Læge denne Dag; thi det var to Timer over den Tid, han pleiede at komme. Men hun var just ikke meget utrøstelig derover; thi hun følte sig fuldkommen vel.

— „Han kommer ikke, Mary, nei mænd om han gjør,“ sagde gamle John, der stod ved Kjøkkenbordet og polerede nogle Gafler og Skeer.

— „Hvad er det for en „Han“, John taler om?“ spurgte Mary, som stod ved Skorstenen og lavede sig i Smug en lille Kop Kaffe.

— „Jeg mener naturligviis Menneskeflikkeren.“

— „Menneskeflikkeren! Hvad er det for En?“ spurgte hun leende.

— „Du kan heller ikke begribe noget, Mary; Du har ikke mere Omløb i Hovedet, end en Gaas. Jeg mener naturligviis Doctoren.“

— „Men, hvorledes kan Du kalde ham en Menneskeflikker?“

— „Jo, seer Du, lille Mary, naar mine Skoe gaae itu, saa trænge de til at repareres, og naar mit Cadaver gaaer aflave, saa trænger det ogsaa til Reparation. Men naar det nu ikke er syndigt at kalde ham, der reparerer mine Skoe, en Skoflikker, hvorfor skulde jeg da ikke have Lov til at kalde ham, der reparerer mit Cadaver, en Menneskeflikker?“

John havde netop fremført dette Argument, da det ringede paa Portklokken.

— „Det er vistnok Doctor Holst,“ raabte Mary; „skynd Dig og luk ham ind.“

— „Er det ham, saa slaaer det jo lige til.“

— „Hvorledes kan det slaae til?“

— „Jo, seer Du, naar man taler om Fanden, saa er han altid nær.“

— „Aa, lad nu være med den Snak og gaa og luk den unge Herre ind; jeg har endnu ikke faaet mig ordentlig paaklædt; jeg kan dog ikke modtage Folk, som jeg seer ud.“

John gik langsomt ud og aabnede Porten. Det var ganske rigtigt den danske Læge.

— „Er Mrs. Kelly tilstede?“ spurgte han hastigt.

— „Jo, siden De har cureret hende, har hun hele Tiden været hjemme.“ sagde den gamle Tjener med et sarkastisk Smiil.

Holst lagde ikke Mærke til Johns Spydighed, men gik uden Omsvøb ind og traf Mrs. Kelly i Dagligstuen.

Efterat Spørgsmaalet om hendes Helbredstilstand var uddebatteret, bad hun Lægen om at tage Plads.

— „Jeg har idag et Spørgsmaal at gjøre Dem,“ sagde hun, „og skjøndt jeg veed, at Læger ikke gjerne indlade sig paa Spørgsmaal, som angaae deres Kunsts Hemmeligheder, saa haaber jeg dog, at De vil opfylde min Begjæring.“

—„Meget gjerne, Mistress,„svarede Holst; „jeg gjør ingen Hemmelighed af min Kunst. Spørg De kun; hvis jeg formaaer det, skal jeg besvare Deres Spørgsmaal.“

—„De veed, at jeg lige fra det Øieblik, da jeg havde overvundet min skrækkelige Sygdom, beklagede mig for Dem, at det foraarsagede mig den heftigste Smerte, naar jeg nød Noget. Jeg antager, at denne Smerte, som

var eens i Munden og i Svælget, blev foraarsaget af de Draaber, som reddede mit Liv. Siig mig, kjære Doctor, Navnet paa disse Draaber."

— „Det var Salmiakdraaber."

— „Men, Du gode Gud! Salmiakdraaber! Hvorledes er det muligt, at jeg kan leve efter at have nydt Salmiakdraaber? Og De kunde saa letsindigt lege med et Menneskes Liv?"

— „Naar Døden synes uundgaaelig, kan der ikke længere være Tale om at lege med Livet," svarede Lægen. „Dengang jeg besluttede at forsøge dette Middel, havde jeg ikke mere noget Haab om at frelse Dem. De kan takke Salmiaken, at De nu lever, og har den end foraarsaget Dem Lidelser, saa er det vist, at disse med hver Dag ville aftage, indtil De føler Dem ligesaa rask som tidligere."

— „Jeg stoler trygt paa Deres Løfter; med Guds Hjælp ville de nok blive opfyldte," sagde Mrs. Kelly, der frygtede for, at hun havde saaret ham med sine Spørgsmaal.

— „Men, hvad troer De, at Deres Mand vil sige, naar han erfarer, at De har været Døden saa nær? Og hvad vil han endvidere sige, naar han hører, at De med en halv Flaske Salmiakspiritus har beseiret den ellers ubeseirede Cholera?"

— „Min Mand," — stammede Mrs. Kelly forlegen, medens en let Rødme bedækkede hendes blege Kinder;

„ja. han kommer nok ikke saa snart hjem; De veed. at han farer paa Ostindien,— jeg har jo engang fortalt Dem det. Men,“ tilfoiede hun fattet, „naar han faaer det at vide, vil han sikkert glæde sig og fole en varm Taknemlighed for Dem, som ved Deres Vovestykke har frelst mit Liv.“

FEMTE CAPITEL.

BETLERENS BOLIG.

„Han maatte ofte standse for at drage Aande, medens den Luft, han indaandede, syntes at lamme hvert Lem og sammensnerpe Brystet.

Ingemann.

Tre Maaneder vare forlobne. Vinteren nærmede sig. Den tykke klamme Taage, som i England viser sig mod Slutningen af Aaret, indhyllede Londons Gader, saa at hverken Sol eller Gas formaaede at trænge igjennem. Paa sit lille Værelse i Old Bondstreet sad Holst og studerede i Coopers berømte Chirurgi. En livlig Ild brændte i den aabne Kamin, og over en Spirituslampe snurrede Vandet i en lille Theekjedel. Pludselig hørtes tre stærke Slag med Jernhammeren paa Gadedøren. Denne blev aabnet, og en barsk Mandsstemme spurgte, om det var her, Doctor Holst boede. Pigen, der havde aabnet Doren, bejaede dette Sporgsmaal og viste ham op ad Trappen til Lægens Dør, hvor han bankede paa.

— „Kom ind!“ raabte Holst med spændt Nysgjerrighed.

Idetsamme aabnedes Døren, og en høi, bredskuldret Mand i smudsige og luvslidte Matrosklæder viste sig.

— „Er De Mr. Holst?“ spurgte den Indtrædende.

— „Ja,“ svarede Lægen, idet han reiste sig og loftede Skærmen lidt iveiret paa sin Lampe, saa at Lyset faldt paa den Fremmedes stærkt markerede Ansigt. „Hvad er Deres Ærinde?“

— „Jeg er sendt herned af den gamle Tom Burke, som De nok kjender,“ sagde den Fremmede.

— „Aha, De mener den gamle Betler, ikke sandt?“

— „Jo vel.“

— „Hvad ønsker han da?“

— „Han er pludselig bleven saa syg, at hverken jeg eller min Kone troer, at han kan leve. Om han selv troer det, veed jeg ikke; men han bad mig indstændigt om at gaae til Dem, for at bede Dem om at see til ham.“

„Er det langt herfra?“ spurgte Holst, idet han kastede sin Slobrok for at tage Frakke og Kappe paa.

— „Aa, det er ude i City, en lille halv Miil herfra.

— „Saa løb strax og hent en Droske, medens jeg gjør mig færdig.“ sagde Holst til den Fremmede.

Denne gik.

Et Par Minuter derefter sad Lægen i Drosken og Matrosen paa Bukken hos Kudsken. I fuld Gallop

kjørte Vognen til det smudsige Qvarteer af Staden, hvor Betleren boede.

Da de kom til Barrystreet, holdt Vognen stille. Matrosen sprang af Bukken og underrettede Holst om, at de vare komne til Stedet. Lægen betalte Kudsken og fulgte derpaa den Ubekjendte, der skulde føre ham til den syge Tigger.

De gik ind ad en lang mørk Gang. Ved Enden af denne var en Trappe, som førte ned i en Kjælder. Holst maatte holde den Ubekjendte ved Armen for ikke i Mørket at snuble eller løbe imod Væggen. Skjøndt han var modig, bankede hans Hjerte dog heftigt af Angst; thi han vidste jo ikke, om hans Fører var en Spitsbube, der havde lokket ham ned i denne mørke underjordiske Vraa for at myrde ham og afklæde og sælge hans Liig. Men at det nu var forsilde at dvæle ved disse Betragtninger, det indsaae han. Han vedblev derfor at følge sin Veiviser, indtil de kom til en Dør, udenfor hvilken hiin standsede.

„Her er det," sagde han, aabnede Døren og traadte ind.

Holst blev staaende udenfor; ikke alene hans bange Anelser, men ogsaa den utaaleligt kvalme, forpestede Atmosphære, som strømmede ham imøde, holdt ham tilbage.

„Kom kun indenfor og luk Døren!" raabte den

Ubekjendte; „den Smule Varme trækker jo ud. Jeg skal ret strax faae Lampen tændt.“

Holst tog Mod til sig og traadte ind.

Idetsamme adspredte en osende Tranlampes rødlige Blus det uhyggelige Morke og belyste Situationen.

Det var et temmeligt stort Værelse eller rettere sagt Rum med smudsige Vægge og et lavt Loft. Paa Gulvet, langs med Væggene paa begge Sider, laae en Mængde Klude og Halm, som udbredte en muggen Stank. En halv Snees menneskelige Skabninger var henkastet paa dette elendige og usunde Leie. I Baggrunden var en Aabning i Muren, der paa eengang tjente til Skorsten og Kamin. Paa denne saaes et Par Leerskaar og nogle udbrændte Kul. Ved Siden af samme stod en stor Trækasse, paa hvilken den matrosklædte Ubekjendte havde sat Lampen. En Stol fandtes ikke; den vilde her have været Luxus.

Holsts Blik floi hastigt hen over denne lille Verden af stor Elendighed. I Krogen tilhoire, længst tilbage i Rummet, opdagede han strax den syge Betler. Lampens Skjær faldt just paa hans gamle, rynkede og udtærede Ansigt. Han var dodbleg og stirrede med sit brustne Blik stivt hen for sig, som om han slet ikke havde bemærket Doctorens Nærværelse. Holst traadte hastigt hen til hans Leie og bøiede sig ned over ham, for at føle hans Puls. Denne

var næsten ikke til at opdage, saa svage vare dens Bevægelser.

— „Ak, det er Dem, Doctor,“ stønnede Betleren med hæs Stemme, da han ved at blive knuget om Haandledet var bleven opmærksom paa Holst. „Jeg har i flere Timer ligget i Dødskamp; men det var mig ikke muligt at døe, før jeg havde talt med Dem.“ —

— „Men hvorfor har De dog ikke sendt Bud efter mig før?“ spurgte Lægen i en bebreidende Tone.

— „Fordi jeg ikke tænkte, at Døden var saa nær“, svarede Betleren. „Og desuden tvivlede jeg om, at De vilde stige ned i dette Hul, for at see til en døende Tigger.“

Disse Ord hendøde paa hans Læber, og han sank som livløs hen paa sit usle Leie.

Lægen fremtog skyndsomt sit lille Haandapothek. Han aabnede en lille Flaske og holdt den hen under Næsen paa den Syge. Efter nogle Secunders Forløb vendte Livet tilbage hos denne.

— „Nei, jeg kan ikke døe, før jeg har talt med Dem,“ sagde Betleren og stirrede paa Holst. „Men“, tilføiede han hviskende, „ingen Anden maa høre, hvad jeg betroer Dem.“

„Holst fandt strax paa et Middel til at bortfjerne den Person, som havde ledsaget ham herned, og som nu sad forover bøiet paa den store Trækasse

og tyggede sin Skraa, medens hans dorske Blik var fæstet paa ham.

Paa en Lap Papir, som han udrev af sin Lommebog, skrev han en Recept paa en Mixtur, hvis Tilberedelse vilde medtage en halv Time.

— „Er der langt til et Apothek?“ spurgte han Matrosen.

— „Ja“, svarede denne.

— „Saa løb hurtigt derhen med denne Recept og hent en Flaske Mixtur. Den gamle Mand trænger til Lindring.“

Holst gav ham en halv Krone til Mixturen og en Shilling for sin Uleilighed. Matrosen tog Recepten og gik.

SJETTE CAPITEL.

BETLERENS BEKJENDELSER.

„Saa gik hun op paa Klinten, hvor den luder med Fald,
Og styrted sig mod Stranden med knuset Hjerneskal.“

F. J. Hansen.

Lægen greb nu Lampen og gik ned gjennem Rummet for med et flygtigt Blik at overtyde sig om, at Ingen horte, hvad der blev talt. Han fandt dem alle sovende og vendte derpaa igjen tilbage til Betlerens Leie.

— „Ingen hører os“, sagde Holst, efterat han havde sat Lampen fra sig paa Trækassen og nu atter bøiede sig ned over den Døende. „Har De noget at sige mig, saa skynd Dem.“

Den gamle Betler anstrengte hele sin tilbageværende Kraft for at fremføre Følgende:

— „Jeg er født og opdragen i Dover, hvor min Fader var Drager og levede i stor Fattigdom; thi Fortjenesten var ringe, og vi vare mange Sødskende. Jeg havde fra Barnsbeen af en brændende Attraa efter Penge. Naar jeg og mine Sødskende fik en Farthing,

kjøbte de et Stykke Brød derfor og stillede dermed deres Hunger. Jeg gjemte min og sultede. Min Fader satte mig i Lære hos en Skomager. Naar jeg kom hjem til mine Forældre, og de klagede deres Nød for mig, loe jeg haanligt ad dem og sagde: „det er Jeres egen Skyld, at I ere fattige; hvorfor have I saamange Unger, og hvorfor drikker I Kaffee istedetfor at spare?“ Jeg lovede ved mig selv, aldrig at ville gifte mig; thi naar jeg var ene, kunde jeg henlægge Størstedelen af min Fortjeneste. Jeg blev imidlertid Svend og Mester og samlede mig i et Par Aar et hundrede Pund Sterling. Da traadte den ene Lidenskab den anden iveien. Jeg, der ellers aldrig gik paa Fornøielse eller havde Venner, besøgte dog hyppigt min Gjenbo, fordi jeg der ofte kunde faae et Maaltid gratis. Han havde en ung smuk Datter, for hvem jeg havde faaet nogen Godhed; thi hun forærede mig flere værdifulde Gjenstande. Denne Godhed gik omsider over til Elskov, og i et ubesindigt Øieblik bragte den mig i et saadant Forhold til hende, at jeg ikke kunde trække mig tilbage. Thi hendes Fader, der var Færgemand, var ikke til at spøge med; han tvang mig til at ægte hende. Hun fødte mig en Datter, og denne blev mit eneste Barn. Men vort Ægteskab var ulykkeligt. Min Kone havde ikke bragt mig noget i Medgift; hun kunde ikke hungre som jeg,

for at spare Penge sammen; min lille Formue blev opbrugt, og snart befandt jeg mig i samme fattige Kaar, hvorfor jeg tidligere havde bebreidet mine Forældre. Den Smule Kjærlighed, jeg engang havde følt til min Kone, blev nu forvandlet til Had og Forbittrelse. Jeg mishandlede ofte hende og vort Barn. Jeg forbandede dem; thi de havde umuliggjort min Livsopgave. En Aftenstund, efterat jeg om Dagen havde slaaet og sparket hende, saa at hun bevidstløs var sunken ned for mine Fødder, gik hun ud, og jeg saae hende aldrig mere. To Dage derefter bragte man hendes Liig til mig. Hun havde om Natten i Fortvivlelse styrtet sig ned fra en Klippe ved Strandbredden. Da solgte jeg mit tarvelige Indbo og vandrede med min Datter til London for at stille min Attraa efter Penge. Jeg opgav mit Haandværk og begyndte at betle; thi som Tigger kunde jeg og min Datter gaae klædt i Pjalter, og hun kunde hjælpe mig at sammenskrabe Penge. Hun opvoxede og blev en smuk Pige; men da hun skammede sig for at tigge, og jeg vidste, at hun kunde tjene mere ved sin Skjønhed, tvang jeg hende til at skaffe mig Penge paa denne Maade. Hun vilde nødig dertil; men jeg slog og sultede hende, intil hun adlød. Men en Aften ventede jeg forgjæves paa hende. Om hun har fulgt sin Moders Exempel, veed jeg ikke; men det er nu til Juul accurat syv Aar siden, at jeg mistede Alice, mit eneste Barn. Jeg har nu betlet

i sytten Aar og sammenskrabet en Sum paa To Tusinde Syv Hundrede og Fiirsindstyve Pund. See her har jeg dem!" Her aabnede han sin Brystdug og fremtog en gammel Tegnebog, fyldt med Banknoter. „De er en ædel ung Mand, som ikke har knyttet deres Hjerte til Penge," vedblev han, „det har jeg erfaret, og derfor betroer jeg mig til Dem. Tag De disse Penge og opfyld min sidste Villie. Efterlys hos Politiet og i Bladene min Datter, Alice Victoria Burke. Og hvis De finder hende nogensteds i levende Live, saa overræk hende denne Sum som hendes retmæssige Arvelod. Men hvis det er umuligt at opspore hende, eller hvis hun skulde være død. saa giv den halve Sum til tolv fader- og moderlose Børn i London, og deel den øvrige Sum iblandt mine Sødskende, som alle leve i Dover; mine Forældre ere døde. Gud være mig arme Synder naadig!"

Den hæse og rallende Stemme forstummede. Den gamle Betler havde endt sit forbryderske Liv; han laae nu stiv og afsjælet paa sin Paradeseng af muggen Halm og Pjalter. Den unge danske Læge. der under Betlerens Fortælling var sunken paa Knæ for at høre hans Bekjendelser og hans sidste Villie, laae ubevægelig foran den afsjælede Forbryder, med Taarer i sine Øine og Tegnebogen i sin Haand. Hvad han havde hørt ved dette Dødsleie havde dybt rystet hans Indre.

I faa Øieblikke vare de morkeste Livsbilleder, fulde af Forbrydelser og Lidelser, svævede forbi hans Blik, og det paa et Sted, hvor Alt, hvad der omgav ham, nødvendigviis maate gjøre Indtrykket dobbelt stærkt og levende. Endelig reiste han sig og gjemte Tegnebogen i sin Brystlomme, uden at give sig Tid til at undersøge dens Indhold. Derpaa indhyllede han sig i sin Kappe og tog Lampen i Haanden for selv at søge sig en Udgang. Da han gik igjennem Rummet, faldt just Lampens Skjær og hans Blik paa to unge Piger, hvis Udseende forekom ham bekjendt. Han standsede et Øieblik og betragtede dem. Den ældste af dem var udviklet, den yngste derimod endnu et Barn. De havde omslynget hinanden med deres Arme og laae sovende paa et Straaleie, bedækket af pjaltede Gangklæder. Deres Aandedrag var saa tungt, at det lød som en næsten klagende Stønnen. De vare begge udmærket smukke, og de fine Ansigtstræk, den blege gjennemsigtige Teint og det glandsfulde, rige, udslagne Haar dannede en skjærende Contrast til deres elendige Omgivelser. Holst gjenkjendte dem endelig. Det var jo de samme to Søstre, som han for tre Maaneder siden ved Midnatstid havde seet ligeoverfor St. Paulskirken paa den rige Pugets Trappe, og som han dengang havde tilkastet en Almisse. Han havde nu Midler ihænde til at understøtte fader- og moderlose Børn; maaskee kunde disse to Piger endnu

frelses fra Fordærvelse og Undergang. Han fremtog hastigt sin Notitsbog og skrev med Blyant paa et Blad af samme:

„Gaa med Din Søster paa Søndag Eftermiddag Klokken 4 til Old Bondstreet Nr. 36, og spørg efter Mrs. Brown. I kunne da endnu udrives af Eders Elendighed.“

Han afrev derpaa Bladet, indsvøbte et halvt Guldstykke i samme, og lagde det saaledes i den ældste Søsters Haand, som han trykkede sammen. Han havde med Villie anført sin Værtindes Navn, for at de ikke skulde misforstaae hans Indbydelse. Nu forlod han endelig dette afskyelige Kjælderrum og fandt lykkeligviis Udgangen, uden at træffe Matrosen med Medicinen. Thi han havde en ængstlig Følelse af, at denne pønsede paa at udplyndre ham

SYVENDE CAPITEL.

EN UVENTET OPDAGELSE.

„Det er en Lettelse at skrifte for en trofast Ven.“

Fru Gyllembourg-Ehrensvärd.

Solen stod allerede høit paa Himlen, da Holst den næste Dag vaagnede. Han var først kommen hjem henimod Midnat; hans Phantasi havde været saa ophidset af hvad han havde hørt og seet om Aftenen i City, at han først henad Morgenstunden var falden isøvn.

Da han var paaklædt og vilde sætte sig til sit Skrivebord, fandt han paa samme en lille forseglet Billet, som maatte være kommen den foregaaende Aften, og som han følgelig havde overseet, da han var kommen hjem fra City. Han brød den øieblikkeligt og gjennemløb dens Indhold, der lød saaledes:

Hammersmith den 19. Nov. 18**.

„Min kjære Herre!“

„Da De ved en tidligere Leilighed har yttret „for mig, at De gjerne ønskede at besøge Dron-

„ningens Residens, Windsor Castle, saa er jeg her-
„ved saa frie at indbyde Dem til at deeltage i en
„Lysttour dertil imorgen Formiddag. Mr. Headley
„har været saa artig at stille sin Equipage til min
„Disposition, og den unge Mr. Headley og hans
„Søster Miss Anna, med hvem De tidligere engang
„har været i Besøg hos mig, deeltage i Touren.
„Jeg haaber altsaa at see Dem hos mig i Hammer-
„smith imorgen Formiddag mellem Kl. 11 og 12, hvis
„ikke overordentlige Omstændigheder skulde for-
„hindre Dem i at modtage min venskabelige Ind-
„bydelse. Deres oprigtige Veninde

Mrs. Kelly."

Til Arthur Holst Esq.

Det havde været Holsts Hensigt strax at opfylde det Hverv, som den afdøde Betler havde paalagt ham, ved at søge Oplysning om hans foregivne Datter. Men denne Indbydelse bragte ham til at opsætte hans Efterforskninger til den følgende Dag. Han havde nemlig isinde at forlade England om kort Tid, og han vilde derfor ikke lade Leiligheden til at see det bekjendte pragtfulde Residensslot gaae ubenyttet bort. Men det var maaskee allerede forsilde? Dog nei, hans Uhr viiste kun fyrretyve Minuter over elleve; og hver halve Time afgik Omnibussen til Hammersmith. Han kunde følgeligen være der senest Klokken tolv.

Tyve Minuter derefter sad Holst i en Omnibus. Han kjørte til sin Veninde i Hammersmith.

Da han ankom, lod Kirkeklokkens harmoniske Toner; det var Middag.

Hastigt ilede han fra Omnibussen over den grønne Plads til Mrs. Kellys Bolig, hvor han fandt sin Veninde ved Fortepianoet.

— „De maa undskylde mig, at jeg først kommer i dette Øieblik,“ sagde han; „men paa Grund af overordentlige Begivenheder fik jeg først deres Billet ihænde for en Time siden.“

— Tænkte jeg det ikke nok!“ udbrød Mrs. Kelly. „Nei, paa Læger kan man dog ikke stole mere end paa smukt Veir i April. Baade Mr. Headley og hans Søster, Miss Anna, have været her i Formiddag; men da Klokken blev over elleve og De ikke kom, troede jeg sikkert, at de ikke havde kunnet modtage Indbydelsen; og da Miss Anna ikke befandt sig vel, og det desuden var forsilde at naae Jernbanestationen, inden Middagstoget afgik, saa bleve vi enige om at opsætte Touren til en anden Dag. Mr. Headley er i dette Øieblik kjørt hjem med sin Søster.“

— „Det gjør mig virkeligen ondt, at jeg har været Aarsag til, at der ikke blev noget af Lysttouren,“ sagde Holst; „men, som sagt, overordentlige Begivenheder have optaget min Tid og min Interesse,

saa at jeg hverken har havt Leilighed til at sove eller spise."

— „Tør jeg være saa indiscret at spørge Dem, hvilke Begivenheder det er, som have mødt Dem?" spurgte Mrs. Kelly med et nysgjerrigt Smiil.

— „Meget gjerne," svarede Holst. „De ere af den Natur, at jeg godt kan fortælle dem, og jeg tvivler ikke om, at De vil finde dem interessante."

— „De spænder min Nysjerrighed," sagde Mrs. Kelly og reiste sig hastigt op fra Instrumentet. „Kom og tag Plads her og fortæl mig kun Alt."

Holst satte sig i Sophaen, og hans Veninde tog Plads i en Lænestol lige overfor ham. Derpaa begyndte han at fortælle om hiin Aften, da han forste Gang traf den gamle Betler i Slagsmaal med en Mand i Berwich Street; om hvorledes han havde taget Betlerens Parti og senere læget de Saar, som denne havde faaet i Slagsmaalet; endeligen kom han til Aftenbesøget hos den dodssyge Gamle i hans elendige Opholdssted i City.

Mrs. Kelly horte paa ham med taus Opmærksomhed.

— „Jeg havde nok tidligere læst Skildringer af Londons elendige Huler og Afkroge," vedblev Holst; men indtil jeg nedsteg i hint skrækkelige Opholdssted, havde jeg stedse anseet hine Skildringer for Overdrivelser. Nu har jeg med egne Øine seet

Virkeligheden, og den er forekommet mig langt værre end den poetiske Udmaling. Den gamle Mand laa syg paa lidt muggent Halm og nogle Pjalter. At redde hans Liv kunde der ikke være Tale om, da han allerede laae i Dødskampen. Men i de faa Minuter, han endnu havde at leve, samlede han hele sin Kraft for at fortælle mig, hvad der tyngede paa hans Hjerte, og for at overdrage mig Fuldbyrdelsen af hans sidste Villie. Han fortalte mig om sin Barndom og Ungdom i Dover og om sit ulykkelige Ægteskab. Han mishandlede sin stakkles Kone saa grumt, at hun en Nat styrtede sig fra en af Dovers Klipper ned i Havet. Med sit eneste Barn, en Datter, reiste han derpaa til London, hvor han opgav sit Haandværk og begyndte at betle. Men da hans Datter voxede op og ikke vilde betle eller opoffre sin Uskyldighed for at forskaffe ham Penge, forlod hun ham, og han saae hende aldrig mere."

Mrs. Kelly var under Slutningen af denne Fortælling bleven bleg som et Liig. Hun stirrede stivt og ubevægeligt hen paa den unge Læge, medens han fortalte de sørgelige Momenter af Betlerens Liv.

— „Jeg vil standse," sagde Holst, da han bemærkede Mrs. Kellys blege Ansigtsfarve og lagde Mærke til, at hendes Haand skjælvede. „De er endnu meget svag efter Deres Sygdom; Begivenheder af en

saa rystende Natur gjøre et altfor stærkt Indtryk paa Dem."

— „Nei, fortæl De kun," svarede Mrs. Kelly; „vel kan jeg ikke negte, at det angriber mig at høre Deres Fortælling; men den interesserer mig altfor meget, til at jeg skulde gjøre Afkald paa Fortsættelsen."

— „Det behøver De heller ikke," sagde Holst. „Jeg kan jo en anden Gang fortælle Dem Resten."

— „Nei, fortæl De kun strax, jeg er spændt paa at høre Slutningen af denne Historie; dersom jeg skulde vente længe derpaa, vilde jeg i al den Tid gaae i en bestandig Spænding. Nei, fortæl De kun; jeg skal vise mig som en Heltinde."

Mrs. Kelly syntes atter at have gjenvundet sin Fatning, skjøndt hun endnu var meget bleg.

— „Den gamle Betler," vedblev Holst, „havde ei alene været en Bøddel mod sin Familie, men ogsaa imod sig selv. Thi en Sum paa To Tusinde Syv Hundrede og Fiirsindstyve Pund i Banknoter, som han havde sammentigget i samfulde sytten Aar, overgav han mig, før han døde. Disse Penge, sagde han, skulle tilfalde min Datter, hvis det er Dem muligt at finde hende i levende Live, i modsat Fald skal den halve Sum deles imellem tolv fader- og moderløse Børn, og den anden Halvdeel skal tilfalde mine Sødskende, som leve i Dover. Han nævnede

mig sin Datters fulde Navn: Alice Victoria Burke, og dode under Paakaldelsen af Guds Barmhjertighed."

Holst taug. Mrs. Kelly brast i Graad og skjulte sit Ansigt med sit Lommetørklæde.

— „Min Fader er altsaa død", udbrod hun og sank tilbage i Stolen.

— „Hvorledes? Deres Fader? Tom Burke?"

— „Ja — og her seer De hans eneste, ulykkelige Barn.

— Men, min Gud! er De da Alice Victoria Burke?

— „Ja, jeg er Betlerens Datter, hvem De søger."

Holst var som ude af sig selv ved denne overraskende og uventede Opdagelse. Hvorledes var det dog muligt, at et fattigt, forsømt Barn, der stod forladt, uden Frænde og Ven i den store Verdensstad, kunde være bleven en saa dannet og fornem Dame? Dette var ham en uopløselig Gaade, som gjorde Bestyrtelsen fuldstændig. Han havde gjerne strax bestormet sin Veninde om en Forklaring; men hendes oprørte Tilstand bandt hans Læber.

Der indtraadte en Pause.

— „O, hvorfor har De ikke strax forladt mig, efterat De har erfaret, hvem jeg er?" udbrod endelig Mrs. Kelly og kastede sit taarefyldte Blik paa

den unge Læge, som sad fordybet i Tanker, med Hovedet støttet mod sin Haand. „Eller er De bleven her for at lade mig føle Deres Foragt?“

— „Tal dog ikke saaledes, Mrs. Kelly,“ udbrød Holst bevæget. „Troer De, jeg er saa stor en Daare, at jeg kan foragte Dem for Deres Herkomsts Skyld? Nei, tro kun ikke det! Jeg nærer den samme Agtelse for dem nu som før; hvad De har aabenbaret mig i dette Øieblik har ene formaaet at forøge min oprigtige Deeltagelse for Dem.“

— „Ja, jeg vil gjerne troe, at De er ædel nok til at glemme, at jeg er den stakkels Tom Burkes Barn, en Betlers Datter. Men De maa alligevel foragte mig, naar jeg fortæller Dem den Periode af mit ulykkelige Liv, som De endnu ikke kjender.“

Mrs. Kelly saae med et Blik fuldt af rørende Veemod paa sin Ven, medens en Taare randt ned ad hendes blege Kind.

— „Jeg veed kun altfor vel,“ sagde Holst i en rolig og dæmpet Tone, der i Forening med hans dybe Alvor og venligt deeltagende Blik gav ham et ædelt og ophøiet Udtryk, — „at man foragter Mennesker, istedetfor blot at foragte slette Handlinger. Jeg har endnu aldrig været saa hensynsløs, og det strider imod min Characteer og mine Følelser at være det. Jeg betragter alle Mennesker som mine Brødre og Søstre, og som saadanne have de alle

Krav paa min Deeltagelse og mit Venskab. Gaaer det dem vel, glæder det mig; lide de Nød, søger jeg at lindre den; begaae de Uret, bedrøver det mig, og jeg gjør da, hvad jeg kan, for at lede dem paa den rette Vei igjen. Men jeg foragter Ingen, selv om deres Handlinger ere nok saa foragtelige.“

Der indtraadte atter en kort Pause.

— „Nu velan,“ sagde endeligen Mrs. Kelly noget fattet: Deres ophøiede Principer ere mig en Borgen for, at jeg tør betroe Dem min Ulykke; De vil jo nok høre mig, ikke sandt?“

— „De kan betroe Dem til mig som til en Broder,“ var Lægens Svar.

OTTENDE CAPITEL.

EN FORSKUDT PIGE OG EN TVIVLSOM VELGJØRER.

„Om ändå någon christen själ ville komma till mig i afton! hvem som helst det vara må; — vän eller fiende.“

Fredrika Bremer.

— „Det var en første Juledags Aften for syv Aar siden,“ begyndte Mrs. Kelly med nedslaaet Blik og zittrende Stemme, „at min Fader forlangte af mig, at jeg skulde gaae ud og skaffe ham Penge.

— „Hvor skal jeg dog iaften kunne skaffe Dig Penge, Fader?“ spurgte jeg. „Desuden er det jo Sneeveir, og Du veed, at mine Skoe ere saa daarlige.“

— „Ingen Sladder, Alice,“ udbrød min Fader opbragt. „Du veed, at jeg ikke taaler Din Egensindighed. Naar jeg siger, at Du skal gaae og skaffe mig Penge, saa gaaer Du.“

— „Min kjære Fader,“ invendte jeg, „iaften er det jo Juleaften. Alle Andre holde Fest, hvorfor kan Du da ikke lade mig sidde herhjemme?“

— „Hvad taler Din Ravneunge om Fest!“ raabte min Fader rasende; „lad dem, som have Raad dertil,

holde Fest; hvad rager det os? Du vil sidde herhjemme og krybe sammen derhenne i Krogen istedetfor at gaae ud og skaffe Penge. Mener Du maaskee, at jeg skal sulte ihjel, fordi Du ikke gider røre Dig?"

Med en Strøm af Skældsord, som jeg ikke kan nævne, styrtede han hen imod mig i Krogen, hvor jeg sad, greb mig i Haaret og pryglede mig med sin Krykke. Derpaa slæbte han mig hen til Døren, aabnede denne og sparkede mig udenfor. I nogle Øieblikke laae jeg som bevidstløs. Endelig reiste jeg mig og gik mere bedrøvet, end nogensinde før, ud paa Londons Gader, uden at jeg selv vidste hvorhen; thi jeg havde ikke en eneste Veninde eller Ven, hos hvem jeg kunde søge Trøst. Omsider standsede jeg mine Fjed for et Øieblik ret at anstrenge min Tanke med at finde en Udvei. Da hørte jeg pludseligt Lyden af Orgeltoner og Psalmesang. Vakt af mine Grublerier saae jeg mig omkring; jeg befandt mig i Lombard-Street i Nærheden af All-Hallows. En Mængde festligklædte Damer og Herrer gik derind. Da tænkte jeg, paa dette Sted tør dog ogsaa Du gaae ind og holde din Julefest. Men, ak! der var saa oplyst derinde, og jeg var saa elendig klædt, dobbelt elendig lige overfor al den Pragt, som fandtes der. Men jeg satte alle Hensyn tilside og fulgte mit Hjertes Trang. For at skjule mit uredte Haar tog jeg det

sorte Halstørklæde, som jeg bar under mit gamle graa Shawl, og bandt det om mit Hoved. Saaledes nærmede jeg mig undseelig til Kirkens Indgang. Jeg traadte ind, og uden at opsøge nogen Bedeskammel kastede jeg mig paa Knæ og bad, medens de Andre sang. O, saa inderligt har jeg aldrig hverken før eller siden bedet til Gud. Det var, som om de høitidelige Toner under Bønnen opløste al min Kummer og Elendighed i en Taarestrøm, der lettede mit bekymrede Hjerte. Styrket af Bønnen reiste jeg mig derpaa og gik atter bort. Neppe var jeg kommen en halv Snees Skridt fra Kirken, før en rigklædt Herre nærmede sig til mig.

— „God Aften, min lille Pige," sagde den Fremmede, idet han traadte hen til mig.

Jeg foer forskrækket tilbage.

— „De skal ikke være bange, mit stakkels Barn," vedblev han i en blid Tone, „jeg saae Dem for et Øieblik siden i Kirken, og et eneste Blik overtydede mig om, at De var nedbøiet af Sorg og Nød. Er der Noget, hvormed De troer, at jeg kan hjælpe Dem, saa siig mig det."

Min Stilling var saa mislig, at kun faa venlige Ord vare tilstrækkelige til at indgyde mig Tillid.

— „Sir," svarede jeg med dæmpet Stemme, „jeg er en fattig Pige, som har mistet min Moder, og som ikke længere kan udholde, at min Fader mishandler mig.

Vil De virkeligen hjælpe mig, saa behøver De kun at opfylde min eneste Bøn."

— „Og den er?" spurgte den Fremmede hastigt.

— „Vil De være saa medlidende at skaffe mig en Tjeneste?"

— „Jeg havde ikke ventet, at Deres Bøn skulde bringe mig i Forlegenhed," sagde den fremmede Herre; „men alligevel er det Tilfældet. Thi omendskjøndt Deres Forlangende er beskedent, er det mig dog ikke muligt at opfylde det."

Jeg, som slet ikke tænkte paa, at det her i London er saa godt som umuligt for en Pige uden ordentlige Klæder og Anbefaling at faae en Condition, vendte mig mismodigt bort og vilde gaae; men den fremmede Herre holdt mig tilbage.

— „De skal ikke gaae uden at være bleven hjulpen," sagde han med tilsyneladende oprigtig Deeltagelse. „De forlanger en Tjeneste, og jeg skal forsøge at skaffe Dem en; men det kan ikke skee strax. De trænger baade til Klæder og til at lære Noget. Har De Tillid til mig, saa skal jeg sørge for Dem."

Jeg havde kun Valget imellem at modtage dette Tilbud, at vende tilbage til min Fader eller at søge Ly i de Fattiges elendige Natteqvarteer. Kan det derfor forundre Dem, at jeg valgte det første, saameget mere, som jeg nys havde bedet Gud om at rive mig ud af min Elendighed, og jeg derfor havde Grund til at ansee

den fremmede Herre som et Redskab i Guds Haand? Jeg takkede rørt den Ubekjendte og fulgte ham paa hans Opfordring.

Det var med et stærkt bankende Hjerte, at jeg betraadte denne Vei. Første Gang i mit Liv var jeg fri; men denne Frihed ængstede mig. Jeg havde selv overskaaret den Traad, som knyttede mig til min Barndom, og skjøndt denne kun var en Række af Lidelser og Savn, saa kunde jeg dog ikke skilles fra den uden Veemod. Jeg tænkte paa min Fader, der vel havde været ond imod mig; men han var jo dog min Fader. Vilde det ikke smerte ham, naar han erfarede, at han havde mistet mig, sit eneste Barn, uden at vide, hvilken Skjæbne der havde adskilt os? Og hvem var vel denne fremmede Herre? Vilde hans Haand virkeligt drage mig ud af min Elendighed? Eller gik jeg maaskee nu en langt større imøde? — Alle disse Tanker fremstod uvilkaarligen, medens jeg fulgte den ubekjendte Herre.

Vi gik igjennem en Mængde Gader, uden at vexle et eneste Ord. Det var aabenbart, at han generede sig for at samtale med mig, fordi min Paaklædning var saa fattig. Da vi kom til Upper-Seymour Street, standsede han udenfor et Huus og ringede paa Klokken. En Tjener aabnede strax derpaa Gadedøren. Min Ledsager traadte ind, og paa hans Vink fulgte jeg.

Det var et smukt og fornemt Huus, hvori vi befandt os. Trappegangen var belagt med kostbare Brysseler-Tæpper og hvidt Dreil. Den fremmede Herre hviskede nogle Ord til Tjeneren og spurgte mig derpaa om mit Navn, som jeg nævnede ham. Nu greb han venligt min Haand, idet han sagde: „Tjeneren vil anvise Dem et Værelse, hvor De kan sove inat. Imorgen tidlig skal der blive sørget for Deres Garderobe. Godnat!“ Med disse Ord fjernede han sig, hvorpaa Tjeneren førte mig ind i et rigt udstyret Værelse. „Vil De vente et Øieblik,“ sagde han, „saa kommer Huusjomfruen.“

Da han var gaaet, saae jeg mig forundret om. Det, var mig som om jeg drømte; thi at jeg i min fattige Dragt virkeligen var ført ind i et Huus, hvor Alt mindede om Rigdom og Luxus, kunde jeg ikke fatte. Saa træt, som jeg var, faldt det mig dog ikke ind at sætte mig i en af Værelsets bløde Lænestole. Jeg stod endnu som forstenet og stirrede hen foran mig, da Huusjomfruen traadte ind og anviste mig en Seng i et Sidegemak. „Ønsker De ellers Noget, Miss Burke?“ spurgte hun mig. „Nei, jeg ønsker kun at vide, hvor jeg befinder mig, og hvem den fremmede Herre er, som har ført mig hertil,“ var mit Svar.

— „Den Herre, om hvem De taler, kjender jeg ikke; men dette Huus er Mrs. Taylors Hotel.“

Den næste Morgen, efterat jeg var opstaaet, traadte Huusjomfruen, med en Modehandlerinde, der havde en Mængde Dameklæder, som hun viste mig, ind i mit Værelse. Jeg skulde vælge det Nødvendige og hvad jeg syntes bedst om. Efter en Times Forløb var jeg iført en simpel, men smagfuld Klædning; thi at vælge det kostbareste og pynteligste Tøi faldt mig slet ikke ind. Alligevel var jeg forfængelig nok til at føle mig henrykt, da jeg betragtede mig i det lange Pillespeil, som fandtes i Værelset. Jeg følte mig selv som gjenfødt. Min Ulykke og mine Lidelser vare aldeles forglemte; jeg var saa usigelig lykkelig, at Taarerne stode mig i Øinene af Glæde. Jeg følte den inderligste Taknemlighed til min ubekjendte Velgjører.

Om Formiddagen indfandt denne sig hos mig. Han betragtede mig med synlig Tilfredshed; men udtalte sin Forundring over, at jeg havde valgt en saa simpel Klædning. Derpaa underkastede han mig en formelig Examen. Skjøndt min hele Dannelse indskrænkede sig til at kunne læse i en Bog og skrive en nogenlunde læselig Haandskrift, hvilket min Moder tidligere havde lært mig, saa lod han dog til, ikke at være misfornøiet derover. Efterat have samtalt med mig en Times Tid, sagde han til mig:

— „Deres Opdragelse er meget forsømt; men De lader til at have gode Anlæg. De kan blive her i

nogen Tid; jeg skal nok sørge for Deres Underhold, og De kan da have Leilighed til at uddanne Dem. Jeg skal sende Dem en Lærerinde i Sprog og Musik."

Dette skete virkeligen Dagen derefter. Man bragte mig et kostbart Instrument, Noder og Bøger. Næsten hele Dagen gik hen med Læsning og Musik, og da Lyst og Anlæg ikke manglede mig, gjorde jeg hurtige Fremskridt. Hver Aften fik jeg regelmæsigt Besøg af Mr. Ward, — saaledes hed min Velgjører. Han pleiede da at examinere mig i Fransk og Musik. Det var et underligt, næsten ubegribeligt Forhold, som lidt efter lidt udviklede sig imellem os. Han behandlede mig som en Søster, eller rettere sagt som en Datter. Da jeg fik Tillid og Fortrolighed til ham, spurgte jeg ham ofte om hans Familie, Beskjæftigelse o. s. v.; men jeg fik altid et dunkelt eller undvigende Svar. Alligevel var jeg fuldt og fast forvisset om hans ædle Hensigt med mig, — jeg havde ikke den fjerneste Grund til at troe andet. Jeg kunde imidlertid ikke forklare mig Motiverne til hans Godhed imod mig anderledes, end at han nærede Kjærlighed til mig. Maaskee vilde han ægte mig; men vovede ikke at gjøre dette Skridt, før han kunde præsentere mig som en dannet Pige for sin Familie. Men hvorledes dette end forholdt sig, saa udviklede der sig lidt efter lidt hos mig Følelser

for ham, der vare stærkere, end dem en Søster nærer for en Broder.

Saaledes forløb et Aar.

Da overraskede han mig en mørk og regnfuld Decemberaften ved at træde ind i mit Værelse i Reisedragt.

—„Jeg maa nødvendigviis gjøre en Reise til Paris i fjorten Dage," sagde han. „I denne Tid vil jeg ikke overlade Dem til Deres Eensomhed. Jeg har gjort Aftale med en Familie, hvor De kan opholde Dem saalænge. Vognen holder for Døren. Vil De strax gjøre Dem færdig, at jeg kan ledsage Dem derhen."

Jeg blev naturligviis meget forundret over denne pludselige Bestemmelse og spurgte derfor Mr. Ward om Aarsagen. Jeg vilde vide, hvem den Familie var, hos hvem jeg skulde opholde mig, og i hvilket Forhold den stod til ham. Men paa mine Spørgsmaal fik jeg, som sædvanligt, kun undvigende Svar. I et Qvarteers Tid var jeg færdig, og vi steg derpaa begge ind i en Droske, der kjørte os til et Huus paa Kent Road. Mr. Ward ilede ud af Vognen og slog fem Slag med Hammeren paa Døren. Derpaa betalte han Kudsken og førte mig ind under Husets Portal. Da Drosken var kjørt, aabnedes Døren. En gammel Tjener med et guulvissent Ansigt viste sig.

„Dette er den unge Dame, som skal være under Deres Varetægt,“ sagde Mr. Ward; „Deres Herre veed Besked.“ Han havde imidlertid grebet min Haand; nu førte han mig ind i Corridoren, sagde mig et koldt Farvel og forlod mig.

NIENDE CAPITEL.

ET LONDONSK HAREM.

„Han har spraglet Fugl, men ingen Sange,
Hjerteløse Møer med gyldne Spange."

Poul Möller.

Den gamle Tjener laasede med Forsigtighed Døren. Derpaa tændte han en lille Lampe, betragtede mig et Øieblik med et nysgjerrigt og listigt Blik og bad mig om at følge sig. Vi gik igjennem Corridoren og en lille Gaard med Glastag. Han aabnede en Dør og steg op ad en smal Trappe; jeg fulgte ham uden at sige et eneste Ord. Efter et Øiebliks Forløb befandt vi os i et Værelse, der var udstyret med næsten orientalsk Pragt. En livlig Ild brændte i den aabne Kamin og udbredte en behagelig Varme. Paa et Bord fandtes Bøger, paa et andet et Skakbrædt; et Fortepiano stod i den ene Ende af Værelset. Væggene vare prydede med store, kostbare Malerier; men Sujetterne vare af den Beskaffenhed, at jeg undseelig slog Øiet ned.

— „Vil De behage at opholde Dem her, indtil mit

Herskab kommer“, sagde den gamle Tjener. „Det vil maskee først blive seent paa Aftenen. Men skulde De ønske noget, behøver De blot at ringe paa Klokken, og jeg skal øieblikkeligt være hos Dem.“

Han gik, og jeg befandt mig ene.

Skjøndt jeg naturligviis var ganske ubekjendt med det høiere londonske Familieliv, saa forekom dette Huus mig dog høist besynderligt. Jeg kunde ikke forstaae, at hele Familien havde forladt Huset, naar den iforveien af Mr. Ward var bleven underrettet om mit Besøg. At den betragtede mig som en ganske underordnet Person og saa dog alligevel havde givet Tjeneren Befaling til at føre mig ind i et af Husets pragtfuldeste Værelser, kunde jeg ikke troe. Imidlertid opgav jeg snart disse Betragtninger og forsøgte at fordrive Tiden med Læsning. Men alle de Bøger, som jeg fandt paa Bordet, vare letfærdige franske Romaner; idetmindste vare Illustrationerne meget obscøne. Jeg tog derfor min Tilflugt til Fortepianoet. Snart var jeg saa fordybet i Musiken, at jeg glemte, at jeg befandt mig paa et fremmed og ubekjendt Sted, og Tiden gled ubemærket hen. Jeg havde netop sunget den sidste Strophe af Thomas Moores „The last rose of summer“, da jeg følte mig omslynget af en Arm. Forskrækket saae jeg mig tilbage og opdagede en mig ubekjendt gammel Herre, som stod tæt ved mig.

Jeg udstødte et Skrig og vilde ile ud af Værelset: men han holdt mig tilbage.

— „De skal ikke være bange, søde lille Alice“, udbrød han i en saa familiair Tone, som om han havde kjendt mig i en Række af Aar. „Saalænge jeg er deres Ven og Beskytter, har De Intet at frygte. Bliv De kun ved at synge,“ fortsatte han; „De synger jo som en Engel; og De forstaaer at vælge min Yndlingssang: „The last rose of summer“; De skal ogsaa være den sidste Rose af min Elskovssommer.“

Jeg var som lynslagen af Frygt og Bestyrtelse over den gamle Herres Opførsel, og jeg formaaede ikke at aabne mine Læber. Jeg stirrede hen paa ham med en blandet Følelse af Ængstelse og Modbydelighed. Han var en Mand af Middelhøide med et rynket og indfaldet Ansigt. Hans gule Pande var omgiven af en stor sort Paryk og hans Fingre glimrede af kostbare Juveelringe; hans Paaklædning var elegant, men dog af et gammeldags Snit.

— „Hvorledes er det dog muligt, at De kan vise en saa hensynsløs Opførsel imod mig?“ sagde jeg efter nogle Øieblikkes Forløb, da jeg atter havde gjenvundet min Fatning. „Mr. Ward har ført mig til Deres Huus, for at jeg skulde opholde mig her, indtil han kommer tilbage fra Paris. De har som Gentleman lovet ham at beskytte mig, indtil han

kommer tilbage; og saa vover De at byde mig en saadan Behandling!“

— „O mit søde Barn“, udbrød den gamle Herre med et vederstyggeligt Smiil, „De er i en complet Vildfarelse med Hensyn til Mr. Ward. Han reiser ikke til Paris, og jeg har ingen Forpligtelser lige overfor ham. Han er en underordnet Person; jeg betaler ham for hans Tjeneste.“

— „Jeg troer alligevel, at han er reist“, svarede jeg; „men tager jeg feil, saa beder jeg Dem om at lade mig faae ham itale.“

— „Nei, det kan ikke skee, mit søde Barn“, sagde den gamle Herre. „Mr. Ward har ikke Adgang til dette Huus. De er nu min Eiendom og maa forblive her. De skal faae det saa behageligt, som De selv ønsker det; men De er min Pige og maa adlyde mig.“

Fortvivlet vred jeg mine Hænder og brast i Graad. Mit Hjerte bankede saa heftigt, som om det vilde sprænge mit Bryst. Mr. Ward, hvem jeg elskede som min Ven og Velgjører, han, som havde reddet mig ud af min Nød og Elendighed, havde nu været grusom nok til at styrte mig i en langt større Ulykke. Denne Tanke forhøiede min Qval. Jeg græd, jeg bad, jeg kastede mig paa Knæ for den gamle Herre og besværgede ham at give mig min Frihed. Men

Alt var forgjæves: jeg var hans Fange og blev hans — Offer.

Den gamle Herre var den afdøde Lord D***, og det Huus, hvori jeg befandt mig, var et londonsk Harem.

Da jeg saae, at al Modstand fra min Side var forgjæves, hensank jeg i en aandelig Afmagt. Jeg havde Valget imellem at aflive mig eller at være et villieløst Redskab for en afskyelig Persons tøilesløse Last; men jeg savnede Kraft og Mod til at overskære min Livstraad og saaledes at befrie mig fra mit Fængsel. I fire Aar var jeg hans Slavinde, og i denne lange Tid kom jeg ikke et eneste Øieblik udenfor hans Harem paa Kent Road. Jeg var hele Tiden overladt til min Eensomhed eller til hans modbydelige Selskab. Thi vel deelte en halv Snees unge Piger min Skjæbne; men jeg fandt ikke Behag i deres Selskab. Deres Nærværelse var kun min egen Ulykkes Speil. O, hvor ofte sad jeg ikke i min Eensomhed og tænkte med Veemod paa min Fader, som jeg havde foriadt. Gjerne havde jeg ombyttet min forrige Armod og Elendighed med den Luxus, som mit Fængsel frembød! Og hvor mange Taarer maatte jeg ikke fælde, saa ofte jeg tænkte paa Mr. Ward, til hvem jeg havde næret saa megen Tillid og Kjærlighed, og som havde skuffet mig saa grusomt ved at offre min Dyd og min Frihed for

Penge. Thi saameget fik jeg at vide af den gamle Tjener, som opvartede mig, at Mr. Ward var en Person, som drev Handel med unge Piger, hvilke han overlod rige Vellystninge for anseelige Pengesummer. Hans tilsyneladende Godhed imod mig og hans Omhu for min Opdragelse var altsaa ikke en Tilfredsstillelse af et ædelt Hjertes Trang, men derimod kun skammeligt Hykleri, kun en nedrig Speculation. Saaledes var min ydre Tilværelse ligesom mine Tanker og Erindringer en stadig Kilde til Kummer og Sorg. De eneste trøstefulde Øieblikke vare de Timer, jeg bad til Gud om Befrielse.

Endelig hørte han min Bøn. En Dag traadte den gamle Tjener ind i mit Værelse og bragte mig den Efterretning, at Lorden efter to Dages Sygeleie var død. Han havde testamenteret enhver af Husets Piger en Sum Penge, og den Sum, som tilfaldt mig, beløb sig til 4,000 Pund Sterling.

Jeg blev ubeskrivelig glad ved dette uventede Budskab om min Frihed. Den Bitterhed og det Had, som jeg havde baaret til den gamle Lord, blev næsten udslettet af mit Hjerte ved Tanken om hans Gavmildhed og om at han nu stod for Guds strenge Domstol. Endnu samme Dag forlod jeg mit vanærende Opholdssted, og da jeg havde faaet min lille Arvelod udbetalt, reiste jeg til Hammersmith for at tilbringe mit øvrige Liv her. For at skjule

min Fortid for mine Omgivelser, antog jeg Navnet Mrs. Kelly."

— „Dette er min Historie. De indseer nu, at jeg har gjort mig skyldig i Usandhed lige overfor Dem, da jeg fortalte Dem om min Mand, som var paa en Reise til Indien. Jeg vilde ved denne Usandhed undgaae, at De kom til at see bag det Slør, som jeg havde draget for min Fortid; men Gud har ved et underligt Sammentræf af Hændelser villet, at mit Livs Hemmelighed og min Usandhed skulde blive Dem aabenbaret."

Mrs. Kelly havde endt sin lange Fortælling; udmattet, som efter en voldsom Anstrengelse, sank hun tilbage i Stolen og slog undseeligt sit Blik ned.

Holst havde under hendes Tilstaaelser siddet ubevægelig og lyttet med uafbrudt Interesse og Deeltagelse til Alt, hvad hun havde sagt. Disse Øieblikke havde givet ham et klart Indblik i hendes Liv og Characteer; men han var tillige bleven indviet i Forhold, som han tidligere kun havde anseet for mulige i Constantinopel eller en anden muhamedansk Stad i Orienten.

— „De har havt en haard Skjæbne at kæmpe med", sagde Holst efter en Pause. „Men Gud har dog bestandigt havt et vaagent Øie med Dem, og han har givet Dem Leilighed til at vise, at Deres

Sjæl har bevaret sin Reenhed, trods den uværdige Behandling og de Fristelser, som have mødt Dem. Da Lord D*** døde, blev De forsonet med Deres ulykkelige Ungdom. Nu er Deres Fader død, og nu bør De ogsaa være forsonet med Deres ulykkelige Barndom. Og De har derved paany faaet Midler ihænde til at leve uafhængigt og bevare Deres Characteers Reenhed."

— „Ja", svarede Mrs. Kelly med dæmpet Stemme, „jeg er forsonet med Alt. Jeg nærer ingen Bitterhed mere mod Nogen: hvad jeg har lidt, kan jeg glemme, og jeg tilgiver dem, som have foraarsaget mig Lidelser og Kummer."

— „Lad Fortiden være glemt," sagde Holst. „Hvad nytter det at oprive de gamle Vunder. Enhver Dag har jo nok i sin egen Plage. Men, det er sandt, jeg havde nær glemt, at jeg har en Bøn til Dem."

— „Det skal være mig en stor Glæde at kunne opfylde den", svarede Mrs. Kelly. „Lad mig blot høre, hvori den bestaaer."

— „Jeg har glemt at fortælle Dem, at jeg ved mit Besøg hos Deres døende Fader har gjort Bekjendtskab med to unge fattige Piger. Min Bøn til Dem er, at De vil rive disse to ulykkelige Skabninger ud af deres Elendighed. De vil derved faae

en smuk Leilighed til at forsone noget af den Uret, som Deres Fader har begaaet imod Dem."

— „Deres Bøn er allerede opfyldt," sagde Mrs. Kelly. „Jeg vil ganske overlade det til Dem at bestemme, paa hvilken Maade jeg kan hjælpe de to Piger."

Holst fortalte nu, at han havde opfordret dem til at indfinde sig hos hans Værtinde den næste Dag, som var Søndag. Med Mrs. Kellys Tilladelse vilde han bringe dem ud til hende i Hammersmith. De kunde da i Forening raadslaae om de Forholdsregler, som der maatte tages med Hensyn til disse Pigers Fremtid.

Før Holst forlod sin Veninde, bad hun ham om at sørge for, at hendes Fader blev jordet paa en anstændig og christelig Maade, hvilket Holst lovede hende. Efterat han derpaa havde overrakt hende hendes Fædrenearv, den gamle Tegnebog med Banknoterne, kjørte han tilbage til London.

TIENDE CAPITEL.

TO FATTIGE ENGELSKE PIGER.

„La natura crea di propria autorità tali ingegni da non poter essere se non generosi.“ *Ugo Foscolo.*

Den næste Dags Eftermiddag Klokken fire sad Holst i sit Værelse i New Bond-Street og ventede paa de to unge fattige Piger. Det var allerede temmelig mørkt, og han begyndte at tvivle om, at de kom, da hans Værtinde aabnede Døren til hans Værelse og underrettede ham om, at to fattige Piger befandt sig nede i hendes Dagligstue. Holst reiste sig strax og gik ned til dem. Han kunde næsten ikke gjenkjende dem, saa forandret var deres Udseende. De vare begge iførte nye mørke høihalsede Sirtseskjoler; deres Haar var smukt redt og lagt i Fletninger om Hovedet; om Halsen havde de hver et lille tærnet Bomulds Tørklæde, knyttet i en Sløife. Den ældste af Pigerne havde i Haanden en Seddel, som hun rakte Holst. Han gjenkjendte strax sin egen Haandskrift; det var den samme

Billet, som han havde skrevet Betlerens Dødsnat i hint elendige Opholdssted, og som han havde lagt i den sovende Piges Haand.

— „Men hvorledes ere I dog blevne saa pyntede?“ udbrød Holst forundret. „Hvem har været saa medlidende at skjænke Jer disse Klæder?“

— „Den Nat, da den gamle Tom Burke døde“, svarede den ældste Pige, „vaagnede jeg henad Morgenstunden og fandt denne Seddel tilligemed et halvt Guldstykke i min Haand. Da jeg læste paa Sedlen, at jeg og min Søster skulde gaae herned idag, vilde jeg ikke gjerne have, at vi skulde komme i vore lasede Klæder. Jeg gik derfor om Morgenen hen og kjøbte mig og min Søster noget Sirts og syede deraf en Kjole til hver af os.“

Holst glædede sig hemmeligt over, at hans ringe Gave var bleven saa vel anvendt. Han betragtede de to fattige Piger med en Tilfredshed og et Velbehag, som om det havde været hans Søstre. Der var isandhed ogsaa noget smukt og rørende ved at see dem i deres rene, nette og simple Dragt, med Undseelsens Rødme paa deres Kinder, og med et Blik, som straalede fuldt af Forhaabning. Han gav sin Værtinde Penge til Kaffe og Hvedebrød, hvormed han efter et Qvarteers Tids Forløb overraskede sine to fattige Gjæster. Han udspurgte dem om deres Livsomstændigheder og erfarede, at de

vare Døttre af fattige Forældre, som vare døde af Cholera og havde efterladt dem i den største Armod til deres egen Skjæbne. De havde betlet og vare derved komne i Bekjendtskab med nogle andre Betlere, der havde anviist dem Nattelogi i det elendige Hul, som vi kjende fra Tom Burkes sidste Øieblikke. Deres Opdragelse var aldeles forsømt, som det gjerne er Tilfældet med Størstedelen af Londons fattige Børn. De kunde hverken skrive eller læse, og omendskjøndt deres Svar tydede paa, at de havde en god sund Forstand, inskrænkede deres Intelligents sig til følgende fire Sætninger: at der var een Gud til, at England var Verdens mægtigste Land, at Dronningen hed Victoria, og at London var Verdens største og vigtigste Stad.

Da de to Piger havde nydt Kaffen og Brødet, underrettede Holst dem om, at der i Hammersmith boede en Dame, som ønskede at see dem, og som vilde tage sig af dem.

Han havde imidlertid sendt Bud efter en Droske. Saasnart den ankom, steg han og de fattige Piger ind i samme.

De kjørte til Mrs. Kelly.

Hun modtog de to Piger med særdeles stor Velvillie og Venlighed.

Og da den ældste af dem fortalte deres Barndoms Historie, hørte hun paa hende med en udeelt

Interesse, og flere Gange stode Taarerne hende i Øinene. Holst, der lagde Mærke dertil, forstod meget vel, hvad disse Taarer havde at betyde.

Mrs. Kelly beværtede sine „Døttre“ — som hun kaldte de to fader- og moderløse Piger — paa det Bedste, og baade hun og Holst morede sig meget over deres naive Tænkemaade og enfoldige Svar. Efter Aftensmaaltidet anviste hun dem et Soveværelse, hvor hun havde ladet henlægge endeel Klædningsstykker til dem. De to Søstre vare som ude af sig selv af Glæde og Henrykkelse over al den Godhed og Kjærlighed, som blev beviist dem.

Om Aftenen, da Holst og Mrs. Kelly vare ene, dreiede Talen sig om de to Pigers Fremtid.

— „Jeg vil ganske betragte dem som mine Døttre“, sagde Mrs. Kelly; „og det vil være mig en behagelig Opgave at give dem den Dannelse, som jeg selv har, og som har kostet mig saa Meget —.“

— „Men vil Deres Formue tillade Dem et saa stort Offer?“ spurgte Holst.

— „Det veed jeg ikke“, svarede Mrs. Kelly med elskværdig Ligegyldighed; „men det veed jeg, at jeg føler mig forpligtet til at gjøre dem det Gode, som jeg formaaer, og som jeg engang, da jeg befandt mig i lignende Kaar, ønskede at Andre vilde gjøre imod mig.“

— „Hvis Alle tænkte og handlede saa ædelt som De“, udbrød Holst, „vilde Verden ikke være saa fuld af Kummer og Elendighed, som den i Virkeligheden er. Men Størstedelen af de Mennesker, som selv have prøvet, hvad det er at lide Nød og Savn, og som Forsynet har skjænket lykkelige Kaar, glemme i deres Lykke at hjælpe deres ulykkelige Medskabninger; og Størstedelen af de Mennesker, som aldrig have prøvet Modgang og Savn, have et altfor snevert Hjerte til at skjænke deres lidende Medmennesker den ringeste Deeltagelse eller Opmærksomhed. Men siden jeg berørte det Pecuniaire ved Sagen angaaende de to Pigers Opdragelse, saa vil jeg give Dem et Raad, ved hvis Anvendelse De kan forøge Deres Formue tre, fire Gange.“

— „Og dette Raad er?“ spurgte Mrs. Kelly med Nysgjerrighed.

— „At De reiser over til mit Fædreland.“

— „Hvorledes? Deres Fædreland er saa rundhaandet at forøge Fremmedes Formue tre, fire Gange?“ spurgte Mrs. Kelly i en spøgende Tone.

— „O nei, saaledes mener jeg ikke“, svarede Holst. „De maa vide, at Livsfornødenhederne ere tre til fire Gange saa billige i Danmark som i England. Med en Krone udretter man hjemme hos mig det samme som med et Pund Sterling her.

Den, som i Danmark eier 5 à 6.000 Pund, er en rig Person, medens en saadan Sum her kun betragtes som en lille Formue.“

— „Hvis det er saaledes,“ sagde Mrs. Kelly, „da kan jeg ikke negte, at Deres Danmark er et meget fristende Land for os Englændere. Men troer De ogsaa, at Clima og Levemaade ville passe for min Constitution?“

— „Derom er jeg fuldkommen overbeviist. Climaet er i Danmark mere stadigt og fuldkommen saa mildt som her, og Levemaaden behøver De slet ikke at forandre. De mange engelske Familier, som leve i Danmark, ere et Beviis paa, at De ogsaa vilde kunde leve der.“

Mrs. Kelly og Holst samtalede saa længe om Danmark, at hun tilsidst udbrød:

— „Jeg reiser til Deres Fædreland og vil tilbringe min øvrige Tid der. Vel elsker jeg England, men ved at forlade det, forlader jeg min Fortid med alle dens mørke Minder.“

Holst tilbød at ledsage hende til Kjøbenhavn, dersom hun vilde opsætte sin Afreise til Marts Maaned, da hans Stipendietid var udløben. Med Taknemlighed modtog hun sin oprigtige Vens Tilbud.

Efterat de havde vexlet nogle Ord om hendes Faders Begravelse, tog Holst Afsked og kjørte tilbage til London.

ELLEVTE CAPITEL.

PAA KIRKEGAARDEN.

„Und des Dorfes Kinder hüpfen
Achtlos auf der Mutter Grab."
J. G. von Salis.

Tre Maaneder vare forløbne, siden den gamle Betlers Liig var stedet til Hvile paa Highgate Cemetery, og Paaskelilierne vare lige ved at udspringe paa hans Grav. Det var en mild og smuk Foraarsmorgen. Solen gik just op over Horizonten og kastede sin Purpurrødme henover Himlen og det udstrakte Hav, hvis Vover beskylle Foden af Dovers Klipper. Paa den smukke Kirkegaard udenfor denne By herskede en høitidelig Stilhed, som kun af og til blev afbrudt af en Fugls Qviddren fra Toppen af de høie Piletræer, hvis Blade glimrede som Guld i Morgensolen. Ved en forsømt og nedtrampet Gravhøi, som kun var bedækket med Græs og Ukrudt, stod en ung Dame, taus og ubevægelig som et Gravmonument. Hun saa ud til at være nogle og tyve Aar gammel og var iført en fuldstændig Sørge-

dragt. Den sorte Silkehat og den sorte Sløife under Hagen forhøiede hendes Bleghed. Hun stirrede tankefuld paa den usle Gravhøi, medens en Taare zittrende hang imellem de lange sorte Øienhaar og straalede gjennemsigtig og klar i Sollyset, som havde den været en Diamant. I sin ene Haand holdt hun en Krands af Evighedsblomster. Det var Betlerens Datter. Om nogle faa Øieblikke skulde hun forlade sit Fædreland og i Forening med Holst og de to fattige Piger, som hun havde taget til sig, gaae med Dampskibet til Calais. Hun dvælede nu ved sin stakkels Moders Grav og gjenkaldte alle de kjære Barndomsminder om den Ulykkelige, hvem hun elskede høit i Døden som i Livet. Hun havde ikke kunnet forlade Dover, der var hendes Fødeby og Barndomshjem, uden at opsøge sin Moders Grav, for der at sige hende et ømt Farvel.

„Ak, min Moder“, sukkede hun, medens Taarerne trillede ned ad hendes blege Kinder, „saaledes skal jeg efter syv Aar, fulde af Lidelser og Gjenvordigheder, i det Øieblik, da jeg for stedse skilles fra mit Fødeland og fra mit Barndomshjem, gjenfinde Din Grav! Ikke nok med, at Dit Liv henrandt i Armod og Elendighed, nei, Armoden og Elendigheden have fulgt Dig i Graven. Ingen kjærlig Haand har fredet om den; kun Ukrudt og Torne

og Tidsler have Menneskene og Naturen havt tilovers for Dig! Men Du var jo ogsaa en Selvmorder, som kun fik Tilladelse til at hvile paa dette indviede Sted, da Fattiglægen af Barmhjertighed forsikkrede Præsten om, at Du havde aflivet Dig i Sindsforvirring. Stakkels Moder! Hvormange Beviser har Du ikke givet mig paa Dit kjærlige, fromme og gudhengivne Sind! Du led og stred, men Byrden blev Dig tilsidst for tung, og i Din Fortvivlelse søgte Du Døden. Lad Verden, som ikke kjendte Dig, og som ikke engang har havt en Blomst at skjænke Din Grav, kun kalde Din Død en Brøde; jeg, der kjendte Dig og Din Byrde, er vis paa, at Gud har været Dig en barmhjertig Dommer. Ak! hvor meget ønsker jeg ikke i dette Øieblik, at jeg kunde kalde Dig frem af Graven, for at tage Dig med mig over til det fremmede Land, hvorhen jeg nu gaaer, og hvor jeg vilde pleie Dig og ved barnlig Omhed betale min Faders Gjæld til Dig! Men mine Ønsker og mine Taarer ere forgjæves. Saa tag da denne simple Gave som et Pant paa min Kjærlighed til Dig, som et Farvel, indtil vi gjensees i Evigheden.“

Hun lagde sin Evighedskrands paa Moderens Grav og knælede ned paa det beduggede Grønsvær. I denne Stilling dvælede hun længe, uden

at en Lyd kom over hendes Læber. Hun var taus. Kun Gud i Himlen hørte hende; thi det gjør han altid, naar en Datter beder for sin Moders Sjæl.

Og hun reiste sig, kastede endnu et ømt Afskedsblik til Graven og gik langsomt bort.

TOLVTE CAPITEL.

EN FRIER.

„Den berømte Vogel har virkeligen anført Elskov iblandt Febrene under Navn af Febris amatoria.

J. C. Tode.

Det var Aftenen efter April Flyttedag forrige Aar. En ung Mand i en bruun Raglandskappe gik med langsomme Skridt igjennem Frederiksberggade. Han stod undertiden stille og saae op over en Port eller en Gadedør, idet han anstrengte sig for at see Huusnumeret i Aftenskumringen. Endelig standsede han udenfor et Huus, ikke langt fra Vesterport. Han gik op ad Steentrappen og bankede paa Døren til Stueetagen.

En gammel Dame aabnede Døren.

— „Tør jeg være saa fri at spørge Dem, om Regimentschirurg Holst boer her i Huset?“ spurgte den unge Herre.

— „Han boer paa anden Sal“, svarede den gamle Dame.

— „Tak skal De ha'e“.

— „Ingen Aarsag.“

Damen lukkede Døren, og den unge Herre gik op paa anden Sal og ringede paa Klokken.

En Pige med et Lys i Haanden viste sig i Døren.

— „Er Regimentschirurgen hjemme?“ spurgte den unge Herre.

— „Ja, vær saa artig og kom ind“, var Svaret.

Den unge Herre kastede Hat og Kappe i Corridoren, hvorpaa Pigen aabnede Døren til Doctorens Studereværelse og bad den Fremmede om at gaae derind.

— „God Aften“, sagde den Indtrædende i en meget afmaalt og dæmpet Tone.

— „Ei ei, er det virkeligen Dig, Møller, som har opsøgt mig i min nye Leilighed!“ raabte Regimentschirurgen, der sad ved sit Studerebord og gjennemløb Aftenavisen. „Sæt Dig ned og fortæl mig, hvor Du har været henne i saa lang Tid. Er det nu ikke over fjorten Dage siden, at Du besøgte os i Gothersgaden?“

— „Det bliver paa Søndag tre Uger“, sagde Møller og kastede sig paa en Stol.

— „Min Kone har været meget forundret over, at Du ikke har besøgt os saalænge. Jeg talte igaar paa Gaden med Din Fætter; han havde ikke seet Dig i en Ugestid og antog, at Du enten var død eller reist til China; thi hvis Du var syg, vilde Du

naturligviis have underrettet ham derom. Jeg sendte Dig derfor imorges en Billet, hvori jeg opgav Dig min nye Bopæl. Det glæder mig, at denne Billet har havt den forønskede Virkning".

— „Du maa undskylde mig, at jeg ikke har besøgt Dig", sagde Møller; „men jeg har ikke været rask, siden jeg sidst var hos Dig til Din Kones Fødselsdag."

— „Men hvorfor har Du dog ikke sendt Bud efter mig?" spurgte Regimentschirurgen. „Hvad har feilet Dig?"

— „Aa, jeg veed det igrunden ikke", sagde Møller. „Jeg troer, at det er Humeuret. Jeg har ikke havt Lyst til at besøge Nogen."

— „Lad mig engang føle Din Puls", udbrød Doctoren og reiste sig. „Aa, den slaaer jo fortræffelig; dog nei, den er en Smule urolig, lidt febrilsk. Hvad er der paafærde med Dig? Er Maven i Uorden?"

— „Nei."

— „Har Du Appetit?"

— „Nei."

— „Hovedpine?"

— „Nei."

— „Mangler Du da Penge?"

— „Nei."

— „Men saa maa Du jo være forelsket!"

Møller taug.

— „Naa, der kan man dog see, hvor Damer have en fiin Iagttagelsesevne. Min Kone har mere end eengang sagt til mig, at Du sværmede for Miss Burke. Hun var vis paa, at Du ikke havde Tid til at besøge os, for at perfectionere Dig i Engelsk.“

— „Miss Burke er en meget aandrig og interessant Dame“, sagde Møller med en vis Høitidelighed. „Jeg kan ærgre mig over, at man i vore Latinskoler ikke lærer Engelsk istedetfor at man plager sig med Forstaaelsen af et halvt hundrede hebraiske Ord. Jeg forstaaer ikke meget Engelsk. Alligevel kan jeg dog næsten forstaae Alt, hvad Miss Burke taler til mig.“

— „Det kommer deraf, at Du er forelsket i hende,“ udbrød Regimentschirurgen med et Smiil. „Amor har altid været en fortrinlig Tolk.“

— „Jeg tilstaaer gjerne, at denne engelske Dame har gjort et stærkt Indtryk paa mig“, sagde Møller. Hun svarer ganske til mit Ideal. Og hvis jeg var i en Stilling, saa at jeg kunde gjøre mig Haab om at erholde hendes Haand, vilde jeg ikke tøve et Minut med at erklære hende mine Følelser“, tilføiede han med et Suk.

— „Hun er en ung, smuk, engelsk Lady med Dannelse og en lille vakker Formue,“ sagde Doctoren; „det er sandt. Men Du er jo dog ikke heller tabt bag af en Vogn. Du er en Søn af en Justitsraad, har Kundskaber og Talent og en lille Assistent-

post paa 600 Daler. Desuden har Miss Burke et saa ædelt Hjerte, at jeg er overbeviist om, at dersom hun ellers nærer Sympathier for Dig, vil hun ikke tage det ringeste Hensyn til Din underordnede Embedsstilling."

— „Du opliver mit Haab", udbrød Møller og sprang fornøiet op fra sin Stol. „Ved Din Bistand vil jeg maaskee være saa lykkelig at faa mit høieste Ønske opfyldt. Du vil jo nok introducere mig i Miss Burkes Huus, ikke sandt?"

— „Med største Fornøielse", svarede Doctoren. „Og jeg skal anbefale Dig paa det Bedste; Du kan trygt stole paa mig. Men nu maa Du først hilse paa min Kone og see vor nye Leilighed, saa kunne vi siden tale om Resten."

Doctoren førte derpaa sin unge Ven ind i Dagligstuen, hvor hans Kone befandt sig. Møller gjorde hende en Undskyldning, fordi han saa længe ikke havde aflagt et Besøg, og tog derefter Leiligheden i Øiesyn.

Forinden vi gaae videre i Fortællingen, maa jeg gjøre mine Læsere opmærksomme paa, at Regimentschirurg Holst er den samme unge Læge, som vi kjende fra London og Hammersmith. Han var for et Aarstid siden vendt tilbage fra sin Udenlandsreise og havde strax derpaa faaet Ansættelse som Læge i Armeen. Kort derefter havde han giftet sig med

en Frøken Schmidt, med hvem han havde været forlovet, før han reiste udenlands. De Følelser, som han havde næret for Mrs. Kelly, vare derfor kun Venskabets; og siden han var bleven gift, og hans Kone havde lært den engelske Dame at kjende, havde ogsaa hun skjænket hende sit Venskab og sin Fortrolighed. Miss Burke og de to unge fattige Piger, som hun havde taget til sig, besøgte ofte den lille vakkre Familie, og ved et af disse Besøg var det, at Assistent Møller havde gjort Miss Burkes Bekjendtskab.

Fru Holst inbød Møller til at spise til Aften hos dem; og da Holst var fuldkommen overbeviist om sin Vens oprigtige Følelser for den engelske Lady, ansaae han det for sin Pligt at gjøre ham bekjendt med de vigtigste Momenter af hendes Fortid. Møller blev vel meget overrasket ved at erfare, at hun var en Betlers Datter, og at hun havde været indespærret i et londonsk Harem; men de ædle Træk af hendes elskværdige Characteer, som Holst ogsaa meddeelte ham, opveiede alle andre Hensyn hos den forelskede unge Mand. Der gives nemlig Mennesker, der besidde en Aandsadel, som hverken nedværdigende Forhold eller mislige Omstændigheder formaae at udslette eller forringe. Miss Burke var et af disse Mennesker, og derfor vare Møllers uforandrede Følelser for hende ligesaa naturlige som tilgivelige.

TRETTENDE CAPITEL.

SLUTNING.

„I was ever of opinion, that the honest man who married and brought up a large family, did more service than he who continued single, and only talked of population.“ *Oliver Goldsmith.*

Aftenen derefter kjørte Regimentschirurgen, hans Kone og Møller ud paa Strandveien til Miss Burke for at aflægge hende et Besøg og stifte nærmere Bekjendtskab imellem den unge Assistent og Gjenstanden for hans Kjærlighed. Miss Burke modtog Møller med sin sædvanlige Forekommenhed og Gjæstfrihed, og Fru Holst undlod ikke i et beleiligt Øieblik at tilhviske Miss Burke, at den unge Mand interesserede sig meget for hende. Hun hørte vel paa denne Bemærkning med tilsyneladende Ligegyldighed; men det forekom ikke desto mindre Doctorens Kone, at den engelske Lady fra dette Øieblik af skjænkede Møller mere end almindelig Opmærksomhed.

Og det blev Sommer. Den lille smukke Villa, som laae foran paa Strandveien og tilhørte Miss Burke,

havde dagligen Møller til Gjæst. Han havde ikke forgjæves tilbudt hende sin Haand og sit Hjerte. De vare Forlovede. De skjønne Sommerdage henrandt paa den behageligste Maade. Om Eftermiddagen saae man dem gjerne Arm i Arm at spadsere paa den herlige Strandvei, som gaaer langs med Sundet til Charlottenlund. De blide Sommeraftener tilbragte de ofte i den yndige Have, som omgiver Villaen. Naar Solen gik ned, steg de op paa Høien og betragtede den smilende Natur, som omgav dem. Den høitidelige Aftenstilhed gjorde dem alvorlige og tause og stemte Sindet til stille Betragtninger og blide Følelser. Miss Burke sad da paa Høien ved Siden af sin tilkommende Brudgom, og medens han holdt hendes Haand i sin, tænkte han kun paa Øieblikket og Fremtiden. Hun kastede sit tankefulde Blik ud over det deilige Sund og over til den svenske Kyst, som tabte sig i den dæmrende Horizont. Da tænkte hun paa sit Fødeland og paa sit bevægede Ungdomsliv, hvis Minder som Drømmebilleder gled forbi hendes Sjæl. Men disse efterlod ikke mere et smerteligt Indtryk; thi hun følte sig nu fuldkommen lykkelig.

En Aften i Slutningen af September var Villaen ualmindelig stærkt oplyst, og i Havestuen, som vender ud til Veien, viste sig en Mængde festligklædte Damer og Herrer. Møller og Miss Burke feirede deres

Bryllupsfest. Hun var klædt i en sort Atlaskes Kjole og havde ingen Myrthekrands om Haaret, men kun en rød Rose paa Brystet; alligevel var hun Brud og havde aldrig seet skjønnere og lykkeligere ud end i disse Øieblikke.

De to fattige Piger havde været deres Velgjørerindes Brudepiger. Man saae dem i deres lette, hvide Dragt, der var blottet for enhver Prydelse og Flitter. De gik Arm i Arm igjennem Salen, tause og alvorlige. Deres forklarede Blikke lagde ikke Mærke til, hvad der foregik omkring dem, — og dog tænkte ogsaa de paa, snart at blive Brud!

Da jeg forleden Dag besøgte de Nygifte, som jeg traf i bedste Velgaaende, fik jeg at vide, at de to Piger havde forladt denne Verden, netop for at opoffre sig for den, — de vare nemlig som Novicer gaaet i Kloster hos de barmhjertige Søstre.

Her ender min Fortælling. Dog skylder jeg endnu at sige dem, som have interesseret sig for John og Mary, at de, trods deres Smaapukkerier og Uovereensstemmelse i Alder og Characteer, have giftet sig. John har etableret sig som Værtshuusholder og føler sig ganske hjemme i sin nye Stilling, skjøndt han endnu ikke har kunnet bære det over sin Samvittighed at aflægge sin Lakaidragt, hvor meget

end Mary hver Dag holder Huus med ham, fordi han ikke vil klæde sig efter sin Stand. Dersom Læseren tilfældigviis skulde komme igjennem Hammersmith og trænger til „Medicin“, bør han see ind til John Dram i den „blaa Stud“, — han er endnu ganske sig selv lig, baade i Henseende til Udseende, Jovialitet og Tilbøielighed for Flasker.

SKOLEMESTEREN SOM SPION.

EN FORTÆLLING.

Localiseret Bearbeidelse.

— — — — „Jeg arme Mand!
De ødelægge mig, de Tyveknegte!"
C. H. Bredahl.

Landsbyen D** i Jylland er en meget vakker By og kunde meget godt, hvis det skulde knibe, gaae for en Kjøbstad. Thi foruden Præsten, Skolemesteren, Doctoren og Bønderne boe der to Kjøbmænd, en Skrædder, en Smed, en Glarmester, to Skomagere og en Snedkermester. Om denne Overflod paa næringsdrivende Borgere er et Resultat af den nye Næringslov, skal jeg lade være usagt; men saameget er vist, at Snedkermesteren i tidligere Dage har været virkeligt Medlem af det hæderlige Snedkerlaug i Viborg. Han havde maaskee endog nu kunnet være Oldermand eller noget lignende Stort, dersom Lykken havde været ham gunstig. Men det havde den nu desværre ikke været, og derfor var han bleven Landsbysnedker.

Ved Landeveien, som gaaer midt igjennem Landsbyen, ligger den gule Skolebygning med den be-

kjendte Inscription om Frederik den Fjerde, der lod den opføre tilligemed 239 lignende. Tilhøire for Skolen ved Landeveien staaer et langt rødt Plankeværk, og bag det har Skolemesteren sit Huus, sin Kostald, sin Svinesti og sin Hønsesti. Tæt op til Plankeværket ligger hans Brændestavl, tilvenstre Favnestykkerne og tilhøire det saugede og huggede Brænde.

Foran denne Brændestavl stod en Sommermorgen tidlig vor gode Skolemester Sørensen. Han var i halv Negligée, med hvide Underbeenklæder, Tøfler og Sokker; men han havde sin lange graa Skolefrakke paa og sin hvide Nathue trukket ned over Ørene. Skjøndt han havde sin Pibe i Munden og holdt meget af at smøge paa samme, tog han ikke et eneste Drag, men stod betænkeligt og betragtede sin Brændestavl. Ihvorvel han ikke kjendte noget til Kubikregning og Decimalbrøker, saa kunde han dog nok udregne, at hans Brænde havde uvedkommende Lysthavende; thi hver Morgen var Forraadet synligt formindsket, om han ogsaa slet ikke havde taget en Pind deraf. Nu er det vel sandt nok, at vor Landsbymagister fik sit Brænde gratis af Sogneforstanderskabet, saa at han ikke behøvede at kjøbe det; men, han havde jo selv sauget og hugget det, og hvorfor skulde han gjøre det for Andre? Desuden var det ham ogsaa om at gjøre

at spare paa Brændet; thi hvad han fik tilovers om Foraaret, kunde han afhænde til Brændeviinsbrænderen for et Qvantum Brændeviin. Den nye Kunst at tilvirke Alkohol af Brænde var Sørensen meget vel bekjendt.

Som han nu stod der paa sin Huggeblok og ærgrede sig og afvexlende kastede sit fortrædelige Blik paa Brændet og ud over Plankeværket, fik han Øie paa Snedkermesteren, som gik forbi.

— „God Morgen, Hr. Høvl", raabte han til ham. „Hvor skal De dog hen saa tidlig paa Morgenen?"

— „Jeg skal ud og see, om vore Embedsmænd ere paa deres Post," svarede Snedkermesteren spydigt.

— „Men hør, siig mig engang, min gode Høvl, er det dog ikke besynderligt, at det hver Nat spøger her indenfor mit Plankeværk?"

— „Spøger det?" gjentog Snedkermesteren. „Hvori bestaaer da det Spøgeri?"

— „Det bestaaer deri, at mit Brændeforraad formindskes," svarede Skolemesteren og slog Rynker paa Panden.

— „Det er Fanden heller Spøgeri," sagde Snedkermesteren og smaaloe. „Grønt Træ pleier altid at svinde ind; det gaaer ganske naturligt til. God Morgen!"

Og dermed gik han sin Vei.

Men Skolemesteren saae mistænkeligt efter ham; thi han havde en Anelse om, at det var Snedkeren, som spøgede ved hans Brændestavl.

„Ja, ja, jeg finder nok paa Raad for at faa Tyven opdaget“, brummede Skolemesteren og hoppede ned af Huggeblokken, paa hvilken han havde staaet.

Om Eftermiddagen, da Skoletiden var tilende og Sørensen havde faaet sig en lille Luur, tog han Støvler og Hat paa og begav sig paa Veien til den nærmeste Kjøbstad. Hos en Kjøbmand kjøbte han sig et — Pund Krudt. Nu tænker Du formodentlig, min kjære Læser, at Skolemesteren hele Natten vil ligge paa Luur med ladt Gevær bag sin Brændestavl for at opvarte den næsvise Tyv med en lille Salve. Men Du tager visseligen feil; thi hvad det angik at vaage om Natten, saa holdt han meget lidt deraf, og for Geværer og andre saadanne Mordinstrumenter havde han tilstrækkelig Respect. Nei, da han kom hjem, bar han tre af de største Stykker Brænde ind i sin Stue, borede i hvert af dem et Hul, fyldte dette med Krudt og tillukkede atter Hullet med en Trætap, saa at man ikke kunde opdage Noget, dersom man ikke undersøgte Brændestykket nøie. Det saaledes præparerede Brænde lagde han derpaa igjen ud paa Brændestavlen.

Den næste Morgen bemærkede han allerede, at to Stykker vare bortstjaalne.

— „Aha“, tænkte han, „nu vil jeg snart faae Tyven opdaget.“

Om Aftenen, da han sidder og nyder sin Grød, hører han et voldsomt Knald og strax derpaa et Skrig af Snedkermester Høvls Kone.

— „Der er Ild i vort Huus!“ raaber hun. „Hjælp! Hjælp!“

Vor Skolemester, som ikke havde ønsket nogen egentlig Hævn over Tyven, blev ved dette Raab heed om Ørene. Hastig løb han over til Høvls Huus for at være behjælpelig med Slukningen. Men da han kom, var Ilden allerede slukket.

— „Men hvad er dog her paafærde?“ spurgte Sørensen, tilsyneladende uvidende om Aarsagen.

— „Ak,“ udbrød Høvls Kone, ligesom min Mand staaer inde i Værkstedet og høvler, og jeg lægger et Par Stykker Brænde paa Ilden, gi'er det paa engang et Knald, som om Lynet slog ned i Stuen, og Ilden farer mig op i Ansigtet.“

— „Ja, see blot, Hr. Skolemester,“ sagde Høvl, „hvorledes Kakkelovnen er sprungen i Stykker, Ruderne slaaede itu og den Smule Plukkefisk, som stod paa Kakkelovnen, ligger spredt over hele Gulvet.“

— „Det har onde Mennesker gjort,“ vedblev Madam Høvl; „det er Alt, som om det var forhexet her i Nabolavet.“

— „Ja, det gaaer ikke ganske rigtigt til,“ bemærkede Høvl.

— „Nei, vist ikke,“ faldt Skolemesteren ham i Talen. „Det lader til,“ vedblev han, idet han klappede ham paa Skulderen og gjorde en betydningsfuld Mine, „at Deres Kakkelovn ikke kan lide grønt Træ, — ikkesandt?“

Høvl forstod denne Bemærkning. Siden den Tid spøgede det ikke mere om Natten udenfor Skolemesterens røde Plankeværk, og Sørensen staaer ikke mere om Morgenen i Gaarden paa Huggeblokken og ærgrer sig over, at hans Gjenbo gjør sine Subtractionsstykker paa hans Brændestavl.

— — —

SPØGELSET I TAARNKAMMERET.

EN FORTÆLLING.

(Oversat paa Tydsk af Dr. C. Lindow i „Berliner Pfennigblätter“ 1864.)

„Troer, Læser, Du paa Aander, eller ei? —
„Nei!!“

H. C. Andersen

„Altsaa De troer virkeligen, at der gives Spøgelser,“ sagde Proprietair Smidt til Froken Amalie Sommer, der netop havde endt sin Fortælling om noget Spøgeri, der virkeligen fandt Sted paa Herregaarden H* i det sydlige Sjælland, hvor hun sidst havde opholdt sig som Gouvernante.

— „Ja, jeg er endogsaa overbeviist derom. Som det hedder i den hellige Skrift, er Troen en Overbeviisning om de Ting, som ikke sees; men jeg har baade seet og hørt det Spøgeri, hvorom jeg nu har fortalt Dem.“

Proprietairens Kone og hans to Døttre, der vare Piger paa tolv og fjorten Aar, saae med en alvorlig, næsten ængstelig Mine paa Gouvernanten.

— „Jeg for mit Vedkommende troer nok, at der gives noget Hemmelighedsfuldt i Naturen,“ bemærkede Fru Smidt med dæmpet Stemme.

— „Hvorfor skulde der vel være saamange Spøgelsehistorier, og hvorfor skulde man føle saa stor Ængstelighed i Mørket, naar der ikke rørte sig noget Overnaturligt?“ spurgte Sophie, den yngste af Pigerne, og fæstede sit barnlige Blik paa Faderen.

— „Fordi Digterne fortælle saameget, der aldrig har existeret, og fordi Folk med en sygelig Phantasi eller et meget pirreligt Nervesystem indbilde sig at see og høre, hvad de blot tænke paa,“ svarede Proprietairen i en belærende Tone. „Jeg har ogsaa engang havt formeget af Phantasien og sygelige Nerver og været ligesaa overbeviist om Spøgelsers Tilværelse, som Frøken Sommer,“ vedblev han. „De leer, Frøken, og det er vist, fordi De tvivler om, at jeg, der nu er saa tyk som en Humlesæk og saa rødmusset som en Tulipan, nogensinde har været i Besiddelse af stærk Phantasi og svagelige Nerver. Men De maa troe, at jeg for en Snees Aar siden var saa tynd som en Spegesild og saa bleg som Æblemost. Spørg kun min Kone derom, hun kan nok huske det.“

— „Jeg troer Dem saamænd gjerne,“ sagde Frøken Sommer; „men jeg er vis paa, at De aldrig har ligget en Nat paa et Værelse, hvor det spøgede; og derfor har De heller aldrig seet Noget, som kunde betage Dem Tvivlen.“

— „Hvad behager, Froken?“ udbrød Smidt. „De troer ikke, at jeg har ligget paa et Værelse, hvor det spøgede? Det er netop denne Cuur, som har betaget mig Troen paa Spøgeri. Siden jeg seer, at Deres Spøgelsehistorie har sat Skræk i Blodet paa Sophie og Emma, saa skal jeg fortælle en Spøgelsehistorie fra min Ungdom; den vil sikkert gjøre det modsatte Indtryk.“

— „Ja, fortæl, fortæl, kjære Fader!“ raabte Emma; „naar Du fortæller om Spøgelser, saa maa det være en virkelig Spøgelsehistorie.“

— „De to Aar min Fader eiede Gaarden L** i Jylland, var jeg hjemme hos ham for at lægge mig efter Landvæsenet. En Aftenstund sagde han til mig, at jeg skulde sadle en Hest og ride til Herregaarden V**, da det var nødvendigt, at et Brev fra ham til Proprietair Lund, hvilket indeholdt Penge og vigtige Papirer, endnu samme Aften kom denne ihænde. Der var omtrent to Miil til V**, og Veien gik igjennem en stor Skov, hvor man let kunde fare vild; dernæst var det en mørk og stormfuld Efteraarsaften. Skjøndt denne Ridetour forekom mig mindre behagelig, adlød jeg uden den mindste Indvending. Efter en god Times Ridt naaede jeg Herregaarden og afleverede min Faders Brev til Proprietairen. Klokken var imidlertid bleven elleve. Efterat den gamle Herremand havde tracteret mig

med et Glas Portviin og et Stykke Søsterkage, spurgte han mig, om jeg vilde blive der om Natten. Det var sildigt og Regn og Blæst; i Mørket kunde man let tage feil af Veien. Jeg lod mig ikke bede to Gange, men tog med Tak imod det venskabelige Tilbud. Paa hans Vink blev et Værelse gjort istand til mig, medens vi samtalede om forskjellige Ting. Omsider traadte en Pige ind med et Lys i den ene Haand og en stor Nøgle i den anden og sagde, at Værelset var istand. Jeg reiste mig for at begive mig til mit ubekjendte Logis.

— „Vil De behage at gaa med Ane," sagde Proprietairen; „hun vil vise Dem op paa Taarnkammeret. Lad mig nu see, at De viser Dem som en modig Helt," tilføiede han med et Smiil.

— „Hvorledes mener De?" spurgte jeg forundret.

— „Deroppe paa Taarnkammeret har det nu spøget hver Nat i alle de Aar, jeg har boet her", svarede han med Ironi. „Ikkesandt Ane?"

Ane nikkede bejaende og skottede til mig med et høist betænkeligt Blik.

— „De bliver saa alvorlig, Smidt; De er dog vel aldrig bange for lidt Spøgeri?" udbrød Proprietairen og betragtede mig nøie. „Gaa De kun derop og sov vel og giv mine Folk et Beviis paa, at en ung rask Mand som De meget godt kan sove der, trods al Snak om Spøgeri."

— „Jeg er slet ikke bange,“ sagde jeg og anstrengte mig for at see ligegyldig ud, medens Hjertet slog Tappenstreg i Brystet paa mig. Derpaa sagde jeg „Godnat“ og fulgte med Pigen op ad Trappen til det ubehagelige Taarnkammer. Pigen saae meget alvorlig ud og gik ikke længere end til det øverste Trappetrin, hvor hun overleverede mig Lys og Nøgle og anviste mig Døren til mit Soveværelse. Derpaa sagde hun „Guds Fred“ og gik skyndsomt ned ad Trappen.

Jeg gjorde mig saa modig som muligt og aabnede kjækt Døren. En Trækvind slukkede i samme Øieblik Lyset, som jeg holdt i Haanden. At gaae ned igjen og faae Lyset tændt, gik ikke an; det vilde jo allerede have været et Tegn paa, at jeg var bange. Jeg gik derfor ind i det mørke Værelse, lukkede Døren og opsøgte Sengen. I mindre end to Minuter laa jeg under Dynen og bad med usædvanlig Andagt mit „Fadervor“. Men det var mig ikke muligt at sove. Jeg vendte og dreiede mig i Sengen, og Tanken om Spøgeriet holdt mig bestandig vaagen. Jeg hørte Taarnuhret slaae tolv, eet og to, og endnu havde Ole Lukøie ikke indfundet sig. Den dybeste Stilhed herskede og blev kun undertiden afbrudt af Vindens klagende Lyd; thi mit Aandedræt kunde jeg ikke høre. Jeg havde næsten faaet mig selv til at troe, at der intet Spøgeri vilde ind-

finde sig denne Nat, da jeg pludselig hører en voldsom Larm, som om Taarnet styrtede sammen over mig. Mit Aandedræt standsede, og Angstens Sved gjennemblodte mit Linned og Lagerne. Til at springe ud af Sengen og ile bort fra mit forfærdelige Opholdssted, havde jeg ikke Mod. Spøgelset kunde jo gribe mig i Nakken og forvandle mig til et Gjenfærd. Dog, omsider opmandede jeg mig og stak Hovedet op over Dynen for at see, hvorledes det skrækkelige Spøgeri tog sig ud. Himmel! hvilket Syn! Henne i en Krog af Værelset stod et langt hvidt Spøgelse og gloede paa mig; som om det vilde sluge mig. Maanen, der var kommen frem bag de sorte Skyer, kastede en svag Belysning ind paa dette forfærdelige Monstrum. Af Skræk standsede Blodet i mine Aarer. Jeg vilde skrige om Hjælp, men det var som om Spøgelset holdt mig om Struben. Hvad var her at gjøre? At løbe i Armene paa Spøgelset eller blive i Sengen? Jeg valgte naturligviis det sidste og skjulte mig atter under Dynen, hvor jeg qvalfuldt svedte Angstens Sved, indtil Klokken slog sex, og jeg kunde gjøre Regning paa Dagslyset. Nu stak jeg atter Hovedet frem og stirrede hen paa det Sted, hvorfra Spøgelset havde forskrækket mig om Natten. Og, tænk Dem blot! Spøgelset stod der endnu! Det var en stor, hvid Porcellainskakkelovn, hvis øverste Deel var

i Form af en qvindelig Skikkelse. Ærgerlig over at have spildt min Nattesovn for en Porcellainskakkelovns Skyld, klædte jeg mig paa og gik ned til min Vært, hvem jeg fortalte hele Historien. Han loe hjertelig over min ængstelige Phantasi, som havde omskabt en Kakkelovn til et Spøgelse."

— „Men De hørte dog tydeligt et skrækkeligt Bulder, som om Taarnet styrtede sammen", bemærkede Gouvernanten. „Hvorfra kom da dette?"

— „Det skal jeg sige Dem, Frøken," svarede Smidt. „Et Murerstillads, som hang udenpaa Taarnmuren, var med Baller, Steen og Værktøi faldet ned i Gaarden og havde saaledes naturligt foraarsaget Bulderet. Men siden den Tid har jeg ganske tabt Troen paa Spøgelser."

Den alvorlige Stemning, som Gouvernantens Spøgelseshistorie havde frembragt, var under denne Fortælling forsvunden. Man loe hjerteligt over Smidts gyselige Angst for en Porcellainskakkelovn i Maaneskin.

— —

EN USKYLDIG FEILTAGELSE.

EN FORTÆLLING.

(Oversat paa Tydsk af Dr. C. Lindow i „Berliner Pfennigblätter“ 1864).

„Ein komisches Missverständniss trägt gewöhnlich dazu bei, sie noch mehr aufzubringen.“

Ludwig Börne.

„Vi burde dog ogsaa en Aften ud og see disse Schattenbilder an der Wand,“ sagde Lottoassistent Svendsen til sin Kone, da han en Dag ved Frokostbordet havde fuldendt Studiet af Adresseavisen.

— „Men det er vel saa dyrt, Svendsen?“

— „Aa, nei, det er blot en Mark pro persona, og saa er der gratis Musik. Desuden maae vi som nygifte Folk dog ogsaa vide, hvad det er at more sig lidt.“

— „Ja, ja, naar Du synes det, saagaaer jeg med; alene faaer Du saamænd ikke Lov at gaae derud.“

Da det nu blev Aften tog Lottoassistenten og pyntede sig, og det samme gjorde naturligviis hans Kone. Derpaa speilede de sig en halv Snees Gange; thi de syntes saa magelost godt om sig selv. Hans friserede Hanekam, hans vandkæmte Bakkenbarter, hans overordentlig store Fadermordere, hans Dia-

mantnaal i Brystet. Alt tydede paa, at han var en virkelig „fiin Mand“ af den „bedre Classe“. Og Fru Lottoassistentinden var ogsaa nydelig. Hun var klædt i Silke fra Top til Taa, og saa havde hun hvid Atlaskes Hat, udstafferet med Kniplinger, Blonder, Blomster og hvad der ellers seer godt ud paa Hovedet. Og saa havde hun Gulduhr paa Siden; thi ellers havde hun ikke seet ud som en rigtig Frue.

Og saa gik da Lottoassistentens ud paa Vesterbro og opsogte den Fjællebod, hvori man opforte „Schattenbilder an der Wand“. Men desværre kom de saa seent, at alle de forreste „siddende“ Pladser vare besatte. O, hvor det var fortrædeligt; men de havde nu engang sat sig for, at gaae paa Comedie, og saa blev det derved.

Orchestret, der bestod af een Musiker, som tracterede Lirekasse, stor Tromme og Bækkener, sluttede Ouverturen med en gribende Finale, og strax derpaa blev der bælmorkt paa Tilskuerpladsen; thi nu skulde Schattenbilderne begynde. O, hvor det var deiligt at see! Enhver stod paa Taaspidserne og anstrengte sig for at see saameget for sin Mark, som det var muligt. Men ak! Fru Lottoassistentinden var saa lille, at hun ikke kunde see det Ringeste af hele Herligheden. Hendes ømme Mage, som ikke kunde taale, at hans søde Kone skulde gaae tabt af denne æsthetiske Nydelse, besluttede

omsider at tage hende op paa sine Arme. Hvilken opoffrende Ægtemand!

Faa Minutter derefter var hans ædle Forsæt udført. Han havde løftet hende op paa sin Arm, saa hendes Hoved ragede op over det øvrige Publicum. Men hvor han maatte slæbe! Og saa den utaalelige Varme; Sveden strømmede ham ned ad Ansigtet, saa Fadermorderne vare nærved at drukne.

— „Seer Du nu godt, min søde Mille?“ hviskede han til hende.

— „Jo, mange Tak, jeg seer udmærket godt.“

Og Tanken om, at Mille kunde see Schattenbilderne husvalede og lettede ham hans besværlige Byrde.

Men Tæppet faldt, og saa var Herligheden forbi. Localet blev pludseligt oplyst.

I det samme kastede den af Sved gjennemblødte Ægtemand et Blik op til hende, for at erholde et taknemmeligt Smiil for sin Møie.

Men hvor bestyrtet blev han ikke, da han istedetfor sin Kones Ansigt fik Øie paa et gammelt tandløst Hoved, der var omgivet af en Mængde Strimler og en gammeldags storskygget Hat. Greben af Forfærdelse glemte han i Øieblikket at befrie sig fra sin Byrde; uroligt stirrede han omkring sig for at opdage sin Kone. Snart fik han Øie paa hende.

Hun stod indeklemt imellem nogle velproportionerede Tilskuere, bag Ryggen paa en velvoxen Garvermester, en Gjenbo af Lottoassistentens. Hun havde kun seet Garverens Ryg, men heller ikke en Stump mere. Og med hvilket gjennemborende skinsygt Blik modte hun ikke sin Mands forvirrede Oie!

Dette skinsyge Blik bragte den stakkels Mand til Besindelse. Han maatte have taget feil, det var klart. Med en Blanding af Modbydelighed og Ærgrelse kastede han den fremmede tandlose Skabning ned af sin Arm og arbeidede sig frem til sin betrængte lille Kone, forat forsikkre hende om, at han blot havde taget feil af hende og en Anden.

Men Aftenens Glæde var reent spoleret. De Nygifte ilede ud af Fjælleboden. Nu gik det med Stormskridt hjemad, medens hun gjennemborede ham med alle de Bebreidelsens hvasse Pile, som Skinsygen har i sit Kogger, og han torrede Sveden af sin Pande og forsikkrede hende, at han havde havt de reelleste Hensigter med at lofte hende op for at see; i Morket havde han blot taget feil af hende og en Anden. Men alle hans Forsikkringer nyttede ikke. De Nygifte gik hjem og forte Krig i hele otte Dage.

Nu er Freden rigtignok sluttet; men Fru Svendsen gaaer aldrig mere med sin Mand paa Comedie, hvor der gives — Schattenbilder an der Wand.

DEN
FØRSTE ULYKKELIGE KJÆRLIGHED.

EN FORTÆLLING.

„Denn gegen Dir ist Venus ein gemeines Weib."

Gessner.

„Har De ikke nylig hort Noget fra Deres Søn, Adolf?“ spurgte Reservechirurg Arentzen, da han en Dag i forrige Uge besøgte Fru Hoff.

— „Jo, jeg fik Brev fra ham i Loverdags.“

— „Og han har det vel, som sædvanligt, godt?“ spurgte Reservechirurgen, der tidligere havde været en meget fortrolig Omgangsven af ham.

— „Nei, desværre, Hr. Doctor,“ sukkede Fru Hoff.

— „Men hvad feiler ham da?“

— „Han lider af Kjærlighedssorg.“

— „Hvorledes har han faaet denne Skade?“

— „Det skal jeg sige Dem, Hr. Arentzen. Han var forleden Dag paa Comedie; der er nemlig Skuespillere i denne Tid i N***, og, det er dog altid en rar Adspredelse, ja, ikkesandt? Og saa kom han til at sidde paa samme Bænk som Proprietair Nielsens, og saa var netop den ældste Datter med paa

Comedie; og da Adolf saae hende, blev han saa forelsket i hende, at det var grueligt. Han fandt hende saa smuk, saa aandrig og saa god som en Engel. Han skriver mig til, at han ikke har sovet i tre Nætter for at tænke paa hende.“

— „Men hvorfor frier han da ikke til hende?“

— „Nei, han er saa bange, at han skal faae „Nei“; thi hun har en Fætter, hvem hun nok sværmer for.“

— „Men siden han er bleven saa indtaget i hende, saa maa han dog vel have havt Leilighed til at tale med hende, og saa kunde han jo selv have lagt Mærke til, om hun skjænkede ham nogen Opmærksomhed.“

— „Ja, hvis han blot havde talt med hende. Men De maa vide, Hr. Arentzen, at han slet ikke har talt med hende; han har, som sagt, blot seet hende paa Comedien.“

— „Men hvorledes kan han da vide, at hun er aandrig og god?“ spurgte Reservechirurgen ganske prosaisk.

— „Det føler han,“ svarede Fru Hoff lidt forlegen for at finde paa Udtryk til at forklare sin Søns romantiske Kjærlighed.

— „Men Følelsen er en meget daarlig Gradestok,“ indvendte Reservechirurgen.

-- „O nei, deri tager De feil, Hr. Arentzen. I saadanne Ting beroer Alt paa Følelsen, paa det første Indtryk.“

— „Jeg veed vel, gode Fru Hoff, at de fleste Mennesker tale meget om det første Indtryk; men jeg har gjort den Erfaring, at det første Indtryk ogsaa kan bedrage.“

— „Ah, Herr Arentzen, De har altsaa havt en ulykkelig Kjærlighed! De maa endelig fortælle mig, hvorledes De er bleven skuffet. Thi det er da vel ingen Hemmelighed?“

— „Jeg skal strax fortælle Dem min første ulykkelige Kjærlighed,“ sagde Reservechirurgen. „De kan da fortælle Adolf den; maaskee kan den curere ham.“

— „Fortæl, Hr. Arentzen, fortæl!“

— „Jeg var nylig bleven Student, da de første Casinomaskerader bleve holdte. Paa en af disse traf jeg en ung spansk Pige, som henrev mig i den Grad, at jeg overalt sværmede om hende. Det var første Gang i mit Liv, at jeg var forelsket. O hvor mit Hjerte bankede for den ubekjendte Skjønne; thi at hun var skjøn, derom forsikkrede min Phantasi mig. Et saa gratieust Væsen maatte absolut være en Skjønhed, det var afgjort. Og hun var ædel og god; thi hvorledes skulde vel en lav, egoistisk Sjæl kunne skjule sig under saa fuldendte

Former? Jeg tænkte kun paa den spanske Pige, jeg drømte om hende, jeg dandsede med hende, — hun var mig Alt. At hun gjengjældte min Kjærlighed, var hos mig mere end et Haab. Thi medens vi dandsede, følte jeg tydeligt, at hun let trykkede min Haand. Da Tiden nærmede sig Midnat, bemærkede jeg, at den spanske Pige gik ind i et Sidegemak; og da jeg frygtede for, at hun vilde forlade Maskeraden uden at give mig nogen nærmere Oplysning, ilede jeg efter hende. Hun havde kastet sig i en Stol; men bar endnu Masken. Vi vare ene to, og jeg vilde ikke lade denne Leilighed til at tolke hende mine Følelser gaae ubenyttet hen. Med ungdommelig Begeistring og Fyrighed kastede jeg mig paa Knæ for hende, greb hendes Haand og trykkede den ømt til mine Læber. „Ubekjendte Skjønne!“ udbrød jeg med Lidenskab; „see, jeg ligger i Støvet for Dem og anraaber Dem om Deres Gjenkjærlighed. Paa Deres Ja eller Nei beroer min Fremtids Lykke eller Ulykke. Kan De elske mig?“

— “Ja,“ hviskede den spanske Pige og trykkede min Haand til sit Hjerte.

— „Jeg var ude af mig selv af Beruselse; Gemakket løb rundt med mig; thi jeg var jo elsket af den skjønneste og ædleste Pige paa Jorden. Jeg vilde netop spørge om hendes Navn, da hun idetsamme tog Masken af. Men det er mig ikke muligt,

at skildre. Dem min Bestyrtelse, da jeg kaster mit forelskede Blik paa min tilkommende Brud og opdager, at det er — min Barbeer! Han var klædt som spansk Pige og havde lagt Mærke til mit taabelige Sværmeri; derfor havde han med Forsæt anstrengt sig for at skuffe mig. At jeg følte mig ærgerlig og var skamfuld over mig selv og over at være bleven tagen ved Næsen af min Barbeer paa en offentlig Maskerade, kan De nok begribe. Jeg var saa opbragt paa hele Maskeradestadsen, at jeg ikke længere kunde udholde at være der. Jeg kastede hastig min egen Narredragt og kjørte hjem."

— „De indser heraf, Fru Hoff, at det ikke gaaer an, ubetinget at lade sig bestemme af et blot Indtryk, ligesaalidt som „den første Kjærlighed" altid er den rette. Thi hvis dette forholdt sig saaledes, saa maatte jeg nu være forlovet, om ikke gift med min Barbeer."

BISPEN OG OVERDYNEN.

EN FORTÆLLING.

(Oversat paa Tydsk af Dr. C. Lindow i „Berliner Pfennigblätter“ 1864.)

„The greatest rascal under the canopy of heaven!“.

Oliver Goldsmith

Biskop Balle, der ved sin berømte „Lærebog“ blev Danmarks populaireste og mest læste Forfatter, har meget træffende skrevet: „Erfaring viser, at Menneskene ikke ere saa gode, som de burde være,“ og han skrev det af egen Erfaring.

En Morgenstund sagde Fru Bispinden til sin Mand:

— „Søde Mand, gaae idag en rigtig lang Morgentour; jeg vilde saa gjerne ha'e gjort Huset ordentligt reent og vore Sengklæder lidt udluftede; Du holder jo ikke af, at det skeer, naar Du er hjemme.“

— „Det er ikke mere end et Par Dage siden, at Du lod Gulvene i hele Huset overpjadske med Vand, saa at vi Alle fik en Forkjølelse paa Halsen,“ indvendte Bispen. „Den megen Reengjøring er en Svaghed hos Dig. Lad det nu være for idag; jeg bliver hjemme.“

— „Det er maaske en Svaghed, lille Balle,“ sagde Bispinden i en venlig Tone; „men netop derfor bør Du gaae ud, og lade mig gjøre reent, saa meget jeg vil.“

— „Hvorledes skal jeg forstaae det?“ udbrød Bispen.

— „Saaledes, som Du selv har skrevet,“ vedblev Bispinden og reciterede af Lærebogen: „Manden bør bære over med sin Hustrues Svagheder i Kjærlighed.“

Bispen følte sig slaaet af sine egne Ord, tog stiltiende sin Hat og Stok og gik en Morgentour til Slukefter og hjem igjen.

Da han i Haab om, at Reengjøringen var tilendebragt, vilde gaae op ad sin Trappe, mødte han en trøieklædt Arbeidsmand, der med en blaastribet Overdyne paa Nakken kom ned ad Trappen.

Den Ubekjendte med Dynen standser foran Bispen, blotter ærbødigt sit Hoved og siger i en grædende Tone:

— „Høiærværdige Hr. Biskop! undskyld min Dristighed! Jeg kommer oppe fra Dem; jeg vilde saa gjerne tale med Deres Høiærværdighed; men Pigen sagde, at De var gaaet ud.“

— „Nu, hvad er Deres Ærinde?“ spurgte Bispen og saae forundret paa Manden med den blaastribede Dyne.

— „Jeg har en Søn, der paa Søndag skal staae Confirmation og veed ikke Udvei til at skaffe ham Klæder. I min store Nød tog jeg min sidste Sengedyne og vilde spørge Hr. Biskoppen, om De ikke vilde være saa barmhjertig at kjøbe den for at sætte mig istand til at forskaffe min Søn Confirmationsklæder?“

— „Stakkels Mand!“ udbrød Bispen rørt; „vil De berøve Dem den sidste Dyne for at faae Deres Søn confirmeret! Jeg skal gjerne hjælpe Dem ud af Deres Nød.“

Bispen tog sin Tegnebog frem, medens Arbeidsmanden takkede og viskede sig om Øinene.

— „Der er Ti Rigsdaler,“ sagde Bispen og rakte ham Pengene. „Kjøb Klæder til Drengen derfor.“

— „Saa vil jeg bringe Dynen op til Hr. Biskoppen“, sagde Arbeidsmanden i en spørgende Tone.

— „Nei, vist ikke,“ svarede Bispen; „behold De kun Dynen, jeg tager den ikke.“

— „Tusind Tak, Hr. Biskop“, udbrød den Ubekjendte; „Himmelen lønne Dem for Deres Godhed!“ Og dermed forsvandt han fornøiet med Pengene og Dynen.

Bispen gik langsomt op ad Trappen og traadte ind i Corridoren, hvor han skilte sig ved Hat, Stok og Overfrakke.

Da han aabnede Døren til Dagligstuen, foer Bispinden som en Rasende imod ham.

— „Tænk Dig Balle! Hvilken Ulykke, der er skeet!“ raabte hun.

— „Hvad for en Ulykke?“ udbrød Bispen ængstelig.“

— „Vor bedste Overdyne er stjaalen for et Øieblik siden!“

— „Naada“, udbrød Bispen og kløede sig ærgerligt bag Øret; „jeg mødte Tyven paa Trapperne.“

— „Tog Du da ikke Dynen fra ham?“ raabte Bispinden ude af sig selv af Fortrydelse.

— „Nei, kjære Kone,“ svarede Balle med Resignation, „jeg lod ham løbe med Dynen og gav ham ti Rigsdaler ovenikjøbet.“

DEN GJERRIGE.

EN CHARACTEERSKIZZE.

„Son argent lui est plus precieux que sa santé, que sa vie, que lui même.“

Massillon.

Derovre paa Qvisten i den gamle røde Bindingsværks Bygning boer „den Gjerrige“. Om han har noget andet Navn, kan jeg ikke sige med Vished; thi jeg har aldrig hørt, at Nogen benævnede ham anderledes. Hele Byen kalder ham „den Gjerrige“, og denne Benævnelse er ligesaa hævdet ved Brugen, som „Kjøbmagergade“ eller hvilketsomhelst andet respectabelt Gadenavn.

„Den Gjerrige“ er en høi mager Mand med et blegt Physiognomi, gjennemfuret af Speculationens Rynker; Tanken om de blanke Mønter med det skarpe Præg og de riflede Kanter har ganske gjennemtrængt Ansigtet og fortrængt ethvert andet mindre solidt Udtryk.

Hans Logis er ganske afpasset efter hans „møntede“ Indbildningskraft. Døren er foruden den almindelige Laas forsynet med en massiv „Smæklaas“,

som den Gjerrige har ladet gjøre for „egen Regning“, det vil sige, Værten maatte betale det Halve. Vinduerne ere bestandigt forsynede med hvide Forhæng, forat Gjenboen ikke skal lægge Mærke til, at han tæller sine Penge og sysler med sit Pengeskriin. Dette er en stor solid Kasse, indrettet ganske efter hans Hoved, altsaa til Monter, Noter, Obligationer o. s. v. Kassen staaer paa et Slags Altar midt i Stuen. den er Pagtens Ark for den Gjerrige; foran den holder han sin Andagt. De faa Meubler, som findes paa hans Værelse ere smagløse, næsten i ægyptisk Stiil, men de ere meget solide og værdifulde, og derfor en stadig Gjenstand for deres Eiermands Tilfredshed og Velbehag. Thi Alt, hvad der er „værdifuldt“ og „solidt“ lægger Beslag paa hans ubetingede Beundring og Agtelse. Der er en temmelig qvalm Atmosphære i hans Logis, da der aldrig bliver aabnet et Vindue af Frygt for, at der skal blæse Noget ud, eller Støvet fra Gaden skal falde paa hans Meubler. Alligevel er der ikke propert hos ham; thi naar Pigen skal gjøre reent, forbliver han i Værelset for at passe paa, at hun ikke stjæler Noget fra ham, og derfor har det aldrig nogen Art med Reengjøringen.

Hvorledes han er kommen i Besiddelse af sine Penge, kan jeg ikke, trods alle mine Anstrengelser, faae opdaget. Folk i Byen fortælle om forskjellige

smudsige Maader, som jeg dog ikke vil anføre. Den Gjerrige er ingenlunde uvidende herom; men han erklærer det for slette Menneskers Opspind, og han beviser, at det forholder sig saaledes, ved en høitidelig Forsikring om, at han ingen Penge har.

Han har en medfødt Afsky for at give Penge ud. Hans Afsky derfor er saa stor, at han ofte havde Mod til at hugge et Led af een af sine Fingre og betale med dette, dersom Folk blot vilde være saa honnette som Jøden Shylock i Shakespears „the Merchant of Venice", nemlig at tage Kjød for Pengene.

Den samme medfødte Afsky har han for at laane Nogen Penge. Til Personer af hans Familie, som ikke ere pr. Kasse, og som desaarsag kunde være uforskammede nok til at anmode ham om et lille rentefrit Laan, har han itide sat sig i et spændt Forhold, og med utrættelig Iver søger han at bevare dette „gode" Forhold. Han nærer en levende Interesse for at studere sine Medmennesker; idetmindste kaster han sit skarpe Blik paa Enhver, som har den Fornøielse at komme i Berøring med ham; men det er naturliigviis for at udspeide, om de høre til den Categori af Mennesker, som ville „laane", da han saa i Hui og Hast bryder af med dem.

Hans Conversation er meget interessant. Hovedgjenstandene ere: at han er en meget fattig Mand,

og ønsker blot, at Nogen vilde give ham Noget; at han gjerne vilde anskaffe sig Eet eller Andet, som han trænger til, men at han ikke kan, da han ingen Penge har; fremdeles, at han ikke veed nogen Udvei til at komme ud af det eller til at skaffe Huusleie. Hvo, som engang imellem vil høre hans Variationer over disse interessante Emner og troe hans Forsikringer, eller idetmindste lade, som om han troer dem, er ham ikke uvelkommen.

Han er vel uden egentlig videnskabelig Dannelse; men derfor sysler han dog alligevel gjerne med Bøger, navnlig med den solide Literatur, som sorterer under Rubriken „Sparekassebøger". Et Udvalg af saadanne kostbare Værker, som ere bekjendte for deres rige Indhold, findes bestandigt paa hans Læsebord. Ogsaa studerer han den periodiske Literatur, forsaavidt dette Studium ikke koster ham Penge, — det vil sige, naar Spækhøkeren vil være saa god at laane ham Adresseavisen. Vil han trænge dybere ind i Øieblikkets Tilstande, saa gaaer han ind paa et offentligt Sted og spørger Opvarteren om een eller anden fingeret Person, som han skulde træffe der; og medens han lader, som om han venter paa denne, gjennemløber han med Briller paa Næsen alle de Blade, som findes paa Stedet; naar dette er bestilt, seer han efter hvad Klokken er, tørrer sig om Munden og lusker af.

Den Gjerrige er desværre i mere end een Henseende stedmoderligt behandlet af Naturen. Han har saaledes en umaadelig stærk Drift til at ville leve billigt; men han har ogsaa en ligesaa stor Tilbøielighed til at ville leve godt. Der er hos ham en stadig Kamp imellem Maven og Lommen, og denne sidste seirer bestandigt.

Om Morgenen Kl. 9 staaer han op, og han har neppe faaet sine Permissioner paa, før han holder sin Andagt ved — Pengeskrinet. Ingen from Pater læser sit Breviar med større Alvor og Inderlighed, end han gjennemseer sine brune Sedler, sine Banknoter og Obligationer. Naar denne andægtige Mønstring er forbi, og Alt er i Rigtighed, fuldfører han sin Paaklædning og sit Toilette. Nu troer Du vist, min kjære Læser, at den gode Mand gaaer lurvet og luvslidt klædt, saadan som det for en Snees Aar siden var høieste Mode blandt de Gjerrige. Men deri tager Du feil. Nutildags er det ganske anderledes; de Gjerrige ere klædte som Gentlemen, det vil sige, ikke lapset og elegant, men solidt og pænt. Jeg har længe forgjæves lagt mit Hoved iblød for at udfinde Grunden til dette Omslag i de Gjerriges Mode; jeg kunde ikke begribe, hvorfor Mænd, der stedse bestræbte sig for at skjule deres Rigdom for den profane Verdens Øine, kunde foretrække en honnet Paaklædning for en Lazzaron-

habit. Nu har jeg endeligen opdaget Grunden. Vor Tid er en meget „kunstig“ Tid; derfor er der nu saameget, som staaer paa Hovedet. Den fattige Mand, som i gamle Dage gik fattigt klædt, er nu saa elegant udstyret som dengang en rigtig velhavende Mand. Ja, jeg har ved at studere Offentligheden afluret den, at jo elegantere og rigere en Mand er paaklædt, jo elendigere staaer det til med hans Finantser. Det er derfor ganske i sin Orden, at den Gjerrige er velklædt; var han det ikke, kunde man let komme paa det Indfald, at han havde Penge. Altsaa den ædle Mand, som jeg har den Ære at portraitere, iører sig en hvid, stivet Mansketskjorte, Fløiels Vest, Uhr med Guldkjede, Silkehalstørklæde med Brystnaal, hvilken sidste bestaaer af et Pund Sterling med en Stilk paa, samt en sort Frakke af meget fiint Klæde, men af en noget fiirkantet Façon. Det Smule Hovedhaar, som omgiver Panden, der strækker sig fra Øienbrynene og til Issen, er saa velkæmmet med Salatolie, Ansigtet saa barberet og de store røde Bakkenbarter saa afstudsede, at man med Rette kan sige, at hele Hovedet er behandlet i nøieste Overeensstemmelse med den gammelengelske Havekunsts Theorier.

Naar hele hans Habitus saaledes er i den behørige Orden, indtager han sin Frokost, som bestaaer af en Kommenskringle og en lille Snaps.

Til detta frugale Maaltid studerer han gjerne Adresseavisen for at see, om der skulde være Noget at tjene ved en lille Pengehandel, eller ogsaa gjennemløber han Bladet for at see, om det ikke har optaget en af hans interessante ledende Artikler. Han er nemlig Forfatter til de velbekjendte Avertissementer, hvori der søges om at komme i Interessentskab med en solid Forretning, imod et lille contant Indskud og 80 pCt. af Indtægten. Hans Artikler kjendes let derpaa, at der altid to Gange anføres: „Der maa være aldeles betryggende Sikkerhed for Pengene“, eller „uden sikkert Pant og solid Caution for Pengene nytter det ikke at melde sig.“

Efter endt Frokost tager han sin Formiddagspromenade. Han er dog ikke ene; han ledsages af sin Stok, der ikke ligner nogen anden Stok i hele Byen. Den er nemlig indrettet efter hans Hoved, altsaa meget „solid“ og „respectabel“, belagt med Messingringe; Knappen, der er i Form af en knyttet Haand, er ligeledes af Metal, ægte forgyldt. Saaledes udstyret gaaer han igjennem Byens Hovedgader og ud i den frie Natur, hvor han giver sit poetiske Gemyt Luft i en Variation over — „Rentetabellen“. Han har den Fordeel, aldrig at blive uleiliget af nogen Betler. Blandt denne Classe af Menneskeheden er hans Godgjørenhed altfor bekjendt, til at den skulde minde ham om denne christelige Pligts

Udøvelse. Han passerer ligesaa uantastet forbi som en Hund, en Hest, eller hvilketsomhelst andet Dyr. Morgenpromenaden er ikke alene beregnet paa Motion, men ogsaa paa Inspection; det vil sige, han besøger en eller anden Familie, for at see til, om der ikke skulde være gratis Middagsmad. Er det nu saa uheldigt, at ingen inviterer ham, gaaer han ærgerlig hen i Dampkjøkkenet og forlanger sig en Portion Mad. Men omendskjøndt Prisen her er meget moderat, kan den Gjerrige dog ikke faae nok for sine elleve Skilling, hvorfor han lader det gaae ud over det uskyldige Brød, som serveres gratis. Værten kan i Regelen gjøre Regning paa sexten Stykker Brød til denne elskværdige Gjæst; thi han putter det ikke alene i Munden, men ogsaa i Lommen, for at have Brød til Aften. Kan han hos en eller anden Familie tilsnylte sig Kaffe, saa drikker han den; ellers gaaer han hjem og tager sig en Middagsluur, men lover først sin Mave noget Godt til Aften, fordi den har maattet undvære Kaffen.

Naar han har sovet et Par Timer, staaer han op og gaaer ud for at kjøbe sig Noget til Aften. Han maa nemlig selv kjøbe det; thi sender han en Anden, staaer han i Fare for at blive bedragen. Han gaaer nu fra Kjælder til Kjælder og beseer og begramser alle spiselige Ting; men han kan ikke kjøbe Noget, da han er en fattig Mand, og det er

altfor dyrt. Vel gjør hans Mave ham mange Bebreidelser, fordi han narrer den; men han retfærdiggjør sig med den Omstændighed, at Priserne ere saa opskruede, at man ikke kan kjøbe Noget. Tilsidst spenderer han dog nogle faa Skillinger paa en Spegesild og en lille Agurk, og med disse Rariteter begiver han sig hjem i sit Logis, hvor han gjør sig tilgode med dem. Det lille Skab paa Gulvet med Spiritusflaskerne bliver forsigtigt aabnet, og det nødvendige Qvantum Livsvand (aqva vitae) forhøier Maaltidets Glæde. Er han nu mæt og har Spiritusen gjort ham livlig, tænder han sin lille Lampe og koger sig lidt Theevand, der med en lille Rumtilsætning forvandles til en solid „Knegt“.

Med denne Forstærkning føler han sig saa veltilfreds som muligt. Han kaster sig i sin Lænestol og „smækker“ Benene op paa sit Bord; i denne Stilling udstøder han af og til en vild Latter; han er saa lykkelig over at være en uafhængig Mand; thi han blæser hele Verden et Stykke.

Saaledes henlever han Dag ud og Dag ind. Den eneste Afvexling eller Forandring bestaaer deri, at han undertiden er saa heldig at blive inviteret til Middagsmad, da han altid er saa artig at forlænge Visiten saameget, at den tillige indbefatter Aftensmad med Thee, Punsch eller Viin. Den ovenfor skildrede oprømte Stemning indtræder da om Aftenen

i en forhøiet Grad. Aarsagen hertil ligger i den Gjerriges Bevidsthed om, at han spiser og drikker gratis og altsaa sparer sine Skillinger.

Uagtet den Gjerrige naturligviis er Pebersvend, har han dog Tilbøielighed for det smukke Kjøn. Dette viser sig især, naar den vilde, oprømte Stemning har bemægtiget sig ham. Han er da yderst paatrængende imod Damer, og faaer han Oie paa en ung smuk Pige, taler han ei alene med hende om Kjærlighed, men han lover hende strax Ægteskab. Er den unge Dame ubekjendt med den Gjerriges Characteer og Levemaade og eenfoldig nok til at fæste Lid til hans Forsikringer og nu en anden Dag træffer ham i sin ordinaire Stemning, da bliver hun som falden ned fra Skyerne af Overraskelse og Forundring; thi den Gjerrige taler ikke et Ord til hende, ja, siger neppe Goddag, men skynder sig at faa Hat og Stok og gaaer sin Vei.

Uagtet han har en mageløs stor Frygt for Døden og føler sig stærkt generet, naar der i hans Nærværelse tales om et Liv efter dette, saa har han dog af oeconomiske og andre Hensyn allerede forsynet sig med en Gravplads og en Liigkiste. Han har ikke villet eller turdet overlade Besørgelsen af disse Ting til sin efterlevende Familie, og dette af to meget vægtige Grunde: først fordi den kunde bedrage ham, ved at kjøbe for dyrt eller tage Uleiligheden betalt, og dernæst fordi han jo ikke kunde

være sikker paa, at Jord og Kiste bleve efter hans Hoved. Thi han vil ikke ligge i et daarligt Stykke Jord; nei, han vil ligge godt, i en rigtig rummelig, tør og „respectabel“ Grav. Hvad Kisten angaaer, da er den, ligesom hans øvrige Meubler, af ægyptisk Façon, men meget solid, af godt tørt Træ, smukt forarbeidet og fabrikeret til den allerbilligste Priis. Den staaer sædvanligviis paa hans Loftskammer; men da Laasen til dette ikke er forsvarlig nok, pleier han at tage den ned i sit Værelse, hvergang han erfarer, at Nogen derhjemme i Huset, hvor han boer, er død. Thi han er da ikke sikker paa sin Liigkiste; den Afdødes Paarørende kunde jo let faa isinde at stjæle den fra ham.

Han har for længe siden kjøbt stemplet Papir til sit Testament; men han har endnu ikke følt sig i Stemning til at forfatte det. Hver Gang han tager Papiret frem for at lægge Haand paa Værket, geraader han i den heftigste Strid med sig selv om Indholdet. Han kan nemlig aldrig blive fortrolig med den Tanke, at Andre skulle have Noget, som tilhører ham. Ligesom Philosopherne forgjæves søge de Vises Steen, og Mathematikerne ikke kunne udfinde Cirklens Qvadratur, saaledes kan den Gjerrige aldrig faae udfundet, hvorledes han skal forfatte sit Testament saaledes, at hans Penge og Efterladenskaber kunne tilfalde — ham selv!

DE OPVAKTE I NORGE.

EN SKIZZE.

„Du Räthsel der Vernunft, Du Thohu vehabohu
Von der gesammten Zunft der blutlichtscheuen Uhu;
Du Wunder aller Wunder, Mixtura inconfusa,
Du bist's, der mir gefällt, Dein Gnadenstuhl frass Usa."

Ludw. v. Zinzendorf.

Det var en smuk Sommernat. I det store Hotel ved Jernbanestationen i Korsør var Alt Liv og Bevægelse. En Mængde Reisende, som vare ankomne med Aftentoget, havde indtaget en lille Forfriskning og stod nu i Begreb med at gaae ombord i Postdamperen, som skulde til Kiel. Efter faa Minuters Forløb havde den reiseklædte Skare indtaget Plads i Damperens Kahytter, og da de sidste Klokkeslag lød fra Skibet, som derpaa forlod Landingsbroen, vare kun faa Reisende tilbage paa Dækket.

Blandt disse befandt sig en ældre norsk Kjøbmand i en Bjørneskindspels og en ung dansk Toldembedsmand i en stor graa Paletot, som naaede ham lige til Hælene. Medens de med Velbehag smøgede en Cigar, stod de ved Siden af hinanden og dvælede ved Synet af den deilige sjællandske

Kyst, som med sine Bugter, Agre og Skove snoer sig langs det speilklare Hav, og som nu tog sig dobbelt skjønt ud i den maanelyse Nat.

Da Skibet var kommet et betydeligt Stykke fra Land, begyndte de to Herrer at spadsere frem og tilbage paa Dækket, medens de med synlig Interesse samtalede med hinanden.

— „Kjendte De den Mand i Bondekofte, som sad sammen med os paa Jernbanen fra Slagelse til Korsør?“ spurgte den norske Kjøbmand sin Reisefælle.

— „Nei; men det skal være en Sectprædikant fra Fyen,“ svarede Toldembedsmanden. „En ung vittig Herre, som jeg traf i Hotellets Spisesal, fortalte spøgende, at det var en Skrædder, som havde opfundet en ny Religion, og som nu reiste omkring for at gjøre Proselyter. Han skulde allerede have vundet to Tilhængere, nemlig en Skomager, som boer sammen med ham, og hans Svend; men Svenden var nu desværre traadt ud af Skrædderens Menighed, da han, ifølge Rygtet, agtede at etablere en anden ny Religion, der skulde være endnu bedre end Skrædderens. Det værste ved denne Skomagersvendens sørgelige Apostasi var, at Skrædderens Kone havde isinde at slaae sig paa Skomagersvendens Parti, hvorved dennes Kirkesamfund vilde blive ligesaa stort som Skrædderens. Det var na-

turligviis den unge Mands Spøg; men han vilde dermed characterisere Sectvæsenets Jammerlighed.“

— „Ja, man kunde tydeligt høre, at det var en Sectprædikant,“ sagde Normanden, endnu smilende over de to nye Religioner og deres Bekjendere. „Han prækede uafladeligt om den indre Vækkelse og den aandelige Kaldelse.“

— „Er Sectvæsenet ogsaa meget udbredt i Norge?“ spurgte Toldembedsmanden.

— „Ja, desværre,“ svarede Kjøbmanden. „Der gives maaskee ikke noget Land, som er saa befængt med Sectvæsenet, som det nordenfjeldske Norge. Det vil sige, der findes ikke mange Secter; men de faa, som der findes, have en stor Mængde Tilhængere.“

— „Jeg har hørt, at en Deel af disse Sværmere tillægge sig Navn af „Opvakte“, bemærkede Toldembedsmanden. „Hvad er egentlig Hovedtendentsen hos dem?“

— „Det er, at den Helligaand tillægges alle de Handlinger, som de foretage sig, og at alle Livsnydelser, selv de uskyldigste, ere djævelske. Jeg boer i Bergen, hvor der Gudskeelov endnu ikke har viist sig Spor til denne aandelige Smitsot. Men jeg har ikke destomindre havt Leilighed til at lære de „Opvakte“ at kjende. Jeg skal fortælle Dem et Par

Træk, som vil give Dem et klart Indblik i dette Sværmeries Væsen.“

De to Herrer tog Plads paa en Bænk, og Kjøbmanden begyndte sin Fortælling.

— „Under Pengecrisen tilskrev jeg en Kjøbmand i Nordlandene og bad ham om at betale en Vexel, som var trukket paa ham, og som var sin Forfaldstid nær. Fjorten Dage derpaa erholdt jeg hans Svar. Istedetfor at sende mig Pengene eller en Anviisning paa dem, skrev han mig til, „at han ikke vilde formaste sig til at betale Noget, da Christus med sin Død paa Golgatha havde betalt for alle Sine.“ Da det var en betydelig Sum, som jeg skulde have, og jeg desuden havde flere Penge tilgode hos andre Kjøbmænd i Nordlandene, tog jeg selv derop med Dampskibet. Da jeg ankom til mit Bestemmelsessted og besteeg Landingsbroen, spurgte jeg en ung Pige, som stod der, hvor Kjøbmand L.*** boede. Hun sprang tilside, og, idet hun gloede paa mig som en Kat i Blæst, raabte hun høit: „Viig fra mig Satan! Jeg er en Guds Engel, som aldrig synder!“ Forskrækket over dette besynderlige Svar begav jeg mig paa Veien ind til Handelspladsen og opsøgte selv min Ven. Jeg fandt ham meget forandret, siden han havde forladt Bergen. Hans tidligere aabne, livsglade Blik var nu mørkt og uroligt. Medens han opholdt sig i Bergen var

han bekjendt for sit udmærkede Claveerspil, og jeg bad ham derfor om at lade mig høre et Par Numere paa Instrumentet. „Du er endnu ikke vakt,“ sagde han med en bedrøvet Mine; ellers vilde Du ikke forlange Sligt af mig.“ Hvorledes? spurgte jeg; er det Synd at dyrke Musik? „Ja,“ svarede han; „al Musik er djævelsk, og derfor har jeg ituhugget mit Fortepiano. Du kan see, der ligger endnu nogle Stumper deraf henne i Brændekurven. Hvad der hører Djævelen til, bør kastes i Ovnen.“ Jeg troede først, at min Ven var bleven sindssvag, men da jeg besøgte andre Folk, og omtalte det brændte Claveer, erfarede jeg, at alle „Opvakte“ havde behandlet deres Instrumenter paa samme Maade. — Under mit Ophold der paa Pladsen blev jeg en Dag inviteret til at spise tilmiddag hos en ung Kjøbmand, som jeg kjendte fra Christiania. Han forekom mig mindre besynderlig, end flere Andre, med hvem jeg havde talt deroppe, og jeg antog derfor, at han endnu ikke var „Opvakt“. Men følgende Begivenhed overbeviste mig om min Feiltagelse. Jeg havde netop taget Plads ved Bordet, da Pigen traadte ind med en Terrin Suppe. Hun rakte samme til sin Husbond; men denne gav hende et Vink om først at række mig den. Hun nærmede sig nu med synlig Uvillie, og idet hun satte Terrinen paa Bordet foran mig, udbrød hun: „Der, dit Forta-

belsens Barn, som er besat af den onde Aand!“ Jeg studsede over denne uforskammede Tiltale. „Er Pigen gal?“ raabte jeg til min unge Ven, opbragt over hendes Opførsel. „Nei, vist ikke,“ svarede han hastigt; „hun er „Opvakt“, det er den Helligaand, som taler ud af hende, og som opfordrer Dig til Omvendelse.“

— ——— —

LONDON.

EN SKIZZE.

„Londinium — — copia negotiatorum et commeatuum maxime celebre."

Tacitus.

Der gives vistnok ikke noget Sted paa hele Jorden, hvor man har saamegen Leilighed til at lære at kjende Alt, som i London. Den, som ikke har levet i denne Verdensstad, er tilbøielig til at troe, at den kun repræsenterer Handelen; men den repræsenterer i Virkeligheden mere eller mindre de fleste Retninger af den menneskelige Stræben, ligesom den viser den største Mangfoldighed af det menneskelige Livs Vilkaar. Søger man en Religion, som svarer til Ens Fordringer, da har man her Leilighed til at bivaane alle Slags Religionsbekjenderes Gudsdyrkelse. London har ikke blot Templer for anglicansk Cultus; nei, man finder der katholske, presbyterianske, lutherske, calvinske, græske og methodistiske Kirker; Qvækere, Gjendøbere, Congregationister, Independenter, Remonstranter, Svedenborgianere, Jøder, Muhamedaner og Mormoner holde

alle der offentlig Gudstjeneste. Skjøndt London er en protestantisk Stad, møder man dog ofte katholske Processioner, Munke og Nonner paa Gaden. Vil man studere de forskjellige Sprog, da har man i London den bedste Leilighed dertil; thi man træffer her Folk af alle Verdens Nationer og seer en Mangfoldighed af Nationalcostumer i den brogede Menneskevrimmel, som fra Morgen til Aften bølger gjennem Hovedgaderne. Vil man som Digter studere Menneskelivet, da har man i London alle Nuancer og Stadier af samme, lige fra det luxurieuse, rige, aristokratiske Liv i Westminster og Westend og til de huusvilde Horders Liv, som bivouakere i Gaderne; her træffer man rige, muhamedansksindede Englænderes Haremmer; her færdes den menneskelige Extragavances og Særheds Helte, lærde qvindelige „Blaastrømper", Dandyer og Lykkeriddere i alle mulige Udgaver; her færdes Djævelens Yndlinge: de unaturlige Vellystninge, Mestertyvene, Stratenroverne og Erkekjeltringerne; her bivouakerer en heel Armee paa 20,000 Individer af Betlere i alle tænkelige og utrolige Skikkelser og Former. Den, som ynder Kunsten, har Leilighed til at see de første Mesteres Værker i det nationale Billedgalleri, i Malerisamlingerne i Kensington Palads og i det Brittiske Institut. Videnskabsmanden og den Lærde ville ogsaa i London føle sig tilfredsstillede; thi her

er jo det store og kostbare Museums Bibliothek, de rigeste lærde Samlinger, det store polytechniske Institut, de to store zoologiske Haver og en Mængde lærde Selskaber. Politikerne dvæle med Interesse i Parlamentet, hvor den parlamentariske Talekunst har naaet sit Høidepunct; Medicinerne have i de store udmærkede Hospitaler ny Leilighed til at lære Sygdommene og de fortrinlige engelske Chirurgers utrolige Operationer at kjende; Juristerne søge hen til de verdensberømte Retsinstituter, som findes her, og hvor Processerne og Procuratorveltalenheden selv fængsle Lægmænds Opmærksomhed; den administrative Embedsmand kan i the Bank of England og the Custom-House, hvor tilsammen over 1500 Embedsmænd og ligesaa mange Bestillingsmænd dagligen ere i fuld Virksomhed, see Bureaulivet i den mest storartede Stiil; Kjøbmanden har i the City det bedste Mønster paa Handelens og Forretningslivets systematiske Gang. Den, som vil studere Bylivet, kan opslaae sin Bolig i Midten af Kæmpestaden; den, som ynder Villalivet, søger ud til Forstæderne, hvor hvert lille Huus har sin Have, og hvor Gaderne ligne vore livligste Landeveie. Vil man afvexlende nyde Bylivet og Naturen, da har man ogsaa Leilighed dertil i London, hvis colossale Huusrækker omslutte en Mængde smaa Lysthaver, de saakaldte

Squares, og flere betydelige, smukke Lystskove, „the Parks“. Ligesom man i Londons Gader træffer Mennesker fra alle Verdens Lande, saaledes finder man i dets rige botaniske Have og i dets tvende zoologiske Haver et Udvalg af alle Jordens mærkelige Planter og Dyr. Kort sagt, paa de halvsjette Qvadratmiil Land, som London indtager, er hele det jordiske Liv centraliseret, og jeg kan derfor med rette sige: at denne Verdensstad er „Verdenslivets Universitet“.

EN AFTENANDAGT.

EN SKIZZE.

(Oversat paa Tydsk af F. Busch i „Kirchenblatt für Sachsen“ 1866.)

„Quia tu fecisti nos ad te, et irrequietum est cor nostrum, donec requiescat in te.

St. Augustinus.

Livet i England forekom mig i det Hele taget behageligt. Jeg lærte Meget der og fik en alsidig Opfattelse af Verdens Forhold, kort sagt, min aandelige Horizont blev videre. Ogsaa i religieus Henseende var mit Ophold i England af stor Betydning for mig, idet jeg ved den anglicanske Kirke blev vækket af min rationalistiske Dvale og ligesom opfordret til paany at søge den christelige Sandhed og at gribe den der, hvor den alene findes.

Siden min Tanke havde forvildet sig i golde philosophiske Speculationer og mit Hjerte var blevet koldt for al Religion, havde jeg ikke besøgt nogen Kirke. Engang imellem havde en indre usynlig Magt drevet mig til at nærme mig et Gudshuus; men en anden indre Magt havde stedse holdt mig tilbage, saa at jeg kun nærmede mig Indgangen til Kirken, men derpaa i en mørk, næsten fortvivlet Stemning strax igjen fjernede mig. I England vaa-

ger man altfor meget over Søndagens Helligholdelse, til at man ikke skulde have bemærket, at jeg ikke gik i Kirke. En Søndag Eftermiddag, var jeg i Selskab, og man spurgte mig der, i hvilken Kirke jeg havde bivaanet Gudstjenesten. Jeg tilstod, at jeg slet ikke havde været i Kirke, eftersom det forekom mig at være aldeles overflødigt. Et saadant Svar vakte megen Forargelse, og man dadlede i stærke Udtryk min Irreligieusitet. Jeg gjorde nu Selskabet opmærksom paa, at „rigtigt fornuftige" Folk i Danmark slet ikke gik i Kirke.

— „Det undrer mig ikke," sagde en engelsk Dame til mig; „thi den Religion, som hersker i Danmark, er ikke den sande Christendom; denne findes alene i den anglicanske Kirke."

En saadan Bemærkning bragte mig til Eftertanke. Jeg havde tidligere anseet Protestantismen for e e n Kirke, e e n Confession, e e t stort Troessamfund, saaledes som lutherske Skribenter pleie at fremstille den. Nu blev jeg pludseligt opmærksom paa, at Protestantismen ikke er een og samme Tro, og det Spørgsmaal paatrængte sig mig uvilkaarligt: hvilken af disse to Confessioner, den anglicanske og den lutherske, har Ret til at kalde sig den rette sande Christendom? Medens saaledes min Forstand og Dømmekraft bleve satte i Bevægelse med Hensyn til et kirkeligt Spørgsmaal, blev tillige min religieuse Følelse vækket til et nyt Liv.

Det var en Søndagaften. Jeg befandt mig atter i Selskab og havde netop paa Huusmoderens Spørgsmaal, om jeg havde været i Kirke, svaret nei, da pludseligt en yngre Dame i Selskabet reiste sig og kastede sit Shawl om sig for at gaae bort.

— „Forlader de os, Miss Alice?“ spurgte Huusmoderen hende.

— „Ja, men blot en Times Tid,“ var Svaret; „jeg gaaer til Aftensang i Westminster Abbedi.“

— „Det var ret,“ sagde Huusmoderen; „Mr. ***** vil ledsage Dem; han har ikke været i Kirke idag, og derfor gaaer han nu med Dem derhen; ikke sandt Mr. *****?“

Jeg kunde umuligt undslaae mig for at ledsage Miss Alice til Kirken, tog min Hat og fulgte hende. Paa Veien derhen spurgte jeg hende, hvorledes jeg skulde forholde mig i Kirken, da jeg slet ikke kjendte den anglicanske Cultus og Ceremonierne.

— „Gjør De blot som jeg,“ sagde Miss Alice; „De gaaer naturligviis ind i min Stol.“

— „Men jeg har ingen Psalmebog,“ indvendte jeg forlegen og beklemt; thi jeg havde i de sidste Aar havt et Slags besynderlig Aversion for at gaae ind i en Kirke.“

— „Det gjør Intet til Sagen,“ svarede Miss Alice; „De kan meget godt see i min Bog.“

Vi traadte ind i den gamle ærværdige Klosterkirke, der var smukt oplyst, og hvor en liflig Psalmesang til Orgelmusik lød os imøde. Min fromme Ledsagerinde knælede ned og bad sin Bøn, og jeg knælede mechanisk ved hendes Side, uden at bede, men dog i alvorsfulde Tanker. Vi reiste os atter, og Præsten begyndte sin Prædiken; men jeg hørte ikke et Ord af, hvad han talede; jeg tænkte kun paa, hvor tom og urolig min Sjæl havde været, siden jeg havde ombyttet min Barnetro med hovmodige philosophiske Speculationer. Jeg blev pludseligt greben af en dyb og inderlig Anger over, at jeg i saa lang Tid havde været ligesom gudsforladt.

Og da atter Psalmesangen lød og Alice knælede, sank jeg ogsaa paa Knæ ved hendes Side. Jeg bad stille og inderligt til Gud, bad om Tilgivelse for mit Hovmod og om Lys og Kraft til at erkjende og følge den evige Sandhed, som jeg forgjæves havde søgt i den forfængelige Philosophi. Og under Bønnen var det mig, som om en tung Blyvægt blev væltet fra mit Bryst, og som om min Aand fik Vinger, paa hvilke den hævede sig op over Tvivlens mørke og fredløse Afgrund. Jeg blev ligesom Barn paany og erkjendte ydmygt Christus for min Gud, min Mester og min Forløser. Taus og høitideligt stemt forlod jeg Westminster Abbedi og ledsagede Alice tilbage til Selskabet.

WILHELM KARUPS

UDVALGTE POETISKE SKRIFTER.

ANDEN DEEL.

HUMORISTISKE DIGTE OG SATIRER.

HUMORISTISKE DIGTE OG SATIRER

AF

WILHELM KARUP.

LEIPZIG

FORLAGT AF ALBERT FRITSCH'S SKANDINAVISKE BOGHANDEL.

1868.

INDHOLD.

Side

HUMORISTISKE DIGTE.

Østergades Carneval 5
Hamburg. (1851.) 10
Den Lyksalige 11
Sennora Pepita 13
Pensionisterne og Rigsraadet. Dramatisk Scene. . . . 18
Livets Hovedrolle 21
Den røde Republikaner 22
Epithaphium over en druknet Barbeer 24
Sluppen „Danmark“ i Havsnød. (Sommeren 1857). . . 25
Til en journalistisk Samtidig 29
Den skuffede Byfoged 30
Henrykkelse over en Enkemadamme 38
Den stille Uge 40
Homøopathi 43
Ved Rigsdagens Aabning 44
Til en Ladegaardspræst, (da han blev ansat.) 46
En kjøbenhavnsk Ildebrand. (1857.) 47
Øldrikkeren 52
Haderslevs Prophet 53

Side
Ogsaa en Rigsdagscandidat. Dramatisk Scene 57
Den største af Tidens Guder 61
Sange af Vaudevillen „Gnieren“ 63
Epigrammer:
1. Til en Døgenigt 68
2. Nutidens Feltraab 68
3. Arveadel 69
4. Skandinaviens Eenhed 69
Confirmandinden. En Monolog 70

SATIRER.

1. Recept paa moderne Dannelsesmixtur 81
2. Om Philosopher 86
3. Til Veiledning for yngre Philosopher 89
4. Om Philologer 94
5. Om Poeter 99
6. Om dem, der synes at være Poeter 106
7. Om Poeter i egen Indbildning 112
8. Om Politikere 118
9. Om politiske Dilettanter 122
10. Om politiske Folketalere 125
11. Om parlamentariske Genier 129
12. Om Redacteurer 134
13. Om Recensenter 140
14. Forslag til Oprettelsen af en literair Republik . . . 144

HUMORISTISKE DIGTE OG SATIRER.

HUMORISTISKE DIGTE.

„Alt sin Plads, saa Alting er godt,
Selv lidt Spøg, lidt Spas og lidt Spot.
Alt er ædelt, siger Knud,
Naar man mener det ærligt og godt."

Baggesen.

ØSTERGADES CARNEVAL.

„Østergade vrimler af Damer i Stads,
Hocus pocus, Filias!“

Rahbek.

Hver Søndag har vi Carneval,
En livlig Maskerade;
Den holdes ikke i en Sal,
Men paa vor Østergade.
Entreen ganske gratis er,
Deeltage kan i den Enhver,
Til over Midnat varer den,
Man kommer og man gaaer igjen.
Ved Middag skeer Begyndelsen
Med tyrkisk Vagtparade.

Naar saa Musiken er forbi,
Man langsomt avancerer,
Og med Tre, Fire paa Parti
Ad Gaden ned spadserer.

Man gi'er den flotte Cavaleer,
Man sladdrer og man skoggerleer,
Man smøger og en god Cigar,
Hvis, notabene, En man har,
Og gjør af sine Venner Nar,
Med Damer coquetterer.

Men efter Fire er der først
Afvexling i Paraden,
Af Masker da er Trængslen størst,
Opfyldt er hele Gaden.
Saa falder Kongens Kjøbenhavn
I Østergades aabne Favn.
En Mængde Nympher sværme der,
Af Løver, Bukke, Faar en Hær,
Om ikke Fanden selv, Du seer
I Trængslen paa Façaden.

Kom, lad os stille staae, min Ven,
Og ei det Syn os negte!
O, see dog blot, hvor Sørensen
I Vrimmelen maa fegte!
See blot, hvor glat han er barber't,
Hvor Bakkenbarten er friser't!
Madammen hænger ved hans Arm,
En Broche smykker hendes Barm,
Og den er rigtig ægte.

Det unge Par, som gaaer foran,
Er smagfuldt eqviperet;
Paa et Contoir ved Gammelstrand
Han fast er employeret.
Kasserer er han, — det er rart!
Han bliver nok Grosserer snart;
Hun er hans Brud, lidt plump og tung,
Har Knebelsbart og er ei ung:
Med hendes Faders Pengepung
Han bli'er nok copuleret.

Og seer Du disse Damer der,
Hvor stolt' de promenere?
I Silke klædt, med Hat og Fjer,
De fornemt conversere.
De er' vist Frøkner begge To?
Af god Familie, ja, min Tro! —
Nei, Ven, Du kjender dem jo godt,
Den Ene syer hos Madam Flot.
Den Anden hedder Trine Tot,
Hun Damer maa frisere.

Den Fyr med Haaret à la Lizst,
Med Overskjæg og Briller,
Er vist Baron? — Nei, Hoboist,
I Tivoli han spiller.
Den fine Mand, som der Du seer

Med krøllet Haar, er min Barbeer.
Og han, som gaaer saa nonchalant,
Som troer at være int'ressant,
Det er en gammel Lieutenant,
Som Ingenting bestiller.

Der komme trende Løver, see,
Enhver er Dameridder!
Hvor elegante ere de!
Hvor snevert Buxen sidder!
Paa Engelsk er' de equiper't,
I Nakken Haaret er halver't.
Tre noble Lorder er' de vist?
Nei, Een er Handelscontorist,
Den Anden Cancellicopist,
Den Tredie Alenridder.

Og seer Du denne lille Hær
Af Nympher, o de Frække!
De smile til hver Cavaleer.
De udstafferte Gjække.
De kneise, ihvorvel man veed,
De er' forgyldt Elendighed;
De leiet har den hele Dragt,
Lidt Messingstads er deres Pragt.
Paa Kinderne er Sminken lagt, —
Og saadan maae de trække!

Hver Søndag har vi Carneval,
En livlig Maskerade;
Den holdes ikke i en Sal,
Men paa vor Østergade.
Der gaaer det meget broget til,
Der Fanden har sit eget Spil.
Ifald Du ei vil være med,
Men bare see den Herlighed,
Saa sæt Dig hos Gianelli ned
Og drik Din Chocolade!

HAMBURG.

(1851.)

„Leve Bogholderiet!“
Holberg.

Saa staaer jeg da endelig i en Republik,
I „das grosse Vaterland“, hvis Frihed ifløiten gik.
Og Republiken har en Slump Aristokrater,
Hvis egentlige Navn er — Handelspotentater.
Hist og her man møder en republikansk Soldat.
Den danske Gadevægter han ligner accurat.
Børsen er Stadens Centrum, — har man den beseet,
Da kjender man tillige Statens Universitet.
Her dyrker man Videnskab og Kunst og Poesi
I Form af det dobbelte italienske Bogholderi.

DEN LYKSALIGE.

„Donec gratus eram tibi,
— — — — — —
Persarum vigui rege beatior."
Horatius.

Ved Søens Bred i Skovens Skygger,
Hvor skjønne, blye Violer groe,
Hvor Fuglen med sin Mage bygger,
Jeg og min søde Minna boe.
Vi leve i en lille Hytte,
Min hele Verden er i den, —
Gav Rothschild mig sin Rigdom hen,
Med den jeg vilde ikke bytte.

Jeg er ei Konge eller Greve
Og ikkeheller Herremand;
Saa lykkelig, som jeg kan leve,
Dog lever Faa i noget Land.
Jeg ændser ikke Mængdens Færden,
Den kommer mig slet ikke ved:
Jeg er Hs. Hoilyksalighed
Og Hersker i min Verden.

Blandt Tidens store Generaler
Jeg regnes ikke, — det er sandt, —
I Tidens Legion Journaler
Mit Navn som Helt man ikke fandt.
Dog, al min ridderlige Færden
Var seierfuld, — det vist jeg veed, —
Jeg stred for Uafhængighed
Og vandt min frie Verden.

Som Skjald ei Publicum mig kjender,
Dog skriver jeg saa tidt et Digt;
Min Minna mig Critiken sender:
Et Kys, et Smiil, paa Ynde rigt.
Ei anden Løn min Sjæl forlanger!
Med Roes gaaer al min Poesi
Critikens Gaasefjer forbi:
Jeg er min Verdens Sanger!

Ved Søens Bred i Skovens Skygger,
Hvor skjønne, blye Violer groe,
Hvor Fuglen med sin Mage bygger,
Jeg og min søde Minna boe.
Min Verden er mig hendes Hjerte,
Der er jeg Kriger og Poet:
En større har man aldrig seet,
Saa fri for Livets Smerte!

SENNORA PEPITA.

„Kort sagt, den hele By blev gal!"
Baggesen.

„Til Casino!" Raabet lyder,
„Pepita skal dandse der!"
Og Billetter ta'er Enhver,
Man til Aft'nens Fest sig fryder.
Selv den tørreste blandt Jyder,
Som er nu i Kjøbenhavn,
Bli'er henrykt ved hendes Navn,
Sin Tribut han hende yder.
„Til Casino!" Raabet lyder,
„Pepita skal dandse der!"

Ind i Kunstens Tempel stormer,
At see hendes Dands og Former.
Nu en stor og broget Hær
Af diverse Cavalerer:
Journalister,
Officerer,

Contoirister,
Matadorer,
Professorer,
Secretairer,
Commissairer,
Folk, som „Raad“ i Titlen bærer; —
Literater,
Candidater
Og Studenter,
Folk, som gjøre i Procenter; —
Affecterte
Og blaserte
Unge Fjanter,
Renomerte
Speculanter,
Selv en Skare af Pedanter; —

Grosserere,
Kræmmere,
Barberere
Og berømte Dyrtæmmere; —
Skandinaviske Gjæster,
Forklædte Degne og Præster,
Professionister,
Rabulister,
Chorister,
Statister,

Og en Primierminister; —
Condittere,
Gasfittere
Og slige obscure Personer; —
Gamle Matroner,
Grisetter,
Koketter,
Skinsyge Koner,
Jøder, Atheister og Krypto-Mormoner.

Tilsidst er hele Tilskuerrummet
Erobret af Publicummet.

Regisseurens Klokke ringer!

Tæppet nu mod Sky sig hæver,
Pepita paa Scenen svæver,
Hver en Løves Hjerte bæver
Ved Sennora blot at see.
Gratieust og skjælmsk hun neier,
Med den Ynde, som hun eier,
Svinger hun sig om og svaier
Lig en eventyrlig Fee.

Flot hun slaaer med Castagnetter,
Hvert et Trin som Sylphens let er,

See, hvor kjækt hun Foden sætter
Hvilket Liv i hendes Dands!
Elskovs Lyst og Elskovs Qvaler
Hvert et Trin, hver Stilling maler,
Hvilken Fyrighed udtaler
Sig af hendes Øines Glands!

Nu et Øieblik hun hviler
I sin Elskers Favn, — nu iler
Hun fra ham, imens hun smiler,
Skjælmske Pirouetter slaaer.
Nu mod ham hun atter svæver,
Kys og Favntag af ham kræver,
Og koket sit Skjort hun hæver,
Mens fra sine Fem han gaaer.

Tusind ømme Sværmerier,
Tusind Elskovs Phantasier
Til de lette Melodier
Tolker hun ved denne Dands!
Enten hvirvlende hun dandser,
Eller sine Fjed hun standser,
Hun henriver alle Sandser
Ved sin spanske Skjønheds Glands.

Et tordnende Bravo fra Huset gjenlyder,
„Dacapo! Dacapo!“ Enhver udbryder.

„Brava! Brava!
Hurra!
Victoria!
Seiren er vunden, o Pepita!“

Teppet falder nu for Scenen, hendes Dands er alt forbi;
Men de Flestes Tanker dvæle end ved hendes Trylleri.
Herrerne med deres Damer fra Casinos Sale ile.
Pepita har ramt dem Alle med sin spanske Skjønheds Pile.

PENSIONISTERNE OG RIGSRAADET.

DRAMATISK SCENE.

„End kummerligere krøb en stor Deel af Menneskeheden om i Fortrykkethed.“
Sibbern.

Pensionister i Chor (udenfor Rigsraadets Dør).

Herr Rigsraad! hør vore Klagetoner
Og vend Dem ei bort fra vor Jammer og Nød!
Modtag vore ydmyge Petitioner
Og skjænk os Penge til Klæder og Brød!

Rigsraadet (indenfor).

Paa Choret jeg hører de komme en masse.
Det er da ret en forbandet Visit!
Ja, var vor Finantsminister per Kasse,
Da kunde man nok blive Skraalerne qvit.

Første Pensionist.

Vil ikke min usle Pension man formere,
Da bliver jeg, Arme, af Næringssorg gal.

Første Pensionistinde.

Faaer jeg ikke mere, da maae jo spadsere
Til „Onkel“ min Kjole, mit Uhr og mit Shawl.

Anden Pensionist.

I tredive Aar har jeg virket for Staten,
Og nu maa jeg næsten sulte ihjel.

Tredie Pensionist.

Saa djævleblændt usselt lønnes Soldaten,
Som kæmped for Danmarks Hæder og Vel.

Fjerde Pensionist.

Hvor kan man af hundrede Daler leve,
Og denne Sum faaer jeg ikke fuldt.

Anden Pensionistinde.

Ja, havde jeg ei til Protector en Greve,
Da var jeg, min Sandten, død af Sult.

Pensionisterne i Chor.

Hr. Rigsraad, o bøi Deres naadige Øren
Til Pensionisternes Petition.
O hører De ikke, vi banke paa Døren
Og bede om Tillæg til vor Pension.

Rigsraadet (aabner Døren paaklem).

Paa Dem kan ikke jeg reflectere,
Gaae dé til Rigsdagen hen og klag.

Pensionisterne.

Nei, vise Hr. Rigsraad, vi protestere:
Vor Sag er en Fællesforfatningssag.

Rigsraadet (afsides).

Man faaer dem s'gu ei til at retirere,
(Høit) Hvad har De at sige, jeg hører Dem huldt.

Pensionisterne.

Vi faae for Lidt til at existere,
For Meget vi faae til at døe af Sult!
Pensionen, Hr. Rigsraad, vi ønske formeret,
Om Tillæg andrager vor Petition.

Rigsraadet (mut).

Godt, Sagen skal blive debatteret,
Saa kommer der senere Resolution.

(Smækker Døren i).

Pensionisterne i Chor.

Vor vigtige Sag man debatterer,
Og derved bliver det ganske vist.
Lyksalig er den, som itide creperer,
Før Staten gjør ham til Pensionist!

LIVETS HOVEDROLLE.

„Helst Penge, Søn! — — de ere Love,
Den hele cultiverte Verden lyder;
Rig er man Alt."

Bredahl.

At Livet er et Gjøglespil
Kan Ingen overraske.
Man spiller kun, hvad Skjæbnen vil,
Af den man faaer sin Maske.

Kun han, som Pengebunken har,
Han Magten forestiller,
Og er han end den storste Nar,
Han Hovedrollen spiller.

DEN RØDE REPUBLIKANER.

„Tremblez, tyrans, et vous perfides
L'opprobre de tous les partis!"
Rouget de Lisle.

Jeg lofter mod Despotiet min Dolk!
Jeg hævner det længe trælbundne Folk!

Jeg Purpuret ta'er fra den kronede Slyngel!
Jeg tramper i Støvet den fyrstlige Yngel!

Jeg knuser Fordom, Løgn og Bedrag!
Jeg kæmper for Frihedens hellige Sag!

Jeg hører den Fattiges grundede Klage!
Jeg skaffer hver Krænket sin Ret tilbage!

Jeg kæmper for Frihed som Frihedens Søn!
Og Frihedens Seier er ene min Løn!

Jeg fordrer ei Rigdom, Glands eller Ære!
Jeg ikkun Folkets „Leder" vil være!

Jeg vil ikke Magten, — det er bekjendt, —
Jeg vil blot vælges til Præsident!

Jeg vil ikke herske, paa ingen Maade!
Jeg over Finantserne blot vil raade!

Jeg vil ikke styre ved Kongebud!
Jeg vil kun af Folket — dyrkes som Gud!

EPITAPHIUM

OVER EN DRUKNET BARBEER,

(NB. hvis Ægtehalvdeel forud havde druknet sig).

„Jeg i Avisen vil et Gravvers sætte."
H. C. Andersen.

Den Stadchirurgus og Barbeer
Herr Schundenberg er ikke meer:
Han vandred til sin Hustru kjær
Blandt Peblingsøens vaade Hær.

Hvo kunde rage Skæg som han
Og trække ud en møsket Tand
Og sætte Igler og Klysteer,
Som denne herlige Barbeer?

Nu han i Evigheden gaaer,
Der, hvor man nyt Cadaver faaer; —
Der slaaer han høit sin Strengeleg
Og rager dem, der døe med Skæg.

SLUPPEN „DANMARK“ I HAVSNØD.

(Sommeren 1857.)

„O navis, referent in mare te novi fluctus.“

Horatius.

Hører Du, hvor Stormen hyler
Ret som en Flok tydske Noter?
Hvor den farer frem med Vælde
Som en Skare af Despoter?

Hvor den Havet med Routine
Pidsker som med Knut af Russen?
Eller som en Kudsk paa Bukken
Hestene for Omnibussen?

Hører Du, hvor Søen brummer
Som en gnaven Rodemester,
Naar han praier Folk om Penge
Til Communen og til Præster?

Eller som en Overgraver,
Naar hos ham man Daab bestiller,
Og derfor kun sexten Skilling
I hans aabne Skindpung triller?

Og paa disse vrede Bølger
Sluppen „Danmark“ Stormen rider,
Som en Boldt for alle Vinde
Svaier den til alle Sider.

Den sin Reisning har spoleret,
Roer, Compas og Anker væk er,
Ei den holder Søen ude,
Efterdi den dygtig læk er.

Styrmand og Kaptain er' søsyg',
Maae sig ofte „overgive“,
Deres Læber ikkun stamme:
„Herre, hvad skal Enden blive?“

Thi ved Skibet Døden lurer,
Og kun Undergang man skuer,
Nogle fæle tydske Klipper
Med at knuse Sluppen truer.

Svea deres Nødskud hørte,
Har en Redningsbaad bemandet
Med to flinke Baadsmænd og en
Lods, som godt er kjendt med Vandet.

Mod den stærke Sø de kæmpe,
Men sig Baaden neppe flytter,
Vrede Heelstatsbølge fraader
Og dem ind i Fjæset spytter.

Der er Undergang ivente,
Hvis ei Hjælp fra oven kommer.
Hvis ei Raab og Bønner røre
Politikens Overdommer;

Hvis han ikke stiller Stormen,
Hjælper Sluppen ud af Faren,
Førend at det er forsilde
Og den sorte Lede ta'er 'en;

Eller førend Stormen mægtigt
Til den lække Skude puster,
Saa den kastes op paa Klippen,
Naar den først aldeles knust er.

Vil Napoleon den hjælpe,
Maa han hjælpe, før det glipper,
Før det gamle Danmark ligger
Som et Vrag paa tydske Klipper.

TIL EN JOURNALISTISK SAMTIDIG.

— — — — „sine nervis altera, quidquid composui, pars esse putat, similesque meorum mille die versus deduci posse.“

Horatius.

Griin kun haanligt ad mig og kald „middelmaadig“
min Digtning,
Og fortæl i Dit Blad, at „forulykket“ jeg er.
Hvad Du skriver idag, er alt imorgen paa Vægten,
Kastes som Maculatur ned i Cloakernes Gab.
Pust som Blære Dig op og drøm om udødelig Hæder,
Alt dit politiske Præk er dog kun Døgnflueværk:
Naar Du længst er forglemt, de Hymner, som lød
fra min Lyra,
Af den kommende Slægt skal synges i Tempelets
Hal!

DEN SKUFFEDE BYFOGED.

„Magten er forbeholdt Autoriteterne.“
Ploug.

Det hændte sig for ikke længe siden,
(Jeg husker ikke ganske nøie Tiden,)
Da kom en Probenreuter
Af dem, som om med „hvide Varer“ føiter,
Pr. Diligence til en By,
Og søgte i Hotellet Nattely.

Den Vært med venligt Smiil sin Gjæst modtager.
Han skiller ham af med hans Reisesager
Og spørger med et Buk: „Mens Pigen gjør istand
Et Værelse til Dem, min gode Mand,
Vil en Forfriskning ei De nyde?
Siig, hvad befaler De? hvad tør jeg byde?“

Vor Reisende sig et Glas Punsch udbeder.
Den vevre Vært strax dette tilbereder
Og sætter det paa Bordet til sin Gjæst,
Med hvem han converserer, som det falder bedst,

Om Veiret først og saa om Dit og Dat.
Om Concurrencen, om den høie Skat,
Om Kjævleri i Bladene, om Flauhed i Trafiken
Og saa naturligviis om Politiken.

Da Punschen er tillivs og Talen gaaer istaae.
Vor Probenreuter vil til Hvile gaae.
Strax Værten sig til Skjænken vender,
Et Lys han tænder
Og det i Haanden tager;
Til Sovekam'ret han sin Gjæst ledsager.

Og da de begge To deroppe staaer,
Til alle Sider Gjæsten Øiet slaaer;
Thi hvor Hr. Probenreuteren om Natten ligger,
Der ønsker han, som Du og jeg, at være sikker.
Forinden Værten gaaer, han spørger ham forsigtigt:
„Kan Dørrene heroppe laases rigtigt?“

„„Ja, denne Dør til Gangen, bedste Mand;
Men den til Salen der ei laases kan,
Thi Nøglen er ifløiten, — det er Tingen.
Dog, det gjør Intet, der i Salen kommer Ingen.““
Med den Forsikkring Værten gaaer sin Vei,
Og Probenreut'ren frygter ei.
Han gaaer tilsengs og vender Lyset om i Stagen
Og trækker Overdynen op til Hagen.

Knap et Qvarteer han hviler sine Lemmer
Og pleier sin af Reisen trætte Krop,
Da, store Skræk! en Støi fra Salen han fornemmer!
Han reiser sig i Sengen op
Og stirrer rædselsfuldt mod Døren hen, —
Den samme Støi han hører snart igjen!
Hvem kan det være? tænker Manden,
Ham tusind Hypotheser fare om i Panden.
Men hvordan end han tænker op og ned,
En Tyv har i slig Casus størst Sandsynlighed.
Og Tyve komme jo kun forat stjæle! —
Om Hjælp han raabe vil, men kan af Skræk ei mæle.

Tilsidst af Sengen ud han sig fordrister,
Og i en Fart han Tøiet paa sig lister;
Saa Døren op, ad Trappen ned
Og ud af Porten med Behændighed.
Han sin Beslutning har; han løber ned ad Gaden,
Og sporenstregs det gaaer til Fogeden i Staden.
Han vækker denne af sit Drømmeri
Og raaber: „Skaf mig hurtigt Politi!
Dernede i Hotellet, — hvor Logi jeg har i Nat,
Er Tyve indbrudt, — dem vi maae ha'e fat!“

Byfogeden faaer hastig Klæder paa:
Han selv vil løs mod Tyvebanden gaae.

Med sig han ta'er en gammel, døv Betjent,
Som er med Tyvene i Byen vel bekjendt,
Vor Probenreuter med de Tvende gaaer
Til Stedet, der, hvor Slaget ståaer.

De liste sagte sig ad Trappen op og høre,
O Fryd! at Tyvene i Salen end sig røre.
Da klares op med Eet Byfogdens Pande:
„Justitsraad bli'er jeg vidst, naar jeg ta'er denne
Bande!“
Saa tænker han. Betjenten han posterer
Paa Gangen, at ei Nogen echapperer,
Saa ind i Probenreut'rens Værelse han gaaer,
Hvorfra han lettest Vei til Salen faaer.
Han aabner Døren kjækt, — et Brøl han hører:
„Ifald I jer fra Pletten rører,
Jeg skyder jer for Fode ned!
Staa! Min Beslutning nu I veed!“

Byfogeden bli'er fælt bestyrtet, —
Dog ei af Skræk for strax at blive myrdet;
Men, tænk! han kjender Tyvens Stemme godt:
Den kommer fra Examinatus juris Flot,
Hans alter ego, — som paa Dansk, jeg troer' et,
Man oversætter med „Fuldmægtig paa Contoret“.

„Elendige!“ Byfogdens Stemme lyder,
„De er jo en Forbryder!“

„„Nei! Hr. Velbaarenhed, o nei,
Forbryder er jeg ei!““

„For Pokker! siig, hvad her De skal!“

„„Jeg viser Iver i mit Kald.““

„Aa Sladder! siig, hvad her De vilde,
Hvad har De her om Natten at bestille?“

„„Jeg fik forleden Dag tilfældigviis at vide,
At her ved Midnatstide
En dristig Tyvebande fælt rumsterer. —
At gaae paa Tyvejagt mig særligt int'resserer;
Jeg derfor, med en lad't Pistol forsynet,
Begav mig hid. Et Vindue aabent stod,
Jeg paa Gesimsen satte kjækt min Fod,
Og ind i Salen svang jeg hastig mig som Lynet.
Her i en Krog paa Luur jeg stilled mig.
„De Tyve komme nok“, saa tænkte jeg,
Og saa kom De, — jeg holdt Dem for et Lem af Banden,
Og derfor trued jeg Dem med at skyde Dem for Panden.

Jeg haaber, at De mig tilgiver
Min Embedsiver!""

Saaledes talte Hr. Fuldmægtig Flot.
At han en Plade slog, det vidste Hr. Byfogden
godt;
Men ei han vilde rode mere op i Sagen,
Og saa blev Pladen for den pure Sandhed tagen.
Derpaa han kaldte paa sin troe Betjent,
Som Probenreut'rens Lys fik tændt.
Og nu med megen Vigtighed
Blev Alt i Salen undersøgt, vendt op og ned
Og visiteret nøie.
Tilsidst Justitsens Argusøie,
Til Fryd for Hr. Byfogden, saae
En fattig Kjælling, som bag Kakkelovnen laae.

„Her har vi Tyven!" raabte Hver især.
„Elendige! siig strax, hvad stjal Du her?"

Den Kjælling ængsteligen dem betragter,
Gjør nogle fæle Fagter
Og svarer kort og godt med dæmpet Stemme:
„Jeg her i Huset hører hjemme,
Jeg er befalet af Værtinden, Madam Frank,
At jeg skal børste Kakkelovnen blank."

Da Kjællingen var vel bekjendt
Af den tilstedeværende Betjent,
Der indestod for, hvad hun sagde,
Og da Byfogden Isenfarven saae,
Og Børsterne paa Gulvet laae,
Man ei Beslag paa hende lagde.

Da ingen Tyvesjæl var at opdrive,
Begyndte Hr. Byfogden vred at blive.
Han saae sig ærgerligt omkring,
Hans Nattero var spildt for Ingenting,
„Justitsraadstitlen“, som han vilde hente,
Var uden mindste Daad jo ei at vente.
Men Noget maatte gjøres,
Hvorover Protokol der kunde fores;
Thi stod han frem og lagde Haanden paa sit Bryst
Og mælte med sin hule Røst:

„Randsagningen er endt,
Og Resultatet gjør jeg her bekjendt:
Den denuncerte Tyvebande
Den existerer blot i Probenreut'rens Pande.
Han har med mageløs Letsindighed
Forstyrret os vor dyre Nattefred,
Med falsk Angivelse gjort farligt Væsen
Og trukket Politiet om ved Næsen.

En slig Denunciatio falsa foreligger,
Og den for Lovens strenge Straf ei slipper.
Thi byder og befaler jeg i Kraft af høie Kald:
Den Probenreuter arresteres skal!“

Fuldmægtig Flot og Politibetjenten
Trak strax afsted med Delinqventen.
Alt hvad han bandte, raabte, bad og græd,
Det hjalp ham ei, han maatte dog afsted.
I Tyvehullet blev den Stakkel sat
Med Slaa for Døren, — saa go' rolig Nat!
Først næste Dag han endte sine Qvaler:
Saa slap han med en Mulct paa ti Rigsdaler.

MORAL.

Hvis Tyverotter gjæste Dig om Natten,
Saa slaa Du Kloen i, som Katten,
Og løb ei efter Stadens Politi:
Denuncianter tidt faae Skam, mens Tyvene gaae frie.

HENRYKKELSE

OVER EN ENKEMADAMME.

„Kort sagt, hun var behagelig
Fra Taa og til Top.“
Chr. Winther.

Hendes Haar er brunt som Kastanien,
Det dufter ret som Geranien.

Hendes Kinder har Æblets Rødme,
Og Læberne Honningens Sødme.

Hendes Øine har Fromhedens Mathed,
Hendes Hud har Fløielets Glathed.

Hendes Midie er saa smækker,
Som en Rumbudding dreiet og lækker.

Hendes Barm bevæger sig hemmeligt,
Crinolinens Omfang er temmeligt.

Hun taler som Sølvklokker ringede,
Hendes Fødder er ret som bevingede.

Hendes Smiil er saa lifligt indbydende,
Hendes Sprog er om Dannelse tydende.

I Omgang er hun behagelig,
Hendes Formue er ret antagelig.

Hvo kan forsmaae al den Herlighed,
Og ei fole rasende Kjærlighed?!

DEN STILLE UGE.

„Men er det sandt, at I ere begyndte med at opføre Skuespil i Kirkerne?“
Breve fra Helvede.

Herr Didriksen hædrer sin Religion,
Hans Fromhed staaer øverst paa Listen;
Og skjøndt han er en gemytlig Person,
Han er dog en ivrig Christen.
Det er ham den allervigtigste Sag,
At nyde Livet hver evige Dag
I hele den stille Uge.

Saa gjerne han end i Theatret gaaer,
At høre Musikkens Toner,
Og der en poetisk Dosis faaer
Af glimrende Illusioner,
Saa viser han nu, hvad en Christen bør:
Han lukker og laaser Theatrets Dør
I hele den stille Uge.

I Circus sidder saa gjerne han,
At see en dristig Berider,
De Hundekunster, som Clownen kan,
De Spring af smukke Sylphider;
Men nu har han slet ikke Tanke for Sligt,
At blive derfra er jo christelig Pligt
I hele den stille Uge.

Han lukker Theatret, Musernes Hal,
Det Religionen ham byder;
Men aabner Kunstnernes Udstillingssal,
Hvor Gratiernes Skjønhed han nyder.
Dog dette er lutter Godgjørenhed:
Entreen Kunstnerne faae, som man veed,
I hele den stille Uge.

Han lukker Thalias Tempel til,
Fra Glæden han vil sig vende;
Men da han ei hende undvære vil,
Han gaaer i Kirke med — hende.
Her er hun hans Fromheds eneste Tolk:
I Kirken gjøgle Theatrets Folk,
Thi det er den stille Uge.

Herr Didriksen er en gemytlig Person
Og ivrig Christen tillige;
Saa inderlig dyb er hans Religion, —
Hans „Nydelse“ vilde jeg sige!
Til Kirkens Haller med Andagt han gaaer,
Hvor Sangerinderne Triller slaaer
Til Tegn paa den stille Uge.

HOMØOPATHI.

„Similia similibus."
Dr. Hahnemann

Lad lærde Folk kun kjævles om Methoden
Og strides om et fedt Professorat,
Lad Narre gaae og tygge Calmusroden,
Jeg er og bliver dog Homøopath.

Homøopathen Ondt med Ondt fordriver,
Og saa gjør jeg, — der er Fornuft deri:
Den bittre Cholera jeg selv forgiver
Med Bittersnaps, — det er min Theori!

VED RIGSDAGENS AABNING.

„Af en politisk Bog man kan
Vel lære raisonnere,
Men til at forestaae et Land,
Udfordres andet mere.“
Holberg.

De komme fra Øster og Vester,
De komme fra Syd og Nord,
Philistre, Bønder og Præster
Og Embedsmændenes Kor.

De komme med lyse Tanker,
Som Ordet skal bringe for Dag,
De komme med Hjerte, som banker
Af patriotiske Slag.

De komme med store Ideer,
Med Statsmands-Philosophi,
De komme med Portemonnaier,
At tage Diæterne i.

De komme det Gode at fremme
Og sætte det Slette paa Spil,
De komme for „Ja“ at stemme
Til Alt, hvad „Partiet“ vil.

TIL EN LADEGAARDSPRÆST,

(da han blev ansat).

——

„Et Sandhedsvidne er en Mand, der i Armod, Ringhed og Fornedrelse vidner for Sandhed; saa miskjendt, forhadt, afskyet; saa bespottet, forhaanet, udgrint.“

S. Kierkegaard.

Blandt alle Stadens Hoiærværdigheder
Du har den værste Menighed, min Ven!
Paa Son- og Helligdage den ei beder,
Men soger helst til Brænd'viinsmanden hen.

Din Længsel efter Himlen styrket bliver
Ved dette vanskelige, magre Kald;
Den Gage, som man for Din Virken giver,
Dig siger tydeligt: „Du faste skal“.

Ifald Din slemme Hjord til Himmerige
Du fore kan, saa Fanden den ei ta'er,
Da selv en Soren Kierkegaard maa sige:
„Eet ægte Sandhedsvidne Verden har!“

EN KJØBENHAVNSK ILDEBRAND.

(1857).

„Was stört er mich, den Bürgermeister?
Wo brennt's denn?“

Theodor Körner.

Om Natten ei meer man sove kan,
Thi stadig er der jo Ildebrand,
De Klokker klemte og Trommerne gaae.
Og Vægterpiberne Triller slaae.

Man vækker ei blot vort Sproitekor,
Men alle de Folk, som i Staden boer,
De Syge, som trænge til Ro og Fred,
Ja, Børn og Kjællinger vækker man med.

Majoren, som sover med Buxer paa,
Vil ei for en Bagatel opstaae,
Derfor han sender en Brandsvend hen,
At see, om Ilden er slukt igjen.

Og kommer han hjem med den Besked:
„Det Halve af Huset er alt brændt ned,“
Saa staaer Majoren endelig op
Og uniformerer sin tykke Krop.

Derefter befaler han fire Mand,
„Nu skynder jer langsomt, gjør Sprøiten istand!“
Han saa med sin Suite til Brandstedet gaaer,
Hvor hele Mandskabet raadvildt staaer.

Og har man saa Vand og er Slangen ei læk,
Saa sprøiter Straalemesteren væk;
De Brandkarle pumpe, alt hvad de kan,
Og Slufferne bringe dem Sprøitevand.

Mens Sprøiterne kæmpe mod Ildens Magt,
De Borgergardister holde Vagt.
En bærer Schako og En Kaskjet,
En Anden har glemt sin Bajonnet.

En nysgjerrig Skare bag Borgernes Ryg
Betragter Ildebranden saa tryg,
Den skjemter, er vittig, den støier og leer
Og raaber Hurra for hvad Galt der skeer.

De fattige Folk, som det brænder hos,
Har travlt med at redde deres Gods;
Thi den, der ikke har assurer't,
Vil nødig ha'e sine Stumper spoler't.

De fornemme Folk, som forsikkret har,
Blot Penge og kostbare Sager ta'er.
Det gamle Indbo lader man staae,
For Brandkassens Penge man Nyt kan faae.

Og har en Beboer sovet saa haardt,
At han ad Trapperne slipper ei bort,
Saa bliver det nok hans egen Sag,
Om han sig bjerger paa Naboens Tag.

Thi Brandkoret har, hvad er meget slemt,
De Redningsapparater forglemt.
Det raaber til ham med Myndighed:
„De maa ikke springe fra Taget ned!“

Er endelig Ildebranden forbi,
Besættes Stedet af Politi,
De Brandfolk kjøre med Sprøiterne hjem,
Og Borgergardisterne følge dem.

Mens Kirkeklokkerne kime smukt,
Fordi med Ilden man dog fik Bugt,
Bestormes en Kneipe eller Kaffee,
Hvor Publicum drikker Kaffe og Thee.

Saaledes ender den Brandcommers,
Som her jeg har beskrevet paa Vers.
Til Branden horer et Efterspil,
Som jeg nu ogsaa besynge vil.

Den næste Morgen paa Prent man har
Beretning om Branden, om hvor den var.
Den ene Avis rakker Brandkoret ned,
Den anden roser dets Dygtighed.

Adresseavisen, de Fattiges Tolk,
Har Bonner om Hjælp fra de brandlidte Folk.
Den ædle Vært mod Gaverne ta'er,
(Beholder af dem, hvad tilgode han har.)

Den Brandlidte, som har assurer't,
Veed nok, hvad det gamle Skraml var værdt,
Han op til Brandassurancen gaaer,
Hvor med lidt Vrovl han Pengene faaer.

Og Værten, som ofte har Ilden tændt,
Har faaet sin gamle Kasse brændt;
Er han blot fiffig, han faaer nok Mont,
For den han bygger et Huus saa skjønt.

Men er han et rigtig ærligt Skrog,
Og si'er: „jeg lagde lidt Ild i en Krog,"
Saa faaer han paa Christianshavn Logi,
Og dermed er hele Historien forbi.

ØLDRIKKEREN.

Min Hals den er et Sugeværk.
Christian Winther.

O stærke Drik, dit fede Skum jeg hylder.
Blandt alle Drikke sætter jeg Dig først!
Min Kraft og Fylde ene Dig jeg skylder,
Du slukker ene kun min hede Tørst!
Jeg heller døer, end Dig, o Drik! jeg mister,
Jeg drikker baiersk Øl, indtil jeg brister.

Viindrankerne lad rynke deres Næse,
Jeg drikker Øl, det rager ikke dem.
Jeg paa mit Kruus vil dem et Stykke blæse,
Og i en Øltunnel opslaae mit Hjem.
Der jeg fra Morgen og til Aften drikker,
Til med mit Kruus bag Kistens Fjæl jeg ligger.

HADERSLEVS PROPHET.

Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν.
St. Matthaeus.

Brus Sang med Tordenbrag, stød Muser i Trompeter,
Hidkald hver nedrig Sjæl, som negter, at Propheter
Endnu den Dag i Dag paa Jorden vandre om,
At prædike for Folk og gjøre Verden from,
Og jeg skal lære dem slig Mening at changere,
Beundre vor Prophet og tvivle aldrig mere.
Den Helt, jeg synger om, en ung og smuk Person,
Var Skolemester før af Stand og Profession.
Som Mester Erik han fra Skolen desertered,
Hvor Bønderbørn med Riis og Ror bli'er informeret.
Og som Herr Erik blev en mageløs Poet,
Vor Helt, Herr Mogens, blev en dito stor Prophet.

I Rørvig Skole først sin Stemmes Malm han rørte,
Man fra hans store Mund kun fromme Phraser hørte.

Og denne Lyd var ret som Kirkeklokkens Klang:
Til Skolens Helligdom den ledte Frommes Gang.
Og mange Bondemænd og mange Bondekoner
Blev stormende indblæst af Mogens hoie Toner. —
Da Præsten det fornam, han blev saa ærgerlig
Og svor ved Alteret, at vilde hævne sig.
Thi Præken uden Kald er crimen Majestatis,
Og dobbelt brødefuld, naar den ei holdes gratis.
Fra Skolemesterkald han Mogens Afsked gav,
Tvang ham desværre til at ta'e sin Vandringsstav.
Saa gik han bort sin Vei, den bibelstærke Vrovler,
Og rysted Rorvigs Stov af sine skjæve Stovler.

Til Haderslev han kom. Her var man ei saa ilde,
Ved Borgerskolen fik vor Helt strax at bestille.
Og neppe havde han den gode By beseet,
Før Geisten drev ham til at tale som Prophet.
Tre Gange ugentlig han i sin Skolestue
Fik samlet Folk, blandt dem en Frøken og en Frue.
For den udvalgte Flok han i sit Ansigts Sved
Nu prækede med Fynd; hans Ord man slugte ned.
Han spiled' op sin Mund, slog ud med sine Arme,
Mens Trængslen var saa stor, at Stuens Vinduesskarme
Var' fulde af hans Hjord, der lytted til hans Raad, —
Af Sved og Rørelse blev Skolestuen vaad.

Man lytted til hans Præk og sang med ham en
Psalme,
Og ikkun nu og da fik En og Anden Qvalme.
Den gode Stad, som før i hedensk Mørke laae,
Begyndte nu saa smaat en Smule Lys at faae.

Propheten Koner, Mænd og Pigebørn omvendte,
Som Troens Vægter smukt han deres Lygter tændte,
Han som en Hyrdehund løb om i trende Aar
Og samled Haderslevs adspredte magre Faar.
De gode Præstemænd slog Rynker tidt paa Næsen,
En slig Opvækkelse var dem et farligt Væsen.
Thi deres Kirke stod hver Søndag næsten tom,
Da alle fromme Faar til Mogens Præken kom.
Herr Pastor Morten var, som let man kan begribe,
Ved sligt Friprækeri bragt i en Fandens Knibe.
Han lagde Dag og Nat sit Hovede iblød,
For Haderslevs Prophet at gi'e sit Hjertestød.

Da hørte han en Dag, at Mogens retted Tonen
Mod Kirkens Barnedaab og mod Confirmationen.
Det Rygte gav ham Mod; thi slig Theologi
Var ikke bedre end et djævelsk Kjætteri.
For Vished ret at faae, hvor galt vor Helt docerte,
En Aftenstund vor Præst til Skolen ned spadserte.
Han af Forsamlingen ei lige strax blev kjendt,
Thi bister saae han ud og havde Frakken vendt.

Han stillede sig hen, hvor dunklest var i Skolen,
Og hørte her ukjendt hvert Ord fra Talerstolen.
Men, Herrejemini, hvor steg Herr Mortens Harme,
Da à la Kierkegaard Propheten monne larme.
Han skjeldte Præsterne, han høvlede dem af,
Og, tænk! han Prædicat af „Kongelig“ dem gav!
Statskirken kaldte han en mæsket gammel H...,
Med slige Uqvemsord han kunde Folket more.
Da blev Herr Morten gram; slig Tale var for slem,
Med en Hyænes Blik han af sit Skjul krøb frem.
Og fnysende af Harm besteg han Talerstolen;
Hans Ansigt var saa rødt og stikkende som Solen.
Som stærke Flammelyn han slynged' sine Ord,
Og hvert af dem med Kraft imod Propheten foer.
Han med Latin og Græsk og Ord af Patristiken,
Med Exegese og Sentents af Dogmatiken
Slog ganske flau og flad og maned den Prophet,
Saa siden Haderslev har ham ei mere seet.

MORAL.

Har Du et Skolekald, saa vær Du Skolemester,
Propheter vide maae meer end studerte Præster.

OGSAA EN RIGSDAGSCANDIDAT.

DRAMATISK SCENE.

„Det er de Dannedes Pligt, ikke blot kjærligen at opdrage og veilede Almuen, men ogsaa modigen at bekæmpe dens egennyttige Lyster.

Orla Lehmann.

Personerne:

Spids, Byfoged og Valgformand.
Bruus, Gartner og Rigsdagscandidat.

Spids (ene).

Nu er jeg s'gu kjed af den Renden paa Døren
Af Poul og af Peer og af Mads og af Søren,
Som Alle vil' have i Rigsdagen Sæde,
Imorgen paa Valgtribunen optræde.

(Det banker paa Døren.)

Kom ind!

Bruus (træder ind).

Spids (afsides).

Mon han og vil lade sig stille?

Bruus.

Med Hr. Byfogden jeg tale vilde.

Spids.

De taler med ham.

Bruus (bukker ærbødigt).

Naa, har jeg den Ære.
Jeg er Gartner Bruus og vil Rigsdagsmand være.

Spids.

Men har De nu ogsaa Forstand paa de Sager,
Før De et saa vigtigt Kald overtager?

Bruus.

Det gaaer vel med mig, som det gaaer med hver Anden,
Med Kaldet folger jo gjerne Forstanden.

Spids.

Skal jeg for Vælgerne Dem præsentere,
De maa Dem lidt nærmere først explicere.

Bruus.

Jeg Rigsdagsmand just ikke vil være
For blot at nyde den store Ære,
Eiheller for kun at glimre som Taler,
Men for at tjene de tre Rixdaler.

Som Gartner jeg har for lidt at bestille,
Om Vinteren kan man ved Haven ei pille.
Men naar man er Rigsdagsmand fra Landet,
Saa bøder det ene saa rart paa det Andet.
Og da jeg har Venner i Hovedstaden,
Jeg yderst billigt kan have Maden.
Tre Mark til mit daglige Underhold strækker,
Jeg femten Mark af Diæten henlægger.
Og naar saa Rigsdagssessionen ender,
I Gartneriet min Mønt jeg forrenter.
Jeg haaber, Hr. Byfogden indsee kan,
Hvor vigtigt det er, jeg bli'er Rigsdagsmand.

Spids.

Det indseer jeg nok; men desværre, min Kjære,
Syv Andre vil ogsaa Rigsdagsmænd være.
Den Concurrence er meget slem:
Jeg tvivler stærkt, at man vælger Dem.

Bruus (paatrængende).

Men kunde Hr. Byfogden ikke udfinde
Et Middel, hvorved jeg Seiren kan vinde?

Spids (grunder længe; derpaa skalkagtig).

Nuvel, jeg et Indfald faaer, som er prægtigt,
Det vil Dem imorgen begunstige mægtigt.

Bruus (utaalmodig).

Og Indfaldet er? Kom med det frem!

Spids.

For femten Mark skal De tilbyde Dem!
Man vælger Dem da naturligviis;
De andre man faaer ikke til den Priis.
Og hvor man for Staten tre Mark kan spare,
Der lader man gjerne det Bedre fare.

DEN STØRSTE AF TIDENS GUDER.

„Who hold the balance of the world? Who reign
O'er Congress, whether royalist or liberal?
— — — — — — — — — — — —
Jew Rothschild and his fellow-christian Baring."
Byron.

Du kjender ham den store, ja den største
Af Tidens Guder, — Penge kaldes han.
Han raader som en stor despotisk Fyrste,
Man dyrker ham, saavidt man mønte kan.
Selv Jordens Mægtige for ham sig bøie,
Fra ham de faae den ydre Glands og Pragt:
Det værste Pak hans Almagt kan ophøie,
Og alle Banker er ham underlagt.

Han Dig kan skjænke Alt, hvad Du begjærer,
Et Embed, Titler, Nøgle, Kors og Baand;
Har Du kun ham, Dig hele Verden ærer,
Selv om Du mangler Hjerte, Dyd og Aand;
Har Du kun ham, Du aldrig savner Venner,
Alverdens Vellyst da Du nyde kan,
Og er Du lige klog i begge Ender,
Du dog ved ham kan blive Adelsmand.

Det veed Du vel. See, derfor fromt Du knæler
Og beder til din Afgud: „Staa mig bi!“
Forat besidde Dig, jeg gjerne stjæler,
Fallerer, — aagrer, — gjør Bedrageri!
Du er mig Alt! For Dig jeg lever ene,
Ja, Dag og Nat jeg tænker kun paa Dig!
Jeg i Dit Tempel, Børsen, Dig vil tjene,
At jeg i Dig kan vorde mægtig riig.

SANGE AF VAUDEVILLEN „GNIEREN“.

„Naar han døer, arver jeg temmelige Midler.“

Holberg.

1.

Mel. Lad den skrantende Magister

Emil. Herr Grosserer! jeg maa sige,
De er ædel, som kun Faa;
Og Charlotte er en Pige,
Som Alverden elske maa.
Men blandt dem, som alt har beilet
Til den Søde, er jeg den,
— Hvis jeg storlig ei har feilet, —
Som er hendes Hjertensven.

Guldgryn. Hendes Ven De nok kan være,
Men med „Ven“ er Intet sagt;
Venskab kan man gjerne nære
Uden kun i Elskovs Pagt.

Hun har jo saamange Venner,
Alle dem, som komme her;
Men blandt dem jeg Ingen kjender,
Som er hendes Hjertenskjær.

Emil. Mig hun elsker, Herr Grosserer,
Hendes Kjæreste er jeg!
Om de ogsaa protesterer,
Hun dog ene elsker mig!
Og jeg hende tro forbliver,
Ja, hvordan det end saa gaaer:
Hun sit „Ja“ ei Nogen giver,
Hvis hun mig til Mand ei faaer.

Guldgryn. Nu, saa skal hun aldrig giftes,
Derfor ene raader jeg!
Med Dem Ægtepagt ei stiftes.
Emil. Siig, hvad har De da mod mig?
Guldgryn. Jeg som Fader ei kan skjænke
Min Charlotte til en Mand,
Som paa Elskov kun kan tænke,
Men ei hende føde kan.

2.

Mel. Det var en Aften i Tivoli.

Emil. Et Testament fremlægger jeg,
Hvorved min Onkel skjænker
Halvtredsindstyve Tusind mig,
Siig, hvad til Sligt De tænker!

Guldgryn. Det er en prægtig Sum, min Kjære!
Med den De kan en Viv ernære!

Begge. Det er charmant!
Det er charmant!

Guldgryn. Men lad mig høre, hvad skrevet staaer,
Hvorledes Documentet lyder.
Hvordan det Dem, min Kjære, gaaer,
Det inderligt mig fryder.

Emil. Det fryder Dem? Jeg ei det fatter,
De negter mig jo Deres Datter?

Guldgryn. Nei, det var Spøg!

Begge. Nei, det var Spøg!

Emil. Det er min sidste Villie, see.
Saaledes Documentet lyder,
Saasnart jeg døer, saa skal det skee,
Hvad her udtrykkeligt jeg byder:
Min Brodersøn man udbetaler
Halvtredsindstyve Tusind Daler,
Saa skal det skee!

Begge. Saa skal det skee!

3.

Mel. Ça ça geschmauset.

Emil. Herligt det smager,
Det ædle Drueblod!
Guldgryn. Ja, fra mit Lager
Vinen er god!
Begge. Edite, bibite, collegiales,
Post multa saecula pocula nulla.
Emil. Tak, kjære Fatter,
Du har opfyldt min Bøn:
„Min“ er Din Datter!
Guldgryn. Ja, Svigersøn!
Edite, bibite, collegiales,
Post multa saecula pocula nulla.

4.

Mel. Lad den skrantende Magister.

Emil. Før var jeg en fattig Stakkel,
Paa en Qvist jeg ene sad.
See da skete et Mirakel:
Jeg blev riig og jeg blev glad.
Guldgryn. Da Halvthundred Tusind Daler
Salig Onkel skjænked Dig!
Begge. Disse høit Dig, mig anbefaler,
Dyrebar Du / jeg er for mig! / Dig!

Emil. Penge, Penge er' nu vorden
Verdens største Tryllemagt,
Som behersker hele Jorden,
Slutter mangen Ægtepagt.
Uden Penge er man Bengel,
Stymper, ja fra Taa til Top;
Guldgryn. Men med Penge er man Engel:
Begge. Penge lukker Hjerter op!

EPIGRAMMER.

„Quidquid praecipies, esto brevis.“
Horatius.

1.

TIL EN DØGENIGT.

Mangler Du Hoved og Hjerte, lad Verden ikke det mærke,
Skjul det, som Fanden sin Klumpfod under den brogede Kappe;
Raab: Jeg foragter Alt, Alverden duer til Intet!
Og den duperede Hob vil troe, at Du duer til Alt.

2.

NUTIDENS FELTRAAB.

„Frihed og Lighed“ er Nutidens stærke, skingrende Feltraab,
Alle raabe derpaa, Røver saavel som Tyran.
Kampen er sjælden og stor: de slaaes med sig selv og Naturen:
Denne har gjort dem ulig', — selv har de gjort sig ufrie.

3.

ARVEADEL.

Ak, hvor beklager jeg Dig, Du visnende Arveadel,
Men din Tid er forbi; Du er veiet og funden for let.
Kun ved Dyd og ved Daad Du kan erhverve Dig Adel:
Vil Du adles af Andre, først maa Du adle Dig selv.

4.

SKANDINAVIENS EENHED.

Vi Skandinaver er et Folk, een Æt af Asastammen,
Vort Sprog er eet, vort Maal er eet: vi drikke Allesammen.

CONFIRMANDINDEN.

EN MONOLOG.

„Det er ikke blot Enkelte, som i vore Dage ringeagte Kirkens Naademidler, hele Familier, hele Huse høre aldrig Guds Ord, søge aldrig Herrens Samfund. Af Kjøbenhavns 150,000 Indvaanere ere der kun 6000 regelmæssige Kirkegængere."

N. G. Blædel.

Scenen forestiller et Parti i Fredriksberg Have ved Kjøbenhavn. Tilvenstre i Forgrunden en Bænk; tilhøire sees Canalen med Svaner. Tiden er Midten af det nittende Aarhundrede.

Frøken Sophie Svanebai (sidder paa Bænken).

O hvor det dog er mageløst deiligt at være confirmeret, at føle sig som en virkelig Dame! Og dog kan jeg ikke tænke tilbage paa de søde Forberedelsestimer hos den elskværdige Pastor Blomme uden med en vis forunderlig Veemod. Hvor henrivende talte han ikke, hvor fortryliende var ikke hans Stemme! Den overgik næsten Skuespiller Jespersens. Og saa var han saa inderlig from som Svanerne derude i Canalen. Naar jeg tænker paa hans mange

rørende Taler, saa kunde jeg næsten græde af Henrykkelse.

„Mit Hjertes Banken selv jeg ikke fatter,
Nu staar det stille, nu slaaer det atter.“

Hvor ømt trykkede han ikke min Haand, da han i Løverdags sagde Farvel til mig med de betydningsfulde Ord: „Imorgen, lille Frøken, skal jeg have den Glæde at føre Dem fra Barndommens snevre Kreds og ind paa Livets store Skueplads, hvor en Mængde Tilbedere ville omsværme Dem!“

Og Søndagmorgen kom! Hvilke Henrykkelsens Følelser besjælede mig ikke, da Grethe kaldte paa mig! „Frøken Sophie“, sagde hun, „vil De være saa god at staae op; det er idag, at De skal confirmeres, og Friseuren venter allerede en halv Time paa Dem.“ Jeg fløi ud af Sengen, kastede en Morgenkjole paa mig, imens jeg sang:

„Jeg var jo i Vinter
Paa et Bal og klædt i Blaat,
Og min Dragt var splinter-
Ny og sad saa godt;
Men der inclinerte ei
Meer end Tre for mig;
O hvor blev jeg vred da
Det var Drenge alle Tre;
Men paa næste Fredag
Skal De faae at see.“

Og Friseuren kom ind. „Ønsker De fransk Frisure?“ spurgte han. „Ja, er det bare den aller-

moderneste“, svarede jeg, „saa maa jeg ha'e den.“ Jeg kastede mig paa en Stol og Een, To, Tre, saa havde jeg de yndigste Herrevinkere og de mest imponerende Bukler. „Denne Frisure klæder Frøknen mageløst godt“, sagde Friseuren og betragtede mig fra alle Sider, og jeg kunde ikke blive træt af at betragte mig selv i Toilettespeilet. — Da Friseuren var gaaet, ringede jeg paa Grethe. „Hjælp mig min Crinoline paa“, sagde jeg til hende; „men, for Himlens Skyld! rør ikke mit Haar.“ Jeg fik den lykkelig og vel paa; den var til ti Daler. Til en Confirmation kan den paa ingen Maade være ringere! Da jeg havde den paa, følte min Samvittighed sig saa let; thi jeg var vis paa, at ingen af Confirmandinderne havde større Ballon paa, end jeg. — Og saa fik jeg den hvide Atlaskes Kjole paa; og saa Gulduhret til Halvfjerds og Guldarmbaandene og den store Medaljong og Guldkjæden, alt fra Hofjuvelerens; og saa de nydelige hvide Atlaskes Skoe. Jeg kunde ikke løsrive mig fra Speilet; jeg saa mageløs elegant ud. Der paakom mig en uvilkaarlig Lyst til at dandse.

(Hun gjør nogle Pas.)

Jeg tænkte paa de lykkelige Dandsetimer hos den søde Figurant Top.

„I Balsalen mødes man pyntet og snørt;
Tidt har jeg hørt
Sukke saa rørt.“

— Ja, de Suk, som Lieutenant Pistol udstødte i Timerne, kunde umuligt gjælde Andre end mig. Han er en ret kjøn Fyr; men han er ikke saa interessant som Skuespiller Jespersen og har ikke den fortryllende Stemme som Pastor Blomme. — Som jeg stod og saae mig i Speilet og drømte mig som Baldronning, aabnede Onkel Mathiis Døren. „Naa, mit søde Barn!“ raabte han; „Klokken mangler kun fire Minuter i Ni og det ringer alt tredie Gang til Kirke! Du er vel aldeles forberedt?“ — „Ja, kjære Onkel, hvad synes Du om mig? Er jeg ikke nydelig? Sidder mit Haar ikke smukt? Synes Du ikke, at jeg har en passende Bredde?“ — Han var fuldkommen henrykt over mig. „Du vil gjøre stormende Lykke, min fortryllende Niece!“ udbrød han. „Men kom nu, min Engel! Karethen er for Døren.“ Han tog mig ved Haanden og førte mig ud til Vognen. Men det er kjedeligt, at man ved saadanne Leiligheder absolut skal kjøre i lukket Vogn. Det varede næsten fem Minuter, inden Onkel Mathiis og Tjeneren fik min Crinoline trykket ind ad Karethdøren.

Med hvilken ubeskrivelig Følelse traadte jeg ikke ind i Kirken: jeg vidste meget godt, at jeg skulde staae øverst. Moder vilde ikke have mig confirmeret naar jeg ikke kunde blive den Øverste, og derfor maatte jeg vente, til jeg blev

atten Aar. O hvor Herrerne lorgnetterede mig, da Onkel førte mig op paa den øverste Plads. Jeg følte Blodet stige mig til Kinden, da jeg i Stolen lige overfor opdagede den unge smukke Cadet, som kommer til min Broder. Jeg slog Øiet ned og erindrede Trine Rars Sang:

„Der er i Himlen en Dreng saa smuk,
Tro Du mig,
Han hører alle Smaapigers Suk,
Tro Du mig.“

Og saa traadte Pastor Blomme frem og holdt en lang, nydelig Tale. Jeg kunde godt have grædt derover, dersom jeg havde seet nogen af de fornemme unge Damer græde. Mens Pastoren examinerede de Tohundrede og Fjorten andre Confirmandinder og Confirmander, sad jeg hensunken i underlige Drømme. Jeg tænkte paa den Dag, da jeg foran Alteret skulde række en ung, smuk og riig Brudgom Haanden. Men hvorledes end min Phantasi svævede, saa traadte stedse Pastor Blommes Billede i Forgrunden. — Ja, han er virkelig Idealet af en Brudgom! Jeg behøver kun at see hans Ryg for at føle mig fuldkommen opbygget. Men ligesaa elskværdig, som jeg finder ham, ligesaa utaalelig finder jeg hans Kone! Det var godt, at hun ikke var i Kirke; thi Synet af hende havde forstyrret min Phantasies skjønneste Drømme. —

Saalænge jeg saae Blomme, tænkte jeg hverken paa, hvor kjedsomt det er at sidde 6 Timer i en Kirke eller paa min tiltagende Sult; men da han havde holdt den sidste Tale og var gaaet ind i Sakristiet, da kunde jeg ikke udholde det længer. Og da Degnen læste i Chorsdøren, da steg min Utaalmodighed til det Yderste; jeg kunde gjerne have sunget:

„Du Søvnens Gud, forkort den lange Dag,
Gjør mig de tunge Timer til Minuter.“

Da Høitideligheden endelig var forbi, greb jeg Onkels Arm og ilede ud af Kirken. I fuld Gallop gik det hjem, hvor et glimrende Maaltid og en Mængde Gratulationer ventede mig. Moder, Tante, Onkel, Søster Trine og alle de Andre hilste mig som Dame og ikke som Barn. Tjeneren og Pigerne turde ikke mere sige Frøken Sophie til mig.

Ei Fremmede meer turde vove at sige
Til mig „lille Frøken Sophie“.
Som confirmeret jeg taaler det ei,
Nei, nei, nei, nei:
Jeg er nu Frøken Svanebai!

Ved Soireen, hvor et halvthundrede Honoratiores med Damer vare tilstede, var jeg Festens Sol. Det var første Gang i mit Liv, at jeg følte min store Betydning. O hvor det er sødt, at føle sig! Denne

behagelige Følelse besjælede mig ogsaa, da jeg var i Besøg den næste Dag. Min andendags Kjole er efter den allernyeste Parisermode; den er til tredive Daler. Jeg er vis paa, at Pastor Blomme finder mig nydelig i denne smagfulde Dragt. Ja, jeg vil ogsaa have den paa til Soireen hos Grosserer Mortensens, hvor jeg vistnok bliver den eleganteste af Damerne.

„Ja, paa næste Fredag
Skal De faae at see.“

Pastor Blomme var virkelig overordentlig elskværdig i Mandags, da jeg hentede Confirmationsattesten! Han havde ikke den lange uklædelige Præstekjole paa, — den skamferer altid en god Figur. Nei, han var fuldstændig Cavaleer. Han havde disse moderne engelske Permissioner paa og en kort allerkjæreste Spadserefrakke. Og hvor nysselig smaa vare ikke hans Fødder i de lakerede Støvler. Han saae ud som en virkelig Dandser. O bare han vilde invitere mig til Bal; men det er sandt, — han er jo Præst! — Med hvilken Elegance præsenterede han mig ikke en Kop Chocolade, og hvilke fortryllende Ord sagde han ikke til mig, da jeg gav ham en Halvhundrededalerseddel fra Moder. „Frøken Svanebai“, udbrød han med en usigelig sød Stemme, idet han holdt min Haand fast indesluttet i sine bløde Hænder; „De har en straalende

Fremtid ivente; de tusinde herlige Egenskaber, hvormed Naturen har udrustet Dem, ville sikkert forskaffe Dem en Mængde fornemme og formuende Tilbedere; Deres Opgave er det at vælge den til Gemal, som meest svarer til Deres ædle Ønsker og Tilbøieligheder. Og naar De saa har truffet Deres Valg, saa smigrer jeg mig med det kjære Haab, at jeg skal forrette Deres Brudevielse."

(Man hører Lyden af et Horn. Hun farer hastigt op fra Bænken.)

Men der er Omnibussen! Bare den ikke kjører, inden jeg naaer den!

(Hun iler ud).

SATIRER.

„Sapientia prima est, stultitia caruisse.“
Horatius.

FØRSTE SATIRE.

RECEPT PAA MODERNE DANNELSESMIXTUR.

„Folk skrive, tale, drømme, recensere,
Og blive dummere, jo mere de studere.“
Henrik Hertz.

— — Du forlanger, at jeg skal sige Dig, hvad dine Børn nødvendigviis maae vide for at tilfredsstille den dannede Verdens Fordringer. Hvis Du havde sagt, den sunde Fornufts Fordringer, da havde jeg havt Svaret paa rede Haand og det endog med de fire Ord: „Non multa, sed multum“; men da Du siger, den dannede Verdens Fordringer, saa befinder jeg mig med Hensyn til Svaret omtrent i samme Tilfælde, som en Læge, der skal nævne det Medicament, hvormed man har forsøgt at curere for Cholera, eftersom man har forsøgt hundrede og atter hundrede Medicamenter. Vor Tid lægger ingen Vægt paa Opdragelse, men paa Viden, ingen Vægt paa Characteer, men paa Kunnen, ingen Vægt paa et udviklet ædelt Hjerte, men paa en overfladisk

Alvidenhed, som man forvexler med Intelligents. Denne overfladiske Alvidenhed, — undskyld denne contradictio in adjecto, da vort Sprog ikke har noget andet betegnende Udtryk for en overfladisk Viden Besked med Alt, — er Resultatet af en langvarig Cuur, som man kalder „Skolegang“, og som væsentlig gaaer ud paa at „fylde“ Hjernekassen med en utallig Mængde Navne, Tal og Sætninger af alle Videnskaber. Curen begynder gjerne, naar Patienten er syv Aar gammel, og varer i Reglen 8—16 Aar, alt efter „Fyldingens“ mindre eller større Omfang. Patienten er ikke sengeliggende, men holdes næsten uafbrudt i en sammenbøiet, siddende Stilling, hvorved Fordøielsen og Respirationen hæmmes. Mixturen, som under hele Curen, med Undtagelse af Hundedagene, indgives i stor Dosis, er et mixtum compositum, som er opfundet af Dr. Polyistor. Recepten til hans Mixtur skal jeg gjerne meddele Dig, da den er det bedste Svar paa dit Spørgsmaal.

Tag 1 Drachme „tænkende“ Læsning, 1 Haandfuld Kalligraphi, 1 dito Arithmetik, 20 Draaber Ortographi, 1 Haandfuld Stiil, 2 Unzer Grammatik, 3 dito Tydsk, 3 dito Fransk, 2 dito Engelsk, 12 Unzer Latin, 6 dito Græsk, 2 dito Hebraisk, 2 dito Italiensk, 5 Gran Metrik, 20 Draaber Mythologi, 10 dito Archæologi. Stød det Altsammen secundum artem i Methodikens Morter, indtil det er formet til en jævn

clasissk Deig. Bland denne med 12 Unzer Historie (0,1 Verdens-, 0,2 Fædrelands-, 0,2 Bibelsk-, 0,1 Kirke- og 0,1 Literatur-Historie), 6 Unzer Geographi (0,1 mathematisk-, 0,1 physisk- og 0,2 politisk Geographie, 0,3 Statistik), 2 Haandfuld Physik, 1 dito Naturhistorie (0,1 Zoologi 0,1 Botanik, 0,2 Mineralogi), 1 Scrupul Technologi, 10 Gran Mechanik, 6 Unzer Mathematik, 1 Pugillus Astronomi, 1 Haandfuld Gymnastik, 1 dito Svømmekunst, 1 Drachme Tegning, 1 dito Musik og 10 Draaber Declamation. Det samlede Mixtum opløses i 500 Unzer aqua destillata paedagogica med en lille Tilsætning af spiritus scientiae = 0,007.

Af denne Mixtur giver man Patienten 1 Spiseskeefuld om Formiddagen fra 8—12, og 1 dito om Eftermiddagen fra 2—6.

Hvis det er Pigebørn, som man har under Behandling, da tilsætter man, istedetfor det foreskrevne Qvantum Latin, Græsk, Archæologi og Svømning, 1 Haandfuld Strikning, 1 dito Hækling, 1/2 Unze Syening og 1 Scrupul Broderi.

Til at drikke ovenpaa dette anbefales meget 1 Spiseskeefuld Privatarbeide og 1 dito Memoreren.

Naar Du følger denne Anviisning og lader dine Børn gjennemgaae den anførte Cuur, da ville de omtrent komme til at vide, hvad den dannede Verden nutildags fordrer, nemlig Noget om Alt, men

Intet tilgavns. Symptomerne paa, at Curen fuldkommen er lykkedes, ere følgende: Ynglingerne og de fuldvoxne Piger tale høirøstet med om Alt, ere blege, huuløiede, overspændte og langt klogere end deres Forældre.

Ynglingerne finde ikke Behag i Noget, da de ere udlevede; men have Routine i at gjøre Nar af Folk. Hvad der ligger dem lige for Næsen, kjende de ikke; men Alt, hvad der er dem aldeles uvedkommende, vide de til Punct og Prikke. De kunne med Færdighed conjugere *βουλεύω* eller *ἵστημι*, men komme i den yderste Forlegenhed, naar man beder dem om at skrive fire Linier Svensk til „Snällposten“, som udkommer i en By, der kun ligger fire Miil fra deres Fødeby; de vide med Sikkerhed, at en chinesisk Pikul er 100 Ketti'er, men holde et Fjerdingkar for et Halvskjeppemaal; de have lært Fransk, men møde de uheldigviis i Porten en Franskmand, der spørger, om der i Huset er en Leilighed (apartement) ledig, vise de ham hen paa Priveten.

Pigerne eller — om Forladelse! — de unge Damer have Blegsot i Ansigtet, Krumhed i Ryggen og Døden i Hjertet. De ville paa ingen Maade antage den bibelske Sætning, at „Manden er Qvindens Hoved“, men kæmpe af alle Kræfter for „Qvindens fuldstændige Emancipation“. Ønsker Du Veiledning i den franske Literaturhistorie, da ere de ved Haan-

den; men beder Du dem om at stoppe et Par Hoser, da vende de Dig foragteligt Ryggen. De hamre Dig hviiketsomhelst Musikstykke paa Fortepiano, og det lige fra Bladet; men beder Du dem om at lave en Gryde Kjødsuppe, da blive de pludseligt upasselige og ønske Dig muligst Pokker ivold eller hos Vincent.

See, det er Altsammen Resultatet af den moderne Dannelsesmixtur. Skulle Dine Børn svare til Nutidens Fordringer, saa forsog den. Probatum est

ANDEN SATIRE.

OM PHILOSOPHER.

„Du est jo en Pedant, det seer jeg, og uværdig at føre det Navn af en Philosoph.“

Holberg.

Blandt de Mennesker, som jeg har gjort til Gjenstand for mine Betragtninger, findes en Mængde, der kalde sig Philosopher. I gamle Dage, da Videnskaben blev dreven i det Smaa, havde man kun faa Skabninger, der vare Philosopher. Pythagoras skal først have kaldt sig saaledes, og han har neppe anet, at en heel Art blandt Adamsslægten vilde tiltage sig denne Titel efter ham. Hvormange Philosopher har ikke vort alvidende Aarhundrede! I enhver Universitetsstad træffer man to, tre Snese af disse Aander. Man kan strax kjende dem paa deres Habitus. Et Par stive, stirrende Øine, ofte bevæbnede med et Par store Hornbriller, ikke ulig Brilleslangens; ukæmte Haar, der lig Pindsvinets Pigge staae ud fra Hovedet; lidt opspilede Næse-

borer, som om Lungen var let angreben; en sammenkneben, tilbagetrukken Mund; skjødesløs Paaklædning; langsom, foroverbøiet Gang, saa at Ryggen idetmindste danner en Cirkellinie paa halvfemsindstyve Grader; den høire Haand paa Ryggen og den venstre Haands Pegefinger nu og da hvilende paa Næsetippen. Disse ere ubedragelige Symptomer paa en virkelig Philosoph. Hvad deres Opførsel angaaer, da er den saare forskjellig. Nogle ere meget sparsomme paa Ord i Nærværelsen af andre ordentlige Skabninger. Det er, som om de vare opfyldte af de dybsindigste og uudsigeligste Tanker. De gaae gjerne langsomt frem og tilbage; af og til kaste de deres gjennemborende Blik paa de Tilstedeværende, og deres Mine røber den fuldstændigste Klarhed og den skarpsindigste Bedømmelse baade af det, der er bleven debatteret, og af det, de Samtalende ei engang have tænkt paa at ville drøfte. Andre Philosopher pleie derimod at lede Conversationen baade paa offentlige Steder og i Familier, hvor de ved deres kraftige Gestus og ved deres mange philosophiske Udtryk og Talemaader bringe ethvert fornuftigt Menneske til Taushed. Sin kostelige Monolog anseer Philosophen for den bedste Probeersteen for de Nærværendes philosophiske Anlæg. De, der have Taalmodighed og Udholdenhed nok til at høre ham til Enden, have efter hans

Mening ret gode philosophiske Anlæg, hvorimod de, der ikke kunne taale at være hans opmærksomme Tilhørere og derfor liste sig bort, ere skjøre Hoveder, om ikke Idioter.

Omendskjøndt Philosopherne i vore Dage ikke have den Anseelse som i Oldtiden, da Diogenes i Tønden fik Besøg af den udødelige Keiser Alexander, saa har man dog Exempler paa, at de kunne komme ret godt efter det nutildags. Jeg har kjendt et Par Philosopher, som havde deres Brød ved at undervise Ynglinge i deres Mysterier. I Skandinavien pleie gamle begavede Damer at have Forkjærlighed for Genier. Paa min Reise fandt jeg en saadan Dame, der samlede paa udstoppede Fugle og Philosopher. Hun ernærede paa een og samme Tid ikke mindre end sex af disse eiendommelige Væsener. En var Oplæser, en Anden Bibliothekar, en Tredie fulgte hende i Theatret o. s. fr. Saadanne Pladser for Philosopher høre dog nok til Sjeldenhederne, da Poeterne, paa Grund af deres større Aandssmidighed og Godmodighed, blive foretrukne ved Besættelsen af dem. Men naar en Philosoph nedværdiger sig til at skrive en nogenlunde læselig Haand, da kan han ofte slippe til at blive Secretair hos en Diplomat, der trænger til Logik, forat finde Rede i sin Kunsts indviklede Problemer.

TREDIE SATIRE.

TIL VEILEDNING FOR YNGRE PHILOSOPHER.

„Hele den lange Dag jeg gaaer
Philosophisk op og ned ad Bakken."
J. L. Heiberg.

Da min Læser maaskee er en ung Lærd, der kunde have Lyst til at være Philosoph, uden at have mere Begavelse dertil, end Fleertallet af de Lærde, saa vil jeg her give ham nogle velmeente Vink til Efterlevelse.

Mennesket bestaaer ialmindelighed af Aand og Legeme. Jeg siger ialmindelighed; thi at der gives Mennesker, som gaae meget smukt igjennem Livet uden Aand, troer jeg Erfaringen tilstrækkeligen har stadfæstet. I de fleste Bøger omtales Aanden som den fornemste Deel; men Hvormange tør vel lægge Haanden paa Hjertet og sige med Oprigtighed, at han virkeligen anseer den derfor? De fleste Mennesker ville gjøre, den Tilstaaelse, om end ikke for Andre, saa dog for sig selv, at Legemet er dem den

allervigtigste Deel af deres Væsen. Heraf kommer det, at de skjønne Legemer gjøre langt mere Lykke i Verden, end de skjønne Aander. Og hvor naturligt er det ikke? Det smukke Ydre kan man nyde uden Anstrengelse; man behøver blot at rette Blikket mod den skjønne Gjenstand, saa farer der strax Velbehag igjennem hele Nervesystemet. For derimod at kunne føle Velbehag over en skjøn Aand, over dens lyse og høie Tanker, maa man selv tænke, ja ofte endog anstrenge sin Tænkning, hvad der kun falder i faa Menneskers Smag. Jeg anseer derfor det Ydre for det Allervigtigste hos en Philosoph. Vil han bære dette ophøiede Navn, da maa han strax aflade med at sætte Kam i Haaret. Han maa søge, saavidt muligt, at tilpasse sit Ydre og sin Opførsel efter den ovenfor anførte Beskrivelse af en Philosoph. Jo mere han svarer til denne, desto større Lykke vil han gjøre i Verden. Har han et Logi, i hvilket han kan modtage sine fortrolige Venner, da maa han ogsaa give dette et philosophisk Anstrøg. Hans Studerekammer maa være uden al Pynt, Møblerne i en lærd Uorden, omtrent som i en Marchandiserboutik. En gammeldags Lænestol og et stort Skrivebord, bestrøet med en Mængde philosophiske Værker, beskrevne Papirer, en Dødningeskal og endeel latinske Dissertationer ville ganske vist gjøre god Virkning. Men fremfor

alt maa vor unge Philosoph anskaffe sig en Studerehue à la Hegel, der vil give ham den rette Alvor og Værdighed. Denne Tænkers Værker maa han for Alverdens Skyld ikke savne. Selv om han ikke kan forstaae en Tøddel af dem, maa han dog bestandigt have et Bind opslaaet paa sin Læsepult og hist og her i Margen, helst med en Rødkridtspen, sætte et Notabene, et Udraabstegn, et Kryds eller en Streg, der ville bidrage til at give hans Venner den rette Agtelse for hans Lærdom og Grundighed. Forresten maa han anvende et halvt Aar paa at læse til den saakaldte philosophiske Examen ved Universitetet, da han uden denne med Vanskelighed vil blive anerkjendt for Philosoph i de dannede Huse i Hovedstaden. Naar han har taget denne Examen, vil han sandsynligviis være i Besiddelse af endeel philosophiske Kunstord. Da disse pleie at vinde langt flere Beundrere, end fornuftige Tanker kunne gjøre sig Haab om, bør han fornemmeligen beflitte sig paa dem, saa at han tilsidst ikke mere formaaer at tale uden dem, selv om det er med hans Skrædder. Da et mindre stærkt Hoved kan have Besværlighed med at beholde den speculative Philosophies Terminologi inde, saa bør enhver ung Philosoph anskaffe sig en philosophisk Ordbog til daglig Brug. Heri kan han nemlig hver Morgen opsøge sig de Udtryk, hvormed han om Aftenen vil

glimre eller vel endog vinde et Par Disputatser i en Familiekreds. Saadanne Udtryk som Ikke-Ikke-Væren, Værekunnen, Subject-Object, Sig-selv-objectiveren, Sig-Modsigen-i-sig, Sig-Frastøden-fra-sig og lignende maa han vænne sig til at haandtere med Lethed.

Har han nu i flere Aar fortsat saaledes og vundet almindelig Agtelse og Anerkjendelse i den dannede Verden, da er det paa Tiden, at han tænker paa at blive Doctor philosophiae. Det Thema, over hvilket han disputerer, bør være let og smidigt, saa at man derom kan tale en forfærdelig Mængde pro og contra, hvorved han kan komme til at glimre med sin logiske Veltalenhed ligeoverfor sin Opponent. Jeg kjender en Doctor philosophiae, som erholdt Doctorhatten for at forsvare en lærd Afhandling, som han havde skrevet om „Pilati Skæg“. De første tyve Capitler handlede om alle de Farver Skæg, som ere tænkelige. De følgende tyve Capitler indeholdt en Fremstilling af Sydboernes og navnlig Romernes Skæg. I de sidste tyve Capitler beviste han med en mageløs Conseqvents, at Pontii Pilati Skæg var af graasprængt sort Farve og tre Tommer og ni Linier langt, — da han døde. Er vor unge Philosoph ikke stiv i Latinen, da gjør han bedst i at udsætte sine Theses paa Dansk og at lade en af sine Venner, helst en Phi-

lolog, oversætte dem paa ciceroniansk Latin. For at undgaae den sørgelige Lemlæstelse af dette Sprog, som almindelig finder Sted ved Disputatser, behøver han kun at indgive en Anmodning til Cultusministeren om, i Henhold til Bekj. af 19de Mai 1854 b. at maatte disputere paa godt Dansk. hvad der aldrig vil blive ham afslaaet. Er han først Doctor philosophiae, da er der ikke længer nogen Hindring for, at hele Kloden anseer ham for Philosoph og sørger for hans Underhold.

FJERDE SATIRE.

OM PHILOLOGER.

„Keinen Gedanken hielt er für artig, den man nicht aus dem Cicero beweisen konnte.“
Rabener.

Philologerne spille nutildags en overordentlig Rolle blandt de Lærde, og man kan ikke negte, at de ere saare eiendommelige Skabninger. Medens andre Mennesker pleie at beskjæftige sig udelukkende med deres Samtid, og enkelte endog have den Dristighed, ved Opfindelser i Videnskaberne ligesom at tænke for den Tid, der endnu ligger som et Embryo bag Fremtidens sorte Dække, saa leve Philologerne kun i, med og for den henrundne Oldtid, og deres høieste Bestræbelse ligesom deres eneste Stolthed gaaer blot ud paa, at være idetmindste et Par Tusinde Aar tilbage i Almanakken.

Deres Ydre er ialmindelighed langtfra ikke saa iøinefaldende som Philosophernes, og man staaer let Fare for at komme i Samtale med dem paa

offentlige Steder, da man anseer dem for at være sædvanlige Mennesker. En finere Iagttager vil dog snart kjende dem paa deres elskværdige Pedanteri. En kort Samtale vil meer end alt andet kunne overtyde om, at man har at gjøre med en Philolog. Hans Sprog er ganske besynderligt og forekommer os som en af vore gode Venner, der har forklædt sig for at gjække os. Den Lærde vil uden stor Uleilighed opdage, at Eiendommeligheden hidrører fra, at Philologen taler det levende Sprog efter den latinske Grammatiks Regler. Desuden hører man ideligt latinske, græske, hebraiske, om end ikke persiske Ord i hans Tale, hvilken Omstændighed gjør, at hans Sprog passende kan sammenlignes med Harlequins Habit, hvis denne ikke er sammensyet af altfor eensfarvede Klude.

Ligesaa meget som Philologen elsker Oldtiden, navnlig dens moralske Side, ligesaa meget er han en Arvefjende af Middelalderen og den nyere Tid. Hiin hader han, fordi Munkene ikke skreve Latin som Cicero eller som han selv (hvad der naturligviis kommer ud paa eet); denne foragter han, fordi den foretrækker de levende Sprog og slaaer Vrag paa de døde, og fordi den har viist sig saa anticlassisk at forkaste det ptolomæiske System og den julianske Kalender. O, gyselige Barbari!

Den, der er nogenlunde bekjendt med græske

og romerske Antiquiteter, vil i de fleste Tilfælde med astronomisk Nøiagtighed kunne forudsige, hvad en Philolog ved enhversomhelst Materie vil give til Bedste. Taler man f. Ex. om den nye Tids Statsforfatninger, da vil han strax give et kort Omrids af den platoniske Republik og udtale sin Harme over, at man endnu ikke har realiseret denne ypperlige Fornuftidee. Taler man om Qvindens Emancipation, da vil han smile sarkastisk, trække paa Skuldrene og erklære Sligt for naragtigt Barbari; thi de Gamle kjendte ikke noget dertil. — Paa Naturvidenskaberne skal man ikke indlade sig med ham; det er at berøre hans Hjertes ømmeste Stræng. Han lader vel, for den gode Tones Skyld, som om han indseer de Nyeres uhyre Forspring for de Gamle i alle Grene af Naturvidenskaberne, men han er Philolog nok til at være hemmeligt overbeviist om det Modsatte.

Hvad nu de yngre Philologer angaaer, da maa man ansee dem for lærdere end andre studerte Folk og bekæmpe enhversomhelst Tvivl, som i denne Henseende saa let kan reise sig, især naar man dividerer deres Alder med de mange Sprog og den grundige Historie, de foregive at være fuldkommen i Besiddelse af. Man kommer lettest til at beseire disse Tvivl, ved uden Undtagelse at ansee alle yngre Philologer for Genier; thi at saadanne Folk paa en

halv Snees Dage kunne lære en Videnskab, synes Historien at godtgjøre.

Naar en ung Philolog har taget den saakaldte philologisk-historiske Examen ved Universitetet, da kan han, hvis han ikke lige strax faaer Ansættelse ved en lærd Skole, søge Brød ved at undervise privat. Han bør til den Ende dagligen læse Adresseavisen, for igjennem den muligviis at faae fat paa saadanne Mennesker, der ønske at suge Næring af hans aandelige Spisekammer. Da der imidlertid nutildags ere flere løse Philologer end Privatister, der ønske hines Underviisning, vil det være vanskeligt for dem paa denne Maade at erhverve til Livets Ophold, selv om de tilbyde deres Lærdom i Portioner til otte Skilling Timen. Et bedre Erhverv vil de kunne have ved literaire Arbeider. Derfor bør de søge paa en eller anden Maade at faae en Boghandler til at nære en storartet Forestilling om deres dybe Lærdom, hvad der ei kan falde vanskeligt. Har den unge Philolog først erobret en Forlægger, da kan han strax begynde sin lærde Forfattervirksomhed. Han har blot, saafremt han ikke er altfor ukyndig i Tydsken, at forskaffe sig Tydskernes mesterlige Oversættelser af Classikerne. Ved Hjælp af disse kan han da oversætte paa sit Modersmaal baade græske og latinske Autores, saafremt han kun iagttager den Forsigtighed, at skrive en lang Fortale

til hvert Arbeide, i hvilken han opregner alle de Originaludgaver, som han har betjent sig af ved Oversættelsen. De nødvendige Oplysninger herom vil han med Lethed kunne finde i Literaturhistorien. Har han først leveret et Par saadanne Arbeider, da kan det slet ikke mangle paa Berømmelse og Embede.

FEMTE SATIRE.

OM POETER.

„Men Du maa rose alle mine Digte,
Thi jeg slaaer op, saasnart Du glemmer det.“
H. C. Andersen.

De interessanteste Skabninger iblandt Skribenterne ere Poeterne. De udmærke sig nutildags ligesaameget ved deres Mængde som ved deres gediegne Producter. Dertil kommer, at det ei alene er med Hovedet, men med Hjertet, Blodet, Nerverne, ja undertiden endog med Milten, hvormed de frembringe deres Værker. De forene Forstand, fiin Dømmekraft og Kundskaber med Følelse, Phantasi og Gemytlighed og ere saaledes baade Lærde og Kunstnere paa eengang. Hvad deres Habitus angaaer, da er den meget forskjellig, men altid eiendommelig. De unge Poeter pleie heri sædvanligviis at overgaae de ældre.

En stor Classe iblandt Poeterne ere de saakaldte Lyrikere. Deres Navn have de faaet af et In-

strument, som de Gamle kaldte Lyre eller rettere Lire, og paa hvilket deres Poeter pleiede at spille. At „slaae Lyrens gyldne Strænge“ betyder imidlertid hos de nyere Poeter omtrent saameget som: „at give sine poetiske Følelser Luft ved Hjælp af Pen, Blæk og Papir.“ Som oftest henhøre deres Producter til den subjective Lyrik, og i dette Tilfælde er det deres egne Lidenskaber og bevægede Livsmomenter, de besynge. Hver Verslinie pleier at indeholde Ordet „Jeg“ et Par Gange, hvorfor Bogtrykkerne hade dette Slags Poesi. — Hvorledes, Boktrykkerne? Ja, fordi de til saadanne Arbeider altid mangle de nødvendige Jodder, af hvilke hver Linie sluger nogle Stykker. Da Lyrikerne udelukkende beskjæftige sig med Hjertet, der nutildags er den mindst vigtige Deel af vort Væsen, er det ofte vanskeligt for dem at faae Læsere, hvorfor de selv maa læse deres Vers, for dog at have een Læser. Disse Poeter udmærke sig ved deres zarte Blomstersprog; det er dem ikke muligt at sige noget med simple, ligefremme Ord, deres Tanker ere saa indhyllede i Billeder, at en almindelig, menneskelig Forstand forgjæves anstrenger sig for at opdage dem. Selv de, der aldrig have beqvemmet sig til at læse deres Digte, vil kunne faa en Idee om deres Blomstersprog ved at læse en Bogcatalog, i hvilken deres Arbeider bære saadanne Titler som:

Foraarsroser, Lyraklang, Høsttoner, Efteraarsvinde, Skjaldeleeg og lignende. De mere practiske bruge dog ogsaa Titler som: sex Digte, tre Romancer o. s. fr. At nogle iblandt dem i den Grad forglemme Poesien og dens Værdighed, at de lokke Publicum til at kjøbe deres Arbeider ved at give disse Titler som: Noget Godt, noget meget Godt, eller noget udmærket Godt med Kryds og Slange, hører til Sjældenhederne og maa ikke dadles for strengt, da det ofte er Hunger, som har været Digterens inspirerende Muse.

En Drift, som Poeterne besidde i en utrolig høi Grad, er Meddelelsesdriften. Selv Pædagogerne staae i dette Stykke tilbage for dem. Jeg har kjendt en ung, haabfuld Digter, der, hvad denne Drift angaaer, vistnok ikke havde mange Overmænd iblandt sine Colleger. Alt hvad han satte paa Riim, beholdt han ikke længer for sig selv, indtil det var kommet paa Papiret, og dertil kom, at han var meget productiv (en halv Snees sentimentale og humoristiske Digte i Døgnet). Om Natten digtede han, og om Dagen læste han det Digtede op for Venner og Fjender, og hvem der ellers vilde besøge ham. Man kan med fuld Ret sige, at han var et Offer for Menneskeslægtens æsthetiske Forædling. Da jeg altid har været en Ven af psychologiske Iagttagelser, indfandt jeg mig et Par Gange hos ham. Jeg kunde

allerede i Forstuen høre ham læse op. Hvilken uegennyttig Anstrengelse! hvilken ustandselig Udholdenhed! En Auctionarius vilde have ærgret sig en Sygdom paa Halsen af Misundelse over, at en Digter kunde bruge sine Taleorganer saaledes! Selv hans tilstedeværende Venners høirøstede Conversation, i hvilken de kappedes med Digteren om at overdøve ham, standsede ikke hans poetiske Lavastrøm. Om han med Yttringerne af denne colossale Meddelelsesdrift har slaaet nogle af sine Tilhørere ihjel, skal jeg lade være usagt; at enkelte bleve syge deraf og maatte søge Sengen i to eller tre Dage, veed jeg med fuldkommen Vished.

Den stærke Meddelelsesdrift yttrer sig eĭ alene hos Poeten i Hjemmet, men ogsaa, naar han befinder sig paa Gader og Stræder. Træffer man ham her, eensom vankende, da er hans Blik speidende efter at opdage en Ven eller en Bekjendt, eller i Nødsfald en Person, som han engang har seet paa et Kaffehuus eller hos en Conditor. Har han nu været saa heldig at faae Øie paa en saadan, da iler han ham imøde med den høieste Grad af Henrykkelse, tager ham fat under Armen og følger med ham, hvorhen det end skal være. Neppe ere de sædvanlige Høflighedsord vexlede, før Poeten begynder at recitere sine allernyeste Frembringelser med stadige Sideblik til sin Ledsager for at ind-

suge enhver Bifaldsmine, som denne under Oplæsningen af Galanteri eller Medlidenhed fremkunstler. Er Poeten færdig, og har hans Ledsager offret ham den behorige Røgelse for at slippe løs, da forlader denne sin Beundrer med det lykkeligste Ansigt af Verden og begynder sin Vandring forfra.

Samme Drift forfølger Poeten i Selskaber. Blandt hundrede Gjæster kan en Kjender strax opdage en tilstedeværende Poet. Findes en saadan Skabning, da er han under Maaltidet, hvor han ikke pleier at staae tilbage for Prosaisterne i at tage rigelig Næring til sig, mere taus end de andre Gjæster. Han bryder gjerne sin Hjerne med et lille Impromtu, ved hvilket han vil skaffe sig Velyndere efter Maaltidet. Naar dette er endt, pleier han at gaae urolig omkring iblandt Gjæsterne for om muligt at træffe en eller anden Medlidende, der, under Skin af Interesse for ham og hans Poesi, vilde give en Yttring fra sig, der lod sig misforstaae som en Opfordring til at fremsige Noget. Har Poeten et Par Veninder i Selskabet, da er det just ei saa vanskeligt for ham, at faae en saadan velkommen Anmodning. Neppe har denne naaet Poetens Ørehinde, for en mærkelig Forandring foregaaer med hans Holdning og Ansigtstræk. Med en vis Anstand og Værdighed hæver han Hovedet; en let Rodme farer over de blege Kinder; et selvbehageligt Smiil hæver de

slappe, mismodige og piinligt længselsfulde Træk; det matte, drømmende Øie faaer en sælsom Feberglands; alt dette er sikkre Symptomer paa, at Poeten skal til at præsentere sit aandelige Foster. Under Recitationen iler hans Blik med lynende Fart omkring iblandt Tilhørerne for at indsamle de Bifaldsyttringer, som ethvert klingende Riim ved slige Leiligheder pleier at fremkalde. Er Poeten ikke inviteret i andre Cirkler samme Dag, da bliver han ialmindelighed til de fleste Gjæster have forladt Huset; den sidste af dem ledsager han da hjem, ved hvilken Leilighed han giver et halvt Dousin Epigrammer eller lignende pikante Stykker tilbedste.

Paa en Tid, da Poeternes Antal er som Fuglenes under Himlen og Fiskenes i Havet og deres Frugtbarhed lig Hønens, kan man let indsee, at der maa være Mangel paa Næring for dem, saameget mere, som deres Digte ialmindelighed kun læses af Venner, der laane et Exemplar af Digteren. En Kjøber er et Særsyn i disse Tider, og dette er Grunden til, at Forlæggerens Honorar ikke er større, end at det kan dække Poetens Udgifter til Penne, Blæk og Papir. Han maa desaarsag i de Timer, hvor Muserne lade ham med Fred, søge Livets Ophold paa en eller anden prosaisk Maade. De, der kunne improvisere, søge at fortjene noget dermed paa offentlige Steder. Nogle følge Homers Exempel

og undervise Ungdommen; dog hører det til Sjældenhederne, at de blive Hovmestre til fornemme Mænds Sønner, da de fleste af dem baade mangle Kundskaber og Moral. De iblandt dem, som komme i „fiint Selskab", faae ofte Kosten for at læse op eller være til Spas for deres Mæcener. Andre søge Brød ved alskens literairt Fabrikarbeide; de skrive æsthetiske Critiker eller rettere sagt Pasqviller for Dagbladene; koge Feuilleton af fremmede Romaner, eller lave Rococcò-Underholdning for de mindre Theatre, Alt efter Nutidens Smag og til de billigste Priser. Atter Andre skaffe sig Venner og Brød, ved i Foreninger at foredrage letfærdige Viser, som de undertiden ledsage med Guitarspil. Enkelte ædlere Aander foretrække dog for sligt Erhverv at læse Correctur paa Adresseaviser og andre Blade. Endeligen er der ogsaa Poeter, som ved gribende Leilighedsdigte, Gravvers, Geburtsdagsqvad o. s. v. forskaffe sig Gratialer og Pensioner.

SJETTE SATIRE.

OM DEM, DER SYNES AT VÆRE POETER.

„Men trives ikke fortræffeligt Racen
Nu her i Landet af Bileams Asen?"
Rahbek.

Da der, uden Fortrydelse sagt, kun ere faa Mennesker, som ere egentlige Digtere, saa maa der jo nødvendigviis, da Antallet af Poeter er saa uhyre stort, være en betydelig Mængde iblandt dem, som synes at være Digtere, hvad der ofte er langt bedre end virkeligen at være det. For disse Poeter er Poesien altid noget Underordnet, hvorimod Publicums Mening om dem er af den høieste Vigtighed. Det er ikke deres Sag at skrive Noget, som kan have blivende Værd i Literaturen, dertil nedlade de sig ikke; de bryde sig ikkeheller om et Navn i Literaturhistorien; dette overlade de med største Fornøielse til de virkelige Digtere. Deres høieste Bestræbelse gaaer ud paa, at faae Publicum til at troe, de ere virkelige Poeter, ligesom at faae

Dagbladene til at bestyrke Publicum i denne uskyldige Tro. Da jeg ubetinget anseer dem for de fornemste Digtere, vil jeg ikke undlade her at give en Skizze af en saadan Poets Kamp for at faae Verden til at ansee ham for Digter. Jeg vil lade ham selv fortælle mine Læsere det, idet jeg meddeler følgende Brev, som han for nogen Tid siden tilskrev mig, da jeg samlede Bidrag til et Literaturlexicon.

„Høistærede!

Ifølge Deres ærède Opfordring tillader jeg mig herved at meddele Dem en kortfattet Autobiographi.

Anno Domini eet tusinde, attenhundrede paa det tyvende, lidt hen paa Eftermiddagen af Sanct Eriks Dag, saae jeg første Gang Dagens Lys i Valby. Min Fader var Indsidder Mads Ravn og min Moder Jordemoder Povelline Monsdatter. I Daaben blev jeg kaldet Erik Ravn, og mine Forældre anede dengang neppe, at dette Navn skulde blive saa berømt en Snees Aar derefter. I mit ottende Aar opdagede man, at jeg var et Geni; jeg havde nemlig dengang allerede givet Tegn til at blive en stor Naturforsker eller Menagerist, idet jeg havde samlet følgende Naturgjenstande: en Regnorm, en Væggetæge, en Svalerede, en Ædderkop, en Snegl, en Spyflue og flere andre. At opregne alle de Glimt af en Digteraand, som de Mennesker, der kom i Berøring med mig, opdagede, vilde her blive for vidløftigt; i denne

Henseende vil De finde de nøiagtigste og paalideligste Oplysninger i mine „Livserindringer“, der om kort Tid ville udkomme i 50 Bind i Hovedstadens Universitetsboghandel, — et Værk, der, som jeg haaber, ganske vil fortrænge Verdenshistorien. — Efterat have faaet min videnskabelige Dannelse i en Latinskole, kastede jeg mig over Poesien, som jeg gjorde til mit Hovedfag. Jeg læste nu, for at danne min Smag og udvikle mit Talent, Paris' Mysterier og Paul de Kocks Romaner. Disse sidste havde en ganske afgjørende Indflydelse paa min tidligste Aandsretning. Jeg skrev i samme Periode „En Nat i Coliseum“, „Streiftog paa Østergade“ og „Badehusenes Mysterier“, hvilke Værker bleve almindeligen roste i Dagbladene, der især jublede over, at jeg havde brudt en ny Bane, idet jeg havde givet den tørre moralske og pedantisk ærbare Tone, som hidtil havde hersket i den danske Romanliteratur, Naadestødet og skaffet det Poetiske i Fremstillingen større Frihed ved at opgive al Moral. Men det bedste Beviis paa mine Arbeiders Fortrinlighed var, at de gik af som nybagt Brød. I Romanerne havde jeg nedskrevet de vigtigste Resultater af mit Ungdomsliv; men da jeg her ikke fandt mere nyt Stof, og jeg ikke kunde finde paa Noget, opgav jeg det Episke. Jeg lagde mig nu med Flid efter at rime, hvilken Kunst jeg snart lærte, da

Sproget i denne Henseende var saa cultiveret, at jeg kunde lære alle mulige Vendinger og slaaende Riim i de større Digterværker udenad. Nogle af mine Venner vilde have, at jeg skulde være lyrisk Digter, andre derimod satirisk; til at være det første manglede jeg poetisk Følelse, til det sidste følte jeg mig endnu mindre skikket. Jeg besluttede mig derfor til at være Visedigter, saameget mere, som Viser pleie athave det største Publicum, idet Alle, ligefra Kokkepigen og op til den adelige Frøken, selv om de mangle poetisk Sands, holde af Viser, om ikke for andet, saa for Melodiens Skyld. Jeg skrev nu endeel Gadeviser til let, behagelig Musik. Stoffet hentede jeg deels fra tydske Burschenlieder, deels fra øieblikkelige Begivenheder, saasom en Henrettelse, en Ildebrand, et Mundheld eller en Vits, som jeg hørte hos en eller anden Conditor. Disse Producter vandt snart en overordentlig Udbredelse; Boghandlere, Musikhandlere og fornemmeligen Visekoner afsatte mine Digterværker i Mængde. Jeg blev populair; selv Skomagerdrenge sang og fløitede mine Viser paa Gader og Stræder. Snart udgav jeg hele Samlinger af disse Poesier under Titlen „Nye Digte“, og da jeg var meget gode Venner med et Par, Bladudgivere, fik jeg med Lethed Tilladelse til at indrykke et Par selvskrevne Critiker i deres Blade. I disse Critiker fremstillede jeg mig selv

som Tidens største Digter, der havde brudt en halv Snees Baner i den poetiske Literatur. Jeg sammenlignede mig med Nationens største comiske Digtere og opmuntrede i Slutningen paa det Instændigste Regeringen til, ved en passende Leilighed at sætte Digterkronen paa mit Hoved. Nu forsvandt den sidste Tvivl hos Publicum om, at jeg var en virkelig stor Digter, et poetisk Universalgeni, Aandernes Konge. Mine Venner jublede over denne Triumph, — jeg troede næsten selv, at jeg var Digter, og i det Ydre var jeg det ogsaa ganske. Jeg bar en stor, hvid Linnedkrave à la Bellman og en Knebelsbart à la Cervantes. Ogsaa fik jeg overtalt min Forlægger til at udgive mit Portrait, hvoraf der dog kun blev solgt tre Exemplarer, som jeg selv kjøbte. For at de Mange, som kun kjendte mig igjennem min Boghandlers Avertissementer i Adresseavisen, skulde ansee mig for meget productiv, lod jeg mine Digte optrykke under en fem, sex forskjellige Titler, hvilken Praxis ikke forfeilede sin Virkning. Nu har jeg drevet det saavidt, at jeg fuldkomment troer, at jeg er Digter, og jeg føler mig ialmindelighed lykkelig ved denne Tanke. Undertiden opstaaer der vel Tvivl hos mig, især naar virkelige Digtere optræde med Poesi, hvis Form, Tanker og Indhold tilhøre deres egen skabende Aand. Men da skriver jeg i en Fart en critisk

Pasquil, hvori jeg indbilder Publicum, at Vedkommendes Poesi er noget Vrøvl; noget, der falder mig saare let, da jeg, hvad den høiere Poesi angaaer, ikke har den ringeste Modtagelighed. Dagen derpaa roser jeg mig selv i et Par Blade, hvorved jeg opfrisker Publicums Anerkjendelse af mit Geni og beroliger enhver opdukkende Tvivl. I Haab om, at De billiger min Adfærd og nærer Deeltagelse og Interesse for mit Digterliv, og fremfor Alt anbefaler mig som en stor Digter i Deres paatænkte Literaturlexicon, undertegner jeg mig,

Deres allerærbødigste

Erik Ravn, Poet.

SYVENDE SATIRE.

OM POETER I EGEN INDBILDNING.

— — — — — — — — „nam quis me scribere plures aut citius possit versus? quis membra movere mollius? invideat quod et Hermogenes, ego canto.“

Horatius.

Af Erik Ravns Autobiographi vil den tænksomme Læser have indseet, at der til at faae Digternavn kun hører nogen Færdighed i at rime og en practisk Fremgangsmaade, for at faae Publicum til at nære de hoieste Tanker om disse Riims poetiske Værd. Da der vistnok findes endeel Mennesker, som have den fixe Idee, at ville kaldes Poeter, men som mangle endeel af Erik Ravns practiske Færdighed, skal jeg endnu anføre nogle Bemærkninger til deres nærmere Veiledning.

Da Klæderne spille noget nær den fornemste Rolle i Verden, ere de af saare stor Vigtighed for dem, der ville kaldes Poeter. Disse gjøre bedst i at klæde sig efter en eller anden stor Digter. Vil man ansees for at være Lyriker, da klæde man sig

efter Byron eller Schiller, for at være comisk Digter efter Vessel, tragisk efter Shakspeare, Visedigter efter Bellman, episk Digter efter Milton, hvis han forresten har mistet det ene Øie, eller ialtfald forstaaer at holde det tillukket, o, s. v. — En Slængkappe er ham ganske uundværlig, den imponerer navnlig Ungdommen. Jeg forudseer, at man vil gjøre mig den Indvending, at en Slængkappe er et altfor kostbart Stykke for en Poet; men da jeg nøie har overveiet alle de Betænkeligheder, som dette Forslag i øconomisk Henseende nødvendigviis maatte fremkalde, er jeg vel bevæbnet mod slige Indvendninger. Det er bekjendt nok, at Liigkapperne ganske ere gaaede af Mode; af denne Aarsag sælges de nu langt billigere, end ethvertsomhelst andet større Klædningsstykke. Desuden gjør en saadan Kappe Beenklæderne fast overflødige, saa at Poeten kun behøver Skoe og Strømper, eller, hvis han ikke bruger disse sidste, da et Par Mammelukker. Heraf vil enhver kunne indsee, at en Slængkappe ei alene er et imponerende, men ogsaa et øconomisk Klædningsstykke, og i begge Henseender saare passende for en Poet. Hatten maa ogsaa være eiendommelig og fremfor Alt ikke ligne andre Menneskers. En Qvækerhat har hidtil været Poeternes Yndlingsstykke; men da i den senere Tid ogsaa andre Folk gaae med det Slags Hovedbedæk-

ning, er det vel paa Tiden, at Poeterne søge en ny, mere iøinefaldende Form. Jeg troer, at en høi, spids Pul paa tre Qvarteer med en halv Tomme bred Skygge vil være det Slags Hat, som Poeterne længst ville beholde for sig selv. Hvad selve Poesien angaaer, da maae de dagligen øve sig i at rime, da denne Færdighed af de fleste Mennesker ansees for det Vigtigste ved en Digter. Af større Digterværker maae de lære enkelte interessante og skjønne Smaasteder, hvilke de ved Leilighed kunne fremsige som egne Producter, eller, hvor dette ikke gaaer an, bruge dem som Zirater i Talen eller som Vidner om deres classiske Dannelse. Deres egne Frembringelser maae de bestandigt have i Lommen, for at de overalt, hvor Leiligheden gives, kunne oplæse dem og saaledes vinde Beundrere og Publicum. Med saadanne Personer, som kunne fremme deres Berømmelse paa hvilkensomhelst Maade, bør de omgaaes med den største Forsigtighed og Delicatesse, og ved given Leilighed ikke spare paa nogle Riim til deres Udødelighed. Med Hensyn til Valget af en Forlægger maae de være meget vaersomme, da deres Digtes Godhed og Popularitet ikke lidet afhænger af Forlæggerens Navn. At publicere noget hos en mindre bekjendt og agtet Boghandler gaaer slet ikke an; det er Poetens visse Undergang. Er Forlæggeren derimod en stor, bekjendt Bog-

handler, da kan Poeten være sikker paa, at hans Poesi er udmærket, og Bladenes gunstige Anmeldelser ville ikke udeblive.

Fremdeles bør Poeten aldrig lade nogen Leilighed til at vise sit Talent gaae ubenyttet hen. En Prolog til en Aftenunderholdning, en Sang til et adeligt Bal, et Par Skokke Deviser til et fornemt Juletræ, en Ode til en Mæcen, eller en Liigsang, der mere synes at hidrøre fra Taarekjertlerne end fra Forstanden, skaffe ofte mere Berømmelse end store, gediegne Digterværker. Hvad Critiken angaaer, som i vore Dage udelukkende er i Dagbladenes Hænder, da vindes den bedst ved at vise Personalet, ligefra Redacteurerne og ned til Bladbudene, den høieste Grad af Ærbødighed og Forekommenhed, og Poeten maa ubetinget rose Alt, hvad deres Blade indeholde, ligefra de ledende Artikler og ned til Torvepriserne. Ethvert nyt Arbeide, som Poeten lader trykke, maa nogle Dage før det falbydes egenhændigt overrækkes Redacteuren, med en beskeden Anmodning om, at han naadigst vil bære over med dets Mangler og anbefale det til Publicums Gunst. Er Exemplaret ikke indbundet i rødt Fløil med Guldsnit, nytter det slet ikke at byde ham det. Ønsker en Poet at faae en glimrende Anbefaling, eller vel endog med feed Skrift at blive udraabt som en „stor Digter“, maa han ikke forglemme at lade sit Værk gjennemskyde

med fine blaa Blade, der mere end Poesien og Bogbinderarbeidet ville bidrage til Opnaaelsen af en gunstig Critik.

Hvad nu den her omhandlede Poets Opførsel mod de virkelige Digtere, og navnlig de ældre iblandt disse, angaaer, da maa han ikke undlade at sende dem Friexemplarer af sine Digte, hvilke af dem sædvanligviis anvendes til Fidebusser. Ligesaa meget, som han forsikkrer hele Verden at han er Poet, ligesaa meget maa han tvivle derom i Nærværelsen af virkelige Digtere. Han maa tilstaae for disse, at han har suget Begeistring og laant Tanker og Billeder af deres udødelige Mesterværker, uden hvilke han neppe vilde have frembragt en eneste Strophe. Ved denne hyklede Beskedenhed og Smiger vinder han ofte de virkelige Poeters Gunst og Medlidenhed, saameget hellere, som disse ikke nære mindste Frygt for at blive fordunklede af hans Frembringelser. Ved en slig Fremgangsmaade faaer han dem til at anbefale sig til Regeringens særdeles Omhu og Pleie. Jeg har kjendt et Menneske, som indbildte sig at være Poet, der paa virkelige Digteres Anbefalinger erholdt offentlig Understøttelse, for at udvikle sit Geni i Udlandet, omendskjønd hans meget lovende Frembringelser bestode i en halv Snees Oversættelser af tydske rimede Abc'er og Billedbøger, Denne Regeringens

Anerkjendelse tilintetgjorde naturligviis enhver grundet Tvivl om hans Digterbegavelse baade hos Poeten og hos Publicum, og man troede uden Skrupler det Umulige: at der af Bly kunde laves Guld.

Forresten maa enhver Poet udi egen Indbildning benytte sig af alle de Kneb, som han kan udtænke og som Øieblikket og Omstændighederne give ham Leilighed til at practisere, for at faae hele Kloden, sine Omgangsvenner, eller idetmindste sig selv fuldkommen overbeviist om, at han er en virkelig stor Digter og det ottende af Verdens syv Underværker.

OTTENDE SATIRE.

OM POLITIKERE.

„Sie streiten sich, so heisst's, um Freiheitsrechte,
Genau besehn, sind's Knechte gegen Knechte.“
Goethe.

Vor Tid bør med Rette kaldes Politikens Tid. Ligesaa almindeligt som det er at røge Tobak, drikke Kaffe og kjede sig, ligesaa almindeligt er det at politisere. Ligefra Statsmanden og ned til Natvægteren er det bleven en Nødvendighed at dyrke Politik! Man har seet de mest modsatte Mennesker associere sig, og deres eneste Bindemiddel var Politiken. Lykkelige Tid! Menneskene ere blevne Halvguder en masse! Det Høieste er bleven for de Fleste en Leg, og Tiden har ligesom ved et Trylleslag forvandlet Mængdens Uvidenhed til den fineste af al Intelligents — til Politik!

Omendskjøndt det er en Kjendsgjerning, at de syv Ottedele af Mandfolk og Fruentimmer nutildags ansee sig for Politikere og vistnok have den

ubestrideligste Ret dertil, saa kan det dog ikke negtes, at de ikke allesammen ere Politikere ex professo. Fleertallet drive Politiken paa samme Maade som Religionen; det vil sige, de ansee det for en Skam, ikke at kjende noget til den, hvorimod den mindre Deel anseer den for at være deres eneste Videnskab, deres høieste Livsopgave. Med disse sidste ville vi her beskjæftige os.

Ligesom der findes en Mængde religieuse Troesbekjendelser paa den lille Klode, vi beboe, saaledes gives der ogsaa en Mængde politiske, der ligesom hine ere høist forskjellige, ja ofte aldeles modsatte. Hvad den Ene anseer for den høieste, dyrebareste og uimodsigeligste af alle Sandheder, anseer den Anden for den nedrigste, afskyeligste eg sorteste af alle Løgne, og omvendt. Hvo kjender ikke det store Svælg, som er befæstet imellem Royalister og Democrater, Conservative og Republicanere? De ere ligesaa forskjellige fra hinanden som Solen og en Æske Tinsoldater, en Sprøite og en Ildskuffe.

I vore Dage synes Democraterne at spille den vigtigste Rolle. De føre Krig og slutte Fred, de dethronisere Konger og Keisere, fængsle og hudstryge Ministre, etablere Lighed og Frihed, idetmindste paa Talerstolen eller ved et Festmaaltid! Hvo kjender ikke deres mægtige Foreninger og deres aandrige Debatter? Og hvo kjender dem uden

at være Democrat og føler ikke den kolde Sved løbe ned ad Ryggen, eller Hovedhaaret reise sig som Svinebørster?

Ved at kaste et flygtigt Blik paa de democratiske Foreningers Medlemslister, vil man finde, at de fleste Medlemmer ere Haandværksfolk eller, som de hellere ville kaldes, Arbeidere, i Modsætning til Embedsmænd, der jo ikke ere Arbeidere. Kun meget sjælden træffer man en lærd Mands Navn; men finder man et saadant, da er det gjerne Navnet paa et Geni, det vil sige paa en Mand, der ved sin Aands skabende Hexekraft eller hexende Skaberkraft kan lave de fineste Statsmænd af Mennesker, der neppe kunne skrive deres eget Navn.

Mine Læsere ville maaskee spørge mig, hvordan en saadan lærd Politiker, en saadan viis Democrat seer ud. Det er en Mand, klædt i en simpel Frakke, for ikke at give Forargelse blandt sine ulærde Colleger. Den bredskyggede Hat skjuler hans kløgtige Pande, der ligesom et Skrædderværksted er opfyldt af de moderneste Monstre; men Politikerens ere Monstre paa den nye Tids allerlykkeligste og ene rigtige Statsform. Hele hans Ansigt, naturligviis med Undtagelse af Pande og Næse, er bevoxet med et imponerende Skæg, bag hvilket hans foragtelige Smiil ad alle Ikke-Democrater ligger paa Luur. Forresten er han en Mand, der tilfulde

kjender Tidens Brøst, men han veed ogsaa paa det nøiagtigste, hvorledes den kunde læges, og Mennesket gjøres til det lykkeligste af alle Pattedyr. Hans Valgsprog er stedse Absalons: „Var jeg Konge, da skulde det blive anderledes!“ og baade han og hans Venner ere fuldkommen overbeviste om, at dersom hans Ord vare Handlinger, vilde Verden i et Qvarteerstid eller to blive til, hvad den før Syndefaldet var, om ikke en heel Deel bedre.

Enhver, der kjender Menneskeslægtens Historie, vil have gjort den Erfaring, at der kun sjældent fødes en Statsmand eller Politiker i dette Ords egentlige Forstand. Sammenholde vi denne Kjendsgjerning med Prædikerens sande Philosophem: „Der er intet Nyt under Solen,“ da komme vi til det Resultat, at vor Tid er ligesaa fattig paa egentlige Statsmænd og Politikere som alle de henrundne Tider. Men dette Resultat modsiger jo aldeles min tidligere fremsatte Mening, at vor Tid er saa rigt udstyret med dette Slags herlige Skabninger. For at komme ud over denne Modsigelse, bliver der ikke anden Udvei, end at ansee dem Alle, paa meget faa Undtagelser nær, for Mennesker, der synes at være Politikere. Kan Nogen hæve Modsigelsen paa en for disse gunstigere Maade, da har jeg slet Intet derimod, men vil endog gjerne ansee ham for et Geni, hvis han kan have nogen Fornøielse deraf.

NIENDE SATIRE.

OM POLITISKE DILETTANTER.

„Det vil Altsammen give sig paa næste Rigsdag. Gid jeg var der en Time! Jeg vilde hviske Churfyrsten af Mainz noget i Ørene, som han skulde takke mig for.“ *Holberg.*

Disse saare nyttige Borgere i Samfundet adskille sig fra alle andre Politikere derved, at de kun drive Politiken i deres Omgangskreds. Ifølge denne private Virksomhed have nogle Naturforskere tillagt dem Navnet Politicaster, hvilket jeg dog ikke finder beqvemt, saameget mindre, som en stor Deel af dem ere udmærkede Statsmænd, der ene af Beskedenhed afholde sig fra at være offentlige. Paa Gader og Stræder kan man ofte ved høilys Dag træffe dem, og man kjender dem sædvanligviis paa deres mageløse Geskæftighed, idet deres politiske Genius driver dem fra den ene Ende af Byen til den anden. Selv i Skumringen kan man uden stor Vanskelighed kjende dem, naar man kun lægger Mærke til deres Bagdeel. Man vil nemlig finde den

noget større end hos andre Mennesker, hvilket dog ingenlunde hidrører fra en legemlig Deformitet, men derimod fra en halv Snees af de allernyeste Aviser, der ere nedstoppede i Frakkelommerne.

Møder en saadan Politiker en Bekjendt, da lægger han øieblikkeligen Beslag paa dennes Opmærksomhed. Han opremser med en Skoleduxes Færdighed de allernyeste Telegraphdepescher til samtlige Blade og dernæst et Par Efterretninger fra Hoffet i Peking eller Coburg. Endeligen tilhvisker han ham i Øret, hvad Ministrene have spiist til Middag den forrige Dag, eller andre lignende vigtige Nyheder. Under hele denne politiske Salve er Politikeren i en levende, næsten krampagtig Bevægelse. Den Bekjendte bliver knebet i Armene, slaaet for Brystet, faaer et Par Knapper afrevet, eller vel endog Hatten stødt af Hovedet. Er Politikeren nu udtømt, da slipper han ham for at ile videre; men ikke sjældent griber han atter pludseligt sit Offer og fortæller ham, at af de femogtyve Nyheder, som han den foregaaende Dag meddeelte ham, ere de tyve erklærede for Rygter og de fem trænge til nærmere Stadfæstelse.

I mange Familier nyde dette Slags Politikere en overordentlig Anseelse, og deres Hypotheser om politiske Crisers endelige Udgang ansees for ubedragelige Orakler. Paa offentlige Steder seer man dem undertiden. Befinde de sig her, da have

de gjerne deres Plads nærmest ved Døren for at opsnappe ethvert nysudkommet Blad, der kastes ind ad samme. Ved Gjennemlæsningen af et saadant frembyde deres Ansigter den gunstigste Leilighed til Observationer for Physiognomer. Man seer dem da paa chinesisk Viis ryste Hovedet, at trække Øienbrynene en god Tomme op paa Panden; de spytte, fnyse, hoste, rømme sig, lee haanligt eller triumpherende, alt eftersom de serverede Nyheder ere efter deres Hoved eller ikke. See de en Hypothes, som de i flere Dage have pleiet, og hvis nøiagtige Opfyldelse de ikke alene have spaaet hele deres Omgangskreds, men endog sig selv, kuldkastet af Kjendsgjerninger, der ikke lade sig bortraisonnere, da ere de trøsteslose. Det bevægede Ansigt bliver da slapt som en vaad Skindhandske; de læse den ubehagelige Efterretning atter og atter, indtil den sidste Straale af Haab forsvinder i deres ærgerlige Sjæl. Denne Svaghed varer dog kun en halv Times Tid, indtil de have faaet sig en ny Kjephest, og nu begynde de deres politiske Ridt forfra.

TIENDE SATIRE.

OM POLITISKE FOLKETALERE.

— — — μὰ τὸν Ἀπόλλω.
δημοκρατικὸν γὰρ αὖτ' ἔδρων.
Aristophanes.

Denne Art adskiller sig bestemt fra den foregaaende ved sin Offentlighed og ved sin mere systematiske Politik. Ialmindelighed udgyde disse Politikere deres Viisdom i Foredrag, hvorfor de ogsaa kaldes Talere. De ere nogle af Klodens elskværdigste Skabninger og Menneskeslægtens Velgjørere. en Vrimmel af veritable Prometheusser. For at lære dem at kjende, behøver man kun at besøge en politisk, helst democratisk Forening. Her finder man sikkert nogle Stykker af disse Halvguder. Mængden betragter dem som hele Guder; thi i deres Hjerner ligger jo det herlige Embryo, som skal bringe Menneskeslægten den politiske Forløsning og Frelse. Man venter kun paa Vulkan, der skal give Jordemoderens Rolle. Spørge nu min unge, lærde Læ-

sere, hvad der udfordres for at henhøre til disse fortrinlige Skabninger, da er mit Svar følgende: Man maa være skaaret for Tungebaandet, saa at man kan sige Noget om Intet og en forskrækkelig Mængde om Lidet. Man maa ikke spare paa saadanne Ord som: Lighed, Frihed, Broderskab, Arbeidernes Tarv, o. s. fr. Dernæst maa man være, eller indbilde sig selv og Andre, at man er en afgjort Fjende af alle Institutioner, som ikke ere baserede paa Frihedens og Lighedens Principer. Fremfor Alt maa man være en svoren Fjende af Christendommen og al Religion overhovedet; man maa hade Throner og Altre ligesaa meget, som man elsker sig selv og den Tanke, at Samtiden vil ansee En for den viseste Statsmand paa en Snees Miile eller mere.

For at vinde Popularitet blandt den udannede Mængde, maa man ikke være sparsom paa Foredrag, der kildre Mængdens Ideer og Anskuelser. Er Foreningen rød-republicansk, da ville nogle Foredrag over den franske Revolution, i hvilke man fremstiller Robespierre, Marat og Consorter som ophøiede Idealer af Mennesket, ikke være uden Virkning. Paa en Maxime som den: „at Verden først da vil blive fri og lykkelig, naar den sidste Konge bliver hængt i Tarmene paa den sidste Præst“, kan den, der ikke ganske er blottet for Talent, koge den deiligste Sanscolut-Pølsepindssuppe, der

vil blive nedslugt med samme Begjærlighed. som om det var virkelig Skildpadde.

Naar man sætter lidt Naturvidenskab til Politik, giver denne Blanding en meget pikant Smag. Jeg har kjendt en saadan naturforskende Politiker, der gjorde ualmindelig Lykke. Han læste et Par franske Reformforfattere, og Resultatet af dette Studium i Forening med den naturhistoriske Opfindelse, at Mennesket er en udviklet Abekat, gjorde ham udødelig. Da kan kreperede, græd en utallig Mængde Mennesker, der havde hyldet hans Principer, som for en dyrebar Fader. Flere opvakte Blade græd ogsaa og forsikkrede Publicum, at han var Aarhundredets største Prophet og Martyr, der kun skulde have levet et Par hundrede Aar endnu for at være bleven Nutidens Frelser.

Uagtet dette Slags Politikere ialmindelighed ere Fjender af Embedsstanden og ved dette Fjendskab ikke lidet vinde Arbeidernes Hjerter, forsmaae de dog ikke selv at være Embedsmænd. Ved enhver politisk Forening bruges der jo saadanne Folk, hvadenten det er i Form af Secretair, Casserer, Bibliothekar, Redacteur eller Bud. Disse Poster give Brød og en behagelig, næsten uafhængig Stilling, langt bedre end de fleste i Staten, hvorfor de ogsaa ere Erisæbler iblandt de aspirerende Politikere. Ligesaa meget som de præke mod Absolutisme og

Bureaucrati, ligesaa meget præke de imod hinanden indbyrdes, naar det gjælder om at faae en af disse politiske Embedsposter. Men hvo vil dadle dem, fordi deres Politik „falder ud paa Levebrød“? Er det ikke nødvendigt, at de politiske Genier selv leve behageligt, naar de skulle lære Folket det?

Forresten bør ingen ædeltænkende Mand dadle disse politiske Aander, fordi de skifte deres Troesbekjendelse; selv dette hører jo nødvendigviis med til Friheden. Politikeren er et Menneske, skjøndt man ofte har forvexlet ham med Vorherre; som Menneske har han sine Udviklingsperioder. Saalænge han Intet er og Intet eier, er han Democrat; saasnart han bliver Noget, er han Royalist, og eier han tilsidst Noget, da er han ganske vist Aristocrat, Optimat eller vel endog Absolutist.

— - --

ELLEVTE SATIRE.

OM PARLAMENTARISKE GENIER.

„It is a ridiculous thing, and fit for a satire, to see what shifts these formalists have, and what prospectives, to make superficies to seem body that hath depth and bulk. *Bacon.*

Vi komme nu til den tredie Art af den politiske Slægt, der især adskiller sig fra den foregaaende derved, at den er privilegeret politisk, det vil sige, autoriseret til Brug for Staten. Disse Politikere kaldes ogsaa parlamentariske Genier, fordi de virke for det Offentlige ved Hjælp af Taleorganerne og i et til politiske Taler indrettet offentligt Huus.

Man bør ubetinget nære den største Agtelse for deres Lærdom og især for deres Embede som Parlamentsherrer, da de jo som saadanne repræsentere den politiske Qvintessents af deres respective Valgkredse.

Man har ofte hørt bedrøvelige Klager over, at Parlamentet manglede dygtige Politikere eller Stats-

mænd. Jeg anseer denne Klage for ligesaa ugrundet som uretfærdig. Hvo har bivaanet et eneste af Kamrenes Møder og ikke følt sig opbygget? Hvilken fiin Skarpsindighed, hvilken glimrende Ordstrøm, hvilken dyb Indsigt, hvilke grundige Kundskaber! Man skulde troe, at Vorherre havde samlet Alverdens Intelligents under Parlamentets Tag for at see, hvormeget der fandtes paa Jorden af denne kostbare Artikel. — Ogsaa har man klaget over, at saamange af disse autoriserede Politikere i een eneste Session forandrede deres Troesbekjendelse en halv Snees Gange, hvilken Klage jeg reent ud sagt anseer for et Exempel paa blodig Utaknemlighed. Det store Geni seer een og samme Ting fra tusinde Sider, men han seer dog kun een af Siderne ad Gangen; thi ellers var han jo et skeeløiet Geni. Hans politiske Opgave er at forskaffe sine Medborgere den høieste Lyksalighed: Frihed og Velstand. Tusinde Veie føre her til Maalet. At Folkerepræsentanten paa Valgdagen ene var begeistret for den Vei, som hans Vælgere ansaae for den bedste, og at denne Omstændighed gav ham Sæde i Parlamentet, dette kan ikke forhindre ham fra at prøve andre Veie, som hans Vælgere maaskee misbillige, da de ansee dem for Veie, som føre ham bort fra hans ophøiede Maal. Men hvo formaaer at dømme i denne vanskelige Sag? Hvo kan følge hans poli-

tiske Flugt i Rigssalen? Var han en almindelig Aand, der ikke forstod sig paa Politik og Statssager langt bedre end enhversomhelst af sine Vælgere, og havde han ikke en Frihedskjærlighed, der idetmindste kunde maale sig med deres, — da var jo den nyere Tids blodige Revolutioner kun en vanvittig Kamp for den elendigste af alle Statsformer! Er det ikke Friheden og Folkeregeringen, for hvilke vor Tid har udgydt saameget ædelt Blod? Og disse Offre skulde den have bragt for at faae en Folkeregering, hvis Medlemmer ikke vare bedre og klogere end deres store Hob Vælgere? Det er utroligt! Derfor mener jeg, at hiin Klage er en Utaknemlighed, og derfor anseer jeg det for en Umulighed, at en Folkerepræsentant kunde skuffe sine Vælgeres skjønne, uskyldige Forhaabninger og rokke deres barnlige Tillid til hans faderlige Ledelse! Enhver Mistanke i denne Henseende burde idetmindste straffes med Galgen.

Jeg er saaledes af den Mening, at det er en Nations største og bedste Statsmænd, som sidde i Rigssalen. Dog vil jeg dermed ingenlunde have sagt, at de Allesammen af Naturen ere bestemte til dette ophøiede Embede, omendskjøndt jeg til min sidste Blodsdraabe vil bekæmpe dem, der mene, at Ærgjerrighed, Havesyge og andre nedrige Hensyn, hvis Navne min Pen vægrer sig ved at betroe Papiret, skulde være Drivefjedrene til deres ædle

politiske Concurrencesved paa Valgdagen. — Kun vil jeg indrømme hine Misanthroper, at det ikke altid udelukkende er Statsvidenskab og Frihedskjærlighed, som ere Ophavsmænd til Valgcandidatens politiske Svangerskab, ihvorvel man for Velanstændigheds Skyld pleier at ansee dem derfor.

Slutteligen vil jeg anføre nogle af de Midler, hvorved en lærd Politicus med Lethed slipper ind i Rigsdagen. Kort før Valgdagen maa han skrive eller i sit Navn lade skrive et Par politiske Pjecer, i hvilke han sværger paa, at han, for de Principers Gjennemførelse, med hvilke Folket for Øieblikket sympathiserer, vil opoffre Næseblod og Hjerteblod, alt efter Omstændighederne. Skulde disse Afhandlinger ikke have frembragt en tilstrækkelig fordeelagtig Stemning hos Vælgerne, da maae acutere Midler forsøges. Til den Ende maa han lade trykke eller skrive et Brev til enhver betydelig Vælger, i hvilket han med de udsøgteste Ord lover ham, at alle hans politiske Ønsker skulle blive opfyldte. I Brevet maa desuden være indlagt en Present, helst af gangbar Mønt. En lille „flittig Hilsen“ til Vælgerens Kone og Døttre kan ofte gjøre den herligste Virkning. Paa selve Valgdagen maa han omgaaes Vælgerne med den største Delicatesse og ikke forglemme at pleie deres Maver med et godt

Maaltid Mad og deres Gummer med Spiritus, indtil den forønskede gunstige Stemning indtræder. — Skulde han desuagtet paa denne Maade ikke slippe ind i Rigsdagen, da kan han alligevel gaae til Rigsforsamlingen og tage Sæde iblandt — Tilhørerne.

TOLVTE SATIRE.

OM REDACTEURER.

„Er var ein Todfeind von allen Denen, welche nicht dachten, als er. Eigentlich hat er sich auf nichts gelegt; aber um desswillen glaubte er, er sei geschickt, Alles zu beurtheilen, es mögte sein aus welcher Diziplin es wolle. In seiner Schreibart war er so spöttisch, wie ein Bootsknecht."

Rabener.

Vi staae da endelig ligeoverfor det nittende Aarhundredes mærkværdigste Lærde. Det er en Slægt, som ganske adskiller sig fra alle andre lærde Slægter, medens den dog tildeels ligner dem alle. Det er en Samling af literaire Sphinxer. Hundehovedet tyder paa deres politiske Viisdom, Dragehalen paa deres Stridslyst og Hævngjerrighed, Løvekløerne paa aandelig Kraft, Flaggermusevingerne paa deres poetiske Flugt, og de fulde, qvindelige Bryster, paa den rige Næring, som Folket suger af dem. Disse fabelagtige Skabninger, som Naturforskerne med Rette have kaldt politiske Lygtemænd, Intelligentsens Regimentstambourer og literaire Alchymister, kaldes af den prosaiske Verden — Redacteurer.

For dem, der have en Idee om, hvad Journalistiken bør være, og som vide, hvor vigtig den er, idet den repræsenterer den offentlige, almindelige Fornuft ligeoverfor den parlamentariske paa den ene og den diplomatiske paa den anden Side, idet den forsvarer Nationalinteresserne og leder Folkets aandelige Udvikling uden Eensidighed og Egennytte, — for dem er det isandhed et opløftende Skue at kaste et Blik paa Dagspressen! See her en Redaction: I Spidsen for samme staaer en Mand, der har offret sig til Aandens høie Tjeneste, og som ved sine Aandsproducter har erhvervet sig sine Medborgeres Agtelse og Tillid. Han er sig fuldkommen bevidst sit Kalds Ansvar og Dagspressens store Hverv; han er en sindig og retskaffen Mand, en afgjort Fjende af al Uretfærdighed; han kjender ingen Personsanseelse, og Bestikkelse er ham en Vederstyggelighed; han har kun eet Maal: sit Fædrelands og sine Medborgeres sande Vel. Og nu hans Medarbeidere, de ere Alle begavede og grundige Mænd, hver i sit Fag; paa deres Dom kan Publicum stole med Tryghed; thi de ere Kjendere af de Arbeider, de bedømme. Enhver Misbrug af Magten, enhver Udskeielse i Videnskaben og Kunsten vises tilbage med den Ro og Værdighed, der vidner om aandelig Overlegenhed. Alt, hvad der er Godt og Skjønt, finder der Anerkjendelse, og hvad

der tegner til at blive det, Opmuntring. — Enhver, der veed hvor rigt vort Land er paa saadanne Redactioner, kan ikke holde sin Følelse tilbage; han maa smile — og græde!

At der dog ogsaa gives Blade hertillands, som ene skylde den materielle Interesse deres Tilværelse, kan ikke negtes; men disse ere kun yderst faa; thi de fleste Redactioner ere som den ovenfor nævnte, det tør jeg bande paa. Jeg har kun kjendt et eneste politisk Blad af det Slags; det gjorde især god Lykke iblandt de Handlende, formedelst det gode Papir, hvorpaa det blev trykt. Først udkom det under Titlen: Allernyeste Skillingsnyt, og falbudt af Visekoner og Vagabunder paa Gader og Stræder, havde det god Afsætning. Da Redactionen havde tjent noget ved denne Entreprise og var bleven formuende ligesom visse engelske Street-sweepers, fik Bladet en betydelig Udvidelse. Hidtil havde en Philister redigeret det; nu engageredes dertil en Student, som læste til Examen. Da han endnu ikke var kommen ind i Pubertetsalderen, havde hans Politik og Verdenskundskab en meget snever Horizont og indskrænkede sig til, hvad han havde lært paa Skolebænken og iblandt en halv Snees Russer. Han var af Naturen udrustet med en massiv Dristighed, og denne var i Overgangsalderen i en meget stærk Gjæring; den erstattede ofte hans

Mangel paa Kundskaber og Erfaring, men var ogsaa tidt Skyld i, at han brændte Vingerne. Det varede kun to Dage, saa var han en routineret Politicus, en fiin og skarpsindig Criticus og een af de bedste Slagsbrødre i Dagspressen. Hans mange Hanefægtninger skaffede ham Publicum. Hele den studerende Ungdom under Pubertetsalderen var snart bragt i magnetisk Henrykkelse over deres mageløse Kammerat, hvis Overmod voxede i samme Grad, som Beundringen tiltog. Det varede kun fjorten Dage, saa var han bleven en saa vældig literair Titan, at han slog et Par ældre Digtere og Lærde ihjel med eet Slag. Med Statsmænd spillede han Boldt, og Skuespillere lemlæstede han til Tidsfordriv. Af Privatmænd skar han Næse og Øren, og paa Colleger spyede han Dragespyt. Et Par gode Venner udnævnte han til Universalgenier, og sig selv kaldte han: Troens Saltstøtte, Overbeviisningens Gummi-Elasticum og Intelligentsens Skildvagt! Kort sagt, han viste sig som en af Dagspressens første Magikere og gjorde endnu utroligere Kunststykker, end Professor magiæ Basch. At han, saafremt Gud under ham Liv og Helsen, endnu i mange Aar vil underholde sit Publicum paa det Bedste, kan ikke betvivles, saafremt Publicum behager at føde ham. Ophører denne Gunst, da er det ogsaa forbi med hans Præstationer, og han inscri-

beres da som Lem paa Aandens store „Almindelighed“.

En saadan Redacteur maae mine Læsere ikke dømme altfor strengt; man bør billigt tage hans Ungdom og Hunger i Betragtning. Jeg for min Deel kan slet ikke finde noget Demoraliserende i hans Virksomhed. Den Gale vil ikke blive galere ved at læse hans Blad, og den Kloge vil ikke ansee hans Producter for Andet, end equilibristisk-gymnastiske Stiiløvelser eller politisk Liniedands og more sig over det unge Blod og de smidige Lemmer.

Slutteligen kan jeg ikke undlade at tilføie, at jeg har fundet en mærkelig Lighed mellem Redacteurer af sidstnævnte Slags og Hundeslægten. Hines Virksomhed bestaaer næsten udelukkende ligesom disses i at gjøe og bjeffe. Jo mindre de ere, desto mere udholdende ere de i at bruge Munden. Den, som giver dem Huusly og Føde, forsvare de til det Yderste, medens de med deres hæslige Knurren og Bjeffen anfalde alle Andre. Man gjør altid bedst i ikke at indlade sig med dem; ei engang sparke til dem; det gjør dem kun endnu mere arrige, saa at de gjøe sig hæse. Ved at kaste lidt Føde til dem, kan man ofte faae dem til at holde Mund. Ligesaa kjephøie de ere, naar de gaae løse, ligesaa nedslagne og forsagte ere de, naar Censor binder dem eller lægger Mundkurv paa dem. Efter Ny-

heder løbe de snusende ligesom Sporhunden (canis sagax). Ofte holdes de af ældre Damer og ligne da Skjødehunden (canis extrarius). Ogsaa ere slige Redacteurer udsatte for Anfald af Galskab, og da er deres Bid farligt. Ligesom Hundene pleie at leve omtrent ti til tyve Aar, saaledes er det ogsaa med hine, saafremt de franske Romanforfattere ikke lade dem mangle Feuilleton-Føde, der ansees for det bedste Præservativ mod Sygdom og en tidlig Død.

TRETTENDE SATIRE.

OM RECENSENTER.

„At passe paa Digtere og Prosaister,
At Ingen med Contreband sig indlister,
Med aandelig ufortoldet Mad
I vor Literaturs velordnede Stad."
Ingemann.

Recensenterne ere de arrigste Skabninger iblandt de Lærde. I gamle Dage vare de sædvanlig Mestre i de Fag, hvis Frembringelser de bedømte; nutildags ere de udelukkende Critikere og nedlade sig ikke til at være Mestre i nogetsomhelst Fag. Da deres Haandværk eller rettere Hovedværk ikke læres ved de offentlige Anstalter, maae de ansees for frie Kunstnere. Ingen vil kunne negte dem dette Navn; thi der hører megen Kunst til at vise Andre, hvori deres Værkers Feil bestaaer, naar man ikke selv er Mester i deres Fag.

Deres Hovedstudium bestaaer for det meste i Tilegnelsen af de almindelige Kunstord, hvortil den Dannede bruger otte Dage. Vil de ansees for cri-

tiske Genier, da maae de desuden kjende de vigtigste berømte Navne i Literatur- og Kunsthistorien. Saaledes maae de vide, at Homer, Dante og Milton vare store Epikere; Pindar, Schiller og Byron udmærkede Lyrikere; Sophokles og Shakespeare fortrinlige Tragikere, og Aristophanes og Holberg mesterlige comiske Digtere. De maae fremdeles vide, at der har været en romersk, florentinsk, venetiansk, lombardisk, nederlandsk, tydsk og fransk Malerskole, samt de vigtigste Mesteres Navne; fremdeles, at Phidias og Thorvaldsen vare store Billedhuggere, og Talma og Garrick berømte Skuespillere. Denne Lærdom skaffer dem Publicums ubetingede Tillid og Agtelse. Den kan især gjøre god Virkning, naar de ville rose en Skribent eller Kunstner. — „Hans Poesi minder stærkt om Byron; hans Comedie indtager en hæderlig Plads ved Siden af Holberg; hans Tragedier staae midt imellem Sophokles og Shakespeare; hans Pensel vidner om et grundigt Studium af den florentinske Skole; han er Nutidens Phidias; hans Spil i dette Stykke vilde selv opvække en Talmas Skinsyge“, o. s. fr. Saadanne Udladelser vidne strax om, at det er en grundig Critiker, som behandler Videnskabens og Kunstens Præstationer.

En Forfatter, der ønsker et Navn iblandt sine Samtidige, kan ikke faae sit Ønske opfyldt, med

mindre han har faaet en saadan Criticus vunden for sin Sag. For at opnaae dette, maa han sende ham et rigeligt Honorar; dernæst maa han tractere ham hvor han træffer ham paa offentlige Steder, og, hvis det er muligt, indføre ham i et Par Huse, hvor han kan faae Middagsmad. Endvidere maa Forfatteren ikke sende sit Manuscript til Bogtrykkeren, før Critikeren har gjennemlæst det og gjort sine Rettelser deri. Har han iagttaget alle disse Forholdsregler, da vil Berømmelsen være ham sikkret. Efterat Værket er udkommet, ville Bladene bugne af critiske Artikler, i hvilke Forfatteren fremstilles som en Stjerne af første Størrelse, som en Comet, der har brudt et Par nye Baner i Literaturen. Forfatterens Opmærksomhed mod Critikeren har virket liig en fortryllende Hexesalve paa dennes Forstand og Sandser. De mest halsbrækkende Knyttelvers bestaae nu af lette, trefodede Dactyller med musikalsk Rhytmus; det elendigste Ordspil er en glimrende Vittighed; Svulst er dyb Pathos, og den trivielleste Hverdagscharacteer en interessant Helt. Det godmodige Publicum vil slet ikke betvivle Rigtigheden af Critikerens Bedømmelse; det vil ansee Værket for mesterligt og Forfatteren for Tidens største Geni.

Theaterdirecteurer maae behandle Critikeren med den høieste Grad af Opmærksomhed. En lille Pre-

sent af gangbare Møntsorter vil altid frembringe en gunstig Stemning hos Kunstdommeren. Fremdeles maa Theaterdirecteuren sende ham endeel Fribilletter til de første Logepladser, samt Programmet, eller ialtfald erstatte ham Udgivten til samme. Denne Forekommenhed vil frembringe de mest anbefalende Critiker og Anmeldelser i Bladene, hvorved Huset faaer god Søgning. Foragter Theaterdirecteuren en slig Opmærksomhed, da kan han vente at see sig kagstrogen in effigie i de mest populaire Blade, og ved enhver Forestilling vil han ærgre sig over Critikerens skingrende Vægterpibe.

Enhver offentlig Person, der ønsker at det skal gaae ham vel, og at han længe maa leve i Landet, bør derfor betale en anstændig Tribut til Smagsvægterne i Aandens Verden.

FJORTENDE SATIRE.

FORSLAG TIL OPRETTELSEN AF EN LITERAIR REPUBLIK.

„Das Publicum verlangt nämlich Originalgenies und Originalwerke. Aber das war gerade der Punkt, auf dem wir es erwarteten."

Lichtenberg.

Det er en Kjendsgjerning, at Nutiden er saare ugunstig for de Lærde og især for Skribenterne, og at Publicum kun har en ringe Idee om disse og deres Værker. Forfatternes indbyrdes Stridigheder, deres rasende Skinsyge over ethvert Arbeide, de ikke selv have forfattet, deres mange galdeagtige Pasqviller over hverandre og deres Mangel paa Agtelse for det høie Kald, de beklæde, anseer jeg for de vigtigste Aarsager til dette Onde. For nu at hæve alle Stridigheder i den literaire Verden og for at opvække Publicums tidligere Agtelse for Literaturen, foreslaaer jeg Skribenterne at danne et stort

Forfattersamfund, baseret paa følgende humane Love:

1) Enhver Skribent, der vil optages i den literaire Republik, maa fremvise sit Afgangs-Beviis fra en lærd Skole, paa det at ingen Philistre indsnige sig i Samfundet.

2) Ethvert Medlem forpligter sig til at udgive sine Værker paa eget Forlag, saafremt han ingen Forlægger kan opdrive, paa det at hans Aandsfostre ikke skulle ligge og blive gamle i hans Pult.

3) For at faae de udkommende Værker solgte og læste, forpligter Enhver sig til at kjøbe, læse, eller idetmindste opskjære og gjennemblade de af Samfundets Medlemmer udgivne Skrifter, da de fleste Værker ellers kun vilde blive kjøbte og læste af selve Forfatterne.

4) Enhver forpligter sig til selv at skrive en Critik eller Anmeldelse af sit Værk, hvilken Critik de øvrige Lemmer have at ansee for den eneste rigtige. Paa denne Maade haaber man at faae lutter Mesterværker.

5) Hvad et Medlem anseer sig selv for at være, saasom Digter, Philosoph eller Philolog, maa ingen af de andre nære ringeste Tvivl om, at han virkeligen er. Befindes nogen i en slig forsætlig eller uforsætlig Tvivl, da bør han til Straf læse sin krænkede Collegas Værk to Gange, hvorved han snarest

vil komme til Erkjendelse af sit Feiltrin. Paa denne Maade faaer man lutter Genier i alle Fag.

Dersom dette Forslag skulde være saa heldigt at vinde Skribenternes Bifald, vil det hjerteligen glæde Forfatteren af denne Satire, ligesaa meget som det vil ærgre Handelsstanden, da Maculaturets Priis vil stige betydeligt.

Trykt hos W. Drugulin i Leipzig.

WILHELM KARUPS

UDVALGTE POETISKE SKRIFTER.

TREDIE DEEL.

LYRISK-ROMANTISKE DIGTE.

LYRISK-ROMANTISKE DIGTE

AF

WILHELM KARUP.

LEIPZIG

FORLAGT AF ALBERT FRITSCH'S SKANDINAVISKE BOGHANDEL.

TRYKT HOS W. DRUGULIN

1868.

INDHOLD.

Side

Til Phantasien 1

EROTISKE DIGTE.

Der er en yndig Himmel 7
En Aften jeg vandred i Lunden 10
Som en Rose fra Hesperiens Dale 12
Serenade 14
Glødende som Solens Straaler 16
Til Alma 17
O vær ei vred paa mig 18
Barcarole 20

I NATUREN.

Den bedende Pige 23
Hilsen til Vaaren 25
Maaneskinsstykke. 27
Solnedgang 30
Morgenlunden. (1847.) 32
Dronningestolen 34

Side
Til Møens Klint 35
Vaarsang 37
Efteraar 39

DØDEN.

Dødens Engel 43
Fuglens Sang paa Kirkegaarden 45
Paa Almas Gravsteen 48
Ottilia og Johanna 49

STEMNINGER OG LIVSMOMENTER.

Indvielsen 53
For og Nu 58
Den tungsindige Jæger 60
O jeg har dromt 62
Stropher for Musik 64
Min Vei er vild og eensom 66
Den sidste Gang 68
Fortvivlelse 70
Det er forbi 72
Paa Sygeleiet 73
Min Bøn og mit Haab 75
Jeg har levet 76
Miskjendelse og Resignation 77

PHILOSOPHISKE OG POLITISKE DIGTE.

Livsanskuelse 81
Mennesket 82

Side

Livets Gaade 84
Til Samtiden 85
Fredshymne for Danmark. (1851.) 87

TIL OG OM FORSKJELLIGE.

Til Læseren. (1848.) 91
Til ***. 93
Tycho Brahe 94
Til mine Digtes Veninde 95
Til en Kunstner 96
Til en lille Pige 97
Til *****. (Med Oehlenschlägers Værker.) 98
Til en ung Digterinde 99
Til **. (Med et lille Guldhjerte.) 101
Til ****. (I Anledning af en uventet Erkjendtlighedsgave til Forfatteren.) 102
Til—. 102
Til mine Tilhørere. (Velkomsthilsen ved Forfatterens offentlige Foredrag i Kjøbenhavn 1861.) 103
Til mine Tilhørere. (Afskedshilsen ved Forfatterens offentlige Foredrag i Kjøbenhavn 1861.) 104
Til mine Tilhørerinder. (Julehilsen ved mit Foredrag den 23. December 1862.) 106
Til Prof. theol. P. Roh 107
Shellys Svanesang. (1851.) 109
Ottilia 119
Arthurs Livsvandring. (1851.) 139
Zahra 155

TIL PHANTASIEN.

„Til alle Hjørner kan han frit sig vende,
Og fare stoltelig i Mag
Fra Verdens ene til dens anden Ende
Paa en begeistret Ungdomsdag.“

Oehlenschläger.

Mit Hjertes Brud, Erindrings tro Veninde,
Dig, evigt unge, skjønne Phantasi,
Indvier jeg min Sang! Hvert herligt Minde
Du laante Dine Farvers Trylleri;
Du førte mig til Digterbjergets Tinde,
Hvor Livets Sorg og Fryd blev Poesi:
Du fyldte Sjælen med en Strøm af Toner
Og løfted' den til Skjønheds høie Zoner.

Da jeg var Barn, Du fulgte ved min Side,
Naturen gav Du Liv og Hjertet Lyst;
Naar Stjerner funkled skjønt ved Midnatstide,
Da lod Du mig see Evighedens Kyst;
I Aftentaagen saae jeg Alfer hvide,
I Orglets Toner gjenlød Engles Røst:
Ja, overalt, hvorhen Du end mig førte,
Jeg saae Guds Værk, hans Stemme klart jeg hørte.

Som Yngling midt i Livets travle Vrimmel
Jeg stod veemodig, ene og forladt,
Mit Hjem var ei blandt Verdens vilde Stimmel,
Den var for mig som en chaotisk Nat:
Da, Phantasi! Du aabnede Din Himmel,
Og Verdens Larm forstummede nu brat.
Jeg steg med Dig mod det Uendelige,
Og skjøn stod Verden i mit Drømmerige.

Da var jeg atter Barn, saae Stjerner skinne,
Som vinked mig til bedre Egne hen,
Og fra den svundne Barndom mangt et Minde
Gav mig min tabte Barndomslyst igjen.
Vel maatte ofte Smertens Taare rinde,
Dog maled Du en Verden selv i den;
Og drømte jeg paa milde Tonestrømme,
Da var det Dig, som skabte mine Drømme.

Ja, Phantasi! Du skabte ei alene
Min Tankes billedrige Tonehav,
Men som en blid og kjærlig, tro Camene
Du mig de bedste Aandens Skatte gav:
De store Genier paa Verdens Scene
Du maned frem fra svundne Seclers Grav;
Og intet Sted var Digterblikket øde:
Selv Fremtid lyste som en Morgenrøde.

Saa har Du fulgt mig over Land og Bølge,
I Haab og Fryd, i Smerte, Sorg og Savn,
Min Tak til Dig kan jeg ei længer dølge:
Du er min Kjærlighed! For Dig min Favn
Jeg aabner bedende, at Du vil følge
Mig, til jeg lander hist i Lysets Havn,
At Du vil samle til en Blomsterkjæde,
Hvad tidt den kolde Tanke vil adsprede!

EROTISKE DIGTE.

„Hvilken makt kan tjusa så som kärlek?“
J. L. Runeberg.

DER ER EN YNDIG HIMMEL:

„Kjærlighed er stærk som Døden,
Skjøn som Morgenrøden."
Oehlenschläger.

Der er en yndig Himmel,
Den er utrolig stor,
Den naaer fra Herrens Throne
Ned til vor lille Jord.
Den har saa mange Stjerner,
Jeg gjerne skuer dem;
Thi Smilet fra dem løfter
Mig bort fra Støvets Hjem.

Og naar mit Øie skuer
Mod denne Stjernekrands,
Da seer det Stjerner glimte
Med skjøn og hellig Glands;
Men mange mat kun glimte,
Som vilde de gaae ud,
Og andre af dem ere
Kun blotte Stjerneskud.

Den underfulde Himmel,
Som baade fjern og nær
Fortryller Aandens Øie
Med fagre Stjernehær,
Den kjende alle Hjerter
Og alle Sjæle med:
Den underfulde Himmel
Man kalder — Kjærlighed!

Og denne Himmels store
Og skjønne Stjernekrands
Er Sjælene paa Jorden,
Bestraalt' af Guddomsglands;
Thi hvor end Stjernen skinner,
I Syd, ved Nordens Pol,
Sin Glands den har alene
Fra Aandens Guddomssol.

De store Stjerner ere
Hver Sjæl, hvis Kjærlighed
Er høi og reen og hellig
Og gaaer mod Evighed;
Som derfor aldrig falmer,
Eiheller slukkes ud,
Der i det Gode, Skjønne
Kun ene elsker — Gud!

Men de, der glimte matte,
Som Lys i Morgenstund,
Er' Sjæle, som det Gjøglende
I Livet elske kun.
Som for det aandigt Skjønne
Har tabt den indre Sands,
Som over Dødens Horizont
Ei sprede deres Glands.

Og de, som synes Stjerner,
Men ere Stjerneskud,
En flygtig Dunst, som tændes,
Men hastig slukkes ud, —
Er' Sjæle, som kun kjende
En stakket Elskovslyst
Foruden Hjertets Ømhed
I et begeistret Bryst.

Der er en yndig Himmel,
Den er utrolig stor,
Den naaer fra Herrens Throne
Ned til vor lille Jord.
Forgik den skjønne Himmel,
Forgik vist Jorden med;
Thi Himlen med dens Stjerner
Er Jordens Kjærlighed.

EN AFTEN JEG VANDRED I LUNDEN.

„Såg du de två i dagens ljus.
du tänkte dig i Frejas hus,
der månget litet brudpar svingar
med gula hår och rosenvingar.“
Tegnér.

En Aften jeg vandred i Lunden
Saa eensom og tankefuld,
Mit Hjerte i Drømme smilte
Som Skoven i Solens Guld.

Mit Øie hvilte paa Aaen,
Hvis Bølge sagtelig flød,
Jeg stod og lyttede henrykt
Til Fuglesangen, som lød.

Da hørte jeg Nogen sig nærme,
Jeg løfted mit speidende Blik
Og saae en fortryllende Pige,
Der henne paa Skovstien gik.

Den Piges smilende Ansigt
Var skjønt som den skjønneste Drøm,
To Øine hun havde, som straalte
Meer selv end den solklare Strøm.

Jeg vilde til hende ile,
Men kunde ei flytte min Fod.
Som Lynet forsvandt hun i Krattet.
Men end for Blikket hun stod.

Der stod hun med al sin Ynde,
Og hildet var jeg — kun et Barn —
I Skjønheds fortryllende Lænker,
I lokkende Elskovs Garn.

Og Solen smilte ei mere,
Alt var saa eensomt og tyst,
Jeg følte kun Længslens Smerte
Af Amors Piil i mit Bryst.

SOM EN ROSE FRA HESPERIENS DALE.

„Denn also steht im Schicksalsbuch geschrieben:
Der Rose gleicht dies jungfräuliche Bild.“
Ernst Schulze.

Som en Rose fra Hesperiens Dale
Staaer Du straalende i Skjønheds Pragt.
Dine Øines Ild, din ideale,
Tankerige, ømme, kjælne Tale
Fængsler mig til Dig med magisk Magt.

Ambraduften af Dit Kys mig stiller
Al min Smerte, skaber navnløs Lyst;
Smilet, som om Dine Læber spiller,
Dine brune Lokkers Strøm, som triller
Ned paa Barmen, — mig tilvinker Trøst.

Reen som Morgendug er hver en Tanke,
Som oprinder i Din ædle Sjæl;
Liflig som den modne Drueranke,
Frisk som Sommerbækkens Bølger blanke
Er Dit rige Hjertes Elskovsvæld.

Søde Alma, Du min Sjæls Veninde,
Kom og sæt Dig ved min Side ned.
Skal som Skjald jeg Skjønhedsprisen vinde,
Maa Du være mig min Sanggudinde,
At min Elskovssang kan ligne Dig!

SERENADE.

„O gib, vom weichen Pfühle,
Träumend, ein halb Gehör!
Bei meinem Saitenspiele
Schlafe! was willst Du mehr?“
Goethe.

Min elskede Alma, hør, Citheren klinger!
Luk Vinduet op og lyt til min Sang!
Min Længsel flyver paa Kjærlighedsvinger
I natlige Sang.

Med Længsel jeg seer til den blinkende Rude,
Bag hvilken i Natten nu Alt er saa tyst.
Kan Du ikke høre mig synge herude
Med smægtende Røst?

Maaskee Du nu hviler i Slummerens Arme
Og synes at høre Citherens Klang, —
Maaskee Du nu drømmer med Kjærlighedsvarme
Om mig og min Sang.

Lyksalige Maane, som stille tør skue
Min drømmende Brud gjennem Vinduet ind!
Bring Kjærligheds Hilsen fra mig i Din Lue
Og kys hendes Kind!

Af Længsel mit Hjerte ei længer vil banke,
I Drømme jeg hviler jo hos hende blødt, —
God Nat, Du min Kjærligheds deiligste Tanke!
Min Alma, sov sødt!

GLØDENDE SOM SOLENS STRAALER.

„Du bist das süsse Feuer,
Das mir am Herzen zehrt".
Emanuel Geibel.

Glødende som Solens Straaler
Er min Kjærlighed til Dig,
Rig som Vaarens Offerskaaler,
Som et Barn foruden Svig;
Reen og klar som Skovens Kilde,
Skjøn som Sommernatten stille,
Øm som Nattergalens Trille
Er min Længsel efter Dig!

Kom, o kom da til mit Hjerte,
Kom da til min aabne Favn!
Kom, min Alma, Du som lærte
Mig at kjende Elskovs Savn!
Kom og sval mit Hjertes Lue!
Under Nattens Stjernebue
Lad mig blot Dit Ansigt skue!
Hør, jeg sukker ømt Dit Navn!

TIL ALMA.

„Ere da disse henrykkende Toner fra Jorden?
Eller har Englene lært dig Himlens Musik?
St. St. Blicher.

Fromme Alma, naar Din Stemme toner
Alvorsfuldt til Orglets Høitidslyd,
Løftes Sjælen op til Himlens Zoner,
Gjennemtrængt af navnløs hellig Fryd.

Skjønne Alma, naar Din Stemme klinger
Kjærligt til Klaverets Tonestrøm,
Da faae mine Tanker Sylphevinger,
Da er Livet en elysisk Drøm.

Søde Alma med den søde Stemme!
Syng om Gud og Kjærlighed kun tidt,
At jeg ved Din Sang kan Verden glemme,
Glemme Alt, hvad jeg i den har lidt!

O VÆR EI VRED PAA MIG.

„Jeg holder paa den Kjærligheden.“
Bjørnstjerne Bjørnson.

O vær ei vred paa mig, fordi jeg ikke
Kan dolge, Alma, at jeg elsker Dig!
At Dag og Nat og vaagen som idrømme
Min Elskovstanke flagrer paa Din Vei!

Dit hele Væsen, — Sjæl og Sind og Tanke, —
Din ømme Længsel, hvert Dit Aandedrag,
Din Følelse, Dit Suk og Dine Drømme,
Dit friske Hjerte- og Dit Pulseslag, —

Hver ydre Form, Naturen Dig har givet,
Ethvert Dit Ord. Din Stemmes blide Klang,
Dit dunkle Blik, Din Kind, Din Rosenlæbe,
Dit Smiil, Din Taare, selv Din Gang: —

Dem elsker jeg saa høit, mit Hjertes Dronning,
— Langt mere end Du aner eller troer, —
At det umuligt er, trods Sprogets Rigdom,
Til denne Kjærlighed at finde Ord.

Maaskee Du dog min Elskovs hele Fylde
Kan fatte, naar jeg sværger Dig ved Alt,
Hvad helligt er: jeg ønsker Dig den Lykke,
Som selv at nyde i min Lod ei faldt.

Thi vel jeg veed: en Muur har Skjæbnen bygget
Imellem Dig og mig, — Du det forstaaer; —
Men skille ad, hvad Kjærlighed forener,
Det ingen jordisk Skranke dog formaaer.

Thi Du er voxet sammen med min Tanke,
Dit Billed brændte Kjærlighedens Gud
Ved Elskovs Sol i Hjertets dunkle Kammer,
Dybt i min Sjæl, — det kan ei slettes ud!

BARCAROLE.

„Bølgens Melodier
Vugge Hjertet ind".
J. L. Heiberg.

Nattens Stjerner sig paa Søen speile,
Alt er tyst, kun Bølgen sagte triller,
Maanens gyldne Regn paa Søen spiller,
Og de Elskende i Baaden seile.

Sødt hun ved hans ømme Hjerte hviler,
Hendes smækkre Liv hans Arm omslynger,
Tættere hun til hans Bryst sig klynger,
Mens idrømme Læben saligt smiler.

Nattens Himmel sig paa Søen speiler,
Alt er tyst, om Baaden Bølgen sukker.
Meer end Himlens, ja — Guds Billed vugger
Den i Bruden med den ømme Beiler.

I NATUREN.

„Alnaturen er nu blot en andagtsjublende Kirke,
Kjærlig den hellige blaa Hvælving omfavner det Alt.“

Oehlenschläger.

DEN BEDENDE PIGE.

„Måla hur i helig andakts timma
Kånslans tårar i dess blickar simma.“
Sätherberg.

Hist fra Skovens stille Bolig,
Fra de ranke Graners Skygge,
Hvor de vilde Duer bygge,
Seer jeg end et Lys at funkle.
Lig en Stjernes Glands fortrolig
Glimter det i Nattens Dunkle.

Indenfor i Hytten knæler
Fromt den uskyldsrene Pige,
Øiet vendt mod Himmerige,
Foldende de skjønne Hænder
Tanken hos Gud Fader dvæler,
Hjertet kun af Fromhed brænder.

See, hvor himmelsk Læben smiler,
See, hvor Barmen høit sig hæver,
Mens den fromme Tanke svæver

Op til Herren i det Høie;
See, hvor Taaren saligt smiler
Stille i det skjønne Øie!

Fromme, elskelige Pige!
Naar Dit Hjerte helligt banker,
Dine fromme rene Tanker
Sig i Himmelglandsen bader:
Lad et Suk for mig da stige
Fra Din Barm til Lysets Fader!

HILSEN TIL VAAREN.

(1849.)

„Kom, Brødre, Vaaren vinker
Med Mailøv om sin Hat.“
Ploug.

O vær velkommen, Du yndige Vaar!
Du Sydlandets blomstrende Pige!
Paa Danmarks smilende Sletter Du staaer,
Som Dronning i Skjønhedens Rige.

Til Sydens fortryllende Egne hen
Lød ofte i Sangen min Klage:
Naar kommer Du, Skjønhedens Datter, igjen
Og bringer min Glæde tilbage?

Nu stemmer jeg atter min Cither med Fryd
Og synger med jublende Tone:
Du liflige Mø er jo kommen fra Syd
Til Nordlandets Dronningethrone.

Dit himmelske Smiil har nu atter opvakt
Naturen af Vinterens Dvale;
See, Skoven staaer smykket med Høitidsdragt,
Gjenrunger af Fuglenes Tale.

Modtag da, o Vaarmø! en hilsende Røst
Fra Danmarks yngste Forfatter:
Velkommen, velkommen til Nordens Kyst,
Du Sydens velsignede Datter!

MAANESKINSSTYKKE.

(Parti ved Nestved).

„Mein Herz, mein Herz ist traurig.“
Heine.

Taus er Naturen som en Grav,
Søvnen har lullet den iblund,
Men gjennem Himlens natblaa Hav
Gaaer Maanen reen og klar og rund.
Nordstjernen funkler med sin Glands,
Og dunkel er Syvstjernens Krands.
Imellem Himmelens Brillanter
Straaler Orions Diamanter.

Hør, fra det Fjerne Aaens Susen!
Den lyder hult som Stormens Brusen.
Den vækker Minder i mit Bryst
Om Barndoms Tid, om Barndoms Lyst.
Den klinger som en episk Sang,
Om Slagets Tummel, Sværdets Klang.
Om Munke-Id, om Processioner.
Om Psalmesangens Høitidstoner.

Hist i det Fjerne Slottet staaer,
Dets Spiir mod Stjernebuen naaer,
Det staaer et Feepallads paa Øen
Og speiler yndigt sig i Søen.
Men midt i dunkle, grønne Lund
Sig hæver skjønt i Midnatsstund
Ærværdigt røde Klostertempel,
Der bærer Tidens gamle Stempel.
Det kneiser stolt i Maaneglands,
Omslyngt af Skovens friske Krands.

Men paa en Høi en Yngling staaer,
Hans Hjerte vildt, uroligt slaaer,
Thi ingen Sjæl hans Smerte kjender:
Han er forladt, har ingen Venner.
En Flygtning vandrer han paa Jord, —
For ham ei Fredens Urter groer.
De Blomster han forgjæves søger
I Livet og i — Viisdoms Bøger.

Mens Freden over Egnen hviler,
Og Stjernerne fra Himlen smiler,
Han skuer mod det Fjerne hen,
Betragter Stjernehimmelen:
En Taare i hans Øie bæver,
Mens Blikket han mod Himlen hæver.

Tys! Midnatstimen sagte slaaer
Fra Klosterkirken hist i Lunden.
Men ikke meer paa Høien staaer
Den Yngling, nu han er forsvunden.
Fra Høien vandred han afsted, —
Men ak! hans Kummer fulgte med.

SOLNEDGANG.

(Seet fra Møens Klint.)

„Dolce color d'oriental zaffiro,
Che s'accoglieva nel sereno aspetto
Dell' aer puro, infino al primo giro,
Agli occhj miei ricominciò diletto."
Dante.

See hist, hvor Aftenhimlen
Er rød som Flammelyn!
Nei, aldrig før jeg skued
Saa skjønt et Aftensyn:
Henover Møen smiler
Nu Aftenrødens Glands,
I Purpurskæret bæver
Smukt Skovens Blomsterkrands.

See, Hav og Himmel svømme
I denne Herlighed!
Det er som om de drømme,
Om Hjerters Kjærlighed,
Det er, som om de favnes
I Solens sidste Glands,
Der straaler over Klinten
Som Diamanters Krands.

Der skuer Øiet Bølger,
Som af Zaphirer blaae,
Spineller, Amethyster
Og Calcedoner graae,
Smaragder, Crysolither,
Beryller og Agat,
Og rød, som Pigelæber,
Den deilige Granat.

Der skuer Øiet Skyer
Som af Karfunkelglød,
Som Hyacinth og Jaspis,
Som Carniolen rød.
Opaler og Rubiner
Er Paradisets Muur,
Og over den staaer Venus
Paa Himmelens Azur.

Hvergang jeg nu Morganas
Pallads vil drømme mig,
Da, skjønne Aftenhimmel,
Da tænker jeg paa Dig!
Naar jeg i Livet føler
Skjønhedens Tryllemagt,
Da, skjønne Aftenbølger,
Jeg mindes eders Pragt!

MORGENLUNDEN.

(1847.)

„Libet iacere modo sub antiqua ilice,
modo in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquae,
queruntur in silvis aves.“

Horatius.

Deilig er Du, grønne Morgenlund,
Naar bestraalt af Solens Purpurflammer
I den friske aarle Morgenstund
Du mig vinker fra mit snevre Kammer.
I Dit dugbesprængte Blomsterskjød,
Paa Dit mosbeklædte bløde Sæde
Kan jeg hvile mig ved Rosen rød,
Nyde al Din uskyldsrene Glæde.

Guldbestænkt af Solens Purpurskin
Der Dryadens grønne Lokker bæver,
Mens den lette kjælne Zephyrvind
Hendes Hoved elskovsfuldt omsvæver;
Kilden risler bag det dunkle Løv,
Kaster sine klare Perlerader,
I dens Straales solbestænkte Støv
Sig en yndig Nereide bader.

Med den lette friske Morgenluft
Lege tusind vevre Fuglevinger,
Medens Blomsten offrer dem sin Duft,
Æolsharpens Hymne sagte klinger.
Morgenlund! hos Dig er Fryd og Fred,
Duft og Sang og ingen smaalig Skranke,
Tempel er Du for min Kjærlighed,
Mit Paulun for Phantasi og Tanke!

DRONNINGESTOLEN.

(Parti af Møens Klint..)

„Natur, dit sande Liv kan Ingen male!“
Oehlenschläger.

Guddommelige, skjønne Maleri!
Meer end en Digters største Phantasi
Du griber Sjælen med en lønlig Magt!
Meisel og Pen og Pensel, — Poesi!
Din Skjønhed er Naturens underlagt!
Hvad er Alverdens Herlighed og Pragt
Imod Naturen! Du gjør ene fri!
Her knytter jeg med Dig en evig Pagt.

TIL MØENS KLINT.

„Deilig est Du, mit Østhavs Mø!“
St. St. Blicher.

Hvide Klippeø i Bølgens Favn!
Skjønne Møen ved Østersøens Vove!
Danmarks Eden med det fagre Navn!
Her paa Sjølund drømmer jeg med Savn
Om Dit sølvblaa Hav, om Dine Skove!

Da jeg dvælede hos Dig, mit Bryst
Fyldtes af en reen og hellig Glæde:
Paa Din høie skovbekrandste Kyst
Drømte jeg om Evighedens Lyst,
Mens af Fryd mit Øie maatte græde.

Tidt naar Aftenstunden var saa sval,
Sad i Dalen jeg ved klaren Kilde,
Drømte mig i Freias Glædessal,
Medens Bækkens maleriske Fald
Lød foreent med Aftenlufte milde.

I Din friske dunkle Sommerlund
Vandred ofte jeg i Natten silde,
Glemte der min Sorg en liden Stund,
Sang om Dine Yndigheder kun,
Mens jeg hørte Bølgen sagte trille.

Fra Din Dronningstol jeg ofte saae
Mod Din klare, evigskjønne Himmel;
Da jeg drømte Sydens Himmel blaa,
Hvide Skyer var mig Engle smaa,
Og Guds Krone var Din Stjernevrimmel.

Hvide Klippeø i Bølgens Favn!
Skjønne Møen ved Østersøens Vove!
Danmarks Eden med det fagre Navn!
Her paa Sjølund drømmer jeg med Savn
Om Dit sølvblaa Hav, om Dine Skove!

VAARSANG.

— — — „exalting love,
By the great Father of the spring inspired."
James Thomson.

Brudeklædt staaer Skoven.
Speiler sig i Voven,
Som omfavner Sjølunds fagre Kyst,
Og i Træets Kroner
Fuglesangen toner,
Vækker Kjærlighed i hvert et Bryst.

See, fra Hytten iler
Skjønne Mø, som smiler,
Plukker Blomster i Naturens Favn.
Medens Hjertet banker
Hun i Elskovstanker
Gaaer og nynner paa sin Elskers Navn.

Og som Lærken svinger
Sig paa sine Vinger

Op mod Himlen, syngende med Lyst:
Pigens Tanke svinger
Sig paa Elskovsvinger
Drømmende fra ungdomsvarme Bryst.

Brudeklædt staaer Skoven
Speiler sig i Voven,
Som omfavner Sjølunds fagre Kyst,
Fugl og Skov og Bølge,
Blomst og Hjerte følge
Vaarens Lov: den søde Elskovslyst.

EFTERAAR.

„Det er, som om de tyde vilde
Paa den almindelige store Død,
Hvis Lov nu Alting lød."
J. L. Heiberg.

Mat skinner Solen paa Himmelens Blaa,
Her er saa koldt i Hytten den lille,
Alt er i Skoven saa øde, saa stille,
Som om Naturen paa Dødsleiet laae;
Fuglen slaaer ikke sin smægtende Trille,
Elskende ikke paa Skovstien gaae,
Eensom fortæller den mystiske Kilde,
Men Ingen hører derpaa.

Løvsalen falmer, det visnede Blad
Synker til Jorden, Træet staaer øde;
Hist hvor Nattergalsangene løde,
Seer man kun Grenen, hvor Sangeren sad.
Ak, den fløi bort, da Blomsterne døde.
Fløi med de Smaa og sin Mage saa glad;
Ret som en Sørgesal staaer nu saa øde
Granernes duftende Rad.

Og gaaer man ud af den falmende Skov,
Engen og Marken er' gold' som en Hede,
Jorden har mistet sit blomstrende Klæde,
Landmanden furer den nu med sin Plov.
Sæden hviler nu, ret som den sov,
Kræfter den samler i Jorden dernede.
Ak, hvor forandret! — Den evige Lov
Fordrer kun Vexel hernede.

Seer man udover det brusende Hav,
Snekken hendandser paa Voverne vilde,
Som høitpladskende, skumklædte trille
Op mod Naturens usmykkede Grav.
Men naar man stirrer i Natten den silde
Op mod det dunkelblaa Himmelens Hav,
Hører man henrykte Genier spille
Høihedens Drapa ved Skjønhedens Grav.

DØDEN.

„Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres.“

Horatius.

DØDENS ENGEL.

„Satans Blick hat ihn getroffen, von den Wangen wich des Rothes
Frischer Glanz — die Menschen nennen ihn den Engel drum des Todes.“
F. L. Bösigk.

Gjennem Livet svinger
Sig paa Svanevinger
Dødens Engel med sin Liliestav.
Sørgeflor omvinder
Englens blege Kinder,
Og hans Øie er et Taarehav.

Valmuesaften klæber
Paa hans blege Læber
Og paa Kinden Veemodssmilet staaer,
Over Vingen flokker
Sig hans Sølverlokker,
Mens usynlig over Jord han gaaer.

Snart i Armods Hytte
Kræver han sit Bytte,

Snart i Fyrstens store rige Sal;
Snart sit Offer følger
Han paa Havets Bølger,
Snart paa Bjerget, snart i eensom Dal.

Naar han Vingen hæver,
Til sit Offer svæver,
Føler dette Gravens kolde Gys.
Naar sin Stav han sænker,
Briste Aandens Lænker,
Bort den flygter for hans bedske Kys.

Men naar Dommedagen
Med sin Drøn og Bragen
Kommer, — og den sidste Time slaaer:
Englen frydfuldt svinger
Sig paa Livets Vinger
Evigt bort fra Jorden, som forgaaer.

FUGLENS SANG PAA KIRKEGAARDEN.

„Kjære Graver, aabne Laagen,
Luk mig kun i Haven ind.“
Carl Bagger.

Jeg stod paa Kirkegaarden en Sommeraften skjøn,
Og hver en lille Gravhøi var blomstersmykt og grøn.

Blidt Solens Straaler stænkte den hvide Marmorsteen,
Og Nattergalen sang saa smukt fra Lindetræets
Green.

Jeg lyttede til Sangen fra Nattergalens Bryst,
Og som jeg stod og lyttede, den sang med dæmpet
Røst:

„O Sanger! hør min Klage og læg Din Vandringsstav,
Og hvil Dig i det Grønne ved denne lille Grav.

Saa vil jeg Dig fortælle, hvem Graven gjemmer her,
Naar Du faaer det at vide, Du vist faaer denne kjær.

Det var en lille Yngling, han var kun tretten Aar,
Han havde Nordens Øine blaa og Nordens gule Haar.

Hans Hjerte var saa ædelt, han havde lys Forstand,
Og Barneøiet stirred tidt mod Evighedens Land.

Han var saa glad som Fuglen, der flyver under Sky,
Og selv blev han opfostret i Kjærlighedens Ly.

Hans Fader var saa kjærlig, hans Moder var saa øm,
Og Livet var hernede for ham en Foraarsdrøm.

Men som en Nat han drømte om Lysets høie Kyst,
En lille sneehvid Engel sig hvilte ved hans Bryst.

Den trykked ham i Favnen, gav ham et kjærligt Kys,
Det var for ham saa saligt, men koldt som Gravens
Gys.

Den tog hans Sjæl og svang sig høit over Himlen blaa,
Og førte den til Herren op og til de Engle smaa.

Der sidder han og lytter til Engleharpers Klang,
Men ak! han hører aldrig meer paa Nattergalens Sang.

Der sidder han og leger med Englesmiil paa Kind,
Men alle de, som elsked ham, er' sorrigfuld i Sind.

Med Barnet, som de havde kjær, den Engel jo bortfløi,
Og see, de har tilbage nu kun denne Blomsterhøi.

Vorherre tog tilbage det Kjæreste, han gav,
Thi Barnet boer i Himlen, og her er kun dets Grav!"

Saa sang den Nattergal og Veemodstriller slog,
Men fra den lille Gravhøi jeg tankefuld bortdrog.

Fra Kirkegaarden vandred jeg, mens dybt i Hjertet klang:
Hvad denne Verden skiller ad, skal samles hist engang.

PAA ALMAS GRAVSTEEN.

„In einer schaurigen Sommernacht
Hab' ich dich selber zu Grabe gebracht."
H. Heine.

Lyt til den Røst, som her fra Graven taler,
Du Vandringsmand, som dvæler eensom her:
I Graven hviler taus min Hjertenskjær
Med alle mine Ungdoms-Idealer.

OTTILIA OG JOHANNA.

„Men her, hvor Støv maa hvile,
Skal blidt Kjærminder staae
Og gjennem Taarer smile
Med Troens Øine blaa."
A. Munch.

Ak, hvorfor allerede? Hvorfor skulde
I unge Søstre skilles alt fra os?
Siig, hvorfor traadte Syndens Søn, den tause
Og ubekjendte Død, til Eder hen
Og fordred Sit? Ha, lunefulde Død!
Til Tusinder, som vente Dig med Længsel,
Til dem, som martres her af Nag og Kummer,
Af Armods bittre Sorg, til alle dem,
Som mæt af Livets Reise ønske Hvile, —
Til dem Du ikke gik! Men, ak, til Hine,
Som endnu stod' i Livets Forgaard, der,
Hvor Kamp er ukjendt, hvor Tilværelsen
Er som en skyfri Vaardag, — ak, til Hine,
Som ikkun kjendte Barndoms Fryd og Sorg,
Som neppe aned Livets Aften for

Den lyse Ungdoms Vaar, som dem tilvinked.
Til dem Du gik, — og de var' ikke mere!
Ak, hvorfor allerede? spørge vi,
Som staae med Smerte ved den Plet af Støv,
Som skjuler Eders! Men vor Spørgen er
Som Sorgen selv ugrundet. Hele Livet
Er et „Hvorfor?“ som Tanken ei kan raade.
Vel er det tungt at skilles ad fra dem,
Som Blodets Baand, som Kjærlighed og Venskab,
Som Samliv i en Række Aar forened, —
Jeg føler det saa dybt, o kjære Frænder!
Men, hvorfor sørge mere nu end før,
Da disse to Uskyldige laae fængsled,
Som Brødefulde paa en Pinebænk,
Til Sygeleiet, hvor vi saae dem lide,
Til Døden medynksfuldt dem rakte Haanden?
De ere Støv. Hvad er' vi meer end Støv,
Som Jorden endnu ei har krævet? Kun
Et Spænd af Tid adskiller os fra dem!
Lad derfor Smertens Taarer ikke rinde,
Men lad med stille Veemods blide Længsel
Os mindes dem, til Evigheden samler,
Hvad Tiden kun en stakket Stund har skilt!

STEMNINGER OG LIVSMOMENTER.

„There's not a joy the world can give like that it takes away,
When the glow of early thought declines in feeling's dull decay.
'Tis not on youth's smooth cheek the blush alone, which fades so fast,
But the tender bloom of heart is gone, ere youth itself be past."

Byron.

INDVIELSEN.

— — — ..og skjøndt i henrykt Lyd
Han Lysets Land afmaler og bebuder,
Tilfalder han som Offer Mørkets Guder."

Schack Staffeldt.

Det var en Sommeraften. Solen vandred
Stolt som en Dronning, klædt i Purpurkaabe.
Ad Vesterhimlen. Paa en Kæmpehøi,
Ei langt fra Havets blomstersmykte Bred,
Jeg sad og legede paa Harpens Strenge.
Alt var saa stille og saa saligt skjønt,
Som Qvindens Sjæl i hellig Andagt smeltet.
Mit Hjertes Drøm, paa Tanketoner vugget,
Var Kjærlighed og Fred. Men Solen vendte
Sit Aasyn bort fra Jorden, Mørkets Borg.

Da hørte jeg en dæmpet Alvorsrost;
Den trængte dybt i Sjælens Inderste,
Som Sandheds Tanker, klædt i Skjønheds Ord.
Jeg lytted taus, mens Røsten talte saa:

„Da første Gang paa denne Jord Dit Øie
Saae Dagens Lys, da den Natur, som gjemmer
Livets og Dødens Nøgler i sit Skjød,
Et Livspust gjød i Dit fuldbaarne Støv, —
Da bød mig Aandeverdenens Behersker,
Livssolens Lys og Universets Alt,
At følge Dig i Livet. Ved Din Vugge
Jeg stod usynlig. Det var mig, som vifted
Med mine Vinger Dig i Søvnens Favn;
I Dine Drømme saae Du mig. Jeg sang
For Dig Din Skjæbnes Sang, og trykked
Saamangt et Kys paa Dine Læbers Rødme.
Du græd, thi Sangens dybe Røst var Smerte,
Din Moder græd, thi mine Kys var Sorg.
Og naar som Barn Du vandrede alene
I Skovens friske Løvsal, hvor Du lytted
Til Kildens Rislen og til Fuglens Sang,
Hvor Hjertet slog af Anelse og Længsel
I stille Veemod, — see, da var det mig,
Som førte Dig didhen; og naar Du skiltes
Fra dem, Du elsked, og Dit Øie fyldtes
Af Graad, — da stod jeg ogsaa ved Din Side;
Da var det mig, som sang om Kjærlighed
Og om Erindring, saa Dit Hjerte blødte.
Saa har jeg fulgt Dig indtil denne Time,
Jeg er Din Genius! Nu først begynder
Din store Livets Kamp, nu gjælder det!

Udrust Dig, førend Du staaer midt i Kampen!
Iør Dig Villiens Pantserstaal! Omgjord Dig
Med Lysets Sværd! Med Sandheds Klippeskjold
Drag mod Dit Maal! Vær stærk ved Aandens Magt!
Spræng Fordoms Kæmpemuur! Knus Lognens Æt!
Vær uforsagt! Seir eller dø i Kampen!
Jeg følger Dig i Lykken som i Nøden,
Jeg kæmper fort, naar Du gaaer bort i Døden!

„Med mig Du vandre skal i Livets Nat,
Hvor ingen Glædens Blomst Dit Øie skuer,
Hvor Sorgens Fakkel spreder sine Luer,
Hvor intet Fredens Palmetræ er sat.
Og Du skal følge mig til Armods Hytte,
Hvor rædsom Nød og Kummer Du skal see,
Til Savnets Klage og til Sorgens Vee
I Nattens Øde Du skal ofte lytte.
Og Smertens Børn, Du tidt skal staae blandt dem,
Og høre deres jammerfulde Qvide,
Og med de Lidende Du selv skal lide
Og sukke haablos i de Dødes Hjem.

„Men ofte, naar Dit Indre, naar Dit Hjerte
Af Sorg er rystet i dets dybe Grund,
Naar Du har tømt et Bæger navnløs Smerte,
Da skal Du qvæges blidt en liden Stund,
Da skal Du Jordens Sorg og Nød forglemme,

Og Glædens Sol bestraale skal Dit Bryst,
Saa Du det Høieste af Livets Lyst
I Sjælens Løndomskræfter vil fornemme.“

Saa taled Røsten. Men mit Øie saae
En Engel ved min ene Side stande.
Indhyllet i et sort Gevandt, hvis Flig
Tilsløred Lokkens gule Lilier,
Der vifted om den høie hvide Pande.
Og Englens lyse Øie paa mig stirred.
I hvert et Blik laae der et Alvorslyn,
Som ramte Sjælen med en lønlig Rædsel.
Og da han havde sidste Ord udtalt,
Forsvandt han med den sidste Aftenrøde,
Og Nattens Skygger ene mig omgav.

Men fra det underfulde Øieblik
Har Sorg og Smerte tidt i Sjælen flammet,
Og jeg har tidt hiin Genius fornummet,
Hans Vingeslag har Sorg i Sjælen viftet,
Og han har ført mig til en Livets Egn,
Hvor ingen Fredens Urt i Skyggen groer;
Men hvor i ode melancholske Skove
Kun Fuglen synger Klagemelodier,
Hvor Kilden risler om et evigt Savn,
Hvor mørke, sønderrevne Fjelde hæve

Sig over den forladte Dal, mens tause
I Sorgens Skyer sig deres Isse hyller.

Men naar forladt jeg vandrer her i Natten,
Da gjennem Skyens Rift mit Øie skuer
En Stjerne, rullende i Universet.
Den drager Tanken bort fra Livets Smerte,
Mens Anelsen med Haabet sammensmelter:
At hiin ukjendte Verden og dens Skabning
Er Idealet af vor lille Jord. —
Da hæves Aanden, med fornyet Kraft
Jeg griber i min Lyres gyldne Strænge, —
Da smelter Sorgen i min Høisangs Toner,
Omsust af Geniens store Vingeslag.

Min Digtnings Skytsaand, vær mig stedse nær!
Styrk mig, naar mine Kræfter er for ringe!
Led mig udover Livets steile Skjær!
Løft mig paa Phantasiens Ørnevinge!
Min Sang af Liv lad gjennem Livet klinge!

FØR OG NU.

— — — „for now, alas!
I must not think, I may not gaze
On what I am — on what I was“

Byron.

Før var jeg en yndig Have,
Hvor Livets Kilde flød,
Hvor Uskyldslilien smilte
Ved Kjærlighedsrosen rod.

Nu er jeg en Ørk, hvor Solen
Kun gløder den golde Sand,
Hvor Planten sygnende visner
For Himlens fortærende Brand.

Før var jeg et Hav, som nynned
Med Himmelen i mit Bryst,
Hvor sneehvide Snekker seiled
Som Svaner mod blomstrende Kyst.

Nu er jeg en øde Klippe,
Mit Indre en frygtelig Nat,
Forgjæves mig Solen beskinner,
Hver Blomst har mig evigt forladt.

Før var jeg et følsomt Hjerte,
Før var jeg en barnlig Sjæl,
Før kjendte jeg Elskov og Længsel
Og Taarens trøstende Væld.

Nu er jeg en størknet Kilde,
En Flygtning paa Afgrundens Rand, —
Thi Verden har knust mit Hjerte,
Saa aldrig jeg græde kan.

DEN TUNGSINDIGE JÆGER.

„Kring bergen jägarn irrar: han har ej rast, ej ro.“
Sätherberg.

I Dalen blev jeg fød, i et yndigt Paradiis.
Hvor aldrig Hjertets Blomster døe i Tankebølgens Iis,
Hvor Kjærligheden blomstrer som vilde Rosenhæk,
Der speiler sig med Stjerner smaa i Dalens klare Bæk.

Der har jeg ofte leget med Hyrdepiger smaa
Og seet i deres Oines Smiil en deilig Himmel blaa;
Der har jeg ofte hvilet i tusind Blomsters Favn
Og nynnet fuld af Salighed min Elskerindes Navn.

Naar Aftenklokken toned og Hyrdefløiten lød,
Ad Hyrdepigens friske Kind en deilig Taare flød,
I Aftensolen knælende hun bad sin stille Bøn,
Da var hun ubeskriveligt fortryllende og skjøn.

I Dalen svandt min Barndom. Jeg var en Hyrdedreng,
Jeg vogtede de fromme Lam paa blomstersmykte Eng.

Da vinkte Stjernekrandsen fra Himlens dybe Hav
Mig bort fra Jordens Paradiis og fra min Hyrdestav.

Og Hyrden blev en Jæger. Mit ungdomsvarme Bryst
Blev koldt, thi Hjertet zittrede af vilde Myrdelyst.
Hvad før jeg havde vogtet, forfulgte grumt jeg nu,
At ødelægge og see Blod, til det stod al min Hu.

Imellem vilde Klipper slog jeg op min Bo,
Jeg fulgte mine Drifter, men havde aldrig Ro.
Hver Dag og Nat jeg knuste saamangt et jordisk Liv,
Skjøndt selv jeg mangled Kræfter, at skabe kun et Siv.

Nu er min Ungdom svunden og Jagelysten med,
Jeg kan ei lide Blod at see og har ret aldrig Fred.
Mig Livet er saa øde som Hjertet i mit Bryst,
Jeg lever uden — Liv, thi kun en Skygge var min Lyst.

Her er saa rædsomt stille blandt disse Klipper graae,
Jeg hører ei mit Hjertes Slag, — en Klippe kan ei slaae.
Mit Ønske er kun Døden, skjøndt jeg forlængst er død:
Forbandet være Dagen, paa hvilken jeg blev fød!

Nu hylles denne Verden snart af den skumle Nat,
Da vandrer jeg paa Klipperne saa grændseløs forladt.
I Mulmet Foden raver fra høie Klippeskrænt, —
Jeg knuser mig i Dybet! — Saa er min Død fuldendt.

O JEG HAR DRØMT.

— — — — — „Min Stav er brudt.
Nu skal jeg vandre mellem Stammer atter
I Skovens Nat; men uden Maal og Stræben.“
Oehlenschläger.

O jeg har drømt, o jeg har drømt engang
En salig Drøm, der vugged sig paa Sang.
En Himmel har jeg baaret i mit Bryst
Med Sol og Stjerner, Elskov, Haab og Lyst.

O jeg har drømt, o jeg har drømt engang
Om Kjærlighed, meer dyb end Orgelklang.
Gud var i Drømmen Kjærlighedens Væld,
Og Kjærlighedens Barn var Støvets Sjæl.

O jeg har drømt, o jeg har drømt engang
Om Fred, om Lykke her i Livets Vang,
Om barnlig Tro, om Haab, om Sjælefred,
Ja, jeg har drømt om Himlens Salighed.

O jeg har drømt, o jeg har drømt engang,
Min Drøm hensmeltede i liflig Sang.
Nu staaer jeg vækket af min blide Drøm,
En øde Klippe, midt i Livets Strøm.

STROPHER FOR MUSIK.

„Ich weiss nicht, was soll es bedeuten,
Dass ich so traurig bin.“

Heine.

Hjerte! siig hvi slaaer
Du saa i mit Bryst?
Aldrig Ro jeg faaer,
Føler ingen Lyst.
Hvor jeg vender mig
Hører jeg kun Dig,
Aldrig, aldrig Du jo roligt slaaer.
Er det Kjærlighed,
Som Din søde Fred
Vifter bort, da iil fra dette Sted.

Ei min stille Sang
Luller Dig i Blund,
O saa mangen Gang
Smerter den Dig kun.

Savner Du en Ven,
Ei Du finder den
Paa Din Vandring gjennem Livets Lund.
Flygter hver en Lyst,
Knus da kun mit Bryst,
Saa jeg aldrig hører meer Din Røst!

MIN VEI ER VILD OG EENSOM.

„Abgründe liegen im Gemüthe,
Die tiefer als die Hölle sind.“
v. Platen.

Min Vei er vild og eensom, en Ørken tornestrøet,
Det Maal, hvortil jeg vandrer, er kun en evig Død
Jeg træder mellem Øgler og giftigt Slangekryb,
Et usselt Fnug jeg svæver over Afgrundens Dyb.

Mit Livslys er en Fakkel, som Stormen vifter ud,
Min Drøm er kun en stakket Ruus, et flygtigt.
Stjerneskud.
Mit bedste Haab, jeg eier, er som en Lygtemand,
Og min Erindring er for mig en evig Helvedbrand.

Min Styrke er Fortvivlelse, et Suk min Klagerøst,
At jeg skal atter vorde Støv, den Tanke er min Trøst.
Jeg savner Taarens Kilde, jeg længes efter Fred,
Jeg beder kun om Glemsel af Alt, hvad nu jeg veed.

Min Sorg er som en Vampyr, der suger Blodet ud,
Jeg ligner grant det visne Træ foruden Krone og
Skud.
Erfaring er den Klippe, der knuste mig til Vrag:
Et stormfuldt Hav er Livet, og Sjælens Kraft kun
svag.

DEN SIDSTE GANG.

„Ei jeg kunde mig løsrive,
Skjøndt Du var en Andens Brud.“
H. C. Andersen.

Jeg skued hende som en Lilie skjøn,
Et Barn uskyldigt, god og from tillige;
En lille Dreng jeg elskede iløn
Den yndefulde, lykkelige Pige.
Da skiltes vi; men i mit Hjerte klang:
Vi sees ei meer, det er den sidste Gang!

Jeg skued hende som en Rose skjøn,
Hun bar en deilig Brudekrands om Panden;
Som Yngling elsked hende jeg iløn:
Thi ak! hun var trolovet med en Anden.
Da skiltes vi; men vemodsfuld jeg sang:
Jeg saae Dig Brud, det er den sidste Gang!

Jeg skued hende, endnu ung og skjøn,
Men bleg, — hun hvilte paa sin Dødningbaare;
Som Mand jeg elsked hende end, iløn
Fra Øiet randt en stille Smertenstaare.
Da skiltes vi; men Dødens Klokker klang:
Nu vidste jeg, det er den sidste Gang!

FORTVIVLELSE.

— — — — You think I'll weep:
No, I'll not weep: —
I have full cause of weeping; but this heart
Shall break into a hundred thousand flaws."
Shakespeare.

Kommen er Timen, om hvilken jeg Lysaanden bad,
Bad ham udslukke Savnet, som brændte saa saare.
Bad ham borttage Længselens Pile, som sad
Dybt i mit Bryst, og standse mit Øies Taare.

Bønnen han hørte. Forgjæves ei raabte min Røst,
Savnet som brændte i Barmen, han nu har udslukket,
Længselens Piilodd smerter ei mere mit Bryst,
Øiet græder ei, Taarernes Kilde er lukket.

Ak! men da Savnet udsluktes, til Iis blev min Sjæl,
Følelsens klynkende Fugl fra mit Bryst er bortfløiet,
Dybt nedsunken i Sorgens bundløse Væld
Staaer jeg, Cypressen lig, mod Jorden nedbøiet.

Som en smægtende Vandrer i Ørknen er jeg forladt,
Støvet brænder under min Fod som giftige Luer,
Tanken er som en øde, stormende, stjerneløs Nat,
Som et hævnflammende Sværd er mig Himmelens
Buer.

Lyset jeg hader, — af Mørket forlængst er jeg træt, —
Viisdom foragter jeg, — Vanvid ønsker jeg ene, —
Glæden jeg skyer, — af Sorgen min Sjæl er mæt, —
Liv er mig Død, — et Fængsel er Livets Scene.

Ha, jeg svimler! Men rolig og stolt er min Aand.
Blodet standser i Aaren, men ikke jeg skjælver.
Brist kun Larve! Tanke, spræng Dine Baand!
Og forgaae i Rummet, som om Dig sig hvælver!

DET ER FORBI.

„Scilicet occidimus, nec spes, nisi vana salutis.“
Ovidius.

Det er forbi! Mit Hjerte nu er knust,
En Klippe, Smerten, paa Ruinen hviler.
Hver Skjønhedsdrøm, som har min Sjæl berust,
For Øiet som et Stjerneskud bortiler.

Det er forbi! Mit Haab er sønderknust,
En evig Nat sig om min Sjæl har leiret.
Den Kjærlighed, som har mig gjennembrust,
Af Skæbnens Storme grusomt er henveiret.

Det er forbi! Min Lyre ligger knust,
Nu mangler selv min Smerte Melodier.
Af Sorgens Storm min Sjæl er gjennemsust,
Det er den Røst, som mig til Døden vier.

PAA SYGELEIET.

„Langsam dahin zu sterben
Im Froste dieser Welt.“
Justinus Kerner.

Udtæret af Sygdom og Smerte
Paa Sygeleiet jeg laae, —
Forladt jeg smægtende lytted,
Om min Dødstime ei vilde slaae.

Forgjæves. Min Gane brændte,
Min Tunge flammed af Tørst,
Det var som Helvedes Qvaler:
Men Sjælens Smerte var størst.

Da livsfro i Verden jeg vandred,
Og Intet jeg fordred af den,
Da var der Mange, som kaldte
Deeltagende mig deres Ven.

Nu, da jeg er syg og smægter
  Og savner en Draabe Vand,
Nu er der Ingen, som kjender
  Den syge og lidende Mand.

Nu er der Ingen, som rækker
  Mig smilende falske Haand,
Som vigtig med tomme Floskler
  Beundrer min digtende Aand.

Og hvorfor var det, at ingen
  Af Vennerne hos mig blev?
Det var blot, fordi med Smerte
  Om Livets Alvor jeg skrev.

MIN BØN OG MIT HAAB.

„All I ask, all I wish is — a tear.“
Byron.

Til Natten er jeg viet i Sorgens Daab,
Min Brud er mig Livets Smerte.
Nu eier jeg kun en Bøn og et Haab,
Der fængsler til Livet mit Hjerte.

Min Bøn er: at Livet mig skjænke vil
Før jeg døer blot — een eneste Taare.
Mit Haab: at min Søn mig offre vil
Et kjærligt Suk ved min Baare.

JEG HAR LEVET.

„Glædens venlige Morgen svandt hen,
Sorgens Nat nu jeg har kun igjen!“
Overskou.

Jeg har levet, elsket, drømt og stridt,
Jeg har smilt og grædt i Verdensvrimlen,
Jeg i Livets Helvede har lidt,
Jeg har frydet mig i Livets Himmel.
Himlen har jeg tabt. Med Sorg jeg bygger
Paa mit Livs Ruin i Dødens Skygger.

MISKJENDELSE OG RESIGNATION.

(Til en Veninde.)

„Kalt und ahnungslos und schweigend, ja mit Hohn empfing sie mich,
Während sie um niedre Stirne ihre schnöden Zweige schlang."
v. Platen.

Jeg er forladt af Venner fjern og nær,
Og mørk og kold og haabløs er min Klage.
Bag Sorgens Tordenskyer med Rosenskær
En venlig Stjerne Du staaer end tilbage.

Naar Smerten brænder Hjertet med sin Ild,
Jeg mangler Taarer, — Sorgen negter mine, —
Da seer med Taarer Du sørgmodig, mild,
Som om Du vilde lindre den ved Dine.

Hvi har Du ikke ogsaa mig forladt?
Kan Noget fængsles af den bittre Smerte?
Kan Glædens Dag da elske Sorgens Nat?
Slaaer end for den Miskjendte noget Hjerte?

Jeg haaber det. Det er min sidste Tro
Paa Livet og paa Alt, hvad Livet eier.
Knus ei mit Haab, min sidste Gnist af Ro!
Ved den jeg kunde endnu vinde Seier!

Thi dybt jeg føler, at mit Hjerte slaaer
Saa koldt, fordi det selv kun mødte Kulde.
Velvillie kunde vække end en Vaar
I det, med friske Roser, blomsterfulde.

Ved Anerkjendelse blev frisk og varm
Hver ædel Følelse, som er henisnet,
Retfærdighed mod mig vist i min Barm
Opvækked det til Liv, som synes visnet.

Men negter Skjæbnen mig ubøielig
Den Adkomst, som jeg fik til Navn og Hæder,
Skal Nid og Had maaskee beseire mig,
Saa at mit Guddomspund i Støv man træder:

Da lad mig synke kun i Glemsels Grav,
Ukjendt blandt fremmed Folk i fjerne Zone! —
De Hymner, som mit Fædreland jeg gav,
Skal hist forvandles til en Laurbærkrone!

PHILOSOPHISKE OG POLITISKE DIGTE.

„Der Geist also, zunächst selbst aus dem Unmittelbaren herkommend, dann aber abstrakt sich erfassend, will sich selbst befreien, als die Natur aus sich herausbildend; diess Thun des Geistes ist die Philosophie."

Hegel.

LIVSANSKUELSE.

„Denn das Lebendige ist als Lebendig die Einseitigkeit des Daseyns als Selbsts, die Gattung aber die Bewegung, die sich aus dem Aufheben des einzelnen seyenden Selbsts wird, und in dasselbe zurückfällt, — ein Process, worin das seyende Einzelne zu Grunde geht."

Hegel.

Alt, hvad der aander af Støv, hvad Tiden, den ilende, skabte,
Det den fortærer igjen: det vorder atter til Støv.
Mennesket, fængslet til Jord, kun lever, kæmper og virker
For med sin Virken at døe: det Gamle forgaaer i det Nye.
Daaren kun søger i Tid, ved ussel, forfængelig Virken,
At vinde evigt Navn, kjøbt for een Draabe af Liv!
Ikke i Jegets Liv den Vise det Evige søger,
Men kun i Livets Idee, — Aanden, som aldrig forgaaer.
Havet henbruser det samme i evige Tider.
Bølgen seer Dagens Lys og forgaaer i Forsvindelsens Nu.

MENNESKET.

„Nihil est in intellectu, nisi quod fuerit in sensu.“
Locke.

Paa Jorden fødes Mennesket, paa Jorden det forgaaer,
Vinterkulden knuser jo hver Blomst fra Livets Vaar.
Mennesket er Kampen imellem Liv og Døden,
Kræfter, som forgaae i en evig ny Gjenføden.

Tvende Livets Genier Skaberaanden gav:
Lykken følger Mennesket som Skjæbnen til dets Grav.
Hvad den ene tager, maaskee den anden giver,
Men for begge Mennesket en Kastebolt kun bliver.

Villien er den Fjeder, som til Bolten slaaer:
Længere end Skjæbnen vil, dog Bolten aldrig naaer;
Hvis den kunde springe sit visse Maal forbi,
Blev der strax en Dissonants i Verdens Harmoni.

Lykken er en Bolerske, letsindig, lunefuld,
Tidt hun skjænker Mennesket sin Gunst, sit
Flitterguld.
Hun kan skabe stakket Lyst i Menneskets Sjæl og
Hjerte,
Men aldrig kan hun hæve det over Livets Smerte.

Mennesket er Kjærlighed, men elsker kun sig selv,
Det kun kæmper for sit Jeg paa Livets stride Elv.
Al dets Kamp og Stræben har sit Maal herneden:
Støvets Aand kun søger her paa Jord sit tabte Eden.

Mennesket er godt eller ondt, som man vil,
Af en Dæmon og en Engel er det blevet til.
Kraften er forskjellig, hver Sjæl har sine Kampe:
Men tilsidst dog Døden slukker Livets Lampe.

LIVETS GAADE.

„Nach Wahrheit streb' ich ja allein, und diese Gerade ist es, die man mir verhüllt?"
Schiller.

Mennesket stirrer grublende paa Livets Gaade,
Som er løst i Guddomsaandens skjulte Bog.
Hvis det kunde Gaadens Løndomsruner raade,
Hvis det kunde heelt sit eget Liv forstaae: —
Maatte det, som Oldtids Sphinx, forgaae.

TIL SAMTIDEN.

(1849.)

„— et cependant, que nous sommes loin des grandes questions resolues, des passions apaissées, des satisfactions légitimes données aux peuples par le premier Empire!“

Napoléon III.

Min Slægt paa Tidens stormoprørte Strøm
Er vækket af sin lange Dvaledrøm.
Dens Smerte er en voldsom Fødselsvee:
Den føder nu sit Foster, sin Idee.
Men ak! Ideen ei fuldbaaren er,
Dens Modenhed er ei vor Tid saa nær.
Det ufuldbaarne Foster mangler Liv,
Og Slægtens Haab bli'er ligt et knækket Siv.
Befrugtelsen var en umoden Sæd,
Og Slægtens Frihedsblomsterkalk for spæd.

Støvaanden gaaer ei frem med Kæmpeskridt,
Den gaaer med Hanefjed — og hviler tidt.

Min Slægt! naar Frihedsfostret Du har født,
Og efter Smerten seer, at det er dødt, —
Da tab ei Modet og vær ei forsagt,
Men stol paa Villien og paa Aandens Magt!
Viid, til at skabe Frihed paa vor Jord,
Der hører mere, end maaskee Du troer:
Til hvert et stort og herligt Menneskeværk
Der hører Klarhed, Ro og Villien stærk.

Bevar Din Villie, glem ei Tidens Maal,
Søg Varme, Lys fra Sandheds store Baal,
Og rust Dig ud med Aandens stærke Staal!
Da kommer Tiden, da Dit skjønne Haab
Skal krones, herliggjort ved Sagas Daab,
Da Du skal seire over Dine Trængsler
Og see Opfyldelsen af Dine Længsler:
Da Frihed, Lighed, — Dine Døttre to, —
Skal Jordens Børn med Enighed omsnoe;
Da Du skal vorde mere, end Du var,
Og eie mere, end hvad nu Du har!

Støvaanden gaaer ei frem med Kæmpeskridt.
Den gaaer med Hanefjed — og hviler tidt.

FREDSHYMNE FOR DANMARK.

(1851. Musiken af E. Horneman.)

— — — — „At vos optate, coloni,
Perpetuam pacem.“ *Ovidius.*

Herlige Danmark! Kjækt var Dit Mod!
Villien var Staal, — Død gav Dit Sværd
Med Dine Sønners rygende Blod
Skrev Du Din Seiers daadfulde Færd.
Gud var Dit Skjold; thi Du holdt Din Eed.
Kæmped for Æren, for Retfærd og Fred.

Fred over Danmark! Enighed snoe
Om Dine Børn Kjærligheds Baand!
Fred over Danmark! Friheden boe
Dybt i Dit Bryst, styrke Din Aand!
Gud var Dit Skjold. Forgjæves ei stred
Danmark for Fremtidens Lykke og Fred.

Fred over Danmark! Lykke og Held
Blomstre nu skjønt her i Din Vang!

Fred over Danmark! Mindernes Væld
Styrke Din Kraft som Skjaldesang!
Gud var Dit Skjold; for Retfærd Du stred,
Sandheden seired, og Danmark har Fred.

Himlenes Herre, Slægternes Gud!
Tag Du vor Tak, Du gav os Fred.
Din er jo Hævnen! Vi slukke ud
Hadet til dem, som mod os stred.
Sandhedens Drot! see, vi knæle ned,
Takke Dig jublende: Danmark har Fred!

TIL OG OM FORSKJELLIGE.

„Was eine lange weite Strecke
Im Leben von einander stand,
Das kommt nun unter Einer Decke
Dem guten Leser in die Hand.“

Goethe.

TIL LÆSEREN.

(I min første Digtsamling, 1848.)

„Vel var det kun en lille Kreds,
Der standsede og hørte paa mig;
Men jeg var meer end veltilfreds,
Jeg saae, den vilde nok forstaae mig."
Chr. Winther.

Modtag, o kjære Læser, denne Gave,
Som venligt Dig jeg rækker fra min Haand,
Det er en Blomsterkrands fra Aandens Have,
Omvunden blidt af Kjærlighedens Baand.

Den flettet er af Troens Lilier hvide,
Af Haabets blaa Viol og Glemmigei,
Af Kjærlighedens røde Roser blide,
Og Sorgens Epheu, som stod ved min Vei.

Tilgiv, at Duften er fra Blomsterkrandsen
Kun saare svag og Farveskjæret mat,
Viid, Blomsten spired ei i Straaleglandsen
Af Glædens Sol, men kun i Sorgens Nat.

O maatte disse Digterblomster finde
I Dig en kjærlig, mild og trofast Ven,
Da snart en bedre Krands jeg Dig skal binde,
Med tusinde Kjærminder smykke den!

TIL ***.

„Reflect on me as on the dead,
And think my heart is buried here.“
Byron.

Farvel! Med Fred drag over Bølgen blaa
Til Nordens Iisfjeldø, hvor Du har hjemme.
Lad mangt et Navn i Lethes Strøm forgaae,
Dit Navn vil jeg i Døden først forglemme.

Farvel! Det lille Minde, Du mig gav,
Skal som en Stjerne i min Nat jeg gjemme.
Gjentag min Røst, naar Du staaer ved min Grav:
„Han kunde mig i Døden først forglemme!“

TYCHO BRAHE.

„Lille Stjerne
— — — — — — — — —
Brahes Minde over Død og Grav."
St. St. Blicher.

Naar denne Jord forgaaer med hver Bedrift,
Staaer Tychos Navn med evig Stjerneskrift
Og taler til hver Sjæl med Sandheds Stemme:
Belønned Danmark ei Uranias Søn,
Har Himlen skjænket ham en større Løn,
Thi Tychos Aand blandt Stjernerne har hjemme.

TIL MINE DIGTES VENINDE.

„Dich rufen alle meine Lieder.“
Goethe.

Elskte Sjæl! Dig hører ene til
Mine Phantasier, mine Drømme,
Ved Dit søde Smiil mit Strengespil
Smelter hen i Elskovs Tonestrømme.

Uden Dig sank Lyren af min Haand,
Ei jeg naaede Digterbjergets Tinde!
Poesiens Fakkel i min Aand
Har Du tændt, min Digtnings Huldgudinde!

TIL EN KUNSTNER.

„Unerschöpflich an Reiz, an immer erneuerter Schönheit
Ist die Natur! Die Kunst ist unerschöpflich, wie sie.“
Schiller.

Staa klippefast som Oldtidstemplets Søile,
Bevar Din rene Kunstnercharacteer!
Knus Smaalighedens usle Slavebøile
Og had af hele Hjertet — al Maneer!

Hvil Dig paa Sandheds evigstærke Piller!
Med Ørneflugt flyv over Fordoms Muur.
Knus Skrankerne! I Alt, hvad Du fremstiller,
Giv kun Idee, giv Skjønhed ved — Natur!

TIL EN LILLE PIGE.

„Du drømmer som en Blomsterknop i Morgensolens Skin.“
Ploug.

Som en lille fager Rosenknop Du staaer.
Det gjør alle Piger smaa i Barndommens Vaar.
Rosen har ei foldet ud sit skjønne Purpurblad,
Har eiheller lyttet til Fuglens kjælne Qvad!
Har ei baaret Perler af Nattens Dug saa klar,
Himlens lyse Stjerner den eiheller skuet har,
Har ei aandet Kjøling af Vaarens friske Luft.
Har ei frydet Hjerter med liflig Blomsterduft.

Men i Knoppens Hjerte er der barnlig Fred.
Blidt og stille drømmer det i sin Salighed.
Dyden er dets Himmel med Uskyldsstjerner smaa,
Hvor Lysalfer synge smukt og gyldne Harper slaae.
Glædessolen smiler der, og komme Sorgens Skyer,
Taaren yndigt triller, og Skyerne bortflyer.
See, det er Pigehjertet til Knoppen springer ud,
Da kommer der en Sommerfugl, og Rosen bliver Brud.

TIL ****.

(Med Oehlenschlägers Værker.)

„Og saalænge Nordens Tunge klinger,
Adam Oehlenschläger kan ei døe!“
Ploug.

Hans Sjæl var dyb, hans Aand var høi.
Hans Tanke som en Ørn henfløi
Ud over Nordens Kæmpefjeld.
Hans Tanke som en Nattergal
Fløi over Østens Palmedal
Med Poesiens Guddomsvæld!

TIL EN UNG DIGTERINDE.

„Een voxer liden og en anden stor,
Een modnes og en anden spæd oprives."
St. St. Blicher.

Fra Nord til Syd paa Himlens Hvælving tindre
De klare Stjerner med forskjelligt Skjær,
Hist funkle store, her man skuer mindre.
Een hvid, een guul, en anden rødlig er.

Saa gaaer det og med Aanderne paa Jorden,
Forskjelligheden hist man finder her:
Ens Tanke funkler klart fra Syd til Norden,
En andens Tankelys man neppe seer.

En Aand sig over andre Aander hæver,
Dens Lys opklarer fast den halve Jord,
En anden som en Dværg i Støvet lever.
Hvadeller som en Orm i Muldet boer.

En ligner Rosen, naar i Morgensolen
Den spreder ud sin Duft i yppig Pragt,
En anden skjuler sig som Vaarviolen
Bag Græs og Krat i bly beskeden Dragt.

Hver fik sin Deel af Livets mange Kræfter,
Ulige spredtes de af Skjæbnens Haand,
Hver fik sit Kald, et jordisk Maal, hvorefter
Man stræber forat samles i een Aand.

Thi skjondt forskjellig Gave os blev givet,
Forskjellig Tanke, Kundskab, Phantasi,
Saa fik vi Kjærlighed, den Kraft i Livet.
Der skjønt forener Alt i Harmoni.

TIL **.

(Med et lille Guldhjerte).

„Am Tag ist's eine kleine Zierde,
Am Abend wirfst Du's wieder hin."
Goethe.

Dette lille Smykke er til Dig.
Kan Du Hjertets Billedskrift forklare?
„Hvad der i det Indre rører sig,
Vil sig i det Ydre aabenbare!"

TIL *****.

(I Anledning af en uventet Erkjendtlighedsgave til Forfatteren.)

„Doch, fürchte nicht, es giebt noch edle Herzen!“
Schiller.

Den Gave, som Du, Ædle, sendte mig,
Var som Din Sjæl, saa skjøn, saa god og rig:
Jeg vilde takke Dig af Hjertensgrund,
Men savned' Ord, jeg havde — Taarer kun!

TIL —.

(Med Oehlenschlägers „Hakon Jarl“.)

Saalænge Hjerter slaae og Stjerner tindre,
Vil Norden Hakons store Skjald erindre!

TIL MINE TILHØRERE.

(Velkomsthilsen ved Forfatterens offentlige Foredrag i Kjøbenhavn 1861.)

„Maa jeg Dig en lille Sang frembære.“
Oehlenschläger.

Velkommen hid i Qveld, min Muses Venner,
Velkommen hid, Enhver jeg bad til Gjæst,
Da mine Foredrag jeg ender
Iaften her med denne Afskedsfest!
Den er kun ringe. Hvad jeg har at byde,
Er kun en Strøm af Toner og af Ord,
Mit Skriftemaal skal fra min Læbe lyde
Om hvad jeg vilde, ønsker, haaber, troer.

Og Du, som mangen Aften sad og hørte
Med Interesse paa mit Foredrag,
Naar jeg min Digterharpe rorte
Og stred for Sandheds og for Friheds Sag,
Din Gunst og Huld Du negter mig vist ikke,
Da sidste Gang for Dig jeg træder frem, —
Da jeg i disse Afskedsøieblikke
Dig aabner broderligt mit Hjertes Gjem!

TIL MINE TILHØRERE.

(Afskedshilsen ved Forfatterens offentlige Foredrag i Kjøbenhavn 1861.)

„Men hvad vi her har tænkt og drømt,
Det føle vi kan ei forgjættes.“
H. P. Holst.

Farvel, hver ukjendt Sjæl, hver Ven og Frænde!
Farvel Enhver, som var min Tale god!
Farvel I Ædle, som mig ei miskjende,
Som mine Tanker, min Attraa forstod!
Modtag mit Hjertes Gjæld,
Mit Ønske: gid Jer følge
Velsignelse og Fred paa Land og Bølge!
Til Eders ædle Id kun Held!
Med Gud Farvel!

Og som jeg mindes Eder, hvor jeg vanker,
Som ved min stille Gransken i mit Hjem,
Saa slet ei ganske ud af Eders Tanker
Min Tales Ord, med hvad der laae i dem. —

Saa modes vi i Qveld,
Naar Efteraaret helder:
Hvad Sandt og Smukt, jeg veed, jeg da fortæller
Saa mødes vi til Fred og Held!
Med Gud Farvel!

TIL MINE TILHØRERINDER.

(Julehilsen ved mit Foredrag den 23. December 1862.)

„Ehret die Frauen!"
Schiller.

En heel Bouquet til Dem i Julegave
Jeg gjerne gav; men øde staaer min Have.
Saa tag da dette simple hvide Blad,
En Lilie, som paa Hjertets Stengel sad.
En Perlekrands af Ord paa det De finder,
Min Tak til Dem fra hver en Perle skinner;
Thi naar til mine Foredrag De kom,
Et venligt Smiil var Deres strenge Dom!

TIL PROF. THEOL. P. ROH.

„Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν.“
St. Paulus.

Dit djerve Ord fra Kirkens Lærestol
Med Tankelyn, med Lys fra Sandheds Sol,
Med Frugter fra Din rige Lærdoms Skat,
Har næret Sjælen, adspredt Tvivlens Nat,
Har ved Guds underfulde Naades Daab
Gjenfødt hos Mange Frelsens store Haab,
Vakt hellig Kjærlighed og Klippetro:
Derfor velsignet være Du, vor Roh!

SHELLYS SVANESANG.

(1851.)

„Helligt skal I sande,
Hvo jeg var, naar jeg er ikke meer.“
Oehlenschläger.

FORORD.

Shelley, en af den nyeste Tids største, men lidet bekjendte Digtere, født 1792 i Field-Place (Sussex, England), skrev flere Mesterværker i den mystisk-metaphysisk-romantiske Poesi, var Atheist og Socialist, miskjendt af sin Samtid og ulykkelig i sit private Liv. Han forlod sin første Kone, Harriet Westbrook, som i Nød og Fortvivlelse begik Selvmord. Ved en Parlamentsact blev han derpaa berøvet sine Børn, som han elskede. Kort Tid derefter forlod han sit Fædreland og begav sig til Italien, hvor han levede et romantisk Liv, fuldt af Lidelser og bitter Sorg. Den 8. Juli 1822 endte han sit bevægede Digterliv, idet han under et frygteligt Uveir kæntrede med sin lille Kutter i Genuabugten, i Nærheden af Livorno. En engelsk Critiker siger om ham: „Shelleys life was a dream of romance — a tale of mystery and grief. That he was sincere in his opinions and benevolent in his intentions, is now undoubted.“

I.

— — — „And thou, all-shaking thunder,
Strike flat the thick rotundity o' the world!
Crack nature's moulds, all germens spill at once,
That make ungrateful man!“

Shakespeare.

Ha Hjerte! frygtelige Himmelhvælving,
Med skjæbnesvangre Skyer som Graven sorte,
Fra Sjæledybet stegne, fra mit Helved!
Ha, rædselsfulde Hjerte! ras — og dø!
Lad mine Følelser, de sorte Skyer,
Kun storme mod hinanden, til de briste!
Til deres Torden har bedøvet Aanden,
Til deres Lyn har sprængt Din sorte Hvælving!
Ras sidste Gang! — Kom, grændseløse Smerte!
Kom med Din hele frygtelige Kraft!
Vær stærkere end jeg og knus Dit Offer!
Men kan Du ikke det, saa vær barmhjertig:
Kom ikke ene! Tag Din Datter med, —
Ja, giv den sorte Vanvid mig til Brud!
Og vil Du ikke det, saa læg Din Magt
I Dødens Hænder! Han kan knuse mig,
Hans Magt er størst. Kun Døden er min Frelser.

II.

„Quid ago? aut quæ jam satis ima dehiscat
Terra mihi?“

Virgilius.

Mit sidste Øieblik! — For langsomt nærmer
Du frygtelige Sjæleknuser Dig
Til den, som blev indviet Dig i Vuggen,
Til Støvets Aand, Du blege Død fra Graven!
Som Helvedflammer brænder Aarens Blod,
Det svulmer vildt som det oprørte Hav.
Ha, bruus kun mod mit qvalopfyldte Hjerte!
Og spræng Blodkarrene og stands for evig!

Jeg føler Dødens kolde Haand; den hviler
Med Blyvægt paa mit Bryst. Men Smerten knuger
Ret som en Klapperslange Hjertet. Giften
Den sprøiter dybt i Blod, i alle Nerver,
Imens dens Slag, afmaalt med djævelsk Ro,
Bestemmer Dødens Øieblik og tæller
Mit sidste Aandedræt. Livsfaklen vifter
Paa Gravens Rand. — Jeg skrifter for min Sjæl.

III.

„*Καὶ μὴν ἐμαυτὸν μέν γε, τὴν ποίησιν οἷός εἰμι,*
ἐν τοῖσιν ὑστάτοις φράσω.“

Aristophanes.

Jeg var kun Barn, da Sjælen rummed Tanker
Om aandig Stordaad. Høi og reen var Aanden,
Usminket, gjennemtrængt af ædel Stolthed,

Af en ubændig Frihed gjennemglødet
Som faa. Den Slægt, jeg voxed op iblandt,
Var sløv for Sandhed og for ædel Skjønhed;
Den lignede en ussel formet Sneemand,
Kold, uden Hjerte, uden Pulseslag.
Dens døde Øines Kul seer hverken Lyset,
Eiheller Livet, eller Mennesket.
Jeg saae og følte det. Begeistret sang
Jeg for den usle Slægt; men Sangen vakte
Af Dødens Dvale Ingen. Tonen klang
Foruden Gjenlyds Røst. Da fyldtes Sjælen
Af større Tanker end tilforn. Begeistret
Den tog nu Aandens Strænge, som den eied,
Og spændte dem fra Himlens Hvælving — Fryd
Til Helveds dybe Afgrund — Qval og Smerte.
I denne store Harpe greb jeg nu
Med Digterkraft. De dybe Livsaccorder
Klang lig et Sørgechor til Livets Drama;
Thi Menneskets Hjerte var Livsharpens Sangbund.
Men Sjælene paa Jorden rørtes ei:
Stenen blev haard, og Isen blev usmeltet.

IV.

„Hvad? kommer denne sorrigfulde Røst
Ud fra et Hjerte, Livets Bølger knuste?“
St. St. Blicher.

Saa var jeg Digter, sang — og hørtes ei.
Og jeg var Menneske. Med Kjærlighed

Jeg gik i Verden ud. Forbandelsen,
Som Himlen lyste over Cainsslægten,
Den følte jeg. Jeg tømte Modgangs Bæger
Til Randen. Venner søgte jeg, og fandt —
Forrædere. De tvang mig tidligt til
At rive Sloret bort fra Livets Sandhed,
At see den frygtelige Skikkelse
Djærvt under Øine. Disse blev de Tavler,
Hvorpaa jeg læste: Menneskets Beundring
Er kun Misundelse, — Oprigtigheden
Kun Hykleri, — Opoffrelsen kun Fordeel, —
Dets Kjærlighed er kun Selvkjærlighed,
Forfæng'lighed og Vellyst, — og dets Tale
Et Væv af Falskhed, Hykleri og Løgn:
Thi Mennesket er mere Ræv end Løve.
Da stod jeg ene. Hine Følelser,
De ædle, smigrende ved Navnets Vellyd,
Som det forfængelige Menneske
I indbildt Guddomsmajestæt har løiet,
Et affecteret Hjernespind, — de vare
Bortdunsted. Kun de Følelser jeg eied,
Som os Naturen gav, som Tiden slukker:
De Følelser, som knytter Mandens Sjæl
Til Qvindens, og som ene er en Modvægt
Mod Livets Skuffelser og Sorgens Giftdunst.
Jeg elsked Qvinden. Elskovs Fryd jeg nød,
Til den forgik i Sorg. Min Harriet,

Der gav mig Freden, som jeg tidligt tabte,
Hun kasted sig i Dødens kolde Favn,
Fordi min Favn var koldere end Dødens.
Min Kjærlighed var hendes Aandedrag.
Jeg negted hende den, og uden den
Hun kunde ikke leve. Grumme Tanke!
Jeg blev min første Elskerindes Morder!
Blandt Menneskene jeg søgte Hjælp og Trøst,
Men fandt Misundelse og nedrig Haan;
Min stolte Sjæl man krænked. Æren fordred
Min Hævn; jeg spændte Aandens stærke Bue
Med Ironiens giftige, gloende Piil.
Med den jeg gjennembored mine Fjenders
Skamløse Hjerter, Ingen blev uhævnet.
Jeg havde lært, at bruge dette Vaaben
Af Livets vise Tusindkunstner, Modgang.
Det svigted aldrig. Frygt jeg kjendte ei;
Den Følelse boer ei hos Mænd, og mindst
Hos den, der knuste længst hver Blændværksdrøm,
Der venter paa Tilintetgjørelsen,
Som Ynglingen paa sine Længslers Maal.

V.

„Forbandelse ved Digterkrandsen klæber."
Schack Staffeldt.

Af Livets Hvirvelstrøm jeg gik fuldmættet,
Træt af Erfaring og med mørke Tanker.
Nu sad jeg i min Eensomhe dog grandsked,

For Hjertets dybe Saar jeg søgte Glemsel
I Oldtids Viisdom og i Oldtids Drøm;
Det var forgjæves. I Naturens Gaader
Jeg sænkte Aanden forat løse dem.
Jeg løste mange, mangt et Blændværk faldt;
Det var forgjæves. Nu hensank min Aand
I taus Beskuelse af Tidens Helte,
Af Verdensdramets store Characterer
Og Genier med deres Daad og Tænken;
Det var forgjæves, — Sorgen fulgte mig:
Det hele Liv var kun Forfæng'lighed,
Og Menneskets storste Værk Forgæng'lighed.
Alt er kun Sorg, naar Livets Blændværk hæves,
For Sorgen selv er Viisdoms Lyst forgjæves.

Saa var mit Digterliv til denne Time:
Her er mit Regnebræt, mit svundne Liv!
Mit Dommerjeg fordømmer ei min Id
Og ei mit Liv. Kun Støvets usle Orm,
Der kryber om paa Jorden, til den synker
Som Støv til Støv, fordømmer mig; den fatter
Min Idræt ei og ei min Sjæls Attraa.

Det er forbi! Mit høie Maal forgjæves
Som Aftenrøden vinker fra det Fjerne.
Jeg kan ei meer! Maaskee en anden Aand
Vil kæmpe for mit store Maal og — seire!

Det er mit Haab, det gaaer med mig i Graven,
Og det skal blomstre af min Askeurne!
Jeg har ei stridt forgjæves.
Verdenshav!
Knus mig kun med Din stormoprorte Bølge!
Natur! kræv kun tilbage, hvad Du gav!
Kom grumme Død: Dit Offer Dig skal følge!

OTTILIA.

„Alone, on the seabeat rock, my daughter was heard to complain."
Ossian.

I.

„Frændeløs og venneløs i Verden om at gaae,
— — — — — — — — — — — —
Tungere Taare paa Jorden ei flød.“

Ingemann.

Paa Dronningstolens løvbekrandste Klint
Sad i en stjerneklar Septembernat
En deilig Pige. Hendes skjønne Hoved
Var sænket mod den hvalte Jomfrubarm,
Mens Øiet, hemmelighedsfuldt som Natten,
Saae mod den tause Jord. Hun drømte vaagen,
Men hendes Drøm var Sorg. Skjøndt Øiet skued
Kun Solen sytten Somre, og endskjøndt
Den søde Gift, som Mennesket kalder Elskov,
Den underfulde Nøgle, som oplukker
For Støvets Aand en Himmel og et Helved, —
Hun aldrig kjendte; og endskjøndt eiheller
Hun nogensinde drak af Viisdoms Kilde
Den Trylledrik, der klarer Sjælens Syn,
Imens den slukker Livets Skjønhedssole, —
Saa sad hun dog i Nattens dybe Taushed
Som Oldingen ved Glædens Grav; hans Hoved

Saamangen bitter Livserfaring knuger
Mod Jorden dybt. Dog han er taus som Graven;
Men Smerten fra Ottilias Læber talte.

„Jeg er forladt! Jeg er ulykkelig!
I Verden er der ingen Sjæl, som kjender
Min Sorg og Nød, som offrer mig en Tanke,
En Gnist af Kjærlighed! Jeg er forladt!
Langt meer end Ørnen paa det høie Fjeld,
Langt meer end Strudsen i den øde Ørk,
Thi Fjeld og Ørk er deres rette Hjem:
Men jeg har intet Hjem paa hele Jorden.
Jeg er forladt! Ak, jeg har ingen Fader,
Der kjærligt skjænker sin forladte Datter
Et Ly for Natten. Jeg har ingen Moder,
Der kjærligt aabner sine Arme for mig,
En Moder, ved hvis ømme Barm jeg kunde
Udgræde al min Sorg og finde Trøst.
Og ingen Søster eller Broder har jeg,
Som kjærligt deler mine Lidelser,
Som rækker mig en venlig Haand og skuer
Deeltagende min Sorg, som dulmer den
Ved blot at nævne dette søde Ord:
„Min Søster!“ — Ingen Ven i hele Verden
Jeg har, som skjænker mig et Trøstensord!
Jeg er forladt! — Hvad var min Brøde, Himmel,
Da Du mig negted Moderkjærlighed,

Den ømmeste af alle Følelser,
Som Støv kan rumme? Min ukjendte Moder!
O siig mig, siig mig, hvilken Brøde dog
Dit lille Barn begik mod Dig, at grumt
Naturens Drift Du qvalte i Dit Hjerte
Og kasted Dit ulykkelige Noer
I Verden, i den kolde Verden ud?
Som Blomsten, reven af sin Jord, sit Paradiis,
Der slænges paa den golde Klippe hen,
Hvor Døden venter den, — o svar mig, Moder!

Du svarer ei! Ak, Bølgen kun jeg hører,
Den ruller susende mod Klintens Barm,
Kold for mit Savn, som Mennesket! Hvi spørger
Jeg ogsaa der, hvor Ingen svarer mig?
Jeg ligner Dig, Du vilde Strøm; Du kjender
Den Kilde ei, som gav Dig Dine Bølger,
Og Havet ei, hvori Du gyder dem.
Men Du henruller sorgløs i Dit Fald,
Du kjender ei til Savn og Nød, som jeg.
Hvi blev jeg Menneske for kun at sørge?
Hvor skal jeg søge dem, jeg aldrig skued?
Tidt vendte jeg mit Ansigt imod Østen,
Didhen, hvorfra den hele Slægt udgik.
Da bad med hede Taarer jeg til ham,
Der skabte Solen, skabte Mennesket,
At han mig til min Moder vilde føre.

Jeg bad, — forgjæves, — Ingen hørte mig!
Hvor skal jeg soge dem, jeg ikke kjender?
Selv om mit Ansigt mødte deres Ansigt,
Jeg kjendte dem dog ei. Selv deres Navne
Jeg kunde ikke nævne; aldrig nogen Læbe
Udtalte dem for mig. Mit Hjerte græd kun
Med Kjærlighed og Længsel: Fader! Moder!"

Saa talte hun. En dyb og kraftig Smerte
Stod præget paa det uskyldsskjønne Ansigt.
Hun reiste sig. Fortvivlelsens Begeistring
Greb hendes Sjæl. Som vilde hun besværge
En mægtig Aand, hun raabte over Havet:

Min Gud! Her i Naturens Helligdom
Jeg bringer Dig min Sorg og Nød som Offer.
Jeg har ei andet. O saa tag det naadigt!
Bonhør min Bøn: i Kjærlighed jeg beder!
O, før mig til min Fader og min Moder,
Til dem, jeg elsker, uden dem at kjende.
Om flere tusind Mile skiller os,
Om de end boe, hvor Solen evigt gloder,
I Afrikas uhyre Ørken, dog
Jeg vandre vil derhen: de er mit Maal!
Med blottet Fod jeg som en Pillegrim
Vil tage Vandringstaven i min Haand
Og ikke hvile, for jeg staaer for dem,

Var det min sidste Stund. Har jeg kun seet
Min Fader og min Moder, døer jeg gjerne.
Naar jeg betræder Hytten eller Slottet,
Hvor mine Kjære leve, skuer dem
For første Gang, — o da vil Taarens Væld
Ei være lukket meer, da kan jeg græde
Ei Sorgens bittre Graad, men Glædens Taarer;
Da vil jeg knæle der og rørt udbryde:
O Moder, den som græder er Din Datter!
Mit Hjerte har jo hvilet under Dit
Før mine Øine skued Dagens Sol, —
See, derfor brændte det af barnlig Længsel
Og søgte Dig, som gav mig Livet, her.
Og naar hun kjender mig, og naar hun aabner
De hulde Moderarme, og jeg synker
Oplost af Salighed i hendes Favn,
Naar hun tilhvisker mig: „Du er min Datter!“
Da gaaer jeg gjerne med den blege Død
Til Gravens Nat; thi Lys er i min Sjæl.
Men hvis hun ei vil høre mine Ord,
Og hvis hun vender bort fra mig sit Aasyn
Og hvisker grusomt: „Du er ei min Datter!“ —
O Himmel! naar kun Du bekræfter det,
Naar kun Naturens Røst i Hjertet hvisker
Til mig de søde Ord: „hun er Din Moder!“
Saa er jeg glad; thi jeg har seet min Moder. —
Men findes hun ei blandt de Levende,

Saa hør mig, Almagts Gud, hvem jeg anraaber!
Før mig til hendes Grav. — Dog, vel jeg veed,
Du bryder ei Naturens evige Love,
Gjør ingen Undergjerninger for mig, —
Derom jeg beder ei. Men jeg vil vandre
Omkring i Dødens Urtegaard, til Rosen
Er falmet paa min Kind; og jeg vil søge,
Naar Solen lyser over Fredens Hjem,
Naar Maanens Skin belyser Mindets Høie,
Min Moders Grav. O Himmel, vær min Leder!
Den Grav, hvor jeg min sidste Bøn opsender,
Hvor Vandringsstaven synker af min Haand,
Lad denne Grav min elskte Moders være!
Her vil jeg knæle, mens min sidste Taare
Jeg offrer Dig, som inderligt jeg elsked,
Men aldrig saae. — Da er jeg lykkelig;
Thi sød er Døden i sin Moders Favn!"

Hun taug. Men høit paa Klintens hvide Tinde
Stod i det matte Stjernelys Ottilia,
Skjøn som Minerva. Alt var tyst og stille,
Kun Havets sorte, blanke Stjernebølger
Slog pladskende mod Klintens hvide Bryst.

II.

„Det er en lys, en deilig Sommernat,
En Jæger vandrer mellem Klintens Krat.“
H. C. Andersen.

Da lød fra Klintestien sagte Fodtrin;
Hun vendte sig. Og nærved hende stod
En høi og kraftig, mandig Skikkelse.
Det var den gamle Klinte-Jæger Olaf.
Et halvt Aarhundred havde ikke bøiet
Hans Kæmpeskikkelse, skjøndt Haaret graaned,
Og skjøndt hans brune Kind bar Tidens Furer,
Og Øiets Ungdomsild kun blussed svagt.
Hans Blik var rolig Alvor, som hans Sjæl,
Skjøndt tidt et fyrigt Smiil om Læben spilled.

OLAF.

Hvo er Du, unge Pige, som saa ene
I Natten dvæler her paa Dronningstolen?
Du vil ei svare mig? Bliv ikke bange!
Jeg er ei Klintekongen; kun en Jæger,
Som hersker over Klinteskovens Vildt
Og vogter denne skjønne Bøgelund.
Som saadan kunde jeg vel fordre af Dig,
Du skulde sige mig Dit Navn, vel ogsaa
Hvad Du gjør her saa silde, — det er Midnat;
Men jeg forlanger ei at vide det.
Du er vist ingen Vildttyv! Seer jeg ret
Du er endnu et Barn, en Pigelil,

Med Kinden fuld af friske Foraarsroser,
Med Øiet fuldt af Elskovs Sværmeri.
Du elsker Natten. Ja, den svaler sødt
Det fyrige Ungdomsblod, det hede Hjerte
Med Elskovs Længsel. — Dog, hvordan det er,
Jeg takker Dig for Dine skjønne Ord,
Som nys Du talte; de har rørt mit Hjerte.

OTTILIA.

Ukjendte Mand! jeg beder, spot mig ei;
Forlad mig heller, lad mig være ene.

OLAF.

Hvorledes? Troer Du, at min Roes er Spot?
Dog nei, jeg kjender vel den unge Pige,
Hun ynder Smiger meer end Sandheds Ord;
Men viid, den sande Mand han smigrer aldrig.
Fra Solen sank i Havet har jeg vandret
Omkring i Skoven; nu tilsidst jeg hørte
Fra Borreby, at Midnatsklokken slog;
Da gik jeg mod mit Hjem. Paa Veien did
Jeg kom til Sommerspirets Tinde; der
Jeg paa en Bænk mig mødig satte, skued
Udover Havet i den stille Nat.
Da hørte jeg en Qvinderøst, som talte,
Jeg hørte Talens Lyd, forstod den ei.
Forundret gik jeg efter den; tilsidst

Jeg kom til Dronningstolen; nu jeg saae
Det Menneske, som talte, det var Dig.
Jeg vilde ei forstyrre Dig, og derfor
Jeg skjulte mig imellem Træerne
I Krattet hist. Og der jeg horte grant
Hvert lifligt Ord, som flød fra Dine Læber,
Og snart begreb jeg, at en Monolog
Af en Tragedie Du declamerte.

OTTILIA.

Af en Tragedie? — Dog, Du gjetted ret:
Thi sandt, mit eget Liv er en Tragedie.

OLAF.

Hvi er Du saa bedrøvet? Dine Ord
Kom fra et dybt bevæget Hjerte. Pige!
Jeg saae Dig aldrig før; de Ord, jeg horte
Fra Dine Læber, var kun faa; — men dømmer
Jeg ret om Dig, da vist Dit unge Bryst
Er saaret af en skjult og bitter Smerte.

OTTILIA.

Du dømmer ret. Jeg har en bitter Smerte,
Men Elskov var det ei, som skabte den.
Dog, jo! — Jeg lider uforskyldt, det veed jeg:
Men Elskov skabte Sorgen, — ogsaa min.

OLAF.

Mit Barn! Du taler gaadefuldt, men viid,
Det er ei godt, naar Mennesket taler saa;
Da er det ene, foler aldrig Glæde.
Tal Du kun frit; fortæl mig, hvad der hviler
Med Smerte paa Dit unge Bryst. Jeg horer
Paa Dig med faderlig Deeltagelse.
Den halve Sorgens Vægt er væltet bort,
Naar man kun aabenbarer, hvi man sørger.

OTTILIA.

Du taler Viisdoms Ord og synes god.
Jeg vil ei være svag. Jeg frygter Intet!
Jeg er en Qvinde; jeg vil ikke tie,
Naar Hjertet taler. Du vil hore mig?
Velan, jeg vil ei tvivle paa en Mand,
Det kaldte Du Dig selv; jeg vil ei troe,
At kun Nysgjerrigheden spurgte mig.

OLAF.

Du taler ærligt, som en ædel Pige,
Fortæl mig Alt, en Ven Du har i mig.

OTTILIA.

Velan, jeg vil fortælle Alt. Paa Møen
Henrandt min Barndom, denne Livets Morgen.
Som Mennesket i den modne Alder mindes

Med Veemod, som et svundet Paradiis.
For mig var den en Nat; min Legesoster
Var Sorgen, Taaren var min Glæde,
Og mine Barndomsdrømme var mig Smerte.
Naar andre Børn jeg hørte nævne Fader
Og Moder, — sukked dybt mit Hjerte.
Og naar jeg saae en Moder smile kjærligt
Til sine Børn, og naar hun trykked dem
Omt til sit Moderhjerte, — da jeg vendte
Mig bort, for ei at røbe mine Taarer.
Jeg havde ingen Moder, ingen Fader!
De leved kun i mine Barndomsdrømme
Som dunkle Billeder i en Taageverden.
Jeg saae dem aldrig. Men en gammel Qvinde,
Der hader Gud og Mennesker, opdrog mig.
Hun er saa skadefro, vel klog og listig,
Men uden Hjerte. Fra min første Barndom
Hun boede i en lille, ussel Hytte
Ei langt fra Hjertebjerg, der var mit Hjem.
Hun har ei Venner, — aldrig rækker hun
Sin gustne Haand til Nogen; sjældent
Betræder Nogen hendes fattige Bolig.
Dog, undertiden kommer seent paa Aft'nen
En Landsbypige eller Ungersvend,
For af den gamle Qvinde at oplyses
Om deres Fremtidsskjæbne; thi hun spaaer.
Og undertiden kommer og en Moder

Og gi'er den sidste Skilling, som hun eier,
For at den gamle, gustne „kloge“ Qvinde
Skal læse over hendes Barn, at Døden
Med det faaer ingen Magt. Hun da med hende
Gaaer bort en Stund. Saa sad jeg ene der.
Men naar ved Midnatstid hun vendte hjem,
Hun satte stønnende sig ved min Side
Paa sin ormstukne Træbænk, mens hun talte
Ved Tællepraasens svage Lys de Penge,
Hun havde tjent. Da sammenkneb hun Læben
Med et foragtligt Smiil og hvisked sagte:
„En Daare er det usle Menneske,
Dets Liv er uslere end Ormens Liv!“
Jeg hørte det og gyste. — Men naar Maanen
Skred stille over Nattens mørke Hvælving,
Da gik hun ud i Skoven og paa Marken
Og samled Urter, — og af dem hun kogte
En Saft, hun blanded med sit eget Blod.
Da hviskede hun sagte for sig selv:
„Hver Draabe koste vil et Menneskehjerte,
Hver Draabe Saft gi'er mig et Gran af Guld.“
Jeg hørte det, og skjøndt jeg ikke troede,
At hendes Saft besad den skjulte Magt,
Der kunde vinde Hjerter, isnedes
Mit Blod i Aaren; og jeg syntes da,
Den lille Hytte var et rædsomt Helved.

OLAF.

Ha, hvilken grulig Qvinde! Overtro
Med List var blandet sært i hendes Sjæl.
En sælsom Skikkelse! — Er Qvinden slet,
Saa er hun det tilbunds. Men siig mig dog,
Hvorledes hun behandled Dig, fortæl mig
Dit Liv, Din Skjæbne, hvad der førte Dig
I Midnatsstunden hid til Klinteskoven.

OTTILIA.

Den gamle Qvinde lærte tidligt mig
At træde Rokken. Fra den aarle Morgen
Til Solen svandt jeg maatte sidde bøiet
Og spinde Hør og Blaar for fremmed Folk.
De Penge, som jeg tjente, tog hun stedse.
Og jeg behøved ingen, skjøndt hun gav
Mig knapt det Brød, hvorpaa jeg mættet mig.
Først i mit tolvte Aar hun tillod mig
Een Gang om Ugen at besøge Skolen.
Der lærte jeg at kjende Gud, jeg lærte,
At han var god og hørte vore Bønner.
Det var for mig, som naar i Vaarens Tid
Det arme Menneske, som uskyldigt lider
I Fængslets qvalme Nat, tør aande frit
En liden Stund i Skovens friske Tempel.
Det var en Høitidsdag. — Naar jeg kom hjem,
Fortalte hende, hvad jeg havde lært

Om Gud, om Frelseren, om Saligheden, —
Da loe hun haanligt, rystede med Hov'det
Og sagde spottende: „Bliv ei en Daare;
Thi Verden eier nok af dem, der gjøgle
Med Haabets usle Billeder deres Hjerter,
Som lyve for sig selv, for alle Andre,
Som døe med Troen paa en ussel Løgn!“
Saa talte hun, men jeg forstod det ei.
Og naar jeg sagde, at jeg havde bedet
Til Gud, at han mig vilde føre hen
Til den, som blev min Moder, — o da smilte
Hun rædsomt. „Spar kun Dine Bønner,“
Hun stammed læspende med rusten Stemme,
Imens en sælsom Ild af Øiet lyste,
„Vist Ingen hører dem. Ei Brødens Frugt
Velsignes! Bort med Dine Barnegriller!
Hvi vil Du søge den, som Dig forskød?
Hun fødte Dig, blev aldrig dog Din Moder.
Din Fader var en Skurk, en Qvindeskænder,
En Morder: ja, hans skumle Rolle endte
I nedrig Skjændsel; Bødlen spillede
En blodig Langbolt med hans Ravnehoved.
Og hun, som fødte Dig, den slette Qvinde,
Hun lever nu forladt i Usselhed
Og Armod i en anden, fremmed Verden, —
Hun lider velfortjent. Men husk mit Ord:
En Gjøgeunge, fløi den over Jorden

Fra Aftenrøden indtil Morgenrøden,
Fra Nord til Syd, — dog aldrig fandt sin Moder."
Saa talte hun. Og skjøndt jeg ikke troede
De Rædselsord, saa var dog hvert af dem
Et Tankelyn, der slog med voldsom Kraft
Ned i min Sjæl; det var som Blodet standsed
I mine Aarer, og mit Hjerte skjælved:
Jeg kunde ikke træde Rokkens Hjul,
Jeg tabte Traaden af min Haand; mit Øie
Saae Intet; thi jeg hulked høit af Smerte.
Da blev hun opbragt, som en Rasende
Hun slog mig, til jeg laae for hendes Fødder
Bevidstløs. — See, saaledes svandt mit Liv.
Men jeg var ikke mere Barn. Jeg fyldte
I Sommer sytten Aar. Det usle Fængsel,
Min Barndomsverden, blev mig nu for trangt.
Jeg kunde ikke taale længere
Den himmelraabende Uret, jeg led;
Jeg følte Trang til Frihed. Og i Morges,
Før Solen lyste over Møens Klint,
Jeg sneg mig bort fra Hytten, fra den Qvinde,
Der saarede mit Hjerte, og som lærte
Mig første Gang at hade. Nu har jeg
Fortalt Dig Alt. Nu veed Du, hvo jeg er:
En Pige faderløs og moderløs,
Saa fattig som hun kom til Verden. Sorg
Blev kun min Arvelod; jeg fik ei Andet!

OLAF.

Saa ung og dog saa sorrigfuld. O Pige!
Du maa ei sørge, skjøndt Du seer kun Natten;
Den snart forvandles kan til Morgenrøden,
Som al Din Sorg forvandles kan til Lyst.

OTTILIA.

Nei aldrig! Troer Du, at den Plante spirer,
Som blev oprykket af sin Moderjord?
Nei, Solens Straaler, Skyens friske Draaber
Er ikke nok for den, nei, den maa visne.
Og spirer den, saa bær' den aldrig Blomster.

OLAF.

Tro ikke det. Du kjender ikke Mennesket;
Dets Kraft er stor. En Storm, en Haandfuld Hagl
Kan knække Blomsten, kan oprykke Planten
Med Rod; men mange Livets stærke Storme
Kan gjennembruse mægtigt Menneskets Sjæl,
Og mange Skjæbnens Lyn kan ramme Hjertet;
Og dog det lever, — Hjertet banker end, —
Det er ei knust og ei tilintetgjort:
Dertil skal tusind Lyn og tusind Storme.
Jeg vil ei dadle Dig, fordi Du sørger,
Det er naturligt, Du har lidt saa meget.
Men derfor maa Du ikke være modløs.
Det passer ei for Mennesket og mindst

For Dig, der staaer endnu i Livets Morgen.
Du har en ædel Sjæl, og den er stærk,
Den hærdet blev i Modgang og i Smerte.
Vær ei forsagt. Din Skjæbne, som jeg kjender,
Har rørt mit Hjerte. Du betroede mig
Din Sorg og Nød, og jeg vil lindre dem.
Du skal ei vandre her forladt og sørge.
Kom, følg mig til mit Hjem. Jeg aabner det
For den forladte Pige, og min Hustru
Og mine Børn vil kjærligt Dig modtage,
Naar Du fortæller dem Din mørke Skjæbne.
Det veed jeg vist; de har et kjærligt Hjerte.
I min Families Skjød, i Guds Natur,
Der vil Du glemme Sorgen, — og Dit Hjerte
Vil lære der at skatte Mennesket.
Naar Du har lært det, sørger Du ei mere.
Da vil Du være glad. Som muntre Fugl
Der hæver sine Vinger frit, Du flyver
Med Lys og Haab, med Gud, i Verden ud!"

Saa talte han bevæget. Men Ottilia
Var heftigt rørt. Den ædle Jægers Ord
Dybt havde grebet hendes unge Hjerte.
Hun vilde tale, Læben mangled Ord,
Men Taaren talte. Af Taknemlighed
Var hendes Sjæl opløst; thi ædle Sjæle
De føle dybt. — For Olafs Fødder laae

Ottilia hulkende; paa Læben døde
Den simple, inderlige Hjertenstak.
Men Olaf løfted hende op fra Jorden,
Greb hendes Haand. Og begge tause vandred
Fra Dronningstolens Top til Olafs Hjem.
Men Bølgen græd, og Himlens Stjerner smilte.

ARTHURS LIVSVANDRING.

(1851.)

„Io credo che il Destino abbia scritto
negli eterni libri: l'uomo sarà infelice."
Foscolo.

I.

„Dear are the days of youth."
Byron.

Jeg var engang en livsfro Yngling. Livet
Jeg eied, uden selv at kjende det.
For mig stod Verden som et Trylleland,
Saa skjønt og uklart som en Christens Drøm
Om Dødens Liv. I hvert et Menneske
Jeg drømte mig en Broder eller Søster.
Min Længsel og min Kjærlighed til Livet
Var lig hiin gamle franske Troubadurs*)
Til sin ukjendte Elskede; men han
Steg ned til Døden med sin skjønne Drøm,
Jeg gik til Livet, hvor jeg — tabte min.

II.

„Limen ut intravit, luctus videt omnia plena."
Ovidius.

Det var den første Dag, jeg stod i Livet.
Min Sjæl var spændt af sød Forhaabnings Lyst.

---

*) Geoffroi Rudel.

Da kom jeg til en eensom, ussel Hytte;
Jeg gik derind — og saae en lille Gruppe
Af dyb Elendighed: en fattig Moder
Sad der med sine Børn. Kun usle Pjalter
Var deres Klæder. Paa det vaade Leergulv
Laae der et Knippe Straa til Nattens Hvile.
De tvende Smaa, som sad hos deres Moder,
Græd bitterligt: „jeg er saa hungrig, Moder!“
Men Moderen græd ei; — hun sad forstenet
Af Smerte. Ei hun kunde græde meer. —
Det matte Øie stirred tankeløst,
Thi Taaren havde udbrændt Øiets Ild,
Den havde furet hendes blege Kinder.
Paa hendes Skjød sad hendes mindste Barn,
Det var saa blegt, som om det alt var Dødens.
Dets Møder died det, skjøndt hendes Bryst
Var længst udsuget. Smertens Krampetræk
Om hendes Læber spilled, mens det lille
Ulykkelige Noer anstrengende,
Begjærligt drak den sidste Draabe Die.
Jeg saae det skrækkelige Syn og græd;
Thi deres grændseløse Nød jeg kunde
Ei lindre. Sørgende jeg vendte mig
Fra Armods og Elendighedens Hytte.

III.

— — — — „Nessun maggior dolore,
Che ricordarsi del tempo felice
Nella miseria."

Dante.

Og fremad vandred jeg. I Skovens Skygger,
Imellem mørke Graner sad en Pige
I Sorgens Dragt og græd. De mørke Lokker
Henflagred vildt for Vinden, mens hun vred
Fortvivlet sine Hænder. Dette Syn
Var selv istand at vække Klippehjerters
Medlidenhed. Jeg vendte mig til hende
Og taled saa: „Du smertefulde Pige!
Hvad er Din Sorg? siig mig, hvi græder Du?"
Da løfted hun sit lyse Øie mod mig,
Og da hun skued' min Deeltagelse,
Hun talte af et sønderrevet Hjerte:
„Jeg var engang en Ynglings første Tanke;
Han elsked' mig. Hans Kjærlighed var sød,
Henrykkende som Livets største Fryd.
Jeg elsked ham langt meer end Livets Lykke.
Hans Kys, hans Overtalelse og Favntag
Var' lokkende som fjerne Veemodstoner,
Bedøvende som Valmueblomstens Duft.
I Lidenskabens Ruus han røved ømt
Min Uskyld og min Dyd. Min Vredes Hævn
Var — Kjærlighed: han var og blev min Tanke.
Men da jeg havde offret ham det Største,

Som Qvinden offre kan, — da blev hans Hjerte
Til Iis, usmeltelig, og han forlod mig.
Men end jeg elsker ham, det er min Smerte,
Mig Verden har fordømt, han mig forladt!
Dog gjemmer jeg hans Billed i mit Hjerte,
Til Taaren slukkes ud i Gravens Nat!"

IV.

„Jeg er en Fusker! — Jeg ydmyger mig,
Tilbageteæder i mit stille Skjul."
Oehlenschläger.

Og jeg forlod den smertefulde Pige.
Nu kom jeg til en fattig Kunstners Bolig.
Jeg gik derind. En høi og kraftfuld Mand
Stod tankefuld og formed en Gudinde.
Hans Genialitet gjød Liv i Leret,
Og Aanden talte af hver Form, han danned.
Jeg hilste ham, beundrede hans Kunst.
Nu spurgte jeg, hvorfor han havde valgt
I Skovens Eensomhed sin Kunstnerbolig.
Han svared mig: „fordi den vise Skjæbne
Gav mig i Livets store Verdensdrama
En Eneboerrolle. Eremiten
Blev dømt til at fortsætte Gjerningen,
Som Oldtids Danaider paabegyndte,
Fordi han fulgte tro sit indre Kald. —
Jeg var engang en haabfuld Kunstneryngling;
Jeg følte mægtig Drift og Skabertrang

Til at udtale mine Billedtanker
I plastisk Skjønhedsform, — at gyde Liv
I det uformede, livløse Leer.
Jeg formed, før jeg havde Duun paa Hagen,
En Hercules, som Mestre selv beundred.
Men jeg var ung og fattig. Ældre Mænd,
Som stod paa Gravens Rand, meer Støv end Aand
Og mindre Stolthed end Forfænglighed, —
Misundte mig mit Værk: de frygtede,
At jeg i Tiden vilde dem fordunkle.
De trængte mig med Falskhed, usselt Nid,
Bekæmpede den vaabenløse Yngling
Med Fordoms Vaaben: privilegerte Navne.
Ei Verden kunde anerkjende mig;
Thi jeg var ung, saa var mit Værk umodent,
Det meente man. Og Rigdom mangled jeg
For den at byde Trods. Med krænket Hjerte
Og bittre Tanker trak jeg mig tilbage.
I min Fortvivlelse jeg knuste selv
Min Hercules, min Ungdoms største Værk,
Med den mit Haab til Fremtiden jeg knuste.
Og mine Fordringer til Verden svandt;
Jeg bød Farvel til Kunsten og til Livet,
Og jeg blev — Agerdyrker. Ofte følte
Jeg Trang til Kunstner-Skabervirksomhed;
Da greb jeg Leret, danned, som Du seer,
Saamangen Statue. Men naar min Drift

Var stillet, da sank Haanden atter kraftløs,
Da strømmed Smerten atter i mit Hjerte,
Og hvergang knuste jeg mit eget Værk."
Her taug hans Læber, og et bittert Smiil
Stod paa hans furede og blege Ansigt.
Jeg bød ham nu Farvel og vandred bort.
Hvert Ord, hiin Billedhugger havde talet,
Gjenlød for mig. Jeg følte i mit Hjerte
En miskjendt Kunstners grændseløse Smerte.

V.

„Anhäufung des Kapitals, der Geldmacht auf der einen Seite; in demselben Mass Zunehmen des besitzlosen Arbeiterstandes auf der andern Seite." *W. E. Freiherr v. Ketteler.*

Nu kom jeg til en stor og prægtig Hal,
Oplyst, som om man vilde overgaae
Den lyse Sol, der endnu ei var dalet.
Fra Hallen lød en brusende Musik;
Og i en stor udsmykket Sal der sad
Fortunas Yndling mellem sine Venner.
De sad paa Silkehynder; deres Fødder
De hvilede paa Purpurtæpper. Bordet
Var rigt besat med mange sjeldne Retter
I gyldne Kar, som Bordets Gjæster vraged.
Kostbare Vine stod der. Og man drak
Og spiste ved letsindig, ussel Tale,
Meer tanketom end Papegøiens Snak.

Med dyb Foragt jeg vendte mig derfra.
Jeg vilde vandre videre, — da saae
Jeg tæt ved Hallen, paa en aaben Ager,
En Mand, som pløied i sit Ansigts Sved.
„Du dyrker Jorden med Besvær og Flid,
Du lønnes med en herlig Høst“, jeg sagde.
„Nei“, svared han, „jeg dyrker Jorden kun,
Men Høsten, alt mit Arbeids Frugt, tilhører
Den Mand, som eier Hallen hist. Min Høst
Han giver mig, naar Solen er neddalet.
Det er en Dagløn, som formaaer alene
Min Armod at vedligeholde, som
Fordømmer mine Børn til at fortsætte
Mit kummerfulde, trøstesløse Arbeid.
Ei Frugt for mig bær Mark og Eng og Have,
Fri er jeg, — men isandhed dog en Slave!“

VI.

— — — — — „Because
He is all-powerful, must all-good, too, follow?
I judge but by the fruits, and they are bitter.“
Byron.

Saa talte han. Jeg vandred bort. Men Solen,
Der foran Aftenrøden sank i Havet,
Var ei saa skjøn som fordum. Markens Blomster
Var' ei saa friske, Fuglens Sang saa liflig.
Det var, som om Naturen stille deeltog
I Livets dybe Smerte; det var mig,
Som lød et Suk fra Alnaturens Hjerte.

Omsider kom jeg til en lille Græsbænk;
Jeg satte mig og faldt i dybe Tanker.
Det var en sælsom Dag, jeg havde levet
Blandt Menneskene i Verden. Hvad jeg der
Erfaret havde, gik forbi min Sjæl
Som dunkle, alvorsfulde Billedgrupper,
Imedens disse mørke Tanker fødtes:
Hvor Skjæbnen hviler hjerteløs og kold
Her over Jordens Liv! Og Lykken spreder
Jo sine Gaver tankeløs iflæng
Blandt Menneskene, saa at den Ene svælger
I Vellyst og i Overdaadighed,
Imens den Andens Lod er Sorg og Savn.
Hvo er dog Aanden, som af Kjærlighed
Har skabt den hele underfulde Verden
Med Mennesket, denne ufuldkomne Halvhed
Af Gud og Intet, — denne stakkels Skabning,
Elendighed og Stolthed? — Er den selv
Kun Kjærlighedens Aand? — Hvad kan jeg troe?
Hvis den var Kjærlighed, den vilde ei,
At Barnet, som endnu ei syndede,
Fordi det endnu ei ved Hovmods Tanker,
Saalidt som ved at følge onde Drifter
Fortørnede den store Skaberaand, —
Skal lide, som jeg saae det her; hvadeller
Er det maaskee, fordi det ei sig bøied
I Ydmyghed for ham, det ikke kjendte? —

Hvis den var Kjærlighed, den vilde ei
Tillade Armods gustne Spøgelse
At sønderslide Mennesket, dens Værk,
At standse Livets Væld, dens Aandepust.
Den vilde ei tillade Skjæbnens stolte,
Ubøielige Guddom at udslukke
De Glimt af stort Geni, den skjænker Støvet,
De Tidens Fakler, som dens Urkraft tænder
I Qvindens Liv, — to Gange i hvert Sekel.
Den vilde ei tillade Lykkens Dæmon
At negte Dyd og Sandhed deres Løn
Og skjænke Ondskab Livets bedste Gaver;
Men give Dyden Sit og Lasten Sit:
Og ikke gjemme det til efter Døden,
Det Land hinsides Gravens tause Nat,
Som Støvets Aands forfængeligste Haab
Har skabt i Phantasiens Regioner.
Nei, Kjærlighed kan Aanden ikke være!
Og er den det, saa er dens Gjenstand ei
Den faldne Støvaand, den forbandede.
Paa Jorden hviler ei Guds stolte Blik,
Som fordum i dens lyse Ungdoms Morgen.
Maaskee en anden Stjerne har fortrængt
Den lille Jord af Herskeraandens Hjerte?
Den er forladt af ham. Den svæver nu
Sørgmodig gjennem Tidens store Dyb,
Som en forskudt, ulykkelig Fyrstinde,

Vor Verden er en halvknust Statue,
Der af sin store Mester, Skaberaanden,
Er henslængt i hans Værksted, — Universet, —
Berøvet Harmoni og rette Lys.
Dog selv som en Ruin i den man finder,
At hver en levnet Form om Høihed minder.

VII.

„Felice io sono e misero in un punto.“
Alfieri.

Ja, Jorden er forladt! Dog vil den Vise
Ei sygne hen i Sorgens sorte Giftdunst,
Det nytter ei. Men han vil slukke Sorgen
I Nydelsernes Ruus, — ja, han vil leve,
Imens han lever, førend Døden kommer
Og sletter ud hans Navn blandt Levende.
Har Gud forglemt ham, saa vil han forglemme
Sig selv i Verdenslivets vilde Hvirvel. —
Hiin Viisdom fulgte jeg. Med Ungdoms Kraft,
Fast villieløs jeg styrted mig med Vælde
I Livets vilde Strøm. Med stærke Drag
Jeg tømte Nydelsernes Kæmpebæger.
Bedøvelse var kun mit Maal, min Stræben:
Hver Lidenskab, hver Sandseligheds Drift
Jeg løste. — Hjertets Ildvulkaner sprængte
Nu sine Dæmninger og gjød en Strøm
Af Livslyst i mit Blod, i mine Nerver.

Jeg søgte Vellyst kun, — jeg svælgede
I al dens Yppighed: Forfinelsens
Gevandt forhøied dens Tiltrækningskraft,
Og Phantasien krydrede dens Sødme.
Forfæng'ligheden vakte Smigers Ord;
Jeg blev beundret og beundrede,
Jeg blev forført, og — jeg forførte atter.
Jeg druknede min Sjæl i Qvindegunst,
Beruste mig i Orgiers vilde Lyst.
En Tid henrandt i hiin Bedøvelse,
Da vaagned Tanken af sin Dvaledrøm.
Nu saae jeg atter Livet og dets Sorg
Langt klarere end fordum. Nu min Livskraft
Var svækket, i min Sjæl var Tomhed kun,
En frygtelig Livslede fyldte den.
Min Kind var bleg, et frossent Dyb mit Hjerte,
Og hver en Tanke var mig mørk og bitter.
Jeg stod, et knækket Siv, ved Gravens Bred,
For mig var ingen Frelsens Aabenbaring,
En Skygge flygted jeg fra Sted til Sted,
Skjøndt ung af Aar, en Olding af Erfaring.

VIII.

„Då mödte mig två ögons varma blickar,
Och se, försvunnit plötsligt från mit bröst
Var mörkret!“ *Carl XV.*

Da mødte jeg en skjøn, uskyldig Pige.
Hun var ei en ætherisk Luftgestalt,

Et Ideal af Qvinden, som en Ynglings
Umandige, umodne Tanker skaber;
Eiheller en Vellystnings Ideal:
En villieløs Maskine, — Kjød og Blod, —
Kun til at stille dyrisk Bryndes Attraa.
Hun var en ædel Qvinde, — Støv og Aand;
Ei Drivhuusplante, smægtende og bleg
Af kunstig Last, — men frisk og smuk og livlig,
Som Markens nysudsprungne Blomst i Vaar.
I hendes Hjerte boede hendes Viisdom.
Det var som Guld: dets Reenhed var Værdien, —
Værdien — Kjærlighed, og Glandsen — Elskov,
Og Værd og Glands var uadskillelig.
To Sole var mig hendes lyse Øine;
De smeltede mit Hjerte, og de vakte
Paany min hele Livskraft. Første Gang
Jeg følte Elskovs Lyst og Kjærlighedens
Unævnelige Fryd som sammensmeltet
Til een almægtig Følelse i Hjertet.
Jeg elsked hende. Hendes Skjønhed vakte
En mægtig Lidenskab i mig for hende.
Hun elsked mig, som Qvinden elsker, — evig.
Jeg elsked hende, som en Mand kan elske —
Med Lidenskab og Kraft. Hun var min Tanke,
Og jeg var hendes Elskovs Morgendrøm.
Hun stod, en Uskyldsdue, paa en Klippe,
Hun stod, en Elskovsrose, i en Ørk,

Hun stod, en Venusstjerne, skjøn i Natten.
Men Klippen blev ved Duens Tryllekraft
Et skovbekrandset Fjeld, og af dets Bryst
Udsprang i Solens Straaler mangen Kilde;
Og Ørknen blev en skyggefuld Oase
Med Liv, med Blomsterduft og Fuglesang,
Og Natten blev en deilig Morgenrøde:
Saa kan en Qvindes Elskov os gjenføde!

IX.

„O sasso amato, ed onorato tanto,
Che dentro hai le mie fiamme, e fuori il pianto!“
Tasso.

Det var en stille Aften. I min Favn
Laae min høitelskte Brud. Sit skjønne Hoved
Hun hvilte mod mit Bryst, — hun blundede.
I taus Henrykkelse mit Øie dvælte
Paa hendes skjønne Qvindeskikkelse.
Da foer hun pludseligt op fra min Favn,
Vakt af en Feberdrøm, — et voldsomt Skrig
Udstødte hun og blegned, mens hun stirred
Paa mig med Blikke, lysende af Rædsel.
Hun taug, — det var en Pause frygtelig. —
„Jeg bliver evig Din! en Drøm skal ikke
Adskille os!“ udbrød hun endelig
Og sank i mine Arme. „Du maa vide,
Jeg drømte, at Dit Bryst sig aabnede:
Jeg saae Dig i Dit Hjerte, — o det var,

Som saae jeg i et bundløst Svælg af Nat.
I Dybet læste jeg de Flammeord:
Fordømt, — ulykkelig, — haabløs, — sonderknust.
Dog, det var kun en Drøm, — nu er jeg rolig.“
Saa talte hun. Men fra hint Øieblik
En indre og usynlig Gift fortæred
Min unge Brud, som Ormen nager skjult
Den friske Rosenknop. Et Aar henrandt:
Og ak! min korte Lykkes Drøm, min Brud,
Laae i sin blomstersmykte Brudeseng,
I Gravens Skygger. — Men i Dødens Have,
Bag Livets Land nu hendes Elsker sidder,
Af Smerte sønderknust, af Sorg fortvivlet.
Gravblomsterne har Morgenduggens Taarer,
Men jeg har ingen. — Grændseløs forladt
Jeg stirrer paa den evigtause Grav,
Som Vaaren spottende med Blomster smykker.
Naturen tog min Glæde, som den gav,
Kun Sorgen boer hos mig i Dødens Skygger.

ZAHRA.

„And thou art dead, as young and fair
As aught of mortal birth:
And form so soft, and charms so rare,
Too soon return'd to Earth!"

Byron.

I.

„Skön är du, när du beder. Strålar glänsa
Då i ditt öga.“

Stagnelius.

Westminster-Abbediets Orgel klang
Til Menighedens skjønne Aftensang:
„O Herre Christ i Himlens Herlighed!
Fyld vore Hjerter med Din Kjærlighed!
Tag Du vort Kors, tag Du vor Sorg og Nød
Og vær vor Hyrde her i Liv og Død!“
Saaledes Sangen lød i Kirkens Hal.
Men nærved dennes gothiske Portal
En Yngling stod med Haanden under Kind.
Det var som Sorgen hvilte paa hans Sind.
Voxkjertens svage, blege Lysskjær faldt
Ned paa hans ranke, smidige Gestalt.
Omkring den stolte Pande var en Krands
Af lysebrune Lokker. Øiets Glands
Var mat, dog under dettes mørke Bryn
Hans Blikke var som Sommernattens Lyn.
De eiede et sælsomt Skjær, et Liv,
Der fængsled Qvindehjerter ved sit — Bliv!

Hans Dragt og Holdning tydede paa Stand,
Han idetmindste var en Gentleman.
Nu stod han taus som sunken i en Drøm,
Der vugged sig paa Psalmetonens Strøm.
Han tænkte ei paa Herrens Ord, som lød,
Men paa de Døde her i Kirkens Skjød:
Paa Shakespeare med sin høie Digteraand,
Der sprængte ved Naturen Kunstens Baand.
De døde Genier gik forbi hans Syn;
Men Shakespeare var som Zeus med sine Lyn!
Han thronede paa Aandens Kongestol,
Hans Daad var Englands største Hæderssol.
Dog blandt de store Genier, som gik
Forbi hans lyse Tankers indre Blik,
Han savned een, — den store Genius,
Der med sin Digterfakkels klare Blus
Belyste Tiden, som han hørte til,
Opklared den med magisk Digterild:
Det Byron var. — Vor Yngling lod sin Arm
Nedsynke, og han hviskede med Harm:
„Ha, usle Mennesker! hvad har han gjort
For Efterverd'nen, som var ikke Stort?
Hans Feltrin, — hvad han gjorde mod sig selv, —
Er' de ei skylled bort med Tidens Elv?
Hvi maa hans Støv, hans Monument, hans Navn
Ei gjemmes her i Kirkens hellige Favn?
Kan den besmittes af hans stille Grav,

Af ham, hvem Gud en Funke Guddom gav?"*)
Han taug, som ramt af et electrisk Stød:
Blandt Mængdens Sang en Qvindestemme lød!
Den smeltende som Sølverklokker klang;
Det var et Svar paa Præstens Messesang,
Det tonerige Chor: „Og med Din Aand!"
Det døde hen. Nu folded hun sin Haand,
Imens hun sank paa Bedeskamlen ned
I hellig Andagt. Fromhed, Kjærlighed
Paa hendes skjønne Aasyn præget stod;
Det ædle Øie vidned, hun var god.
Hun reiste sig. Den classiske Gestalt
Var yppig skjøn som Evas, før hun faldt;
Det friske, fyldige Physiognomi
Var fuldt af Ild, af Liv, af Poesi;
I Formen laae der noget skjønt Ophøiet;
Men næsten meer i Sjælens Brændpunct, — Øiet.
Det var som Natten sort; dets Glands var reen,
Det straalte lig Golkondas Ædelsteen.

---

*) I Westminster-Abbediet i London findes som bekjendt de fleste berømte engelske Mænds Grave og Monumenter. Byron, der berigede den engelske Literatur med sine udødelige Værker, gik paa Grund af skuffet Kjærlighed og krænket Stolthed i frivillig Landflygtighed. Han døde i Misolonghi i Grækenland 1824. Hans Liig blev ført til England, hvor man negtede det et Hvilested i Westminster Abbediet; det blev ført til Hucknall Kirchechor, hvor hans Søster har sat ham en Mindesteen.

Det eied dette ømme, blide Smiil,
Der saarer Mandens Hjerte, som en Piil.
Her stod den ædle, friske, ranke Mø,
En Typus for sit Kjøn paa Albions Ø.
Hun taug. Mens Sangen over Læben gik
Hun hævede, — nu sænkte hun sit Blik:
Det mødte Victors, — begge rødmed let.
Skjøndt hendes Blik var flygtigt, dvælte det
Med dette Udtryk, der fortæller grant,
At Synet Vei til Hjertets Indre fandt.
Og Victor drog et Suk. Hver Pige veed,
At dybe Suk betyde Kjærlighed.
En tidlang var hans lyse Øie vendt
Mod hende, som hans Hjerte havde tændt.
Nu for sit Blik han hævede sin Haand:
Han drømte Zahra sang: „Og med Din Aand!“ —
Han vaagned atter af sit Drømmeri:
Da fandt han, Aftensangen var forbi.
Den Skjønne stod ei meer i Kirkens Hal.
Nu skyndte han sig ud af dens Portal,
At søge hende, — hvor? Hvert Lys var slukt;
Han stod paa Gaden. Kirkens Dør blev luk't.

II.

„By whose direction found'st thou out this place?
By love, who first did prompt me to inquire."
Shakespeare.

To Maaneder forsvandt. Den milde Mai
Med Myrther, Roser og Forglemmigei
Og friske grønne Kroner smykte ud
Det rige England, Oceanets Brud.
Der ulmede en Glød i Victors Bryst.
Der fyldte det med plinlig Længsels-Lyst.
Han havde ei forglemt hint Trylleri
Af Pigen i Westminster Abbedi.
Han havde krydset London fjern og nær.
Besøgt Concerter, Baller, Skuespil der,
Sanct Paul, Sanct James, Westminster Abbedi
Og hvert et Sted, hvorhen hans Phantasi
Og Længsel førte ham, — forgjæves dog.
Omsider med en Cab han Veien tog
Til Hampton Court Pallads *), for der maaskee
At finde sin forsvundne søde Fee.
Det ligger smukt ved Themsens nordre Bred,
Et Monument om Englands Herlighed.
Hvo reiste denne stolte Kongehal?
Det var en mægtig, brittisk Cardinal,

---

*) Hampton Court Pallads, der blev paabegyndt 1515, ligger tretten engelske Miil fra London.

Hans Navn var Wolsey *). Men sin store Magt
Han tabte, som saa Mangen. Han har sagt
I Døden: „Gid jeg havde tjent min Gud
Istedetfor min Konge!“ — Han gik ud
Af Verden, plaget af sin Sjæleqval;
Ham ramte Døden ei med Kæmpespyd:
Han drak den af den dræbende Pocal,
Som Sokrates udtømte for sin Dyd.
Fred være Begge. Victor stod nu her
Imellem Havens Blomster, grønne Træer.
Han qvægede sin Sands med Blomsterduft,
Han aanded frit i Hamptons rene Luft **).

---

*) Cardinal Wolsey, Luthers Samtidige, blev af Henrik den Ottende, for de Tjenester han viste denne blodtørstige Tyran, ophøiet til Ærkebisp og Lord-Cantsler af England. Den skinsyge Henrik havde tilsidst givet ham saamange Embeder og Værdigheder, at han frygtede hans Magt. Men Cardinalen vidste længe ved sin Snildhed at undgaae Kongens Unaade. Der fortælles, at da Wolsey opførte Hampton Court Pallads, opvakte dets Storhed og Pragt Henriks Jalousi, hvorfor denne en Dag spurgte Cardinalen, hvad han havde isinde med at opføre et Slot, der langt overgik alle de kongelige Palladser. Cardinalen svarede, at han kun havde bygget Slottet til sin Konge, og at det var ham en Glæde, om denne vilde modtage det. Kongen tog ham paa Ordet og gjorde Slottet til sit Opholdssted. Tilsidst faldt Cardinalen i Unaade; han blev stevnet for Parlamentet, men undgik Følgerne ved at tømme Giftbægeret den 29 November 1530.

**) Climaet er her anseet for at være meget sundt. Wolsey lod, forinden han opførte sit Slot, flere berømte Læger fra

Omkring det store gamle Slot han gik
Og glædede med gothisk Kunst sit Blik.
Nu traadte han ind i den høie Hal;
Her gik han dvælende fra Sal til Sal,
Udsmykt med mangt et herligt Maleri *),
Som ingen Dødelig kan gaae forbi
Foruden Andagt. Kunstens Genier er
Opreist et skjønt og herligt Minde her.
Selv indenfor Palladsets røde Muur
Man kan studere græsk Architektur **).
Men Victor saae kun overfladisk Alt,
Thi i hans Sjæl en levende Gestalt
Beherskede hans Tanke og hans Sind. —
Nu traadte han i Riddersalen ind ***).

Padua komme til England, for at udfinde den sundeste Egn i Nærheden af London. De gav eenstemmig Hampton Sogn Fortrin for alle andre, ligesom de fandt, at Kilderne i „Combe Wood“ havde det klareste Vand.

*) I Palladsets Sale findes meer end 1000 Malerier af de berømteste Kunstnere.

**) Her findes prægtige Modeller af Fortuna Virilis ved Tiberen, Vestas Tempel ved Tivoli, Erectheium, et jonisk Tempel ved Athen, o. fl.

***) Riddersalen (the greath Hall) er en udmærket stor, smuk og historisk mærkværdig Sal, hvor, ifølge Traditionen, nogle af Shakespeares Tragedier først skulle være opførte. Her har ogsaa i Aaret 1829 været holdt Gudstjeneste, da Hampton Kirke var under Opbygning. Det er vistnok et af de faa Tilfælde, hvor Præster og Skuespillere have benyttet samme Locale.

Bestyrtet saae han der hint Maleri.
Han skued i Westminster Abbedi. —
Jeg mener Pigen, som i Kirken bad,
Der tændte Victors Hjerte, da hun qvad.
Hun sad lyslevende for et Maleri
Og malede derefter en Copi:
Det var Elisabeth. Henrykt han stod,
Som naglet fast til Gulvet var hans Fod.
Hans Sjæl indsuged hendes skjønne Træk. —
Da saae hun op, — Forundring eller Skræk
Nu i det klare, sorte Øie laae:
En Rødme Kinden farved, da hun saae
Paa Victor, — dette gav ham Mod.
Nu flyttede han dristigen sin Fod
Og nærmed sig. Han tvivled ikke om,
Hun kjendte ham fra Kirkens Helligdom.
Og hendes Øie sagde ham, hun var
Ei ligegyldig for ham, at hun bar
En Følelse, hvis Navn jeg ikke veed,
Der nærbeslægtet er med Kjærlighed.
Han stod nu hende nær; en Compliment
Han gjorde, som til En, man er bekjendt.
Hun hilste. Men de sorte Silkehaar
Om Øienlaagen sænkte sig, som naar
En Qvinde føler, hendes Hjertes Magt
Er Amors stærke Villie underlagt.
— Og Victor talede om Maleri,

Om Kunst, om Videnskab og Poesi
Med denne yppige Veltalenhed,
Der vækker Qvindehjerters Kjærlighed.
Men Pigen rødmed meer, og Victors Sprog
Lig Moses Stav paa hendes Hjerte slog:
En Kilde udsprang, kald den hvad Du vil,
Men Zahras Hjerte hørte Victor til.

III.

„Skjønt at sværme for en Mø.
Som igjen sit Hjerte skjænker."
Oehlenschläger.

I flere Dage mødte Victor her
Paa Slottet Zahra. Stedse mere kjær
De fik hinanden med hver Stund, som svandt.
Hun malede, en Blomsterkrands han bandt;
Med den han kroned hendes Maleri.
Han lod sin Roes med liflig Poesi
I hendes Sprog udstrømme; hans Accent
Som sød Musik i Zahras Øre klang.
Han var en Fremmed, dog han var ei fransk;
Jeg troer, saavidt jeg veed, at han var dansk.
Nu talte han om Englands Rigdomspragt,
Nu om dets Storhed, om dets Kæmpemagt;
Nu om dets Seire, om dets Poesi,
Tilsidst om Englands Døttres Trylleri;
Saa om den lille Amor og, kort sagt,
Om det, der danner skjønne Hjerters Pagt.

Hun havde just fuldendt sin tro Copi
Og ønskede at aande i det Fri.
Det unge Par fra Slottet fulgtes ad.
De gik forbi den joniskskjønne Rad
Af Søiler ud i Haven; her de fandt
Kæmpeviinrankerne *). Hvor int'ressant
Er ikke det, at intet Sydens Land
Til dette Viintræ Magen vise kan!
Nu gik de gjennem Havens Gange ned
Til Themsens skjønne, blomsterrige Bred.
Her ved et Elmetræ de Begge stod
Og saae paa Verdens mest beseilte Flod.
Her er den stille, Strømmen sagte gaaer,
Kun langsomt Bølgen op mod Bredden slaaer;
Her er den reen og mild og ganske klar,
Nordhimlens hvidblaa Farvespil den har.
Smukt kasted Solen paa dens Speil sit Guld.
Igjennem en Allee, sval, skyggefuld,
De gik. Fra Zahras Læber Tanketoner flød
I Ord, der smeltende, harmonisk lød.
Nu til en Havedør paa deres Vei
De kom. Han aabned den; de ændsed ei,
Hvorhen de gik. Den aabned dem en Gang,

---

*) Kronen er 110 Fod bred; ved Foden er Stammen næsten 30 Tommer tyk. Den skal undertiden i een Sommer bære over 2400 Klaser.

Løvsmykt, gjenlydende af Fugleesang.
I Talens Ild meer end en Time svandt,
Men endnu ingen Udgang her de fandt.
Da standsed Zahra pludselig, og Skræk
Sig tegned i de skjønne Ansigtstræk.
Hun saae paa Victor ængstelig, men mild,
Og spørgende var Øiets Flammeild.
„Jeg haaber dog De kjender denne Vei?“
Saa spurgte hun. Men Victor svared „Nei“.
Nu først han til sin fulde Sandsning kom;
Med taus Forbauselse han saae sig om:
Da faldt ham ind, han havde hørt engang,
At her ved Slottet var en Irregang.
„Vi har vildledet os,“ begyndte han;
„Her er en Labyrinth *); men dog vi kan
Vel finde Veien ud. Den er ei stor,
Og her vist ingen Minotaurus boer.
Dog, hvis i denne Irregang han var,
De jo i mig en modig Theseus har,
Der vil nedlægge ham. Men skal vi naae
Af Labyrinthen ud igjen, De maa
Da være Ariadne, Theseus Brud:
Thi ellers finder han vist neppe ud!“

**) Denne Labyrinth, der danner Midten af det saakaldte „Wilderness“, skal være anlagt af William III. Den bestaaer af et Antal af henved fiirsindstyve i hinanden slyngede Gange.

Saa talte han; hans Ord var Zahra Trøst.
De sidste hæved hendes hvalte Bryst;
Hun taug i Ord og svared Victor kun
Med Hjertets Smiil omkring sin Rosenmund.
De gik. Nu kom de til en aaben Plet,
Og Zahra blev om Hjertet mere let.
Her stod en Bænk, de satte sig paa den.
Smukt over dem sig hvalte Himmelen.
Den dufterige, friske, grønne Hal
Var for vor Victor Kjærlighedens Sal.
Hans Hjerte svulmed som hans lyse Aand.
Med Lidenskab han greb nu Zahras Haand.
Han trykkede et Kys paa den. Hun slog
Sit klare Øie ned, et Suk han drog.
„O, søde Pige!“ heftigt han udbrod,
„Dybt i mit Hjerte brænder Elskovs Glød
For Dem, det har den fra den første Gang,
Jeg saae Dem, hørte Deres fromme Sang.
Kan De en Fremmed elske, siig mig da
Et Ord, jeg beder!“ — Zahra hvisked „Ja!“
Hun skjælved, blegned, sank i Victors Arm:
Han trykked elskovsfuldt den hvalte Barm
Til sin og kyssed hendes Rosenmund.
I denne Stilling dvælte de en Stund
I Kjærlighedens første, friske Drøm.
Da Zahra brast i Graad; en Taarestrøm
Fra hendes Øie faldt paa Victors Kind.

Hun var som Døden bleg, det blide Sind
Var oprørt af en voldsom, indre Storm,
Og Sorg stod i den skjønne Ansigtsform.
„Hvi græder Du?“ saa spurgte Victor ømt;
„Hvad har Du, Zahra, ved mit Hjerte drømt?“
Da hæved hun sit taareblændte Blik,
En Zittren gjennem hendes Nerver gik;
Hun sukked grædende: „jeg elsker Dig!
Det er min Sorg, som at Du elsker mig!
Thi Fader har bestemt mig for en Mand,
Som jeg af Hjertet aldrig elske kan.
Han er af gammel Adel, han er rig;
Det er hans Dyder! Ak, hvi saae jeg Dig!
Nu, da jeg veed, hvor høit Du elsker mig,
Nu er jeg grændseløs ulykkelig.“
Hun taug. Men Victor trykked hendes Haand,
Og Villiestyrken hævede hans Aand.
Han blussede, hans Øie sprudled Ild,
Dog var han mere end sædvanlig mild:
Sørgmodighed, Haab, Lidenskab og Mod
Som sammensmeltet i hans Blikke stod.
De dvælte nu paa hendes Taarers Glands,
Der straalte mellem Øiets sorte Krands.
„Frygt ikke! stol paa mig; jeg sværger ved
Min Faders Aske, ved vor Kjærlighed
Og ved min Villies Magt, ved Elskovs Gud:
At Zahra kun skal være Victors Brud!“

IV.

„Dengang Du laae ved mit Hjerte, min Brud,
Var det som Blomster sprang derifra ud,
Blomster, der levede, drømte og tænkte.“
Wergeland.

Saa stor var Elskovsgudens skjulte Magt,
At dette Nu besegled deres Pagt.
Det var som Zahra havde længe kjendt
Sin Victor, som af Skjæbnen syntes sendt
For at befrie den unge, skjønne Mø
Fra Faderlænkerne paa Bretlands Ø.
De to Forelskte længe dvæled her
I Labyrinthen under tause Træer,
Med Favntag, — Haandtryk, — Kys — og søde Blik,
Der saligt gjennem Hjertets Fibrer gik.
Kun vistnok sjældent et saa fuldendt Par
I denne Labyrinth tilsammen var.
Hun skjælved, naar han slynged elskovsvarm
Om hendes smækkre Liv sin stærke Arm.
Han følte salig Gysen i sit Blod,
Naar kun han skued hendes lille Fod,
Og naar kun hendes skjønne hvide Haand
Berørte hans. Nyt Liv kom i hans Aand,
Naar hendes Elskovsblikke mødte hans,
Der speiled sig i hines klare Glands.
Og naar han kyssed hendes Rosenmund,
Det var som sank hans Sjæl i salig Blund,
Berust af Rosenduft; hver Nerve blev

En Strøm af Vellyst, som hans Sjæl henrev.
De tømte Elskovslyst i lange Drag,
De drømte i hinandens Favnetag.
Og da de vaagned op af denne Drøm,
Og atter roligt rulled Blodets Strøm,
Da gik de Haand i Haand, Brudgom og Brud,
Fra Bænken og af Labyrinthen ud.
Men Zahra maatte skilles fra sin Ven
Og ile til sit Hjem, til Richmond hen.
Da hun med sine søde, milde Ord
Ham havde sagt „til hvilken Tid“ og „hvor“:
Da skiltes de med dvælende Farvel.
Men det var allerede bleven Qveld.

V.

„But soft! what light through yonder window breaks!“
Shakespeare.

En Miil fra Hampton Court Pallads saa smukt
Det lille Richmond ligger ved en Bugt
Af Themsen. Her Flodbredderne er smykt
Med Blomsterhaver; mellem dem er bygt
En Mængde Smaapaladser. Intet er
Saa deiligt som en Sommeraften her.
Det gamle Slot er smuldret længst i Gruus.
Et Yndlingssted det var for Stuarts Huus.
Der sank i Skjændsel og i grumme Død,

Hvis ædle Blod for Bøddeløxen flød*).
Paa Richmond-Høi nu Victor ene stod,
Han Blikket over Egnen dvæle lod.
Det alt var silde, lidt før Midnatsstund.
Bag Krattet Maanen lyste rød og rund,
Den kastede paa Flodens Speil sit Skær.
Men hele Sommernattens Stjernehær
Man saae; Orions Bæltestjerner var'
Som Ædelstene funklende og klar'.
I Maaneskin det blide Landskab laae,
Igjennemslyngt af Themsen. Ingen Plet
I Norden findes skjønnere end det.
Nu fløited Nattergalen fra sit Krat,
Det lød saa deiligt i den tause Nat.
Da tænkte Victor paa hiin Skjald, hvis Grav
Man finder her, — ham, som et Billed gav
Af Richmonds Skjønhed til sin Eftertid:
„Aarstiderne" var Skjaldens Digteriid**).
Fred med de Skjalde, Tiden har skrinlagt!
Saa mange af de nye i vor Tid
Fortjene kun Medlidenhed, Foragt;
Thi deres Sang er ikke værd en Hvid!

---

*) Her sigtes til Maria Stuart, hvem Dronning Elisabeth lod henrette.

**) James Thomson, den berømte engelske Idyldigter, der er bleven udødelig ved sit Værk: „The Seasons", ligger her begraven.

De ere Døgnets Børn, som kravle om
Paa Trapperne til Musens Helligdom;
De mangle Kald, og deres spæde Sang
Ei kjender Hjertets Ild og Tankens Vægt:
Derfor kan ei slig ussel Bjældeklang
Electrisere en lethargisk Slægt!
Men det er nok herom paa dette Sted
Vi gaae til Victor og hans Kjærlighed.
Han hørte nu, at Kirkeuhret slog
Tolv dybe Slag. Et stille Suk han drog.
Det var et Længselssuk, saavidt jeg veed.
Nu ilte skyndsomst han af Hoien ned,
Han standsed udenfor et lille Slot.
Et Vindue aabnede sig der saa smaat. —
Og Victor saae sin Zahra. Hendes Kind
Var bleg i Nattens klare Maaneskin.
Men Øiet funkled med en Straaleglands
Langt lysere end Himlens Stjernekrands.
Jeg har forglemt, hvorledes hun slap ud:
Men snart henrykt han favnede sin Brud.
De gik nu Haand i Haand til Flodens Bred,
En Baad betroedes deres Kjærlighed.
Han roede ud paa Floden med sin Skat.
Men taus som Døden var hiin Sommernat.

VI.

„Men natten skrider mer och mer,
Man hör ett årslags sus.“
Runeberg.

Berust af Elskovs billedrige Drøm
De vugged sig paa maaneklare Strøm.
En tidlang hvilte hun ved Victors Bryst,
De vare tause, — stum er Elskovs Lyst.
Omsider talede han om sin Plan,
Om deres Fremtids Kjærlighedsroman.
Han vilde gjøre hele Sagen kort,
Ved næste Nat at føre hende bort.
De vilde flye fra hendes Fædreland
Og over dette slemme Ocean *), —
Hvis altid stride Bølge skummer vild
Imellem Fjender, dæmper deres Ild.
De vilde gaae til Frankrig, dette Land,
Der eiede engang en sjælden Mand,
Europas Skræk **). Nu er det kun en Grav
For al den Frihed, Tidens Genius gav.
Hun frygted ei, men smilte ad ham mild,
Og mere fyrigt lyste Øiets Ild.
Hvad giver Qvinden mere Aandens Magt,
Mod, Characteer, — end hendes Hjertes Pagt?
Hun spotter Livets Trængsler, Sorg og Nød,

*) Canalen imellem England og Frankrig.
**) Keiser Napoleon den Store.

Hun frelser den, om det end koster — Død.
De havde talt om, hvad der hører til,
Naar tvende Elskende bortflygte vil.
Han vilde være der paa Tid og Sted
Og føre tvende rappe Heste med.
Paa dem de vilde med Mazeppa-Flugt
Om Natten ile ned til Dover-Bugt.
De havde med hinanden talt derom;
Da hørte begge Hestetrav, som kom
Dem nærmere med hvert et Øieblik.
De studsede; — thi over Broen gik
En Ganger, som en fornem Rytter bar. —
Ha, hvi var denne Nat saa maaneklar!
Den blege Zahra hævede sit Blik,
En Isnen gjennem hendes Hjerte gik.
Hun kjendte ham, — hiin Adelsmand det var,
Som Faderløftet om den Skjønne har.
Hun trykked bange sig til Victors Bryst
Og hvisked skjælvende med dæmpet Røst:
„Ja, det er ham! Han kjender sikkert mig.
Men jeg vil leve eller døe med Dig!“
Sit Ansigt skjulte hun ved Victors Barm.
Han greb nu Aaren. Med en kraftig Arm
Han førte Baaden under Broen hen;
Her var der dunkelt, Buen skjulte den.
De dvælte her i Nattens tause Stund,
Forventning fyldte deres Hjerter kun;

De favnede hinanden, intet Ord
Fra deres Læber lød. Nu Zahra foer
Forskrækket op; hun blegned som et Liig:
En lille Baad fra Kysten nærmed sig.
Det var den før omtalte Adelsmand,
Som styrede den hastigt bort fra Land;
Han vilde vistnok møde Zahra her.
Nu var han Broens Bue ganske nær.
Hans Ansigt var belyst af Maanens Skin,
Hans Øine lynede, bleg var hans Kind.
Men Zahra sank af Angst i Baaden ned,
Hun bad til Himlen for sin Kjærlighed.
Og Victor reiste sig, hans stolte Blik
Var vendt mod Baaden, som nu langsomt gik
Ind under Buen. „Hvo tør komme nær
Min Baad? Hvo er Du? Siig, hvad vil Du her?“
Saa raabte Victor glødende af Harm.
Men Lorden taug, han hævede sin Arm;
Der lod et Skud, — et Raab, — et voldsomt Skrig:
I Baaden Zahra laae taus som et Liig.
Fortvivlet Victor nu sin Aare tog,
Han hæved den, med Kraft eet Slag han slog:
Og det var Dødens, — hævnet var hans Brud.
Hans Fjende styrtede i Floden ud,
En lydløs Masse. Victor kasted sig
Ned over Zahra; — var hun kun et Liig?

VII.

„Ed amando morrò!"
Tasso.

I Maanens Skin han styred Baaden ud;
Da fandt han blodig sin høitelskte Brud.
En Kugle havde ramt det høire Bryst;
Hun laae som død. Til Flodens tause Kyst
Han styrede med Iil. Ved Bredden fandt
Han Lordens Hest. Og skyndsomst han forbandt
Det dybe Saar, — det standsed Blodets Strom:
Hun vaagnede. Nu ængstelig og øm
Han bar sin blege Zahra op iland.
Hvad kan der gjøres hastig? tænkte han.
Han var besluttet. Med sin ømme Skat
Med Kraft han svang i Sadlen sig saa brat.
Hun skjælvende laae ved sin Elskers Barm;
Om hendes Liv var slyngt hans venstre Arm,
Den høire Haand greb Tøilen. — Zahras Blik
Nu mødte hans; igjennem Sjælen gik
En Smerte, thi han følte, hvad hun leed,
Skjøndt hendes Øie lyste Kjærlighed.
Med Qval han trykked hende til sit Bryst,
Halvt ømt, halvt ængsligt hviskede hans Røst:
„Min søde Zahra! Du kan reddes end!
Vor Tid er knap, vi maae til London hen
Før Dagen gryer. Vær uden mindste Frygt!
Vor Hest er rap, hos mig Du hviler trygt.

Min elskte Zahra!“ Men ved dette Ord
Den rappe Ganger henad Veien foer;
Den strakte sig, — dens Manke flagred vild, —
Dens Fod som Lynet hastig gnistred Ild, —
Den skummed Sved, — den ilede saa rap, —
Den aned, Doden løb med den omkap.
I denne stærke, vilde Flugt den var,
Endnu de tvende Elskende den bar:
Da snubled den. „Hei! hop!“ — den løb igjen; —
Den faldt, — „hei! hop!“ — den iled atter hen
Ad Veien; men saa styrted den. „Hei! hop!“
Udstrakt i Stovet laae dens døde Krop.
Paa den end Victor sad. Ømt i sin Favn
Han Zahra holdt, han sukked hendes Navn.
Det var forgjæves, at hans Stemme lød:
Thi Zahra laae nu ved hans Hjerte — død.
Fortvivlet, skjælvende og marmorbleg
Han hende bar til Foden af en Eeg
Med stolte Kroner paa en græsrig Eng;
Det blev den skjønne Piges Brudeseng.
Her knæled han ved hendes Side ned,
En Taare vidned om hans Kjærlighed.
Et Suk af Smerte over Læben foer,
Det talte meer end tusind Sorgens Ord.
Med Hjerte trykt til Hjerte, Mund til Mund,
De dvæled taus, som om de drømte kun.

VIII.

„There is an eye, which could not brook
A moment on that grave to look.“
Byron.

Da Solen over Georgs Ø oprandt *),
Man Zahras Liig ved Egetræet fandt.
Og paa den samme grønne Plet en Grav
Man den ulykkelige Pige gav.
Man siger, at skjøndt Ingen planter der
En Mindeblomst om Victors Hjertenskjær:
Saa spirer der dog friske Blomster frem, —
Eet Hjerte veed kun, hvo der planter dem.

---

*) Georgs Ø ɔ: England. St. Georg er Englands Skytspatron.

Trykt hos W. Drugulin i Leipzig.

WILHELM KARUPS

UDVALGTE POETISKE SKRIFTER.

FJERDE DEEL.

BELIAL OG ALMA. ET HUNDREDE APHORISMER.

BELIAL OG ALMA

SAMT

ET HUNDREDE APHORISMER

AF

WILHELM KARUP.

LEIPZIG

FORLAGT AF ALBERT FRITSCH'S SKANDINAVISKE BOGHANDEL.

TRYKT HOS W. DRUGULIN.

1868.

INDHOLD.

Side

BELIAL OG ALMA,

en metaphysisk-dramatisk Digtning 1

ET HUNDREDE APHORISMER.

I. Christendommen 71
II. Poesien og Videnskaben 75
III. Pressen og Literaturen 81
IV. Digtere og Tænkere 88
V. Mennesket og Menneskelivet 91
VI. Kjærligheden 99
VII. Historien og Politiken 102
VIII. Livsphilosophi 109
IX. Forfatteren over sig selv 110

BELIAL OG ALMA.

EN METAPHYSISK-DRAMATISK DIGTNING.

„There are more things in heaven and earth, Horatio,
Than are dreamt of in your philosophy."

Shakespeare.

PERSONERNE.

JEHOVAH, den absolute Personlighed, Tilværelsens Urgrund.
BELIAL, det onde Princips Repræsentant.
ALMA, den menneskelige Aand, Jehovahs Brud.
LOGOS, Jehovahs og Almas Søn.
EN DIGTER.
AANDERØSTER.
BELIALS SKYGGE.

INSPIRATIONEN.

ET FORSPIL.

„Des Wissens Durst bedrängt mich unaufhörlich.
Die Schule lehrte schöne Worte mir
Und kettenmässig Schlüss' an Schlüsse hängen;
Doch fehlt mir immer noch die rechte Wahrheit,
Der Worte Kern, — und immer treibt es mich
Vom Unermesslichen den Grund zu finden;
Die Wahrheit völlig nackend zu erblicken
Und hüllenbaar ihr Angesicht zu schauen."

Zacharias Werner.

GOTHISK HVÆLVET KAMMER.

„Dich, Weltgeist, hehr und unbekannt,
Dem Weisen minder nur, genannt
Jehovah, Jupiter und Thot,
Zeus, Oromazes, Tien und — Gott."
Voss.

MIDNAT.

Ved et stort Egebord sidder Digteren og læser i Bibelen. Paa Bordet ligge desuden flere gamle Folianter: Vedas, Kings, Zendavesta, Bundahesch, Al-Koran og Edda.

DIGTEREN

(lukker Bibelen, reiser sig derpaa og gaaer tankefuld frem og tilbage i det svagtbelyste Kammer.)

Jeg er nu træt af al den dybe Grublen
I Viisdoms Bog. — Hvad er dog Støvets Aand,
Den underfulde Livskraft i vort Indre?
Er den en Guddomsgnist, en Funke Lys
Af den uskabte, grændseløse Aand,
Som Draaben af det grændseløse Hav?
Maaskee! — Forunderlige Støvets Aand!
Du fatter ei Dig selv! Du er en Verden,
Af Chaos stegen frem, men sammensat

Af Elementer, som bekæmpe rastløs
Hverandre, til de kraftesløse synke
I Chaos Skjød tilbage. Liv og Død —
Og Lys og Mørke — Trældomsaag og Frihed —
Afmagt og Kraft — Uvidenhed og Viden —
See, svage Jordaand! det tilhører Dig.
En Stjerne er Du lig, som fredløs ruller
Igjennem Universets Dyb, hvor Tiden
Bekæmper Evigheden, — Himlen Helved.
Du fatter ei Dig selv! Din egen Gaade
Kan Du ei løse heelt, — og dog med Stolthed
Du hæver Issen imod Stjernerne
For at erkjende Lysets evige Aand,
Der skabte Dig. Hvad fører Dig dertil?
Er det maaskee Forfængeligheds Vanvid?
Nei, Daarens Hjerte, som kun rummer den,
Foragter Sandhed, Viisdoms hoie Maal.
Nei, det er Viisdomstørst, en sælsom Længsel,
En Følelse fra Aandens Løndomsdyb,
Som ei jeg veed at nævne ret, der drager
Dig mægtigt mod den store Lysets Aand!
Du vil erkjende den. Men kan Du det?
Er Du maaskee saa stor, at Du kan rumme
Den Tanke, som omslutter Verdener?

Aartusinder saae Mennesket at gruble
Over sig selv og over Skaberaanden.

Fra Østerhavet til Atlanterhavet,
Fra Sydens Ørk til Nordens høie Iisfjeld
Fløi Tanken, grublende paa Ørnevinger,
Mod Aandens Helligdom. Hvo løste Gaaden?
Selv Morgenlandets Søn, den største Viismand,
Som Verden saae, han, Aandens Førstefødte,
Der sprængte Helligdommens Slør i Døden,
Gav ei min Tanke Hvile! — End jeg spørger:
Hvo er jeg selv? og hvo er Aanders Aand?

Ja, hvo er Aanders Aand? — Ufattelige!
Er Du den Vældige, som jeg mig tænker,
Hvi gav Du mig da Liv, mig usle Orm,
Der krymper mig i Støvet, som ei fatter
Engang mig selv? — Er Du Algodheds Aand,
Som jeg skal troe Dig, — siig, hvi maa jeg lide
Den dybe Sorg, den grændseløse Smerte,
Der som et skrækkeligt Uhyre martrer
Min Sjæl? — Er Du Barmhjertighedens Aand,
Hvi vil Du ei befrie mig fra min Qval,
Der lig en vild Hyæne mig omspænder,
Der suger langsomt Blodet af mit Hjerte,
Til endeligt det synker livløst ned
I Gravens mørke Hule? Eller siig,
Er det min Lod maaskee, fordi en Brøde
Besmitted mine Fædre? — Vældige!
Er Du det Ondes Aand, og er Din Vellyst

Kun Støvets Jammer og Elendighed, —
Hvi holder Du da Jorden i dens Baner?
Hvi knuser Du ei Solen, at et koldt
Og evigt Mørke maa omringe Jorden?
Hvi har Du da lagt i Dit arme Offer
En mægtig Trang at søge Dig? Hvi gav
Du det Fornuft? O frygtelige Tanke:
For at det skulde føle ret sin Afmagt!

Dog, hvo Du er, jeg vil paakalde Dig!

(Han løfter sin Arm mod Himlen, vender sit Ansigt mod Østen og raaber:)

Du Aanders Drot! Du, som er Alt, — thi Alt
Er Intet uden Dig! Du Vældige!
Som holder Verdener over Verdener,
Utallige som Draaberne i Havet
Og flere selv end Tankerne paa Jorden, —
Du grændseløse Aand! som gjød en Funke
Af Liv i Støvet! Du, som klæder Dalen
Med yppig Blomsterpragt og Bjergets Top
Med evig Snee! Du løndomsfulde Aand,
Som lægger Frugtbarhed i Mennesket
Og Spirekraft i Jorden! — Aanders Drot!
Her staaer jeg nu, en Jordaand, for Din Throne
Og raaber paa Dig, skjøndt Dit stolte Navn
Jeg ei forstaaer at nævne. Aanders Aand!
Bønhør mig! Siig Din Skabning, hvo Du er!

Nævn ham Dit Navn! Jeg kjender ingen Frygt!
Lad mig kun høre Ordet! Det vil bringe
Begeistring eller Sønderknuselse,
Liv eller Død!

(Et frygteligt Tordenskrald høres. Et Lyn kaster de hellige Bøger til Jorden. Kun Bibelen bliver liggende urørt. Over den viser sig en gylden Ring med luerød Flammeskrift.)

RINGENS AAND.

Jordsøn! Du søgte Livets, Aandens Kilde,
Du søgte den af Sjælens indre Drift.
Nu Aanders Aand Din Viisdomstørst vil stille:
Læs Aandens Navn i Ringens Flammeskrift!

DIGTEREN

(nærmer sig Ringen og læser Navnet. Ringen forsvinder).

Ha, hvilket Syn! Det er forsvundet alt!
Ved Flammeskriften Sjælesløret faldt!

(Grunder et Øieblik; derpaa begeistret:)

Saa har da jeg seet Aandens gyldne Ring,
Der holder Verdener. Skriften har jeg læst
Og tolket den. Det var den samme Skrift,
Jeg saae med gyldne Stjerner hist paa Himlen,
Jeg saae med fagre Blomster paa vor Jord,
Jeg saae i Alnaturen; klarest dog
I Menneskets Hjerte; — men som aldrig før
Jeg kunde tolke: nu forstaaer jeg den!

Thi Ringens Navn og Aandens Navn jeg veed
Er — Kjærlighed i Tid og Evighed!

Den største Tanke, Jord og Himmel rumme,
Opfylder nu min Sjæl! I hiin er Lyset,
Og i min Aand er Lyset! Det adspreder
Nu Tvivlens sorte Skygger. For mit Oie
Alverden smelter i den største Tanke!
Den vækker Aandens Kraft, den griber mægtigt
I Sjælens Strænge. Smelt i den min Sang!
Med Liv og Kraft lad Dine Tonestrømme
Harmonisk, i en værdig Symphoni,
Udtale Aandens, Tankens Poesi,
Thi Du er mere end en Digters Drømme!

FØRSTE ACT.

Belial har syndet mod Jehovah. Denne fremstiller, hvad han har gjort for ham og foreholder ham hans Brøde. Belials hovmodige Svar; hans Tryghed paa Grund af hans falske Forestilling om Jehovahs Væsen og Magt. Denne forklarer nærmere sit Væsen. Jehovahs Dom og Skildring af Syndens Liv og dets Følger. Belial ophæver al Forbindelse med Jehovah. Denne forbander ham. — Jehovahs Selvbeskuelse og hans Beslutning at skabe en ny Aand; Almas Tilblivelse. Jehovahs Tale til hende: hans Formaning. Slutter en Kjærlighedspagt med hende. — Belial nærmer sig den slumrende Alma. Hans Henrykkelse over hende og Skildring af sit eget Indre. Han beslutter at hævne sig paa Jehovah ved at forføre hende. Alma vaagner og udtaler sin Salighed. Belial fremstiller sig som en mægtig Aand for hende; fortæller sin Flugt igjennem Universet og smigrer hende. Alma staaer urokket. Han giver hende en falsk Forestilling om Jehovah. Almas Følelse for ham er vakt; hun advarer ham. Han fremstiller sin Magt og sin Beslutning at befrie hende. Almas Fald. Jehovahs Dom og Behudelse af Belials Tilintetgjørelse. Almas Klage og Haab.

HIMLENES HIMMEL.

„Evil, be thou my good; by thee at least
Divided empire with heaven's king I hold."
Milton.

Jehovah sidder i Baggrunden paa sin Throne. Belial staaer med bortvendt Aasyn i Forgrunden.

JEHOVAH.

Hovmodige! hvi har Du vendt Dig bort
Fra evigt Lys og Frihed, — fra Din Skaber?

Ha, Belial! ved min høie Guddomsmagt
Jeg skabte Dig, mit første Ideal,
Og Du stod hellig, som min egen Tanke.
Du var mit Værk, Du lignede Din Skaber.
Jeg elsked Dig, jeg gav Dig Magt og Frihed.
Du stod forklar't i Kjærlighedens Straaler,
Som fra mit Aasyn lyse; — men Du faldt!
Den Kjærlighed, Du skyldte mig, udslukte
Dit frække Hovmod, og Du nærede
Den stolte Tanke: at bekæmpe mig!
Ha, Brødefulde! viid, jeg kunde knuse
Dig ved mit Ord, hvis det min Villie var.

BELIAL.

Saa knus mig, — hvis Du kan.

JEHOVAH.

Forvovne! viid,
Jeg kan; men ei jeg vil. Jeg gav Dig Liv,
Frihed og Magt, fordi Du skulde leve.

BELIAL.

Det veed jeg vel. Du kan og ei Du kan
Mig sønderknuse. Magt Du har dertil,
Det veed jeg vel. Men Magten hviler selv,
Urvæsenets som min, den Skabtes Magt
Udi Nødvendighedens evige Lænker!

Dem kan Du bryde, vel, — og nu Din Magt
Kan mig tilintetgjøre. Din er Hævnen!
Det veed jeg vel. Men denne Hævn, der knuser
Mit Væsen, knuser Dit, der brugte den.

JEHOVAH.

Nei, faldne Engel, Dine frække Tanker
Kan ikke gjennemskue Væsenet
Af den Uskabte. Ei Nødvendigheden
Er Skaberaandens Lænker. Nei, den hviler
For evig i min Villie, i min Aand.
Og denne er den Kjærlighedens Ring,
Som holder Villien og Nødvendigheden,
Hvori jeg selv er Alpha og Omega.

BELIAL.

Velan, Du være hvo Du vil! Jeg veed:
Du er ei mig, og jeg er ikke Dig, —
Det er mig nok. Jeg veed, Du er min Skaber,
Det siger Du; — men hvad betyder det?
Har jeg begjæret Livet, Du mig gav?
Du kan ei tage det. Det Liv, jeg lever,
Det skaber jeg, — det er mit Liv, ei Dit.
Jeg er ei Træl, jeg er saa frie, som Du,
Jeg frygter ei Din Magt og ei Din Vrede?
Og hvorfor vred? Hvad fordrer Du af mig?

JEHOVAH.

Jeg fordrer Kjærlighed. Hvis Du vil leve,
Da kast Dit Hovmod bort og bøi Din Villie
Med Kjærlighed for hans, der skabte Dig,
Og lær at tjene ham i Evighed.

BELIAL.

At vorde Træl for Dig i Evighed!
Nei aldrig!

JEHOVAH.

Du er frie, gjør hvad Du vil!
Men hvis Du ei opfylder, hvad jeg fordrer,
Da støder Du min Naade bort fra Dig,
Da voxer i Din Aand en giftig Spire,
Jeg nævner den — det Onde. Den fortærer
Det Væsen, som der eier den, og bringer
Tilintetgjørelse, — en evig Død.
Og af hiin Spire næres da en Orm,
Dens Gift er Pine, og dens Braad er Qval,
Jeg nævner Helved den. Ha, Belial!
Din Skjæbne hviler nu i Dine Hænder,
Vælg frit, Du Kjærlighedens Dom nu kjender!

BELIAL.

Jeg kjender den, — og trodser den. Jeg vil
Ei vorde, hvad jeg var, men hvad jeg er:

En uafhængig Aand. Jeg sprænger nu
Hvert Baand, der endnu knytter mig til Dig!
Jeg ei tilbeder Dig, — thi jeg er frie,
Gjør hvad Du vil, min Trældom er forbi!

JEHOVAH.

Nu er Du Hovmods Træl, fordømte Engel,
Min Naade har Du brudt, og aldrig skal
Du vorde Min! Viig fra mig, Belial!

BELIAL.

Jehovah! ha, Du støder mig fra Dig, —
Men mellem os skal vorde evig Krig!

(Jehovah sender sine Lyn mod Belial, der forsvinder.)

JEHOVAH (ene).

„Chè, dove dio senza mezzo governa,
La legge natural nulla relieva.“
Dante.

Han sank i Dybet. Saa mit første Værk,
Jeg elskede, forgik. Men Kjærligheden,
Den grændseløse, evige Kjærlighed,
Den faldne Engels Moder, — ei forgik.
Min Guddomsring jeg holder i min Haand,
Det Skabende og det Opholdende
Bestaaer ved den. Med evig Kraft det ruller

I Kredsløb gjennem Ringen og mit Væsen, —
Og det er Aandens, det er Livets Kilde
Fra Evighed til Evighed. — Lysenglen
Omfavnes ikke mere af min Aand.
Nu er Jehovah ene. — Kjærligheden
Kan ikke være ene, — Skaberkraften
Kan ikke hvile, — det er Aandens Lov:
Den skal, — den kan, — den vil mit Væsen følge.
— En ny og herlig Aand skal nu fremstaae
Ved Guddomsordet! Som mit Ideal,
Et Billede af mig, hiin Aand skal træde
Fra mine Tanker ud i Virkligheden.
De samme høie Kræfter, som sig rørte
Fra først af i den faldne Engels Aand,
Den nye Aand skal eie ved mit Ord.
Men for at ei Bevidstheden om Magten
Og om Friheden, som jeg Aanden giver,
Skal føre den til Hovmod mod dens Skaber,
Til Undergang, som hos den faldne Engel, —
Saa vil jeg hylle den i Støvets Dragt.
Det Jordlin skal den bære, for i det
At vænne sig til ydmyg Kjærlighed
Mod Aanden, hvem den skylder evigt Liv.
Og naar dens frie Villie er vorden
En evig, trofast Kjærlighed til mig,
Da vil jeg tage Støvets Dragt og løse
For evigt Aandens Vinger, at den frie

Kan hæve sig op til min Skaberthrone. —
Det er besluttet. — Jordaand! Alma bliv!

(En Taagesky indhyller Jehovah; en Symphoni høres.)

EN RØST.

Atter han føder
Aand af sin egen Aand,
Kraft af sin Kraft.
Skjønhed og Frihed,
Viisdom og Evighed
Formes til Liv
Kun ved et Bliv,
Formes til Kjærlighed,
Salighed, Herlighed,
Fred og Velsignelse,
Efter hans Lignelse
Liv af hans Liv,
Kun ved et Bliv!

(Symphonien hendøer med den forsvindende Taage, hvoraf Alma fremkommer.)

JEHOVAH.

Det er fuldbragt! Dit Navn er Alma. Jeg
Din Skaber er, Jehovah er mit Navn.
Du er et Billede af den Uskabte.
Uskyldig er Du, og saalænge Du

Kun elsker mig, kun lever i mit Væsen,
Skal Kjærlighedens Glands omstraale Dig,
Og Du forblive evig skjøn, som nu.
Men glemmer Du Jehovah, knuser Du
Din Kjærlighed til ham med Egenvillie, —
Da skal min Vrede komme over Dig,
Da mister Du Din Frihed og Din Skjønhed; —
Du vorder Syndens Træl; — Din Fryd forvandles
Til Sorg, — Din Salighed til Qval, — Dit Smiil
Til Smertens trøstesløse Graad, — Dit Liv
Da vorder Død: en Skal foruden Kjærne,
En Boble kun, en Dunst, en flygtig Skygge.
Nu veed Du, hvo Du er, — nu kjender Du
Jehovah, den Uskabte. Alma siig:
Vil Du mig sværge evig Kjærlighed?

ALMA.

Liv, Skjønhed, Salighed Du skjænked' mig, —
Min Kjærlighed tilhører evigt Dig!

JEHOVAH.

Kom til min Throne!

(Alma gaaer hen til Thronens Fod, hvor hun knæler.)

Løftet, Du har sagt,
Er mellem mig og Dig en evig Pagt!

Og Uskyldskrandsen, som Dit Hoved pryder,
Du bære skal, saalænge Du mig lyder;
Og hvad jeg eier: Salighedens Lyst
Og Liv, igjennemgløde skal Dit Bryst!

ALMA.

Halleluja! jeg føler Guddomsflammen,
I Evighed jeg Dig tilhører, Amen.

JEHOVAH.

Du vil tilhøre mig! Din Kjærlighed
Er Helliggjørelse, — Du er mit Billed,
Mit Væsens Afglands, — ja, Din Aand er Aand
Af min, — saa vær i Evighed min Brud!

ALMA.

I Dig, for Dig vil Livet kun jeg leve.

JEHOVAH.

Min elskte Brud! For Dig jeg aabenbared
Mit skjulte Væsen og min Herlighed,
Paa det Du maatte kjende mig. En Tid
Vi skilles maae, — Din Bolig vorder Jorden.
Jeg bliver her i Universets Midtpunct,
Paa Himlenes Centralsol, for at styre
Utalte Verdener, — Du vorder ene;

Men dog usynligt følger jeg Dig, Alma,
Med Kjærlighed mit Øie følger Dig,
Hvorhen Du gaaer. Bevar Jehovahs Billed,
Og jeg skal følge Dine skjulte Tanker
Og give Dig hver Salighed, Du ønsker.
Vær tro, da skal Dit Liv kun vorde Fredens,
Og jeg skal hæve Dig op til min Throne,
Vær tro, Dit Liv da vorder Evighedens,
Og jeg skal smykke Dig med Livets Krone!

DEN NYSKABTE JORD.

— — — — — — — „And you, ye new
And scarce-born mortals, what has been His gifts
To you already in your little world?“

Byron.

En persisk Dal. I Baggrunden hæve sig Bjerge. Midnat. Maaneskin. Alma hviler sovende paa et Blomsterleie.

BELIAL

(træder ind og nærmer sig Alma).

Ha, hvilket Syn! Det svimler for mit Øie,
En nyskabt Aand, Jehovahs Værk jeg seer!
Det er hans Alma, hans udkaarne Brud.

Hun slumrer nu; den skjønne Tanke leger
Med Sandseverd'nens Billeder, hun drømmer.
Skjøndt han har hyllet hendes Aand i Støv,
Har den dog gjennemtrængt det, — hvilke Former!
Ha, hvilken fyldig, smidig, rank Gestalt!
See den udstrakte lille hvide Fod,
Den tynde Ankel og den trinde Læg,
Den yppige og bøielige Midie,
Og Barmen, denne bølgelige Hvælving,
Der skjønt i milde ubestemte Former
Sig langsomt hæver, daler dvælende.
Og denne stolte Hals, det skjønne Ansigt,
Den fine Mund med røde Rosenlæber,
Der halvt har aabnet sig og gløder om
De skjønne Tænders hvide Perlekrands;
Og disse friske Kinder, denne Rødme
Og dette Smiil, meer skjønt end Morgenrøden.
See hendes Øine, skjøndt de er' tillukte,
Dog hvilken Skjønhed eie de! — Som Rosen,
Der lukker sig, har hendes Øienlaag
Sig lukket; see, de lange sorte Øienhaar
En Halvkrands danner om dem, mens den mørke
Og fine Øienbryn laaner dem sin Stolthed
Og hæver Pandens ædle Former meer.
Og see de rige Lokkers sorte Strøm,
Som fra det lille Hoved blødt phantastisk
Nedruller over hendes runde Skuldre;

Og see den kjælne Lok, som bæver paa
Den lille fine Haand og paa den trinde,
Elastiske og bløde Arm, der synes
At være hende givet, for at trykke
Alt, hvad hun elsker, til sit hvalte Bryst!

Du er Jehovahs Brud. Hans Salighed
Staaer præget paa Dit Aasyn. Sødt Du slumrer.
Din Søvn er Fred, Din Drøm er Fryd og Uskyld,
Den skjønhedssmykte Jord Din Brudeseng,
Den klare Maane er Din Brudekjerte,
Og Himlens Stjerner er' Din Brudekrands.

Ja, Du er skjøn og salig. Ha, mit Hjerte!
Hvad er det som bevæger Dig saa mægtigt?
Hvi slaaer Du saa uroligt? Lidenskab
Behersker Dig. Ha, er det Kjærlighed
Til dette Englebarn? — Nei, Kjærlighed
Var den fordømte Følelse, som bandt
Mig til Jehovah; den har jeg forlængst
Udslukt. Men Jalousi? Den har jeg end.
Jeg hader ham; hvi skal han eie Alma,
Saa skjøn en Qvinde, kalde hende sin?
Hun er hans Fryd, han veed, hun elsker ham,
Hun er hans Stolthed, han behersker hende.

Hvad om jeg brugte Dig for kun at naae
Mit store Maal: at hævne mig paa ham?

Det er besluttet! Ja, Jehovahs Brud
Skal vorde Belials, ved min Magt det skee!
Din Skjønhed og Din Uskyld maae opofres,
Det kan ei være andet, — Du maa bløde
Paa Hævnens Altar. Dog jeg vilde ønske,
Jeg kunde redde Dig, at Universet
Frembød et andet Offer for min Hævn. —
Dog, bort Medlidenhed! Hvi dvæler jeg?
Hun er Jehovahs Værk og ikke mit,
Ifald hun styrter i Fordærvelse,
Det er Jehovahs Sag og ikke min. —
Det er besluttet! — Ha, hun vaagner alt!

ALMA

(reiser sig langsomt fra sit Leie).

Hvorledes, er det muligt? Denne Plet
Er jo den samme, hvor jeg lagde mig
Forat betragte Aftenrodens Skjønhed
Og lege med de yndefulde Blomster;
Der ligger jo min Krands, jeg bandt.

(Tager en Rosenkrands i Haanden.)

Men see,
Den synes blegere og uden Glands,
Den ligner ikke Aftenrøden meer;

Selv denne er forsvunden. Himlen har
Forandret sig, — den straaleløse Maane
Gaaer over den. Det er vist længe siden,
Jeg lagde mig. O, hvor forunderligt!
Imens jeg her har slumret, er min Sjæl
Igjennem Himle svævet til Jehovah.
Jeg saae ham atter ved hans Thrones Fod,
Min Brudeskammel, og hans Aasyn lyste
Af navnløs Høihed og af Kjærlighed.
Og den har gjennemtrængt min Sjæl, mit Hjerte
Med salig Fred. Hvorhen mit Øie skuer,
Jeg seer Din store Godhed og Din Vælde.
Din Jord og Himmel er min Jord og Himmel,
Du er min Kjærlighed og jeg er Din;
Vel throner Du bag Himlens Stjernevrimmel,
Jehovah, men Din Salighed er min!

(Bliver Belial vaer og træder tilbage.)

Hvo er Du Fremmede, jeg før ei saae?

BELIAL.

En Lysets Aand.

ALMA.

Jehovahs Sendebud?

BELIAL.

Nei, jeg er Hersker selv, som ham Du nævned,

En Fyrste i mit Rige. Magt og Frihed
Jeg eier meer end han. Mit eget Bud
Jeg lyder kun. Nu veed Du, hvo der talte.

ALMA.

Jeg fatter ei Dit Væsen. Af Din Tale
Jeg hører, at Du er en mægtig Aand.
Men siig mig, hvad har ført Dig til min Jord?

BELIAL.

Frie svæved jeg igjennem Universet.
Imellem Stjernerne, der rastløs ile
Fra Belials og til Jehovahs Throne, —
Omsider kom jeg til den lille Jord,
Det Ubetydeligste af hans Værker,
Som han har givet Dig til Opholdssted.
Aartusinder det er nu siden, jeg
Besøgte sidst de ydre Solsystemer,
Og dette, i hvis Kreds Jordkuglen svæver.
Dengang, erindrer jeg, dens Elementer
Var' komne ud af Ligevægten, — Ilden
Fortærede de andre. Nu jeg seer,
At de har sluttet Fred, — det Hele vidner,
At her er Harmoni i Stoffets Kræfter:
Hist risler Kilden, Blomster spire frodigt,
Og Fuglen synger, Palmer og Cypresser
Udbrede deres Kroner. — Men, som sagt,

Jeg kom til Jorden, fandt Dig slumrende
Paa Blomsterleiet hist. Ret som forstenet
En Stund jeg stod hensunken i Beskuen
Af Din unævnelige Skjønhed. Dog,
Mit Indre ramte ei Forstenelsen,
Det smelted for det saligtsøde Syn,
Som Bjergets Snee for Solens varme Straaler.
Det var Beundring og Henrykkelse,
Der fængsled mig til Dig. Mit Hjerte var
Kun Kjærlighed, Du gav min Tanke Fylde.
Og i min Sjæl en salig Drøm opsteg:
Det var mig som, o skjønne Alma, Du
Min Dronning var, som om Du eiede
Det gyldne Sæde ved min høire Haand
Paa Herskerthronen. Det var kun en Drøm.

ALMA.

En Drøm, som evigt bliver kun en Drøm!
Jehovah elsker jeg. En evig Pagt
Med ham jeg sluttet har i Kjærlighed.
Hiin Pagt jeg ei vil bryde, thi det bringer
Mig kun Elendighed, det bringer — Døden.

BELIAL.

Jeg vil ei rokke denne Pagt, det sværger
Jeg ved min Herskermagt. Men vil Du lytte
Til Sandheds Røst, da lyt til Belials Ord.

Det vække vil Din Selvbevidsthed, Alma,
Det vække vil Din Selvbestemmelse,
Din Frihed. Du vil vorde lig Jehovah
Og lære hvo Du er, og hvad Du kan.

ALMA.

Jeg eier Frihed, jeg er lig Jehovah,
Jeg er hans Brud og kan kun elske ham.
Hvad nytter mig Dit Ord? — Dog, lad mig høre.

BELIAL.

Jehovah, den uskabte Aand, som gav
Dig Livet, eier Skaberkraft, en Evne
Til at frembringe Aander, lig ham selv.
Men denne Evne, som hans andre Kræfter,
Er underlagt Nødvendighedens Bud,
En evig Lov. Han maa forgaae, hvis ei
Han følger den. Du skylder ikke ham
Det Liv, Du fik, — Nødvendigheden gav det.
Hiin Skaberevne har opblæst hans Aand
Med Hovmod og med Stolthed. Andre Aander
Betragter han som villieløse Væsner,
Han kan beherske, og Nødvendigheden
Han nævner selv sin Frihed, Kjærlighed.
Ha, Kjærlighed! — han har den aldrig kjendt:
Hans Væsen er Granit, hans Hjerte Is,
Hans Tanke er kun Egenkjærlighed;

I den han lever. — Alma, tro mit Ord,
Din ømme Kjærlighed han lønner kun
Med dyb Foragt.

ALMA.

Siig, hvoraf veed Du det?

BELIAL.

Jeg kjender ham. Og hvis Du ikke troer
Mit Ord, saa tænk og brug Din Dømmekraft,
Og Du vil finde, Belial taled Sandhed.

ALMA.

Troer Du, at han, der gav mig denne Bolig,
Den rige, skjønne Jord, — ei elsker mig?

BELIAL.

Jeg veed det vist, han elsked aldrig Dig;
Thi hvis han elsked Dig, han havde ei
Behandlet Dig som Træl; han havde ei
Din frie Aand i Elementer fængsled;
Hvis han Dig elsked ret, han havde ei
Forskudt Dig fra sit Aasyn, givet Dig
En ussel, mørk Planet til Brudebolig,
Men sat Dig paa sin egen Herskerthrone.
Thi Kjærlighed forener, ei adskiller;

Den eier Intet, men den lever kun
I, for og med sit Væsens Ideal.

ALMA.

Jeg føler Dine Ord er' Sandhed!

BELIAL.

Alma!
Han har bedraget Dig. Det smerter mig,
Det vækker min Medlidenhed. Din Pagt
Med ham vil jeg ei bryde, men Din Frihed,
Som han berøved Dig, den skal Du faae.
Jeg strax vil ile til ham, fordre den
I Kjærlighedens Navn.

ALMA.

Jeg takker Dig.

BELIAL.

Men, hvis han ei vil give Dig Din Frihed,
Ifald han haaner min Begjæring: — Magt
Jeg sætter da mod Magt! Han føle skal
Retfærdighedens Arm. Ja, før han giver
Dig Frihed, slutter jeg ei Fred med ham.

ALMA.

Nei, Belial, Du maa ei styrte Dig

I Kampens Fare for mig. Lad mig leve,
Frie eller ufrie, — kæmp ei mod Jehovah.
Hans frygtelige Magt! Nei, Du maa ikke!
Fly heller bort fra mig, forlad min Jord;
Thi hvis han hørte, hvad Din Læbe talte,
Da sender han sit Vredeslyn mod Dig.

BELIAL.

Ei frygter jeg hans Lyn. Det kan ei knuse
Det Evighedens Pantser, som jeg bærer.
Det veed jeg vel. Desuden er min Magt
Ei ringere end hans; mod ham har før
Jeg kæmpet, og hiin Kamp har ikke kjølnet
Mit Mod, min Lyst til Kampen at fornye.
Men fra hint Øieblik jeg skued Dig
Og Dine Lænker, fra hint Øieblik
Har jeg følt dobbelt Modet i mit Bryst.
Min Kjærlighed til Dig har høit opflammet
Min Sjæl til mægtig Daad. For Dig jeg kæmper!
Og naar jeg da har fuldbragt denne Daad,
Da skal Du faae et Kjærlighedens Pant,
Et Viisdomsdiadem om Dine Lokker,
Meer straalende end Dagens klare Sol,
Og Du skal vorde Aanders Herskerinde.

(Pause.)

ALMA.

Velan, det er Din Villie, Du vil kæmpe

For Almas Frihed, Lykken følge Dig!
Vær stærk ved Kjærlighed; thi kun for den
Du kjøbe kan min Frihed. — Saa Farvel!
Naar Du har Seier vunden, sees vi atter.

BELIAL.

Farvel! — Dog før vi skilles, skjønne Alma,
Siig, har Du ei et Pant at skjænke mig,
O blot et Hjertensord?

ALMA

(staaer hensunken i Tanker og plukker Bladene af sin Rosenkrands).

Jeg eier Intet.

BELIAL.

Du eier Meget, ja Du mangler kun
Din Frihed for at eie Alt! Din Aand
Er jo udødelig, Din Skjønhed evig.
Hvorfor er Du saa tankefuld? Hvi seer
Du mod den tause Jord? Vær ei mismodig.
Stol kun paa mig, vi skilles kun en Stund.
Paa Morgenrødens Vinger kommer jeg
Tilbage til Dig med den største Skat,
Som Aand kan eie, — med Din Brudegave:
Med Viisdoms og med Friheds gyldne Krone. —
Saa maae vi skilles da. Farvel!

ALMA.

O Belial!
Tro ei, at Alma mangler Hjertets Ømhed,
Fordi hun taug, hun er ei utaknemlig!
Dybt føler jeg, Din ædle Aand mig elsker,
Og dybere mit Hjerte slaaer for Dig!

BELIAL.

Ha, søde Ord, hav Tak, hav evig Tak!

(Han omfavner Alma, trykker et Kys paa hendes Læber og siger afsides:)

Triumph! nu jeg har brudt Jehovahs Pagt!
Jeg vandt dog Seir! Erkjend min Guddomsmagt!

(Et uigjennemtrængeligt Mørke falder over Scenen. Bjergene i Baggrunden revne. Tordenen lyder stærkere og stærkere; Lyn paa Lyn fare ned fra Skyerne. Alma har revet sig løs fra Belials Favn og hviler skjælvende paa Jorden. Belial betragter med Hovmod den oprørte Natur.)

JEHOVAHS RØST.

Ha, skjælv Forfører for Jehovahs Magt!
Hvi har Du brudt den Kjærlighedens Pagt,
Der knytted Støvets Aand som Himmelbrud
Til Aanders Aand, den første, største Gud?
Siig, Alma, siig hvorfor Du brød Din Eed,
Hvi gav Du Belial Din Kjærlighed?

ALMA.

Jeg føler Brødens Vægt, tilgiv, tilgiv!
Jehovah! o, vil Du Dig end forbarme,
Saa knus mig med Dit Vredeslyn, jeg Arme!
Thi Brødens Qval fortære vil mit Liv!

JEHOVAHS RØST.

Nei, Du skal leve! Vel er Brøden stor,
Men end en Spire af det Gode groer
I Hjertet. Den skal pege mod Din Gud,
Selv om Du vorder Syndens, Belials Brud!
Men Kjærligheden til den faldne Aand
Skal binde Din i Sandseligheds Baand;
Og Salighedens evigrene Lyst
Skal ikke mere rummes i Dit Bryst.
Men, faldne Brud, fordi Du Pagten brød,
Du martres skal af Synd, — af Sorg, — af Død.

(Alma græder.)

Og Du, som styrtet blev fra Himlens Sal
Til Helveddybets Nat og lange Qval,
For Løgnen, hvormed Alma Du bedrog,
Hun Dig skal hade som en giftig Snog.
En ubesmittet Aand af hendes Slægt
Fra hendes Barm skal vælte Brødens Vægt
Og knuse Dig. Saa taler Hævnens Dommer.

(Røsten forstummer.)

BELIAL (frækt).

Ha, jeg skal møde hiin, ifald han kommer!

(Belial forsvinder. Tordenen forstummer. Maanen belyser Scenen. En Stjerne funkler i Østen.)

ALMA (ene, knælende).

Mit Hjerte bløder, og min Kind er vaad,
Mit Øie bløder, — det er Sorgens Graad.

(Hun reiser sig af sin knælende Stilling og sætter sig paa en Steen ved Bækken, hvori hun speiler sig.)

Du klare Bæk, som risler ved min Fod,
I Dig jeg speiled mig, da jeg var god,
Mit Uskyldsbilled saae Din blanke Bølge.
Nu Almas Billed sig forandret har:
Hun er ei meer den samme, som hun var, —
Ak! selv for Dig kan jeg min Synd ei dølge!

(Hun seer til Stedet, hvor Belial forsvandt.)

Og Du, som røvede min stille Fred
Og knuste evigt min Uskyldighed,
Du Mørkets Drot, Du Kilde til min Jammer!
Jeg evigt maa forbande nu Dit Navn,
Og dog, — jeg elsker Dig, Du er det Savn,
Som brænder i min Barm med Giftens Flammer.

(Hun løfter sit Blik mod Stjernen i Østen.)

Men Du, som glimter med den klare Glands,
Du Uskyldsperle i min Brudekrands,
Du er mig dog en Trøst i al min Brøde.
Vel minder Du mig om min tabte Fred,
Men ogsaa om Jehovahs Kjærlighed,
Om Naadens og om Frelsens Morgenrøde.

ANDEN ACT.

Den ved Synden faldne Alma skildrer sin indre Tilstand; hun har forgjæves tilbedt Sol og Stjerner. Hendes Bøn til Jupiter. — Belial betragter hendes falmede Skjønhed med Glæde over sin Hævns Triumph. Almas Fortvivlelse over Jupiters Ubønhørelse. Belials sophistiske Tale til hende; hun tilbageviser hans Falskhed. — Almas Drøm; hendes Bøn til Jehovah. Denne aabenbarer sig for hende. Bebudelsen af Logos.

ROM.

„Thi Zeus har ei Medlidenhed,
Han er saa kold som Skyen i hans Vinterluft."
Carsten Hauch.

Det indre af Pantheon, svagt belyst af Maanen. Til høire og venstre sees Gudebilleder; i Baggrunden staaer Jupiters Statue. Midnat.

ALMA (træder ind).

Det var forgjæves. Grændseløs forladt
Jeg føler mig endnu. Min Pande brænder
Af ængstelige Tanker; Nattens Luftning
Kan ikke kjøle den. Mit Hjerte skjælver,

Min Tanke har ei Hvile! O jeg vakler;
Naturen har forladt mig. Tvende Timer
Har jeg nedknælt for eder, kolde Stjerner!
I har ei hørt mig. Søvnen vil ei lukke
Mit trætte Øie! Som en Skygge vandrer
Jeg paa den øde Jord, hvor ingen Plet
Kan skjænke Hjertet Fred. Til Aftensolen
Med Graad jeg bad, — den talte mine Taarer,
Den saae min Nød, men hylled sig i Natten.
Og jeg stod ene. Under Sorgens Vægt
Jeg sank til Jorden; dog det var ei Søvn,
Det var Bedøvelse, som greb min Sjæl.
Jeg vaagned atter; Natten hvilte nu
Med sine kolde Skygger over Jorden,
Men over mig gik Himlens klare Stjerner
Med majestætisk Ro. Da knælte jeg
Og bad til dem. En Funke Haab opløste
Mit sorgbespændte Bryst, og jeg anraabte
De høie Guder om Barmhjertighed,
Om Fred. — Men Stjernerne gik tause, stolte,
Jeg læste ingen Trøst i deres Blikke,
De hylled sig i Skyerne; mit Raab
Hendøde ubønhørt, min Stemme qvaltes.
Med større Ængstelse og mere haabløs
Jeg træder frem blandt Eder, tause Guder!
See ei saa koldt paa mig, men vær barmhjertig!
O lad mig ikke bede her forgjæves;

Hav dog Medlidenhed! Jeg beder ei
Om Eders Magt, jeg søger Freden kun,
Fred for min Sjæl og for mit Hjerte Trøst.

(Hun gaaer hen og knæler for Jupiters Statue.)

O vær mig naadig, Alnaturens Hersker!
Jeg veed Din Magt staaer over Stjernernes
Og Firmamentets. Du er Tordneren,
For hvem jeg selv og Alnaturen skjælver.
Du er den Naadige, der lytter gjerne
Til Støvets Bøn, Du er mit sidste Haab.
Saa beder, Jupiter, jeg i Dit Navn,
O tag min Sorg, tag denne Ængstelse
Og denne Uro, som mit Sind betynger;
Du kan, naar blot Du vil. Jeg er forladt,
Naturen har forladt mig, dog dens Hersker
Vil ei forskyde mig. O vær mig naadig!
Vær ikke længer taus, oplad Din Røst!
Skjænk mig et Trøstensord fra Dine Læber,
Et Ord fra Dig vil give Hjertet Fred!

(Hun forbliver en tidlang i sin knælende Stilling.)

BELIAL (træder ind og siger afsides:)

Hvorledes! Det er Alma? Har hun gjort
Sit Afgudstempel til et Sovekammer?
Nei see, der ligger hun jo knælende

Med Hænder foldede og bøiet Hoved,
Hun beder uden Ord. Ha, hvor forandret
Er hun fra første Gang, jeg hende saae
Paa Blomsterleiet drømmende i Uskyld!
Før var hun lig den ranke Cederpalme,
Nu ligner hun Cypressen. Disse Former
Er' ikke mere, hvad de vare. Syndens
Ustandselige Gift har hver en Nerve
Berørt og sløvet, Blodets Strøm er falmet.
Der ligger hun nu som en blegnet Blomst,
Et Dødens Offer. Ha, jeg vandt dog Seier!
Saavidt min Hævn har ramt Jehovah. See,
Det er hans Brud, hans Væsens Billede,
Som han gav evig Frihed, evig Skjønhed:
Der ligger hun nu knælende i Støvet,
Tilbedende en kold og ussel Steenblok!
Og selv Jehovah kan ei redde hende
Trods al sin Herlighed og Magt og Stolthed.
Hun er og bliver evigt Belials Offer!

ALMA (reiser sig).

Forgjæves bad jeg, og forgjæves venter
Jeg paa den høie Guddoms Trøst. Hans Blik
Med Stolthed, Egensindighed og Kulde
Seer paa mig Arme, — og hans Læbe tier:
Han vil ei hjælpe mig. En rædsom Gru
Min Sjæl opfylder. Ak, hvi fik jeg Livet,

Da selv de høie Guder mig forlade?
Jeg kan, som de ei leve i mig selv
Og ei som Dyr og Plante tankeløs:
Det er min Qval. Hvo er forladt som jeg?
O, at den frygtelige Guddom vilde
Mig knuse med sit Lyn! O det er gruligt!

(Hun seer bedrøvet af Smerte med Jorden.)

BELIAL.

Vær hilset Alma! Din Fortvivlelse
Har ført mig hid til Dig. Din Bøn jeg hørte.
Skjøndt Du ei bad til mig.

ALMA.

O Belial!

BELIAL.

Jeg kommer forat trøste Dig og vække
Din sunkne Kraft. Er det for Dig at sørge?
En fri og uafhængig Aand, som Du,
Bør stole paa sig selv. Hvad nytte vel
De tomme Ord, Du kalder Bøn? Det er
Kun Barneleg, en evig Aand uværdig.
Naturen selv er kun et Spil af Kræfter,
Nødvendighedens Legetøi; hvad nytter
Det derfor at anraabe den? Desuden,
Hvad kan den give, som Du ikke eier?

ALMA.

Du sagde, at Du kom for mig at trøste,
Men er Din Tale Trøst?

BELIAL.

Nu, den er Sandhed!

ALMA.

Hvad mener Du med Sandhed?

BELIAL.

Harmoni.

ALMA.

Da er Din Tale Usandhed: den vækker
Kun Dissonantser i mit Bryst. Ha, Falske!
Hvi vil Du puste til mit Hjertes Flamme?
Er det Din Kjærlighed til mig?

BELIAL (med forstilt Ømhed).

Min Alma!
Du er fortvivlet, ja Din Aand er syg;
Og derfor er Din Dømmekraft vildledt,
Sandheden klinger fremmed for Dit Øre.
Du vækker min Medlidenhed! O siig mig,
Hvi har Du tabt Din Munterhed og Fred?

ALMA.

Hvi jeg har tabt den? Kan Du spørge saa?
Det var, fordi jeg lytted til Din Tale
Og fulgte den.

BELIAL.

Ha, Du anklager mig,
Du Utaknemlige! Var det ei mig,
Som gav Dig Selvbevidstheds gyldne Skat,
Som lærte Dig, at Du var frie?

ALMA.

Ak, Frihed!
Den Frihed, som Du lærte mig, blev Trældom,
Den bandt min Aand i Sorgens tunge Lænker.
Hiin Frihed har berøvet mig min Fred.

BELIAL.

Saa kast den bort, bliv atter, hvad Du var:
En villieløs Maskine, bliv til Dyr,
Da Aanden i Dig sygner hen af Svindel
Ved Tanken om Din Frihed.

ALMA.

Spot mig kun!
Jeg eier ei Din Kraft og ei Din Stolthed;

Jeg føler, jeg er svag, — og derfor maa
Jeg søge Kraften hos de høie Guder.

BELIAL.

Har Guderne da hørt Din Bøn og styrket
Din svage Aand med Trøst og Kraft?

ALMA.

Ak nei.

BELIAL.

Og endnu stoler Du paa dem med Haab
Istedetfor at stole paa Dig selv?

ALMA.

Jeg kan ei give mig den Fred, jeg søger.

BELIAL.

Har Du ei Sandserne?

ALMA.

Hvad mener Du?

BELIAL.

Hvergang Din Aand er syg, naar Tanken dvæler
I Drømme om Afhængighed af Guder,
Da skal Du drukne Aandens Sorg og Uro

I Sandseverd'nens vellystfulde Hav,
Og hver en Dissonants vil smelte hen
I Sandserusens larmende Musik.

ALMA.

Ha, Belial! hvi vil Du skuffe mig?
Troer Du ei, at jeg veed, at Sandserusen
Kun stiller Smerten med Bedøvelse,
Saaledes at den vaagner tifold større?
Du vil mig styrte i en større Nød
End den, hvori jeg aander! Før Du bringer
Mig Lægedom, som kan mit Sind husvale,
Før troer jeg ei Dit Ord.

(Hun gaaer).

BELIAL (seer efter hende).

Ha, jeg skal bringe
Dig Hævnens Lægedom, — en evig Død.

———— —

TOPPEN AF LIBANON.

„Und weil Gott der Urquell unserer Seele ist, und sie sich selber ähnlich gemacht hat, so wünscht unsre Seele am meisten zu ihm zurückzukehren.“
K. Johann v. Sachsen.

Det er aarle. Morgenrøden kaster sin Glands paa det med Cederpalmer bevoxede Bjerg.

ALMA
(bestiger Toppen af Bjerget, hvor hun standser).

O, saa betræder jeg da denne Plet,
Hvortil mit Haab er knyttet. Libanon!
Vær Du mit Altar, Bøn, vær Du mit Offer,
Jeg har ei andet. Med fornyet Kraft
Har Søvnen styrket mig. Mit tunge Mismod
Har Drømmens Genius bortviftet. Aldrig
Jeg drømte skjønnere end denne Nat.
I Nattens Mulm kraftløs, fortvivlet, haabløs
Jeg sank til Jorden, Søvn mit Øie lukte.
Da stod en deilig Engel ved min Side;
Hans Aasyns skjønne Former ligned Belials;
Dog var det Liv, som af hans Former lyste,
Ei lig den aagfrie Fyrstes. Dennes mørke,
Bundløse Blikke, Sorg med Hovmod blandet,
Og Læbens bittre, kolde Ironi, —
Var Englens Aasyn fremmed. Dette straalte
Af stille Salighed. Hans Øine vare
Kun Straaler fra hans Sjæl, kun Kjærlighed;

Og om hans fine Læber var et Smiil
Af Veemod, Ømhed og Medlidenhed.
Han saae paa mig deeltagende og sang:
„Vær ei bedrøvet, Du er ei forladt,
Skjøndt om Dit Hjerte dæmrer Sorgens Nat.
Der er dog Een, som følger Dine Fjed,
Han er Din Gud, Du er hans Kjærlighed.
Naar Solens Glands belyser Bjergets Top,
Da skal Du vandre tillidsfuldt derop,
Paakalde der Din Gud, Jehovahs Navn,
Udtale der Din Nød, Din Sorg, Dit Savn.
Og han vil lytte til Din svage Røst
Og skjænke Dig sit Lys, sin Fred, sin Trøst.“
Saaledes lød hans Sang, og han forsvandt.
Og sødere jeg blunded; thi min Pande
Omvifted' Haabets Vinger. Englens Sang
Har ført mig op til Dig, o Libanon!
Du er Jehovahs Altar, Morgenstjernen
Din Altarkjerte er. See nu, hvor skjønt
Den lyse Sol oprinder! Ja, i dette
Uendelige Lyshav vil jeg knæle
Og bede til Jehovah.

(Hun knæler.)

Verd'ners Skaber,
Almægtigste! I Sjælens dybe Nød
Jeg raaber paa Dig, helligste Jehovah!
Bønhør mig. Om min Sjæl en rædsom Nat

Har leiret sig, jeg vandrer her iblinde:
Jeg søger Dig, mit skjulte Ophav. Ingen
Almægtig er som Du. O Lysets Lys!
Lad mig ei søge Dig forgjæves. Send mig
Lig Solens Lys et Lysglimt i min Sjæl:
Lær mig at kjende Dig. Lad ei mit Haab
Til Dig, som mine andre Haab, forgaae.
Du er mit sidste Haab, og naar dets Flamme
Udslukkes i min Sjæl, da maa jeg visne
Som Planten, der berøves Sol og Regn.
Du er min Længsel. Efter Dig jeg smægter,
Mit Hjerte sygner hen af Savn for Dig.
Vend ei Dit Aasyn bort fra mig, Jehovah!
Skjøndt Belial har forført mig, skjøndt hans Falskhed
Min Sjæl bedaaret har, og skjøndt hans Viisdoms
Qvalfulde Gift har saaret dybt mit Hjerte,
Vanhelliget min Uskyld, som Du gav mig, —
Saa er Du dog min Længsel! Fra hiin Tid,
Da Synd fordunkled i mit Bryst Dit Billed,
Da Himlen luktes for mig, — indtil nu,
En Anelse om Frelse fulgte mig,
Den var min Styrke. I den svundne Nat
Forvandledes hiin Anelse til Haab
Ved Drømmen, som husvalte sødt min Sjæl.
Med dette Haab jeg beder: Lad mig atter
Fornye mit Liv i Dig! Skjænk mig Din Naade!

Ved denne, ved Din store Kjærlighed
Opreis mig med Din Kraft, Dit Lys, Din Fred!

(En Røgsky indhyller Bjerget).

JEHOVAHS RØST.

Jeg saae Din Nød, jeg lytted til Dit Raab:
Du er bønhørt, jeg krone vil Dit Haab.
Jeg skabte Dig ved Kjærlighedens „Bliv“,
Ved det skal nu fornyet strømme ned
I Dig min Kraft, min Hellighed og Fred,
At Du i mig kan finde evigt Liv!

ALMA.

Jeg er bønhørt! O, Salighed! Min Gud
Har ei forladt mig, Naadens Kalk jeg tømmer!
Jeg knæler atter som Jehovahs Brud,
Hans Kraft mit Indre mægtigt gjennemstrømmer.

(En Symphoni høres.)

EN RØST.

Kjærlighedsaanden
Vil ei fordømme Dig,
Aand af hans Aand!
Derfor han sender
Dig sin Barmhjertighed,
Frelsen til Jord:
Logos, hans Ord.

Med evig Kjærlighed,
Viisdom og Herlighed
Kommer udødelig
Forat gjenføde Dig,
Salig og skjøn:
Logos, — hans Søn!

TREDIE ACT.

Logos' Samtale med sin Fader. Jehovah skildrer Belials og Almas Liv. Logos beslutter at forløse Alma fra Belials Lænker. Faderens og Sønnens hellige Eed. — Logos' Samtale med sin Moder Alma. Hans Forjættelse om hendes Forsoning med Jehovah og hans Aabenbarelse af det Løfte, han har givet sin Fader. Almas Taksigelse. — Belial forsøger forgjæves at friste Logos. Dennes frimodige Svar. Belials og Logos' Kamp. Belials Fald og Logos' Seier. Jehovahs tilgivende og velsignende Tale til Alma. — Belials Skygge.

HIMLENES HIMMEL.

— — — „Ich hebe gen Himmel mein Haupt auf,
Meine Hand in den Wolken, und schwöre Dir bei mir selber,
Der ich Gott bin, wie Du, ich will die Menschen erlösen."
Klopstock.

Jehovah sidder paa sin Verdensthrone; Logos ved hans høire Haand.

JEHOVAH.

Min elskelige Søn!

LOGOS.

Min Gud og Fader!

JEHOVAH.

Lyt til mit Ord. Fra Evighed jeg var
Og er og bliver i al Evighed.
See, alt det Skabte fremstod ved mit „Bliv".
Det lever ved mit Væsen, det fremgik
Af mig, Urkjærlighedens evige Væld.

LOGOS.

Og det er evigt som Du selv, min Fader?

JEHOVAH.

Ja, elskelige Søn! Alt Godt og Skjønt
Er evigt; thi min Kjærlighed til det
Bevarer det fra Død og Undergang.

LOGOS.

Og hvad Du skabte, Fader, var jo godt?

JEHOVAH.

Ja, elskelige Søn! Fra mig udgik
Den hele Skabning god. Men Bilial
Og Alma, som jeg skabte, sønderknuste
Uskyldighedens Billed i det Onde.

LOGOS.

Min Fader, siig, hvorledes var det muligt.

JEHOVAH.

Jeg ved min Skaberkraft og Kjærlighed
Frembragte Belial, en Lysets Aand.
Jeg gav ham Alt, hvad Kjærlighed kan give
Det Skabte: Viisdom, Kraft og Salighed,
En ubegrændset Villie. Mine Værker
Jeg gav ham at beskue forat fryde
Sin Aand ved Tanken om min Herlighed.
Men han misbrugte sine Guddomsgaver.
Istedetfor sin Skaber at tilbede,
Han fødte i sin Sjæl ukjendte Tanker:
Misundelse og Hovmod. Med Din Fader
Han gik irette. See, da blev han styrtet.

LOGOS.

Han kunde altsaa ikke frelses?

JEHOVAH.

Nei.
Hans Aand var ikke mere lig sit Ophav;
Hans Kjærlighed var bleven Egensind.
Hans Viisdom Falskhed, og hans Sandhed Løgn.
Han kunde derfor ikke frelses. Mørket
Hans Rige blev, og evig Død hans Throne.

LOGOS.

Han var for evig da fortabt. Men siig mig,
Hvorfor bevared Alma ei Dit Billed?

JEHOVAH.

Hun blev forført. Hun fremstod ved mit „Bliv“
I hellig Skjønhed, som mit Ideal,
Forklar't i Salighed; en Uskyldskrone
Hun bar, og min Velsignelse hun eied.
En Pagt vi sluttede i Kjærlighed:
Hun var min Brud, og jeg var hendes Brudgom.
Og hendes Aand var fri. Den lille Jord
Jeg skjænked hende til en Brudebolig,
For der sin Kjærlighed til mig at styrke.
Men Belial havde hørt vor Pagt. Hans Tanker
Opblussede af Hævn. Frækt tænkte han
At hævne sig paa mig ved at forføre
Den uskyldsskjonne Alma, ved at knuse
Vor store Kjærlighedens Pagt, — det skete.
Hans Fod betraadte Jorden: Alma faldt.
Ved sin forføreriske Tale, ved sin sorte.
Giftsvangre Løgn, sit frække Hykleri,
Og ved sit Slangeblik, det fængslende, —
Han daared Almas Aand. Forblændet glemte
Hun mig, der skjænked hende Liv og Skjønhed:
Et Favntag og et Kys, — og Almas Uskyld
Laae sønderknust ved Belials Hyklerhjerte.

LOGOS.

Min Fader! siig, hvi tog Du ikke Magten,
Hvormed han trodsed Dig, og frelste Alma?

JEHOVAH.

Nei, Almas Aand jeg havde Frihed givet,
Og Belials Magt jeg vilde ikke lænke:
Thi Lænken havde Englens Frihed knust.

LOGOS.

Jeg nu forstaaer Dit Ord. Men siig mig, Fader,
Kan Almas Søn ei kæmpe for sin Moder?
Kan han ei frelse hende ved at knuse
Den frygtelige Belial, som voved
At trodse Dig og krænke Almas Uskyld?

JEHOVAH.

Du kan, saasandt Du vil. Som Almas Søn
Du kan for hendes Svaghed gjøre fyldest,
Og som min Søn Du Belial kan beseire.

LOGOS.

Jeg maa bekæmpe ham, o store Tanke!
Jeg maa ham knuse, Aanders største Daad!
O giv mig Kraft til Villien, som jeg eier!
Min Fader, giv mig over Belial Seier!

JEHOVAH.

Min Kraft skal være Din.

LOGOS.

Din Villie skee!

(Han reiser sig, opløfter sin høire Haand og sværger.)

Jeg sværger ved den Magt, Du mig har givet,
Og ved min Kjærlighed til Dig og Alma,
Jeg vil tilintetgjøre Belials Magt
Og aabne Almas Hjerte for Din Naade
Og føre hende atter til sin Gud.

JEHOVAH.

Nu kjender jeg Din store Villiestyrke:
Som Solen skal Du sprede Nattens Mørke!

(Han reiser sig fra Thronen, opløfter sin høire Haand og sværger.)

Saa sværger jeg ved min uskabte Vælde,
Ved Himlens Kræfter, ved min Kjærlighed,
Ved Naadens evige Retfærdighed
Og ved Retfærdighedens evige Naade:
Jeg vil tilgive Almas Fald og Brøde,
Og hun skal atter vorde Himlens Brud.

(Han tager Lysets Sværd fra sin Side og omgjorder Logos dermed.)

Modtag, min Søn Lyssværdet af Din Fader,

Naar Du har det, min Kraft Dig ei forlader.
Opløftes Sværdet af Din Uskyldshaand,
Da kan det sønderknuse Belials Aand.

LOGOS.

Hav Tak, Jehovah! Kun Din Villie skee!

JEHOVAH.

Af Kjærlighed Du Kampen gaaer imøde,
At frelse Alma fra Fortabelse.

LOGOS.

For Logos Sværd skal Belials Hjerte bløde!

DE SYV SALIGHEDERS BJERG.

— — — „Ham selv, som fra sin Throne steg
Ned til mig, til en Orm! fandt mig i Nattens Mulm!
Holdt mig fast, naar jeg gled! reiste mig, naar jeg faldt!“
Johannes Evald.

Morgen. Logos vandrer ad en Bjergsti, som snoer sig i Baggrunden; Alma gaaer ved hans Side, støttet ved hans Arm. Efterat de have naaet Toppen af Bjerget, sætter hun sig paa en Steen.

ALMA.

Min Søn, Jehovahs Søn! Jeg mødig er;
Den Bjergsti, som vi vandrede, var steil,

Og havde Du mig ei saa kjærligt ledet,
Da havde jeg ei fundet Hvile alt.

LOGOS.

Min elskte Moder! Den besværlige
Og steile Bjergsti snart forvandles skal:
Da vorder den en Vei med Blomster strøet,
Hvor Vandreren ei trættes. Da skal Livet
Ei være meer en Ørk for Dig. Din Aand
Skal leve i et evigt Paradiis,
Hvor Uskyldsæbler gløde mellem Lovet,
Hvor Livets Kilde risler Glædestoner,
Hvor Tanken, som en Blomst i Solens Glands,
Vil smile mod den skjønne, klare Himmel,
Og dufte Salighed i evigt Vaarliv.

ALMA.

Livsalige! Din trøstefulde Spaadom
Opliver mine Kræfter. Dine Ord
Husvale sødt mit sorgbetyngte Hjerte.

LOGOS.

Ja, elskte Moder, snart hiin Time kommer,
Da med Jehovah Du forsonet bliver.
Thi viid, at jeg var nys hos ham i Himlen,
Der sad jeg ved hans høire Haand. Han talte
Til mig om Evigheden, Skaberkraften

Og Kjærligheden, — om sin egen Aand.
Og han fortalte mig om Belials Brøde,
Om Din Uskyldighed og om Dit Fald.

ALMA.

Du veed det Alt. Ak Støvets Aand er svag,
Den har ei Kraft at sønderrive Lænken,
Hvormed den faldne Belial bandt dens Vinger:
Den Kjærlighed, der skulde løfte den
Mod Lysets Throne, — Sorg den har og Taarer.

(Hun græder.)

LOGOS.

O græd ei meer. Af hver en Sorgens Taare,
Som bleget har Din Kind, har Jorden vædet,
Af den skal spire Glædens friske Roser
Paa Frelsens Dag med Kjærlighedens Glands.

ALMA.

Min Søn, jeg veed Din Læbe taler Sandhed.
Men siig, naar vil hiin Frelsens Dag oprinde?

LOGOS.

Den er oprunden alt. For Intet gik jeg
Ei bort fra Faderen til Dig. Jehovah
Nedsendte Logos forat trøste Dig
Med Sandheds Ord, med Kjærlighed og Naade.

Det store Frelsens Haab, de Anelser,
Som fra Din første Brøde fulgte Dig,
Skal nu opfyldes. Tidens Fylde kom,
Og Logos kom med den, forat befrie
Dig fra det Ondes Lænker, Belials Magt.
Det Sværd, jeg bærer ved min Lænd, det fik
Jeg af min Fader, da jeg svoer i Himlen
At frelse Dig fra Belials tunge Aag
Og sønderknuse Afgrundsslangens Hoved.
Og selv Jehovah svoer en hellig Eed,
At han tilgive vilde al Din Brøde
Og Din Uskyldighed i Dig gjenføde.

ALMA.

Min Søn og Frelser! nu forstaaer jeg først
Dit store Kald, hvorfor Jehovah gav Dig
Det Lysets Sværd, Du bærer ved Din Lænd.
Du vil mig fri fra Belials List og Magt,
Fornye min krænkede og brudte Pagt!

(Hun nedknæler for ham.)

Paa mine Læber døer min Tak til Dig.

LOGOS.

Vær uforsagt! See, Belial nærmer sig!

ØRKENEN QVARANTANIA.

— — — — „Vergebens erhub sich
Satan gegen den göttlichen Sohn; — — —
— — er that's und vollbrachte die grosse Versöhnung."
Klopstock.

AFTENDÆMRING.

LOGOS (beder knælende).

Min Fader, Du, hvis Aand omsvæver mig,
Bønhør mig: Giv mig Aandens Kraft og Viisdom
Til at fuldbyrde, hvad jeg svor. Giv Styrke
Til at beseire Belials Magt! Jeg beder
Dig kun derom for Almas Skyld, at hun
Maa frelses fra hans Vold, at hun maa leve
I Dig i Evighed. Din Villie skee!

(Han reiser sig.)

BELIAL (træder op og siger afsides:)

Lad ham kun bede til Jehovah; Kraften
Til at beseire mig han faaer dog ei;
Thi han er ikke fri som jeg, — hans Aand
Som Almas Aand er lagt i Støvets Lænker,
Som hun skal og han vorde Belials Træl.

LOGOS (til Belial).

Hvo er Du? Siig hvad vil Du mig?

BELIAL.

Jeg er
En mægtig Aand, der eier Kraft og Frihed,

Et Væsen, som begrebet har sig selv,
Som gjemmer i sit Jeg de Vises Steen.
Jeg kommer her til Dig, forat berige
Din Aand med Viisdom.

LOGOS.

Jeg vil høre Dig.

BELIAL.

Veed Du, hvorfra Du kommer?

LOGOS.

Fra Jehovah.

BELIAL.

Veed Du, hvorhen Du gaaer?

LOGOS.

Ja, til Jehovah.

BELIAL.

Veed Du, hvo Du er selv?

LOGOS.

Jehovahs Søn.

BELIAL.

Har Du Jehovahs Magt?

LOGOS.

Jeg eier den.

BELIAL.

Saa giv mig et Beviis derpaa. Slyng Jorden
Ud af sit Solsystem.

LOGOS.

Min Fader vil
At den skal blive i sin Bane; Logos
Vil kun sin Faders Villie.

BELIAL.

Altsaa er Du
En Slave af Jehovahs Villie?

LOGOS.

Nei.
I ham jeg eier Villie, Magt og Frihed.

BELIAL.

Men jeg vil lære Dig at eie alt
Kun i Dig selv som uafhængig Aand.
Jeg vil frigjøre Dig fra Dine Lænker,
Som jeg frigjorde Alma. — Jeg vil lære
Dig at benytte Larven, som omslutter
Din Aand, til at beruse Dig i Vellyst.

Og Du skal vorde Jordens Fyrste, hvis
Du vil tilbede mig.

LOGOS.

Ha, Løgnens Fyrste!
Du vover frækt at friste mig!

BELIAL.

Din Fader
Gjør jo det samme.

LOGOS.

Nei, han frister Ingen,
Han prøver Aander forat luttre dem.

BELIAL.

Jeg frister forat vække dem til Viisdom.
Den skal Du faae, — hvis Du tilbeder mig.

LOGOS.

Viig fra mig, Frister! Veed Du ei, at Riget
Og Magt og Ære i al Evighed
Er' hans, der skabte Dig. Ham skal Du dyrke!

BELIAL.

Jeg ei tilbeder den, hvis Magt jeg spotter,
Den Aand, hvis Værk min Hævn har sønderknust.

LOGOS.

Hvem mener Du?

BELIAL.

Jehovah og hans Brud.

LOGOS.

Ti, Mørkets Træl! Du frygtelige Spotter!
Nu er Dit Hovmod modnet til sit Fald.

(Han drager sit Sværd.)

Din Braad jeg knuser, Afgrundsslange!

BELIAL (raaber:)

Nat!

(Et uigjennemtrængeligt Mørke falder over Scenen. Logos og Belial kæmpe med hinanden. Naturen er i Oprør. Omsider lyder et Raab, og med dette falder en stærk Belysning over Scenen: i Baggrunden sees Jehovah siddende paa sin Throne; foran denne knæler Alma; i Forgrunden staaer Logos og træder med Foden paa den overvundne Belials Hoved).

BELIAL (afmægtig:)

Du seirer, — sønderknust Du har min Magt!

LOGOS.

Min Moder er forløst. Det er fuldbragt!

(Han gaaer hen til Alma og sætter sin Krone paa hendes Hoved).

Med Uskylds fagre Krands jeg Dig har kronet,
Du med Jehovah evigt er forsonet.

ALMA.

Hav Tak! I Hjertet Harmonier klinger,
Min Lænke har Du brudt, min Aand har Vinger.

JEHOVAH.

Min elskelige Søn, Aand af min Aand,
Kom sæt Dig ved Din Faders høire Haand!

LOGOS

(gaaer op til Thronen, hvor han sætter sig hos Jehovah).

Med Dig jeg deler atter Lysets Herlighed,
Vi var' og er' og bliver Een i Kjærlighed!

JEHOVAH (til Alma).

Min elskelige Brud! Jehovahs Røst
Til Dig er Naade, Kjærlighed og Trøst.
Du brød vor Pagt, men angrede Din Brøde,
See, derfor kom min Naade Dig imøde.
Din Kjærlighed Dig førte til Din Gud,
Jehovah atter favned Dig som Brud
Da fødte Du den evige Forsoner,
Din og min Søn, som ved min Side troner.
I ham var Himlens Kraft og Reenhed lagt.
Ved dem han knuste Belials onde Magt.

Dig Logos smykte med en Uskyldskrone,
Retfærdiggjort Du knæler for min Throne.
Og ved Din Kjærlighed til Lysets Gud
Du er igjen min elskte kaarne Brud.

ALMA.

Halleluja, brudt ere Dødens Pile!
I Dig, Jehovah, fandt jeg Fred og Hvile!

EN ODE KLIPPEO I HAVET.

TUSMØRKE.

— — — „Thou canst not
All die — there is what must survive."
Byron.

BELIALS SKYGGE.

Saa blev mit Væsen sønderknust. Min Seier
Var kun en Drøm, et Blændværk var min Magt.
Mit Hovmods Egenvillie blev mit Fald:
Jeg vilde seire, men jeg blev beseiret!
Min Magt er brudt, Syndens og Dødens Magt.
Men skjøndt jeg tabte den, saa blev min Aand, —
Min Qval, — mit Helvede ei sønderknust.
Det lever i mit Gjenfærds Skyggeliv,

Det Onde, som kun Evigheden knuser.
Saalænge Tidens Pulseslag jeg hører,
Saalænge Tidens Bølgestrøm sig rører,
Skal Belials Skygge sværve over Jorden
For i sin Afmagt Lysets Gud at trodse,
Ved at forfølge Alma, hvor hun gaaer,
Ved at forføre hende. Syndens Hav
Er Tidens; det kan ei udtørres, — nei!
Mit Troldomsord kan endnu løse Seglet
Paa de syv Syndens Væld i Almas Hjerte.
Min Magt er brudt; men brudt er ei mit Haab.
Maaskee tilsidst dog Almas Uskyldskrone
Skal visne for min Gift, mit Aandepust:
Da skal med mig han dele Livets Throne,
Han, som forgjæves har mit Scepter knust!

ET HUNDREDE APHORISMER.

„Wer kann was Dummes, wer was Kluges denken,
Das nicht die Vorwelt schon gedacht."

Goethe

I.

CHRISTENDOMMEN.

„Deus enim sic ostendit in opulentissimo et praeclaro imperio Romanorum, quantum valerent civiles etiam sine vera religione virtutes, ut intelligeretur hac addita fieri homines cives alterius civitatis, cujus rex veritas, cujus lex caritas, cujus modus aeternitas."

St. Augustinus.

I.

Christendommen er, ligesom Himlen selv, ophøiet over alle Tiders og verdslige Formers Omskiftelser; den er en straalende Sol med Lys for Tanken og Varme for Hjertet; den er og forbliver at være Menneskeaandens evige Ideal.

II.

Ligesaa træffende som Plato kaldte Philosophien en Forberedelse til Døden, kunne vi kalde Christendommen en Forberedelse til Livet.

III.

Christendommen har optaget alle de gamle Religionssystemers evige Sandheder i sig; den har ligesom et Brændpunct samlet deres adspredte Lysstraaler.

IV.

Fornuftreligionen staaer ikke i Strid med Christendommens Aabenbaringstro; men hiin forholder sig til denne, som Leret til den af Leer fuldendte Statue.

V.

Jeg seer i Christendommen den høieste Philosophi, den fuldkomneste Moral, den absolut nødvendige Betingelse for Individernes som for Nationernes Frelse, Oplysning, Frihed og Lykke, kort sagt for deres sande Civilisation.

VI.

Christendommen og Civilisationen have gjort de europæiske Stater og Folk til eet Legeme og een Sjæl. De forskjellige Stater og Folk ere kun at betragte som forskjellige Tilbøieligheder,

Anlæg og Yttringer af den samme Sjæl, som de forskjellige Lemmer paa det samme Legeme.

VII.

Der, hvor Christendommen og christelige Grundsætninger ikke ligge til Grund for Familie- og Statslivet, der hersker Barbari, Despoti, aandelig og politisk Trældom, Fordomme, Uvidenhed, Inhumanitet og Qvindens Fornedrelse, kort sagt: der er Stilstand; men der, hvor Christendommen hersker, der er Civilisation, der efterstræbes en liberal Regering, aandelig og politisk Frihed, Videnskab og Oplysning, Humanitet og Qvindens Emancipation, kort sagt: der er Fremskridt.

VIII.

Den virkelige Philosophi, det vil sige ikke blot den dybsindige, men tillige den alsidige Opfattelse af Naturen og Menneskeaanden, vil aldrig komme til det Resultat, at Christendommen kun er et Indbegreb af Modsigelser og Absurditeter. Jo dybsindigere og alsidigere et philosophisk System er, desto renere og fyldigere er dets indre Harmoni; og desto renere og fyldigere dets indre Harmoni

er, desto mere er det et Speilbillede af den objective, absolute Sandhed, — af Christendommen selv.

IX.

Ligesom Alterens hellige Sacrament er Gudstjenestens og det kirkelige Livs Middelpunct, saaledes er Jesu Lidelse og Død Christendommens Alpha og Omega.

X.

Dersom Bibellæsning var en nødvendig Betingelse for Christendommens Udbredelse, da er det paafaldende, hvorfor Jesus ikke lærte sine Apostle Bogtrykkerkunsten og Hurtigpressen at kjende og stiftede det første Bibelselskab.

XI.

Den katholske Kirke er den eneste i Tiden fremstaaede Institution, om hvilken det bekjendte „omnia mutantur“ ikke gjælder.

II.

POESIEN OG VIDENSKABEN.

„Philosophe, il saisit les causes où les autres ne démêlent pas même les effets; poëte, il ne médite plus, il est inspiré; il ne voit plus, il contemple; il n'expose pas, il peint; il ne dit pas, il chante."

P. L. Lacretelle.

XII.

Poesien er ikke mere, hvad den var. Christendommen tilintetgjorde dens Billedverden, Apollo og Muserne; Bogtrykkerkunsten forvandlede dens levende, klangfulde Ord til tause, sorte Bogstavrækker, den gjorde den til en Handelsartikel; og det nittende Aarhundredes Materialisme har anviist den en Plads blandt Nipssager og Galanterivarer.

XIII.

I Oldtiden havde Digteren, den gudinspirerede Vates, en langt større Betydning end nu. Han var dengang Sanger, Præst og Prophet, medens han nu

i Reglen kun er den speculerende Boghandlers eller Theaterentrepreneurs Malkeko.

XIV.

De Mennesker, som Naturen har skjænket et rigt og fyldigt indre Liv, en letbevægelig, fyrig og begeistringsfuld Følelse, en levende, skabende Phantasi og usædvanlige Tanker, ere Digtere, om de saa end aldrig havde skrevet og publiceret andet end en prosaisk Regning eller Vexel.

XV.

Soldaternes Kampplads er ikke saa skjæbnesvanger som Digternes. Paa denne gaae Tusinde sporløs tilgrunde, naar Een vinder et berømmeligt Navn; Titusinde finde der Armod, naar Een finder Rigdom; og der har endnu Ingen fundet Lykken.

XVI.

En Betingelse for at kunne blive en virkelig stor Digter er, at man studerer de udødelige Digteres Mesterværker og derved lærer at kjende og føle sin egen Afmagt.

XVII.

I Digtningens som i enhver anden høiere Aandens Sphære seer Blikket frit ud over Nationalitetens lave Grændsevolde.

XVIII.

Bogladeprisen paa Digterværker synes i vore Dage at staae i omvendt Forhold til deres indre Værd. De samlede dramatiske Værker af en ubetydelig Samtidig, hvis Navn Ingen kjender om halvtredsindstyve Aar, koste fem Daler; hele Shakespeare sælges for to Daler; Schillers Værker for een Daler; og hele Homer faaer man saamænd for en Rigsort!

XIX.

Plagiat er for den middelmaadige Digter, hvad Conversationslexicon er for den middelmaadige Videnskabsmand: et Redningsmiddel mod den visse literaire Død.

XX.

Jo grundigere videnskabeligt, jo gediegnere poetisk og jo høiere kunstnerisk et Værk er, desto mindre er Antallet af dem, som kunne forstaae det og nyde det.

XXI.

Forskjellen imellem den ældre og nyere Philosophi er den, at den første fornemmelig er en Conclusionernes, den sidste derimod en Meningernes.

XXII.

Lige over for Livets og Videnskabens uopløste Gaader er den Klogeste ikke klogere end den Enfoldigste.

XXIII.

Forskjellen paa den grundige Lærdes og den Halvlærdes Viden er den, at den første veed, hvor uendeligt Meget han ikke veed; den sidste veed derimod kun, hvad han veed; men han veed ikke, hvor uendeligt Meget, han ikke veed.

XXIV.

Den nyere Tids Astronomer antage, ledet af Universets Love, at Solen ikke staaer stille, men at den dreier sig om en større Fixstjerne, og at denne, tilligemed alle sine Planeter, bevæger sig om en tredie endnu større Sol. Denne Theori fører imidlertid Tanken ud i et Universum, hvor den dvæler uden Hvile, uden Grændse; forat blive færdig, maa den derfor forestille sig en sidste, største og eneste Centralsol, hvorom hele Tilværelsen dreier sig. Vil man nu tænke sig et Sted, hvor Gud har sat sin Throne, da er der vel neppe noget mere passende, end paa denne Solenes Centralsol, hvorfra hans Kjærligheds Straaler med lige Klarhed og Fylde udgyder sig over Alverden.

XXV.

Mange Mennesker bekæmpe Phrenologien, fordi de forvexle den med Kranioskopien. Jeg har ofte anstillet Undersøgelse af Personer, som ellers vare mig aldeles ubekjendte, og hvergang har Phrenologiens Sandhed stadfæstet sig. Men jeg har heller aldrig indskrænket mig til et blot kranioskopisk Experiment; jeg har tillige taget Individets physiologiske Eiendommelighed, dets Temperamentsblan-

ding og dets ethisk-intellectuelle Udviklingstrin med i Betragtning, og først da kan der være Tale om et virkeligt phrenologisk Resultat. Det gaaer forresten med Gall som med Klopstock: en Mængde Mennesker kjende ham og udtale deres Mening om ham, uden nogensinde at have læst ham!

III.

PRESSEN OG LITERATUREN.

„Die Bücher sind kurze Excerpte aus den weitläufigen Foliobänden des Lebens, und nur Derjenige erfüllt die hohe Bestimmung des Schriftstellers, der aus dem vielen schlechten Zeuge, das sie mitunter enthalten, nur das Beste herausliest und von dem Unbrauchbaren das Nothwendige, von dem Gemeinen das Edle absondert."

Feuerbach.

XXVI.

Ligesom Atmosphæren omgiver Jorden og baner sig Vei til alle levende Organismers fineste Porer, saaledes omgiver Literaturen hele det offentlige Liv og baner sig Vei til alle menneskelige Forhold og Bestræbelser. Men ligesom kun den athmosphæriske Luft i sin rette og naturlige Sammensætning af Ilt og Qvælstof formaaer at vedligeholde og opfriske Menneskets physiske Liv, medens enhver anden Sammensætning eller Tilsætning af andre Luftarter er skadelig, ja endog dræbende, saaledes

er den gode Literatur nærende og forfriskende, den slette derimod skadelig, ja dræbende for Menneskets Sjæl.

XXVII.

En Forfatters Værk gjennemgaaer samme Stadier som Mennesket. Ideen er Undfangelsen. Manuscriptet er Fosteret. Værkets Trykning er Fødselen. Bogtrykkeren er Jordemoderen. Boghandleren er Ammen. Bogbinderen er Garderobisten. Critiken er Værkets Daab. Andet Oplag dets Confirmation. Enhver følgende Udgave en ny Livsperiode. Maculaturhandelen dets Grav. Ligesom mange Mennesker kun fødes for strax at døe, saaledes gaae mange Værker ligefra Boktrykkerpressen ned i Maculaturkjælderen.

XXVIII.

Jo mere Tidsaanden fortaber sig i negative Bestræbelser, i en altopløsende sophistisk Critik og en fordærvelig Polemik mod alt positivt Bestaaende, jo mere den afstreifer Sandheden og tilfredsstiller sig med Parodoxer, fixe Ideer, eensidige Theorier og Luftkasteller, — desto mere bliver det en paatrængende Pligt for den, der midt i Tidens aande-

lige Chaos har bevaret sin aandelige Ligevægt og ikke har ladet sig forblænde af de philosophiske Pygmæers Kaleidoskoper, men som endnu kan skjelne imellem Skin og Virkelighed, Ondt og Godt, Løgn og Sandhed, — at vække Sandsen for og Erkjendelsen af de historiske Kjendsgjerninger; thi det er disse, som Scepticismen ikke kan bortraisonnere; det er disse, som bedst formaae at bringe de moderne „Oplyste“ til Besindelse og til Erkjendelse af deres egentlige Værd for Gud og Menneskene.

XXIX.

Som det gaaer i Parlamenterne, saaledes gaaer det i Pressen. Man opstiller en Rubrik, et Stikord eller Navnet paa en Sag; sætter saa med den storste Ugenerthed over Begrebet og snakker op ad Vægge og ned ad Stolpe om Spørgsmaalet, indtil Debatten fortaber sig i phraseologiske Saltomortaler og Raketter. Man er fix og færdig med Spørgsmaalet, længe før man har defineret dets Begreb.

XXX.

Journalister taale mindst af Alle at blive slaaet tilbage eller „trukket tilvands“. De sværge gjerne paa deres Undergang, som have ydmyget dem.

Grunden til dette uforsonlige Had ligger deri, at deres hele Existents er baseret paa Publicums Autoritetstro paa deres aandelige Overlegenhed. Hvo som svækker denne Tro, saarer dem; hvo som tilintetgjør denne Tro, slaaer dem aandeligt ihjel.

XXXI.

At skrive en god Bog er en vanskelig Opgave; men at skrive en god Bog om sig selv er dobbelt vanskeligt, deels fordi det er vanskeligere at opfatte correct og bedømme ret sig selv og sine egne Handlinger, end hvad der ligger udenfor os selv, og deels fordi Meget i vort eget Liv forekommer os at være udmærket interessant, medens det forekommer Andre at være udmærket kjedeligt.

XXXII.

Den sande videnskabelige Critiks Attributer ere: Grundig Undersøgelse, omfattende Kjendskab, urokkelig Principfasthed og upartisk Retfærdighed. Uden disse kan man nedrakke og smigre en Forfatter, men ikke critisere ham.

XXXIII.

Om mangen critisk Artikel, hvori Phraser og arrogant Optræden dækker Huulheden, passer Goethes Vers i Faust:

„Ein Dilettant hat es geschrieben,
Und Dilettanten spiel'n es auch."

XXXIV.

Vi leve i en Tid, hvor Critikens og den saakaldte „offentlige Menings" Dommerembede næsten udelukkende udøves af Pressen. Men dette høie Dommerembede, som ifølge sin Natur og sin Vigtighed kun skulde udøves af Intelligentsens, Genialitetens og Videnskabens Aristokrater, udøves desværre, med faa udmærkede Undtagelser, af underordnede Intelligentser, overfladiske Toskillingsaander og halvstuderede Individer. Deraf kommer den store Mangel paa Grundighed, Characteer, Principer, Retfærdighed, logisk Stringents, kort sagt, deraf kommer det critiske Fuskeri.

XXXV.

Istedetfor en grundig upartisk Critik, træffer man kun altfor ofte tendentieus Nedrivning og tendentieus Roes. De kolossaleste Modsigelser flyde fra

samme Pen. Tendentsen rækker Principløsheden Haanden; kort sagt, Pharisæismen optræder i hele sin Foragtelighed. Den tankeløse Hob mærker ikke Tendentsen; den vil bedrages.

XXXVI.

Intet er foragteligere, end naar en Publicist angriber en Mand, og denne optager den ham tilkastede Handske, hiin da skulker sig fra Controversen med den dumme Erklæring, at han (Publicisten) selvfølgeligt (sic!) ikke kan indlade sig i nogen Debat med den, hvem han har angrebet! Det er det Samme, som naar en Slagsbroder slaaer en Forbigaaende i Ansigtet og derpaa høitideligt forsikkrer de Omkringstaaende, at han (Slagsbroderen) holder sig altfor god til at indlade sig med den Person, hvem han har overfaldet.

XXXVII.

At Theologer og Digtere, Officerer og Mekanikere, Hofmænd og Skuespillere, Kunstnere og Damer ligeoverfor Assurancevæsenet udbryde: „Hvad kan der vel skrives derom?“ — det er tilgiveligt; at Nationaløconomer og Jurister, Læger og Redacteurer, Kjøbmænd og Rhedere istemme: „Hvad kan der

vel skrives derom?“ — det er sørgeligt; men at Assurancemænd, Folk, der arbeide i Forsikkringsvæsenets Tjeneste som Embedsmænd, Befuldmægtigede og Agenter, at de ogsaa kunne sige: „Hvad kan der vel skrives derom?“ — det er ligesaa latterligt, som naar en Professor i det franske Sprog ligeover for dettes Grammatik vilde udbryde: „Hvad kan der vel skrives derom?“ Der kan ikke godt tænkes en blodigere Ironi over sig selv og sin Virksomhed.

XXXVIII.

Naar en Charlatan for Aandernes Konge vil gjælde,
Difficile est, satyram non scribere velle.

IV.

DIGTERE OG TÆNKERE.

„Crafty men contemn studies, simple men admire them, and wise men use them; for the teach not their own use; but that is a wisdom without them, and above them, won by observation.

Bacon.

XXXIX.

Schiller var en Digter af første Rang; at stille ham under Goethe og Shakespeare eller over Oehlenschläger er en Absurditet og en Uretfærdighed; thi en stor original Digter har kun en Maalestok i sig selv og i sine Værker.

XL.

Digteren H. C. Andersen har nu vundet den Laurbærkrone, hvortil Geniet har en Ret. Han har beseiret de to fjendtlige Magter, som i en Aarrække

vilde tilintetgjøre ham: Fattigdom og en uretfærdig Critik. Men denne Seier skylder han Gud; det føler han. Midt under Kampen sendte han ham tre mægtige Allierede: berømte Mænds Anerkjendelse, Mæceners Gjæstfrihed og Fyrsters Gunst. Uden disse tre Allierede havde han ikke seiret: den unge Plante vilde være hensygnet af Mangel paa Varme og Lys, længe før den havde udfoldet sine skjønne Blade, og Danmark havde da havt een stor Digter mindre.

XLI.

Schillers Poesi er i det Hele taget en Sandhedens, Frihedens og Skjønhedens Høisang.

XLII.

Ørsteds speculative Naturphilosophi er baade sund og dybsindig; men idet han skuer fjernt ud i Universets Maskineri og knytter sin Tanke til de store evige Love, hvorefter det regjeres, taber han Menneskeaandens inderste Væsen og dens høieste Interesser afsyne. Det gaaer ham som Sømanden, der saalænge har vænnet Øiet til at speide i det Fjerne, at han ikke mere kan see klart, hvad der er ham ganske nær.

XLIII.

At kjende Universets Indretning og Love eller at grandske derover er ingen Gudsdyrkelse, som Ørsted siger; ligesaalidt som det at elske et Menneske er identisk med at kjende og betragte en Maskine, som han har bygget.

XLIV.

Ørsteds Gud er kun et Indbegreb af Naturlove og Naturkræfter; hans Menneske er kun et Dyr, som er fremavlet af Jorden, som staaer under ubøielige Naturlove og en uforanderlig Skjæbne; hans Forsyn er kun en storartet Maskine, der efter evige Love arbeider i det Uendelige.

XLV.

Bacon har sagt: „Kundskab er Magt“. Det nittende Aarhundrede siger: „Penge er Almagt“.

V.

MENNESKET OG MENNESKELIVET.

„Der Mensch erkennt sich nur im Menschen, nur das Leben lehrt jedem, was er sei.

Goethe.

XLVI.

Jeg har levet iblandt Menneskene og med Menneskene længe nok forat lære dem at kjende, forat elske og afskye dem. Men hvormeget jeg end er bleven krænket og skuffet af dem, hvormange bittre Erfaringer de end have givet mig, saa fandt jeg dog mere Godt end Ondt hos dem. Desværre var det Gode i Reglen begrundet i Egenkjærlighed; og det Onde havde næsten altid sin Grund i Uvidenhed.

XLVII.

Ethvert Menneske har en ubestridelig Ret til at være og gjælde for, hvad det i Virkeligheden er.

Denne Ret ophører ikke, fordi Samtiden miskjender det.

XLVIII.

Det menneskelige Legeme er som en Kanon, Sjælen som Kanonkuglen, hvormed den er ladet. Den frie Villie er Overkanoneren, som under den jordiske Tilværelse giver Kanonen den bestemte Retning mod Himlen eller mod Helvede. Døden er Luntebæreren, som pludselig affyrer Kanonen. Ligesom den engang udskudte Kugle følger den givne Retning, hvadenten den iler over Jorden eller over det udstrakte Hav, saaledes gaaer det ogsaa med Sjælen, der iler igjennem Tiden og Evigheden.

XLIX.

Der gives Mennesker, som i den Grad mangle Characteer og Principer, at deres Ord og Handlinger udtrykke lutter Modsigelser. De ere aldeles uberegnelige, da de, ligesom Chameleonen, med hvert Øieblik skifte Farve. Men ligesom alle Farver tilsammen repræsentere Hvidt, saaledes have alle hine Menneskers Modsigelser een fælleds Grund, hvorfra de udstraale, nemlig Egoismen eller Forfængeligheden.

L.

Der ligger en medfødt Trang hos Mennesket til at lade sig beaande af Noget, til at være begeistret for Noget. Da Religionen i vore Dage ikke fyldestgjor denne Trang hos en verdsligsindet, nydelsessyg Hob, saa soger man Trangen tilfredsstillet ved Begeistring for Mennesker og deres naturlige og tilfældige Fortrin. De mest erklærede Fjender af Guds-Tilbedelsen ere i Reglen de ivrigste Mennesketilbedere.

LI.

En Atheist, Sensualist og Libertiner seer blot i Mennesket en Maskine, hvis Bestemmelse er at opslides paa en nydelsesfuld Maade.

LII.

Samvittigheden, det vil sige vor Folelse af Ret og Uret, udgjor Skelettet i den menneskelige Aand.

LIII.

Samvittigheden er det sjælelige Uhrværks Vækker. Hos Forbryderen og den Lastefulde er denne

Vækker vel endnu tilstede; men Vækkerloddet, der skulde sætte den i Virksomhed, mangler.

LIV.

Den blinde Lidenskab er altid en Overlober; den streifer mere eller mindre ind paa Vanviddets Gebeet.

LV.

Den, der paastaaer, at Sjælen ikke lever efter Doden, har en langt vanskeligere Sag at forsvare, end den, der paastaaer det Modsatte.

LVI.

Sjælens Erindring i Evigheden viser os hele vort tilbagelagte jordiske Liv med alle dets Tanker, Folelser og Handlinger som et Hele; det er da for Sjælen, ligesom naar vi til forskjellige Tider og paa forskjellige Steder have seet en Mængde Billeder og pludseligt gjensee dem alle i et langt Billedgalleri.

LVII.

Sjælens Syn i Evigheden er uendeligt og klart, saaledes at det gjennemskuer Tilværelsen, det Materielle saavelsom det Aandelige; det er, for at gaae ud fra noget Bekjendt, som Aandesynet hos den, der befinder sig i den magnetiske Søvn.

LVIII.

Med Døden kan man skræmme Epikuræere, Naturalister, Nihilister og Libertinere; men ikke Den, der har assureret sit Liv i den timelige og evige Livsforsikkring.

LIX.

Livet er en Skole; men i den af dens mange Classer, hvor den sande Viisdom læres, maa man betale Lærdommen med sit Hjerteblod.

LX.

Det er et characteristisk Træk af vor Tid, at medens en Mængde Mennesker have opgivet Troen paa Djævelen og Helvede, spille disse Navne en

fremragende Rolle i Livet. Selv dannede Folk genere sig ikke for at kryddre deres Tale med dem, naar de ville give deres Udtalelser en forhøiet Energi og Kraft. Theaterskribenter og Romanforfattere kappes med hverandre om at variere de anførte slemme Ord i deres Bogtitler. Man skriver: „Fandens Overmand“, „Djævelens Memoirer“, „Djævelens Cousiner“, „Djævelens Fætter“, en „Allerhelvedes Karl“ o. s. v.; ja, man finder selv Regning ved at kalde Tracteursteder slet og ret „Helvede“; man er da sikker paa Søgning.

LXI.

Nutidens blaserede og enerverede Cavalerer betragte Ægteskab som en Havn, hvori den lække Skude kan finde Læ, som et Driivhus for den trivielle Spidsborgerlighed, som et Logi, hvis Værtinde er saa skikkelig at dele sin Formue med dem.

LXII.

De Gifte, der sidde i Ægteskabet op over Ørene, kunne have samme Interresse af at høre et Foredrag om Ægteskab, som en Hængt, der er

sluppen fra Galgen med Livet, af at høre et medicinsk Foredrag om Qvælingsprocessen.

LXIII.

Den eneste Maade, hvorpaa den, der ingen Formue har, strax kan erhverve sig samme, uden at stjæle, bedrage, arve, tilgifte sig den eller finde den, er at capitalisere sit eget Liv ved en Livsforsikkringspolice.

LXIV.

Ofte avancerer den, der ikke kan avancere ved at gaae op ad Hovedtrappen til Herren. brillant ved at gaae op ad Kjøkkentrappen. til Madammen.

LXV.

Ligesom en So harmer sig, naar der protesteres mod Mogpolen, saaledes ærgrer et demoraliseret Menneske sig, naar der protesteres mod Bordelvæsenet.

LXVI.

Spillebanken er som et Lys; Spillerne ere Myg, som paa Haabets Vinger flyve mod dets lokkende Straaler. De fleste Spillere faae deres Vinger brændte og deres Tegnebøger tomte, og om de end ikke kunne flyve bort, vilde de dog gaae bort lette nok, dersom ikke Skuffelsens tunge Blyvægt hvilede paa dem.

VI.

KJÆRLIGHEDEN.

„Es ist das Leben ohne Liebe todt."
K. Ludvig v. Bayern.

LXVII.

Kjærlighed er i Livets store Bygning det Cement, der sammenknytter Steen med Steen, og som giver den Fasthed og Skjønhed.

LXVIII.

De fleste Mennesker troe, at Kjærligheden begynder i Hjertet. Dette er en Feiltagelse; thi den begynder i — Øiet.

LXIX.

Det gaaer med den sande Kjærlighed som med Rosenhækken; der gives en Tid, hvor den synes

at være gaaet ud, hvor den ståaer uden Blade og Blomster. Ved Kunst at ville fremtvinge disse, forat nyde deres Skjønhed og Duft, duer ikke. Man skal med Resignation vente til Blomstringstiden atter kommer; da fremspire sikkert nye friske Blade og nye duftende Blomster, friske og duftende som ingensinde for.

LXX.

Gjenkjærlighed kan ikke fordres eller inddrives som en forfalden Vexel; thi den er en frivillig Gave.

LXXI.

Ligesom Marken ikke taber sin Spirekraft ved engang imellem at ligge brak, men tværtimod derved vinder sin tidligere Frugtbarhed, saaledes vinder den ægteskabelige Kjærlighed nyt Liv og ny Varme ved i nogen Tid at slumre.

LXXII.

Ingen anden sandselig Følelse er saa sød, saa henrivende, saa meget istand til at hæve Sindet med Mod og Freidighed eller at frigjøre Mennesket fra det Egoistiske, som netop Følelsen af den første Omfavnelse.

LXXIII.

Give vi efter for Jalousien, da vil denne snart qvæle Kjærlighedens zarte Blomst i vort Hjerte; og i Jalousiens giftige Blade ville en Mængde Orme udvikle sig, der nage paa vor Fred, fortære vor Lykke og nedbryde vort Helbred.

VII.

HISTORIEN OG POLITIKEN.

„Die Weltgeschichte ist das Weltgericht."
Schiller.

LXXIV.

Enhver, der har gjort sig fortrolig med Historien, vil have erfaret, at den næsten altid behandler Menneskeslægtens mest fremragende Personligheder med en vis Stedmoderlighed, idet den kun med faa flygtige Bemærkninger eller endog med Taushed iler forbi disses Fødsel, Barndom og Ungdom, indtil de gaae op over Verdenshistoriens Horizont og blive Masker af dens store vidunderlige Tæppe.

LXXV.

Naar vi nævne de fire Verdenshjørner, er det mærkeligt nok, at de ikke alle have omtrent samme Vægt og Betydning for os; men at det ene Verdens-

hjørne er betydningsfuldere end alle de andre tilsammen. Dette Verdenshjørne er Østen. Derfra kom Lyset og Livet: Menneskeslægten, Culturen, Religionen; men derfra kom ogsaa Mørket og Døden: Barbariet, Vantroen, den sorte Død, Pestbylderne, Kopperne og Choleraen.

LXXVI.

Verdenshistorien har mange Tragedier at opvise; men Jerusalems Ødelæggelse er den mest tragiske af dem alle.

LXXVII.

Paa det store Verdenstheater, hvor enhver af os Dødelige i længere eller kortere Tid spille en Rolle, er der et Bagtæppe, som aldrig gaaer op uden i samme Øieblik at gaae ned; det er Fremtidens sorte Tæppe.

LXXVIII.

Fredericiaslaget er et Blad af den Skudsmaalsbog, hvori Saga har bevidnet Danmarks Tapperhed.

LXXIX.

Ligesom det gaaer i Naturen, at det Større skal opsluge det Mindre forat fornye og vedligeholde den bestandige Virksomhed og Bevægelse, saaledes gaaer det ogsaa i Verdenshistorien: de mindre Nationaliteter skulle gaae op i de større.

LXXX.

At danne ligesaa mange Stater som Nationaliteter og garantere deres Existents er det samme som at hylde en chinesisk Statarisme og standse Menneskehedens frie Udvikling.

LXXXI.

Det gaaer med Nationalitet som med Genialitet: den fremstaaer og udvikler sig ubevidst; og hvis den ikke ved egen Kraft formaaer at bryde sig en Bane og gjøre sig gjældende, nytte ikke hvilkesomhelst ydre kunstige Vækkelsesmidler.

LXXXII.

Staten er som et Huus. Lovene ere Bygningens Grundvold; de paa samme ordnede Samfundsforhold Muurværk og Bjælker; Religionen og Moralen Taget,

der beskytter det mod Elementernes odelæggende Virkning. Man kan fremdeles sige, at Husets Vært er Kongen, Viceværten er Regeringen og Administrationen; Beboerne Folket, hvoraf Adelen, Bureaukraterne og Pengemændene boe paa første Sal, Bondestanden i Stuen og Kjælderen, Borgerstanden paa anden og tredie Sal, Digterne og Kunstnerne paa Qvisten og Proletariatet paa Loftet. Lynildsaflederen kan sammenlignes med Statens Forsvarsmagt, der jo skal aflede erobringslystne Naboers ødelæggende Lynslag. Endelig er Ildstedet Parlamentet, hvor Lovene og Politiken tillaves, medens Storstedelen af de Taler, som der holdes, gaae op i lutter Rog.

LXXXIII.

Religionen, Troskaben, Retfærdigheden og Arbeidsomheden ere de fire nødvendige Grundpiller for et Folks sande Lykke og Velstand.

LXXXIV.

Staten er som det menneskelige Legeme en levende Organisme, i hvilken Statskassen er Hjertekammeret og Pengene Blodet.

LXXXV.

Vor Tid er Pengearistokratiets Tid og maa nødvendigviis være det; thi da den nuværende Generation har langt mere Tilbøielighed til at tilbede Guld end Gud, er det en Selvfølge, at de, der repræsentere Guldet, ansees for Guder. Fødsel, Geni, Dyd, Kundskaber, Dannelse og Daad ere kun Bagateller i Sammenligning med Rigdom, der fyldestgjør Alt, hvad Nutiden forlanger.

LXXXVI.

Man bedømmer et Folks Intelligents efter det relative Antal Individer, som kunne læse og skrive, istedetfor efter det relative Antal, som kunne selvstændigt tænke.

LXXXVII.

Naar en Nation viser sine store Mænd Hæder, hædrer den sig selv, og naar den med Kjærlighed og Begeistring freder om deres Minde, freder den om sin egen Storhed.

LXXXVIII.

Pharisæernes Sprog tales i vore Dage flydende og perfect af de fleste ledende Statsmænd.

LXXXIX.

Begrebet „Arbeider“ er et af disse smidige Begreber, der, ligesom en Gummielasticums Galosche, kan antage de forskjelligste Former o. Dimensioner.

XC.

Om end Manden lovligt er Konens Regent, saa er dog næsten altid Konen factisk Mandens Regentinde, og dette sidste har saameget mere at betyde, som vor Tid tilsidesætter Loven for det fuldførte Factum (fait accompli).

XCI.

Det er mærkeligt, at man afbilder Retfærdigheden som en Qvinde med tilbundne Øine og med Sværd og Vægt i Haanden. Den absolute guddommelige Retfærdighed bør have et Udtryk af Bestemthed, Energi, Styrke, Sikkerhed og Aabenhed. Den qvindelige Figur er vel skikket

til at give et Indtryk af Skjønhed og Blidhed; men den har dog tillige et Anstrøg af Svaghed, som ingenlunde bortfalder, fordi man giver den et Sværd i Haanden, selv om det var Stærkodders eller Holger Danskes. Themis er derimod et træffende Billede af den menneskelige Retfærdighed; thi denne er i Virkeligheden ofte svag og blind; den bærer Sværdet, men svinger det ofte over den Uskyldiges Hoved; og som en Qvinde lader den sig let bedaare af Ord og Gaver.

XCII.

De administrative Overgreb, f. Ex. ulovlig Berovelse af en Borgers grundlovmæssige Ret, bør straffes tifoldigt; thi ingen Retskjendelse af Domstolene er istand tll at forskaffe den forurettede Borger Nydelsen af den Ret, som Administrationen i Aar og Dag ulovligt har gjort ham stridig.

XCIII.

Politilogiken er forskjellig fra al anden Logik. Dens Conclusioner ere ofte kun Præmisser; men desuagtet ere dens Argumenter tidt nok ret slaaende.

VIII.

LIVSPHILOSOPHI.

„Toute notre dignité consiste dans la pensée."
Pascal

XCIV.

Eet er det at vinde Seier over en Fjende, men et Andet at forfølge og tilintetgjøre ham. Til det første hører kun Magt og Lykke; men til det sidste hører, foruden Magt og Lykke, tillige Klogskab.

XCV.

At kjøbe en uvittig Uartighed for en Dumhed er altid en daarlig Handel.

XCVI.

Den Løgn er den farligste, som støtter sig paa Løgnerens anerkjendte „Hæderlighed".

IX.

FORFATTEREN OVER SIG SELV.

„Thi det synes, som jeg er skabt, for at forvirre saavel Medicos som Moralister.

Holberg.

XCVII.

Mit Hjerte er en Blanding af Orgel og Harpe. Livet har grebet alle Følelsens Accorder deri; det har ikke været en Andante lentamente, men det har været en Sinfonia delle passioni, der ofte er gaaet over i dolore, som har gjenlydt fra dette Instrument. Havde det kun været simple Melodier til Gadeviser, vilde Samtidens Lirekassehjerter alle have sympathiseret med mig.

XCVIII.

Jeg har ikke blot været i Himmerig og Helvede; men, — da vi kalde en høi Grad af Fryd

et Himmerig og en høi Grad af Smerte et Helvede, — saa kan jeg endogsaa medrette sige: at Himmerig og Helvede have været i mig.

XCIX.

Mange skammelige Domme har Ondskaben fældet over mig; Uretfærdigheden har ofte tilsidesat mig for de daarligste Makkere; opblæst Vigtighed har forsøgt at slaae sig til Ridder paa mig; Bornertheden har paa en plump Maade tilbageviist mit Venskab; Indbildskheden har ofte seet mig over Hovedet; og drengeagtig Kaadhed har tidt forhaanet mig; kort sagt: man har fyldt mit Bitterhedsbæger til Randen; og saa til syvende og sidst gjorde man mig Bebreidelser, fordi jeg var bitter.

C.

Hos mig er det Skik, som Italienerne sige, „sciorre la bocca al sacco“. Og som jeg siger, hvad jeg mener, saa skriver jeg, hvad jeg tænker. Om dette end, fra Klogskabens Standpunct betragtet, er en Feil, saa er denne Feil dog ikke saa stor, som den visse Skribenter begaae, naar de skrive uden at — tænke.

Trykt hos W. Drugulin i Leipzig.

WILHELM KARUPS

UDVALGTE POETISKE SKRIFTER.

FEMTE DEEL.

HYMNER OG RELIGIEUSE DIGTE.

HYMNER OG RELIGIEUSE DIGTE

AF

WILHELM KARUP.

LEIPZIG

FORLAGT AF ALBERT FRITSCH'S SKANDINAVISKE BOGHANDEL.

TRYKT HOS W. DRUGULIN.

1868.

INDHOLD.

Side

HYMNER.

Jeg elsker 3
Store Gud, vi love Dig 6
Hellig, hellig, hellig 10
Helligste Nat 14
Jesus steg ned 16
O salige Nat 18
Lad Basunens Toner bruse 20
Lov og Ære og Priis 22
Sjung vor Konge Glædespsalmer 23
O tornekroned Hoved 25
Solen hyller sig i Skyens Slør 27
Kom Skaberaand, kom naaderig 31
Vær hilset, glæderige Pintsedag 33
O Jomfru, Uskyldsrene 34
Litani til Guds Moder 35
Høiloves Du skal 39
Under Christi Kors med Smerte 40
Hav Tak, Du kiære Engel 43
Til Nordens Apostel 44
Fader, Du kan frelse Alle 46

Side
Ei om Rigdom, ei om Ære 49
Priis med Hjertets Jubeltoner 51
Saa er Du, Jesu, nu hos mig 53
Jesu, Dig jeg elsker ene. 56
Hvor sødt, o Jesu er det mig 59
O Jesu, siig 62
Ak red mig, red mig, Frelser kjær 64
Morgenhymne 66
Aftenhymne 67
Atter er et Aar henrundet 69
Bryd ud vor varme Tak i Sang 71
Vil Du Navn af „Oplyst“ bære. 73
Gudstjeneste 74
I. Indgang. 74
II. Troesbekjendelse. 74
III. Paakaldelse 75
IV. Prædiken 76
V. Fader vor 77
VI. Efter Prædiken 78
VII. Altergang 78
VIII. Den hellige Nadvere 79
IX. Velsignelsen 80

RELIGIEUSE DIGTE.

En Aften i Klosterkirken 81
Den Apostoliske Kirke 95
Første Sang. 97
Anden Sang 107
Tredie Sang 122

HYMNER,

DEELS ORIGINALE, DEELS EFTER FREMMEDE MESTRE BEARBEIDEDE.

„Was schimmert ist dem Augenblick erkoren,
Das Echte bleibt der Nachwelt unverloren."
Goethe.

JEG ELSKER.

(1855.)

„I love — and have some cause to love — the earth!"
Francis Quarles.

Jeg elsker og med Grund jeg elsker Jorden,
Den er min Skabers Værk og derfor god;
Den er for mig en kjærlig Moder vorden,
Som gav mig Deel i al sin Overflod.
Dog hvad, o Herre, er Dit Værk mod Dig?
Og hvad er selv mod Dig min Moder mig?

Jeg elsker Solen, som fra Dagens Himmel
Opliver Jorden ved sin stærke Magt,
Og Maanen med den høie Stjernevrimmel,
Jeg elsker Himlens Lys og Farvepragt.
Dog hvad er Himlens Skjønhed selv for mig,
Naar jeg, o Herre, tænker kun paa Dig?

Jeg elsker Luftens svale, milde Strømme,
Som qvæge og forfriske Alt paa Jord,

Hvor Rosenskyer paa Svanevinger svømme,
Hvor Glæden tolkes høit af Fuglechor.
Dog, hvad er Luft og Sky og Sang for mig,
Naar jeg, o Herre, dvæler kun hos Dig?

Jeg elsker Havet, Jordens rige Søster,
Dets Skjønhed, Høihed og dets stolte Magt,
Der slutter mellem vidtadskilte Kyster
Med sin udstrakte Arm en evig Pagt.
Dog, hvad er Havets Magt og Rigdom mig,
Naar jeg blot sammenligner dem med Dig?

Alverdens Skjønhed, Hæder, Pragt og Skatte,
Hver Glæde, som fortryller Sjæl og Sands,
Foruden Dig — hvor tomme og hvor matte!
Ak, kun en ussel, vissen, giftig Krands!
Nei, ingen ingen Glæde fængsler mig,
Naar ei den har, o Gud, sin Grund i Dig!

Foruden Dig kan Jorden Intet give,
Foruden Dig har Himlen ingen Pragt,
Foruden Dig kan Luften ei oplive,
Foruden Dig har Havet ingen Magt:
Ja, hele Verden er en Grav for mig,
Naar jeg i den ei ene skuer Dig!

Foruden Dig er Rigdom kun en Plage,
Og Lærdom Flitter, Skjonhed stakket Fryd,
Hver Glæde Sorg, hver Tone bitter Klage,
Og Kjærlighed en Bjælde uden Lyd.
Nei, glad og kjærlig, viis og skjøn og rig
Er ene Den, der eier Alt i Dig!

O, hvis jeg eied Alt, hvad Verden skjenker,
Kun ikke Dig, — hvad var min hele Skat?
Da var mit Liv kun Død, — min Frihed Lænker, —
Min Glæde Qval, — min Dag en evig Nat:
Men nu, da jeg i Dig kun glæder mig,
Nu har i Døden selv jeg Liv i Dig!

STORE GUD, VI LOVE DIG.

„Te Deum laudamus.“
S. Ambrosius.

Store Gud, vi love Dig,
Den Algode og Alvise!
For Dig bøier Jorden sig,
Dine Skabninger Dig prise.
Du er Gud i Evighed,
Er og var og bliver ved!

Alle, som paa Herren troer,
Deres Knæe i Støvet bøie,
Love med Seraphers Chor
Og Cherubim i det Hoie, —
Alle, Alle bryde ud:
Hellig, hellig est Du, Gud!

Helligste Gud Zebaoth!
Herre over Himlens Hære!

Skaber af alt Viist og Godt!
Hav og Jord og Himlens Sphære,
Alt, ja Alt jo lover Dig,
Alt er Dit evindelig!

Martyrskaren lys og stor,
Smykt med Seirens gyldne Palmer,
Sjunger høit i Jubelchor
For Din Trone Høitidspsalmer,
Og hist med Propheterne
Love Dig Apostlene!

Paa den hele vide Jord
De Enfoldige, de Vise,
Smaa og Store fromt i Chor
Dig, Algode! ydmygt prise;
Love og med Tak og Bøn
Din saa elskelige Søn!

Og den Helligaand, som her
Os til Bod og Bedring fører,
Prise ydmygt skal Enhver,
Thi han er vor Helliggjører;
Han, vor Gud, som Jesus Christ
Troner med Gud Fader hist.

Du, o Guds eenbaarne Søn,
Er al Verdens Frelser vorden,
Da Du steg fra Himlen skjøn
Til den faldne Slægt paa Jorden.
Du har Himlens Naade bragt,
Og os frelst fra Syndens Magt.

Ved Din Død blev Naadens Dør
Aabnet hver bodfærdig Synder,
Tillidsfuldt han haabe tør,
At Du Frelse ham forkynder.
Du som Dommer vil fremstaae,
Naar Alverden skal forgaae.

Frelser! see med Naade ned
Til hver Sjæl, som her maa kæmpe!
Led vort Fjed til Salighed!
Hjælp os Syndens Glød at dæmpe!
Led os, gjennem Angersbod,
Til Din Naadetrones Fod!

Alle Dage vil' vi her,
Herre! høit Dit Navn lovprise,
Nat og Dag, vor Frelser kjær!
Vil' vi Dig vor Tak bevise.
Gjør os paa Din Naade rig,
At vi stedse tækkes Dig!

Store Gud, forbarm Du Dig!
Din Velsignelse os følge!
Vær vor Kraft, staae Du os bi
I vor Kamp paa Livets Bølge!
Du, vort Haab i Evighed,
Skjenk os Frelse, Lys og Fred!

HELLIG, HELLIG, HELLIG.

„Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ.“
St. Joannes.

I.

Hellig, hellig, hellig
Er vor Fader og vor Gud.
Jord og Himle sjunge ud:
Hellig, trefold hellig!

Hellig, hellig, hellig
Er det Ord, af Herren sendt,
Som har Hedningnatten endt,
Hellig, trefold hellig!

Hellig, hellig, hellig
Englene med Harmoni
Sjunge ydmyge, som vi:
Hellig, trefold hellig!

II.

Hist i Himlens lyse Zone,
Fuld af navnløs Salighed,
For Gud Faders høie Trone
Millioner knæle ned.
Medens Engleharper runge,
De med Jubeltoner sjunge:
Hellig, hellig, hellig est
Du vor Frelser, Jesus Christ!

III.

Sjung: Hellig, hellig, hellig
Est Du Gud Zebaoth!
Sjung med hans Engle: Hellig
Est Du Gud Zebaoth!
Fra Himlens høie Zone,
Som fra den vide Jord
Skal „Hellig est Du“ tone
I Myriaders Chor.

IV.

Lad os med Himlens Seraphim
Nedknæle for Guds Trone,

Lovsjunge ham med Cherubim
Til Engleharpers Tone!
Den Lovsang om vor store Gud
Skal bruse over Verden ud:
Vor Gud er hellig, hellig!
Al Skabningen skal sjunge ud:
Gud, Zebaoth, vor store Gud
Er hellig, hellig, hellig!

V.

Hellig, hellig i det Høie
Er Du store, gode Gud!
Naadigt seer Dit Faderøie
Os, som frygte Dine Bud.
Vi med Englene udbryde:
Hellig, hellig est Du Gud!
Over Jord og Himle lyde:
Hellig, hellig est Du Gud!

VI.

Hør, Engleskarer juble
Høit om Guds Herlighed!

Tre Gange hellig est Du
Bundløse Kjærlighed!
Med hine Engletoner
I Jubelharmoni
Tre Gange „Hellig est Du,
Vor Gud!“ istemme vi.

HELLIGSTE NAT.

„Velkommen igjen Guds Engle smaa,
Fra høien Himmelsale."

Grundtvig.

Helligste Nat!
Mørket forsvinder, vi skue herneden
Vinkende Stjerner paa Himmelens Blaa;
Engle nedsvæve, forkynde os Freden:
Kommer! med Hyrderne ville vi gaae!
Fryde os med dem og ile afsted,
Engle fra Himlene følge vort Fjed, —
Ile i Morgengry
Ind til Kong Davids By,
Til Jesulil!

Helligste Barn!
Som blev forventet med Længsel af Fædre,
Qvist, som fremspired af Isai Rod,
Dig vil' med Gaver vi jublende hædre,
Synke tilbedende ned for Din Fod.
Himmelske Frelser! ved Dig er gjenfød

Slægten, som Adam forhvervede Død.
Du giver Salighed,
Frelse og Lys og Fred
Hver, som Dig troer!

Synder betænk:
Fattig og nøgen ved Jomfruens Hjerte
Hviler Din Gud, som til Verden blev fød.
Og dette Barn skal med Angst og med Smerte
Lide paa Korset den bittreste Død!
Hør, hvor med Taarer det klager for Dig:
Synder, hvi kommer Du ikke til mig?
See, hvor jeg elsker Dig,
Og Du foragter mig,
Elsker mig ei!“

Kjærligste Barn!
Hjertelig Anger jeg bringer som Gave
Dig, Du velsignede Kjærlighedsvæld!
Ja, kun i Dig jeg min Glæde vil have,
Thi Du vil ene mit evige Vel.
Barnelil Jesu, fra nu af jeg vil
Ene, ja ene kun høre Dig til!
Da har jeg ingen Nød!
Trofast i Liv og Død
Elsker jeg Dig!

JESUS STEG NED.

(1848.)

„Hil Dig, Barn i Krybben lagt,
Julens Fyrste, vor Forsoner,
Dig tilhører Priis og Magt,
Himmerig og Livets Kroner!“

Fr. Hammerich.

Jesus steg ned fra det evige Høie,
Hylled sin Glands i det jordiske Klæde,
Forat aftørre hvert grædende Øie,
Gyde i Hjertet den saligste Glæde.

Nu han i Krybben som Barnelil hviler,
Helligste Moder staaer Vagt ved hans Side.
See, hvor hans Læbe af Kjærlighed smiler!
See, hvor hans Øine de straale saa blide!

Ringhed og Armod omringe hans Leie,
De som det fattigste Barn ham beskjære,
Dog har han Verdeners Rigdom i Eie,
Menneskehedens Drot skal han være!

Jorden og Himmelen staae som hans Trone,
Scept'ret er Kjærlighed, Sandhed hans Rige,
Lyset er Sværdet, og Seier hans Krone,
Frelser hans Navn, og Ingen hans Lige!

O SALIGE NAT.

„Von Himmel hoch da komm ich her,
Ich bring euch gute neue Mähr.“
Luther.

O salige Nat!
En Engel saa brat
Fra Himmelens Sæde
Med Jubel og Glæde
Nedsvæver til Hyrder paa Bethlehems Mark.

Han hæver sin Røst:
„O hører min Trøst
Og frygter ei mere:
Idag er den kjære
Høilovede Frelser paa Jorderig fød!“

„I fattigste Ly
I Bethlehems By
Der ville I finde
Den saligste Qvinde
Med Barnet, det helligste Barn, paa sit Skjød!“

De frygte ei meer
Det himmelske Skjær,
Men ile og finde
Den helligste Qvinde
Med Jesus i Krybben i Bethlehems Stald.

O salige Dag!
Vort største Behag!
Du tager vor Smerte,
Du vækker vort Hjerte
Til Tak og til Kjærligheds hellige Fryd.

Med Sang og med Bøn
Vi love Guds Søn.
O kommer dog Alle
For ham at paakalde
Og offrer ham Røgelse, Myrrha og Guld!

LAD BASUNENS TONER BRUSE.

„Veni, redemptor gentium.“
S. Ambrosius.

Lad Basunens Toner bruse
Til Trompetens høie Lyd!
Og lad mægtigt Orglet suse!
Zion, sjung Din høie Fryd!
Nu bør Du ei meer forsage,
Freidigt hæve sig Din Aand;
Thi Din Konge frem mon drage
Smykt med Palmer i sin Haand!

Bjerg og Høie ville sjunge
Herren Lov med Jubelsang,
Og fra Skov og Dal gjenrunge
Vil hans Navn med Høitidsklang.
Lysets store Fyrste kommer,
Som skal frelse alle Folk;
Han som Naadens milde Dommer
Være vil hver Synders Tolk.

Jubler Jord og Engleskarer!
Adams Slægt, høilov hans Bud!
Evigt Zions Glæde varer,
Evigt som Alnaadens Gud.
Jævn, o Jord, da Dine Høie!
Nat bliv Dag! Hver Sorg bliv Fryd!
Blinde aabn' Dit lukte Øie!
Stumme sjung med Høitidslyd!

Zion, iil Du ham imøde,
Du er hans udkaarne Brud!
Han vil Dig fra Synd gjenføde,
Være Dig en kjærlig Gud.
Han i Dig sit nye Rige
Grunde vil med Herlighed!
Zion, mød Din Elskelige,
Til hans Komme Dig bered!

Kom, o Konge! Livets Fyrste!
Sjælens Frelser! Naadens Væld!
Efter Dig vi Alle tørste,
Efter Dig, vor Fryd, vort Held!
Herre, kom, tag al vor Byrde
Fra vor svage Skulder bort!
Samle Du, som Overhyrde,
Hele Christenhedens Hjord!

LOV OG ÆRE OG PRIIS.

„Gloria, laus et honor tibi sit rex Christe, redemptor.“
Theodulphus.

Lov og Ære og Priis vi skylde Dig, Christe, Forløser,
Hvem Hosanna lovsang Ynglingers jublende Flok.
Du, som velsignet i Faderens Navn til Israel kommer,
Israels Konge Du est, Davids navnkundige Søn.
Himlenes hellige Skarer lovsynge Dig hist i det Høie,
Jordens forgæng'lige Slægt, Skabningen, priser Dit Navn.
Jøderne ilte med Palmer i Haanden Dig festligt imøde,
See, med Bøn og med Sang komme vi ogsaa til Dig!
Israel, før Du led, bragte Priis Dig og jublende Sange,
Hør, vi forkynde Din Lov, Himmelens seirende Drot!
Du, som annammede Hines Lovpriisning, annam og vort Offer,
Kjærligste, mildeste Drot, Elsker af Fromhed og Dyd!

SJUNG VOR KONGE GLÆDESPSALMER.

„Jesu, store Seiervinder,
I Guds Stad Du drager ind.“
Ingemann.

Sjung vor Konge Glædespsalmer
Alle Slægter fjernt og nær!
Strøer paa Veien for ham Palmer!
Og tilbeder ham Enhver!
Han af Davids Æt er Kronen,
Fremfor Alle hellig, viis:
Han har arvet Herskertronen
Og Alverdens Lov og Priis.

David skued i det Fjerne
Med prophetisk Seerblik
Vor Messias, Haabets Stjerne,
Som for Israel opgik.
Derfor, Zion, strø ham Palmer!
Viis ham ret Din høie Fryd!
Sjung ham Festens Jubelpsalmer
Til Basuners Høitidslyd!

Kommer, Slægter fra det Fjerne!
Priser Eders Fyrste prud!
Himmel! Maane! Sol! hver Stjerne!
Priis med Lovsang Eders Gud!
Sjung: Hosanna i det Høie!
Aabner Herren Hver sin Favn!
Alles Knæe for ham sig bøie,
Alle prise høit hans Navn!

Konge! Priis Du har beredet
Dig i Støvet af de Smaa,
Hver en barnlig Sjæl tilstedet
I Din Himmel at indgaae:
Derfor, Børn, sjung' Allesammen!
Priser høit hans Herlighed!
Alle Engle svare: Amen!
Amen i al Evighed!

O TORNEKRONED HOVED.

„Salve, caput cruentatum.
Totum spinis coronatum."
S. Bernardus.

O tornekroned Hoved, o saared Haand og Fod,
Hudstrøgen og forhaanet, bestænkt med eget Blod!
Dit smertefulde Aasyn med Taarer hilser jeg,
Hvi har man dog saa grusomt behandlet, Frelser,
Dig?

See, Kindens Uskyldsrødme og Læbens friske Glød
Med al Din Skjønhed blegned i Dødens bittre Nød!
Hvor megen Qval og Smerte har Du paataget Dig,
Forat forløse Verden, mig aabne Himmerig.

O Herre, Døden led Du for blot at frelse mig,
Bønhør Du mine Bønner, bevar mig naaderig.
Lad mig Din Lære følge, min Sjæl med Dig bespiis,
Lad mig Dig evigt elske med Lov og Tak og
Priis.

Dit smertefulde Aasyn lad lyse paa min Vei,
Og naar mig Døden favner, forlad mig, Jesu, ei!
Trøst mig i Afskedstimen med Din Barmhjertighed,
Og lad Din Mund tilsige mig evig Salighed!

SOLEN HYLLER SIG I SKYENS SLØR.

(1848.)

„Führe mich in des Gekreuzigten Nacht. Des Heiligthums Schauer Fasst mich! ich will den Sterbenden seh'n."

Klopstock.

Solen hyller sig i Skyens Slør,
Alt er Nat, Naturens Stemme tier,
Men i Engle-Sørgemelodier
Lyder dæmpet: „Jesus Christus døer!"

See, med naglet Haand og naglet Fod
Sandheds Søn paa Korset hænger stille!
See hans dyrebare Draaber Blod,
Som forsonende til Jorden trille!

Paa hans Hoved Hadets Haand har sat
Dybt den marterfulde Tornekrone:
I Vankundighedens dybe Nat
Korset gav man Lysets Drot til Trone.

Høihedspræget paa hans Pande staaer,
Over ædle Aasyn Freden hviler,
Hjertet end af Kjærlighed kun slaaer,
Selv i Smerten blidt hans Læbe smiler.

Ved hans marterfulde Trones Fod
Knæler taus den helligste blandt Qvinder.
Hun har tabt sit sidste Haab, sit Mod,
Hjertet bløder, Taaren qvalfuldt rinder.

Moder er hun! — Det er hendes Søn,
Som for Sandhed lider Korsets Smerte. —
Til hans Fader beder hun iløn
Med det sønderknuste Moderhjerte.

Solen hyller sig i Skyens Slor,
Alt er Nat, Naturens Stemme tier,
Men i Engle-Sørgemelodier
Lyder dæmpet: „Verdens Frelser døer!“

Paa sin Trone Verdens Dommer staaer,
Jesu Qval mod Syndens Vægt han veier:
Hans Retfærdighed sin Fyldest faaer,
Over Synd og Død Christ vinder Seier!

Hør hans Seiersraab: „Det er fuldbragt!“
Vældigt gjennem Nattens Mulm det klinger
Brudt er evigt Dødens stærke Magt,
Sjælen hæver sig paa Naadens Vinger!

Solen hyller sig i Skyens Slør,
Alt er Nat, Naturens Stemme tier,
Men i Engle-Sørgemelodier
Lyder dæmpet: „Livets Herre døer!“

See, Dødsenglen sagte svæver hen
Over Tempelet paa Zions Høie!
Nu han stille kysser Frelseren,
Taaren bæver i hans dunkle Øie.

„I Guds Haand befaler jeg min Aand!“
Raaber Jesus og i Døden blegner:
Guddomsaanden sprænger Støvets Baand,
Og hans Hoved ned paa Brystet segner.

Jorden skjælver ved det store Syn,
Medens Verdenshjertet dybest sukker,
Kjærlighedens stærke Sandhedslyn
Naadens rige Helligdom oplukker.

Solen hyller sig i Skyens Slør,
Alt er Nat, og Engleskaren tier,
Sorgens Nat har ingen Melodier,
Hjertet sukker kun: „min Jesus døer!“

KOM, SKABERAAND, KOM NAADERIG.

„Veni, creator spiritus.“
Gregorius M.

Kom Skaberaand, kom naaderig
Til hver en Sjæl, som priser Dig!
Fyld med Din Naade, med Din Trøst
Hvert angerfuldt og ydmygt Bryst!

Du kaldes Verdens Trøster kjær,
Guds største Skjenk Du nævnet er,
Livskilden, Lys og Kjærlighed
Og Sjælens Balsam, Trøst og Fred.

Du skjenker fra Din milde Haand
De syv Guds Gaver, stærke Aand,
Saa stumme Tunger tale ret,
Som Faderen har lovet det.

Send Lyset til vor Tanke ned!
Fyld Hjerterne med Kjærlighed!
Styrk vore svage Leg'mer her!
Befæst i Dyd os stedse meer!

Driv Fjenderne fra os afsted!
Skjenk vore Hjerter snart Din Fred!
I Farens Stund os Svage led,
At vi flye Synd i Evighed!

Giv os, at vi erkjende maae
Gud Fader, Sønnen ligesaa,
Og at vi troe med hellig Id
Paa Dig, Guds Aand, til evig Tid!

Gud Fader være Lov og Bøn,
Lovpriis hans gjenopstandne Søn
Og Helligaand, sendt til os ned,
Fra Tid til Tid, i Evighed!

VÆR HILSET, GLÆDERIGE PINTSEDAG.

(1849.)

„O lux beatissima,
Reple cordis intima
Tuorum fidelium!“
Robertus R.

Vær hilset, glæderige Pintsedag!
Du kroned Christendommens Seierssag,
Da Støvet hørte Aandens stærke Torden.
Den lød som Himlens Kjærlighedsbasun,
Den sendte Sandheds Ord fra sit Paulun
Med Ild og Kraft ud over hele Jorden!

Dens Sandhedslyn slog høit mod Mørkets Fjeld,
Og klart sprang Kjærlighedens friske Væld,
I det sig Lysets Straaler herligt brøde.
Dens stærke Lys forvandlede saa brat
Vankundighedens frygtelige Nat
Til Viisdoms og til Sandheds Morgenrøde.

O JOMFRU, USKYLDSRENE.

„Þú ert hreinlífis dygðug dúfa,
loflig mær, þu ert englum hærri!“
Eysteinn Ásgrímsson.

O Jomfru, Uskyldsrene, al Skabnings største Pryd!
Du er for os en Fakkel, som viser Vei til Dyd.
Du straaler meer end Solen og Maanen med sin Glands,
Du funkler meer for Verden end Himlens Stjernekrands!

O Jomfru, fuld af Naade, af ædelt Kongeblod,
Foruden Synd undfangen, for evigt skjøn og god,
Bøi Du Dit Moderhjerte til os og hør vor Bøn:
At Du for os vil bede om Naade af Din Søn!

Ja, vær med os i Nøden, Du elskeligste Mø!
O bed, at ei i Synden usalige vi døe;
At vi deelagtig' blive i Frelsens rige Skat,
Saa Himlens Dag maa følge paa Dødens korte Nat!

LITANI TIL GUDS MODER.

„Salve, Mater Salvatoris!“
Adam de S. Victore.

I.

„Miserere nostri, Domine,
Miserere nostri.“
S. Ambrosius.

Gud Fader, lydt fra Jorderig
Opløfte vi vort Raab til Dig:
O Gud, forbarm Du Dig!

Gud Søn, som for vor Brøde led,
Os aabned' Vei til Salighed,
O Gud, forbarm Du Dig!

Gud Helligaand, Du Sandheds Aand,
Som leder os ved Troens Haand,
O Gud, forbarm Du Dig!

O helligste Treenighed,
Bønhør os med Barmhjertighed,
Bønhør, o Herre, os!

II.

— — — „e poi cominciò Ave Maria, cantando.“

Dante.

Maria, Moder til Guds Søn,
O Himmeldronning, hør vor Bøn:
O bed for os til Gud!

Maria, Du vor Kjærlighed,
O Moderhjerte, for os bed!

Maria, Angerfuldes Trøst,
Opløft for os til Gud Din Røst!

Maria, Himlens kronte Brud,
Bed, at vor Synd maa slettes ud!

Maria, Adamsslægtens Haab,
O Moder, Moder, hør vort Raab:
O bed for os til Gud!

III.

„Ad te suspiramus,
Gementes
Et flentes
In hac lacrymarum valle."
Petrus de Monsoro.

Maria, hjælp, at vi faae Seir,
Trindtom os truer Helveds Leir!
O bed for os til Gud!

Maria, hjælp, at Troens Sværd
Kan sønderknuse Mørkets Hær!

Maria, hjælp, at Haabets Skjold
Kan frelse os fra Satans Vold!

Maria, hjælp, at Synd og Død
Bortflye for Kjærlighedens Glød!

Maria, hjælp, at hist Din Søn
Os skjenker Seirens Krands til Løn!

Maria, Moder til vor Fryd,
Du Jordens Skjønhed, Himlens Pryd!
O bed for os til Gud!

IV.

„Rex tremendae majestatis,
Qui salvandos salvas gratis,
Salva me, fons pietatis.
Thomas de Celano.

O Jesu, Du vor Hyrde god,
Som frelste os ved eget Blod,
O Herre, skaan Du os!

O Jesu, som paa Korset led
For os af idel Kjærlighed,
Bønhør, o Herre, os!

O Jesu, som vor Brøde bar,
Som for vor Skyld Dig offret har,
Forbarm, o Herre, Dig!

O Jesu Christe, skaan Du os,
O Jesu Christ, bønhør Du os,
Forbarm, o Herre Dig!

HØILOVES DU SKAL.

(1868.)

„Mère auguste de Dieu, l'or éclatant d'Ophir,
Les beautés du Carmel, les richesses de Tyr,
Reflètent pâlement la splendeur de ton trône."
Bourdon.

Høiloves Du skal,
Du, som i Bethlehems Stald
Fødte til Verden Guds eenbaarne Søn,
Lod ham die Dit Bryst! —
For den salige Trøst,
Som Du bragte Alverden hiin Julenat skjøn,
Fik Du Jorderigs Priis,
Saligheds evige Paradiis,
Ja, Himmelens Dronningekrone til Løn!
Reneste Jomfru!
Helligste Moder!
Mægtigste Dronning!
Alskabningens herligste Ideal!
Høiloves Du skal
I al Evighed, Amen!

UNDER CHRISTI KORS MED SMERTE.

„Stabat Mater dolorosa,
Juxta crucem lacrymosa,
Dum pendebat Filius.“

Jacobus de Benedictis.

Under Christi Kors med Smerte
Og et sorgbetynget Hjerte
Stod hans Moder, bleg om Kind.
Øiet sig med Taarer sænkte,
Smertens tunge Glavind trængte
Sig i Modersjælen ind.

Hvilken Nød, ja hvilken Kummer
Den Eenbaarnes Moder rummer
I sit ømme Bryst for ham!
Større Sorg og Qval og Smerte
End opflammer hendes Hjerte,
Aldrig nogen Sjæl fornam.

Hvo kan tænke paa den hulde
Jomfru, — paa den smertefulde
Moder, — uden Sorgfuldhed?
Hvo blandt os kan ihukomme
Al den Qval, hun led, den Fromme,
Uden rørt Medlidenhed?

For sin Slægt hun saae ham lide
Leg'mets Martèr, Sjælens Qvide,
Spot og Slag og tunge Baand;
Saae ham saa forladt i Nøden,
Saae ham kæmpende med Døden,
Til han bleg opgav sin Aand.

Moder, Kjærlighedens Kilde!
Lad som Din min Taare trille,
Lad mig dele, hvad Du led!
Lad min Sjæl ved Korsets Stamme
Som Dit rene Hjerte flamme
For Din Søn i Kjærlighed!

Præg min Frelsers store Smerte,
Som Du delte med Dit Hjerte,
I min syndefulde Sjæl:
At jeg fatte kan hans Qvide,
Hvad for mig han maatte lide,
I hans Lidelse faae Deel.

Lad med Dig mig bittert græde
Og hans Kors med Taarer væde
Indtil Livets sidste Stund;
Lad mig, Moder, ved Din Side
Med Dig skue Jesu Qvide:
Dette er mit Ønske kun!

Jomfru, helligste paa Jorden,
Som Guds Moder her er vorden,
Sorgen deler jeg med Dig!
Med Dit ømme Moderhjerte
Deler jeg hans Qval og Smerte,
Alt, ja Alt, han led for mig!

Lad mig kun til Jesu Ære
Livets Kors i Modgang bære,
Følge ham i hvert hans Fjed.
Da mig frugte Dine Bønner:
For hans Lidelse jeg Synder
Skal annamme Salighed!

Lad hans Kors mig Tryghed give,
Lad hans Død min Aand oplive,
Varme den ved Naadens Glød, —
At min Sjæl paa Lysets Vinge
Kan sig fri til Himlen svinge,
Naar mig favner Gravens Død!

HAV TAK, DU KJÆRE ENGEL.

„Angelice patrone.
Beate spiritus.“
Anonymus.

Hav Tak, Du kjære Engel, som ved min Side staaer,
Fordi Du har saa troligt mig fulgt i mange Aar!
Ret Intet skiller mig
Paa Jorderig fra Dig,
Usynligt mig Du følger op til Guds Himmerig!

Laae jeg i Syndens Lænker, Du løste mine Baand,
Og sank mit Mod, min Iver, Du styrkede min Aand.
Du har med Ømhed rig
Bestandigt ledet mig,
Skjøndt tidt jeg Dig forglemte og dybt bedrøved Dig.

Bevar mig, hulde Engel, fra Syndens brede Sti!
I Fristelsernes Fare staae Du mig kraftigt bi!
Mind mig ved Nat og Dag,
Til sidste Aandedrag:
At det, hvorom det gjælder, er Frelsens store Sag!

TIL NORDENS APOSTEL.

„Apostolorum gloriam
Tellus et astra concinunt."
Anonymus.

O Sanct Ansgar, som ved Guds Naades Kraft er vorden
Det første Vidne om vor Frelser her i Norden!
Dig mindes vi med Lov og Tak og Jubelpriis,
Du Helgen, seierskron't i Himlens Paradiis!

Da Hedenskabets Nat paa Danmarks Sletter hvilte,
Du fromt, begeistringsfuldt fra Klostrets Celle ilte,
At plante Christi Kors midt i Vankundighed
Og lyse over Dan vor Herre Jesu Fred.

Og ved Dit fromme Liv, ved Kraften fra det Høie
Og ved Dit djerve Ord Du kunde Norden bøie:
Som naar et mægtigt Lys i Mørket skinner brat,
Saa reiste Kirken sig i Hedenskabets Nat.

Skjøndt Løgn og Vantro stred mod Dig og Jesu
Kirke,
Dog ufortrøden Du blev ved for den at virke.
Ved Kamp og Savn og Nød og Fare Du blev stærk,
Og trods Forfølgelsen fremblomstred Jesu Værk.

Din Daad, Apostel, skal et Mønster for os være,
I Vantroes Mørke at forkynde Jesu Lære,
At kæmpe for hans Kors, trods Kamp og Nød og
Savn,
At skaffe Kirken Seir i Jesu Christi Navn!

Dit Liv, o Helgen, skal et Mønster for os være
At vandre tro som Du, alt efter Herrens Lære,
At øve Kjærlighed, som Frelseren os bød,
At hjæipe Fattige og lindre deres Nød!

O Sanct Ansgar, som ved Guds Naades Kraft er
vorden
Det første Vidne om vor Frelser her i Norden!
O bed for Kirken, som Du byggede i Nord,
At Vantroes Mørke maa beseires af Guds Ord!

FADER, DU KAN FRELSE ALLE.

„I Jesu Navn jeg vil udgyde
Min hele Sjæl, o Gud, i Dig."
Ingemann.

Fader, Du kan frelse Alle,
Frels mig fra en evig Død!
Stedse vil jeg Dig paakalde,
Hør mig i min Angst og Nød!
Borttag Roden til min Smerte!
Borttag Synden af mit Hjerte!
Hør, min Sjæl anraaber Dig:
Fader, send Din Aand til mig!

Lad mig Himlens Naade eie,
Skjenk mig den, o Fader god!
Da gaaer jeg paa rette Veie
Skyldfri og med freidigt Mod;
Da kan jeg mig selv betvinge,
Dydens fagre Frugter bringe;
Da er Frelsen sikkert min,
Da, o Fader, er jeg Din!

Derfor bøier jeg, o milde
Gode Gud, mit Knæ for Dig,
Beder tidligen og silde:
„Fader, send Din Aand til mig!“
Lad ei Tvivl mit Haab formørke,
Men min svage Tro Du styrke!
Fri min Sjæl fra Syndens Baand,
Giv, o Fader, mig Din Aand!

Livets Aand Du snarligt sende,
Jesu Christi Fader, mig!
Eller skal forgjæves vende
Jeg min Bøn, mit Raab til Dig?
Nei, jeg Dydens Kamp begynder!
Da vil Du fra mine Synder
Ved Din Aand befrie mig her,
Være mig en Fader kjær.

Jesu Christ! skue fra det Høie
Længslen i mit Sind, min Hu,
Skulde Taaren i mit Øie,
Mine Suk foragte Du?
Lad Din Aand ret snart mig møde,
Hjertet ikke længer bløde.
Jesu, Du min Længsel sluk
Og bønhør mit svage Suk!

Var det ikke for os Alle,
At Du, Frelser, Korset bar?
Er Du ikke død for Alle
Og Din Aand os lovet har?
Jeg vil følge Dig, o Herre!
Jeg vil troe Dit Ord, o Herre!
Ræk mig da Din Frelserhaand,
Giv, o Jesu, mig Din Aand!

EI OM RIGDOM, EI OM ÆRE.

„Deus meus, et omnia.“
Thomas a Kempis.

Ei om Rigdom, ei om Ære,
Kjære Fader! beder jeg;
Skulde selv jeg Kronen bære,
Fattig var jeg uden Dig!
Aldrig ønske vil mit Hjerte
Kummerfrie Dage sig,
Send mig Glæde, send mig Smerte,
Naar jeg kun maa elske Dig!

Kun om Eet vil jeg bønfalde
— Send mig Smerte eller Lyst, —
At jeg Dig tør „Fader“ kalde
Tillidsfuldt af barnligt Bryst!
Lad mig hver Din Gave nyde
Fuld af ydmyg Tak til Dig,
Lad min Sjæl i Fred sig fryde
Over Dig, som elsker mig!

Lad mig stedse føle Glæde
Ved at fremme Andres Vel,
Lad hver Taare, jeg skal græde,
Vorde mig til evigt Held!
Naar mig truer Syndens Fare,
Vær mig da med Hjælpen nær,
At jeg kan min Sjæl bevare
For hver Synd, som lokker her.

Lad mig klart Din Villie skue!
Lad mig følge Dine Bud!
Lad med Kjærlighedens Lue
Mig tilbede Dig, min Gud!
Vær mit Alt, Du Livets Kilde!
Fader! o min Bøn opfyld!
Ja, bønhør mig for min milde
Kjære Frelser Jesu Skyld!

PRIIS MED HJERTETS JUBELTONER.

„Pange, lingua, gloriosi
Corporis mysterium."
S. Thomas Aquinas.

Priis med Hjertets Jubeltoner Christi Legems Herlighed
Og hans Blod, som os forsoner, skjenker Verden Liv og Fred,
Priis det Sacrament, som kroner Jesu Christi Kjærlighed!

Ja, en Frelser os blev givet, af en hellig Jomfru fød,
Fra ham Naadens Ord til Livet og til Frelsen for os lød,
Og paa det et Pant blev givet af ham Aft'nen før hans Død.

Da med sine Tolv paa Lovens Bud han Paaskelammet nød,
Bad for dem han til sin Fader og velsigned Viin og Brød,
Og det blev hans Blod og Legem, som han dem at nyde bød.

Ja, til Blod og Legem bliver Viin og Brød ved
Jesu Ord,
Og sig selv vor Frelser giver os til Spise ved sit
Bord.
Skjøndt jeg Jesu Ord ei fatter, jeg urokkelig det
troer!

Derfor lader os høilove dette store Sacrament!
Over Pagtens gamle Lære Evangeliets Lys er tændt!
Ved vor Tro skal klart fremtræde, hvad vor Sands
ei har erkjendt!

Verdens Skaber, vor Forsoner, som for vore Synder
led,
Og den Helligaand, som troner med dem, samme
Væsenhed,
Være Priis med Jubeltoner gjennem Tid og Evighed!

SAA ER DU, JESU, NU HOS MIG.

„Troloves skal vor Sjæl med Dig,
Som elsker os evindelig."

Boye.

Saa er Du, Jesu, nu hos mig,
O lad mig Dig omarme!
Bliv, Elskede, bliv her, og vig
Ret aldrig fra mig, Arme!

For Dig, min søde Brudgom, vil
Jeg aande kun i Livet,
Kun Dig, Guds Lam, jeg hører til,
Har Dig min Sjæl hengivet.

O Jesu, har jeg uden Dig
Vel nogen Ven paa Jorden?
Hvis ei Du havde elsket mig,
Hvad var af mig da vorden?

Gjør af min Sjæl Din Trone skjøn,
Drot over rene Sjæle!
Jeg vil med Dig, Guds elskte Søn,
Mig evigen formæle!

Med Dig jeg alt trolovet er,
Er Din for alle Dage,
Forsmaae da ei Din Hjertenskjær,
Fra mig Du aldrig drage!

Mit Hjerte vil kun være Dit,
Du Faderens Eenbaarne!
Lad og Dit Hjerte være mit,
Min Kjærligheds Udkaarne!

Hos Dig, o Jesu! hvilken Lyst
Selv midt i Verdens Trængsel!
Dit Naadeblik, Din milde Røst
Sødt stiller Hjertets Længsel!

Men uden Dig, o hvilken Qval!
Ak, tabte Dig mit Hjerte,
Saa var selv midt i Glædens Sal
Hver Lyst mig idel Smerte!

Det er mit Haab, mit Liv, min Trøst,
At jeg engang skal skue
Dig, som nu hviler i mit Bryst,
Som føler Hjertets Lue!

Du skjenked mig Dit Kjød og Blod
Ved Altrets Fod herneden. —
O Frelser, ved Din Trones Fod
Skjenk hist mig Saligheden!

JESU, DIG JEG ELSKER ENE.

„O ardens desiderium:
— — — — — —
Amare Dei filium.“
S. Bernardus.

Jesu, Dig jeg elsker ene,
Led min Tanke og mit Fjed;
Lad mig evigt længes ene
Efter Dig, min Kjærlighed!

See, Dit Hjerte stedse brænder
Kun af Kjærlighed til mig!
Giv, at Dig jeg ei miskjender,
Men gjenelsker trofast Dig!

For en Frelser mig at være
Led Dit Hjerte Angst og Nød,
Maatte tunge Qvaler bære,
Lide selv den bittre Død!

Ei Din Kjærlighed forskyder
Selv den største Synder, nei!
Til Din Faders Bolig byder
Du ham mildt ad Bodens Vei.

Kommer jeg med Angersmerte,
Synker ydmygt for Din Fod,
Aabner Du Dit hulde Hjerte,
Toer mig i Dit Hjerteblod.

Ja, din grændseløse Naade
Tidt har ilet efter mig,
Naar jeg Syndens Lyst lod raade
I mit Bryst og krænked Dig.

Forat jeg skal leve, byder
Du Dig selv som Livets Brød.
O hver Gang jeg dette nyder,
Føler jeg Din Hjerteglød!

Medynksfuldt til mig Du smiler,
Flammer Smerten i mit Bryst,
Ja, med Kjærlighed Du iler
Mig til Hjælp, til Raad og Trøst.

Har Du hjulpet i min Smerte,
Ført mig af min Trængsel ud,
Fylder Du med Fryd mit Hjerte,
Hellig Fryd i Dig, min Gud.

Efter Dig, min Frelser, higer
Jeg med ganske Sind og Hu!
Giv, at jeg Dig aldrig sviger,
Men Dig elsker tro, som nu!

Jesu, Dig jeg elsker ene,
Led min Tanke og mit Fjed;
Lad mig evigt længes ene
Efter Dig, min Kjærlighed!

HVOR SØDT, O JESU, ER DET MIG.

„Jesu, dulcis memoria,
Dans vera cordi gaudia.“
S. Bernardus.

Hvor, sødt, o Jesu, er det mig,
At kunne tænke tidt paa Dig;
Dog sødere for mig det er,
At være hos min Frelser kjær.

Saa sød er ei den bedste Sang,
Saa liflig ingen Toneklang,
Saa kjær ei selv den bedste Bøn
Som Du, o Jesu, Herrens Søn!

Hver Synder er Du Fred og Trøst,
Tidt kalder ham Din blide Røst,
Og hvo Dig søger, finder Dig,
Og hvo Dig har, — hvor lykkelig!

Ei nogen Sang udtoner det,
Ei noget Ord udsiger ret,
Kun Hjertet føler inderlig, —
Hvor sød min Jesus er for mig!

Hvo Jesum elsker, i sin Sjæl
Annammer Trøst fra Livets Væld,
Han kjender Nattens Mørke ei,
Et evigt Lys er paa hans Vei.

O Jesu, jeg vil søge Dig
Af Hjertensgrund utrættelig,
Ved Morgenbøn, ved Dagens Id,
Ved Aftenbøn, ved Midnatstid;

Vil søge Dig, min Frelser god,
I Kirkens Hal, ved Altrets Fod;
Vil mindes, hvad for mig Du led,
Tilbede Dig i Kjærlighed!

O Jesu, Reenheds Lillie sød!
Du Kjærlighedens Rose rød!
Du Haabets Anker! Naadens Væld!
Du Balsam for hver saaret Sjæl!

O skjenk mig fra Din Naades Væld
En Draabe til min arme Sjæl,
At Synd og Sorg fra mig maae flye,
At jeg kan vorde Barn paany!

Da med et luttret Hjertes Glød
Jeg elsker Dig i Liv og Død,
Da bort fra Jordens Jammerdal
Du gaaer med mig til Himlens Sal

O JESU, SIIG.

„Preces meae non sunt dignae,
Sed tu bonus fac benigne,
Ne perenni cremer igne."
Thomas de Celano.

O Jesu, siig,
Hvorledes mig
Det gaaer, naar Doden kommer?
Naar skyldbeladt
Jeg kaldes brat
Frem for min strenge Dommer?
Naar Dødens Gru
Mit Sind, min Hu
Med navnløs Angst omspænder, —
Samvittigheden brænder?

O vær mig nær,
Min Frelser kjær,
Hjælp mig da i min Qvide!
Jeg beder Dig
Forlad ei mig,

Naar jeg den Kamp skal stride!
Men lad Din Røst
Mig skjenke Trøst:
Ræk mig Din Haand, Du Milde,
Før Hjælpen er forsilde!

Ja, lad Din Død,
Min Jesu sød,
Mig skjenke Trøst og Hvile,
Vær Du mit Skjold
Mod Dødens Vold
Og mod dens hvasse Pile!
Med Tak til Dig
Skal rundelig
Min Angerstaare trille:
Da døer jeg saligt stille!

AK RED MIG, RED MIG, FRELSER KJÆR.

„Recordare, Jesu pie,
Quod sum causa tuae viae,
Ne me perdas illa die.“
Thomas de Celano.

Ak red mig, red mig, Frelser kjær,
Naar Domsbasunen lyder her,
Og Jord og Himle bæve!
Naar de, som længst i Graven lagt',
Ved Herrens underfulde Magt
Fra Død og Grav sig hæve!
Naar Jorden er et Flammehav,
Og Herren fordrer, hvad han gav,
Vil Regnskab af mig kræve!

Hvor zittrer, ja, hvor bæver jeg,
Retfærdige, naar Du med mig

Vil hisset gaae i Rette!
O frygtelige Dommedag!
Hvo tale vil min Sjælesag,
Mit Regnebræt udslette?
Ak, Frelser, Du min Talsmand vær!
Da skal blandt Lysets frelste Hær
Mig Naadens Dommer sætte!

MORGENHYMNE.

„Jeg i Aand og Bøn vil møde
Herren, fra min Hvilestavn."
Th. Kingo.

Alt, o Fader, til Din Ære
Og min Sjæl til Salighed!
Dette skal mit Valgsprog være
Og mit første Øiemed.
Under Arbeid, under Hvile
Skal mit Suk til Jesum ile:
Skjenk mig, hulde Frelser, Fred!

Herrens Moder vil jeg ære,
Jesum har hun bragt til mig;
Hendes fromme Liv skal være
Mig til Mønster paa min Vei.
Himmeldronning, Englerene!
Lær mig det fornødne Ene:
Elske Gud i Ydmyghed!

AFTENHYMNE.

„Die Nacht ist da,
Sei Du mir nah,
Jesu, mit hellen Kerzen.“
J. A. Freylinghausen.

Inat mig vær,
O Du min Fader kjær,
Mit stille Leie nær!
Du mig bevare
Fra Synd og Nød,
Fra en uventet Død, —
Skjenk mig en Hvile sød
Foruden Fare!

O Jesu Christ,
Min Glæde her som hist,
Frels mig fra Satans List!
Bliv hos mig, Kjære!
Foruden Savn
Jeg i Din Guddomsfavn
Da slumrer trygt. Dit Navn
Velsignet være!

Du Naadens Brud!
O bed for mig til Gud,
At han vil slukke ud
Hver syndig Lue
Og sende ned
Inat til mig sin Fred,
En Drøm om Salighed
I Himlens Bue!

ATTER ER ET AAR HENRUNDET.

„I Jesu Christi Navn
Lad dette Aar os være
Velsignet, Dig til Ære,
Og vore Sjæles Gavn!“
Brorson.

Atter er et Aar henrundet,
Flygtigt lig en flygtig Drøm,
Som en Bølge det forsvundet
Er i Tidens dybe Strøm.
Men hvad Godt jeg her har øvet,
Om jeg gik i Syndens Aag,
Om jeg har min Gud bedrøvet, —
Staaer i Evighedens Bog.

Har jeg i de svundne Dage
Levet efter Herrens Bud?
O, forstod jeg at forsage,
Hvad der krænkede min Gud? —
Nei, jeg Synder tør ei hæve
Freidigt, Gud, mit Blik til Dig! —
Lad mig blot et Aar end leve,
Og jeg vil omvende mig!

Over mig Du Dig forbarme!
Angerfuldt mit Hjerte slaaer;
O forlang af mig kun arme
Regnskab ei i dette Aar!
Nei, i Aften, milde Dommer,
Jeg mit Hjerte luttre vil, —
At naar Nytaarsmorgen kommer,
Jeg Dig heelt kan høre til!

BRYD UD VOR VARME TAK I SANG.

(1848.)

„Med Angestraab af Hjertens Grund
Til Dig vor Arm vi rakte,
Da lyste ned den glade Stund,
Som Liv og Redning bragte."

Frimann.

Bryd ud vor varme Tak i Sang
Til ham, der styrer Stjerners Gang
Og Himlens Lyn og Torden,
Til ham, der stiller Storm og Hav
Og frelser os fra Død og Grav,
Hvis Kjærlighed er Jorden!

Den sorte Nat laae over Jord,
Og vild og mægtig Stormen foer
Henover Havets Vover,
Vi skjælved for dens hæse Sang,
Der spaaede Død og Undergang
Som Helvedes Kartover.

Da sendte vi til Dig vor Bøn,
Og til Din seierskronte Søn
Vi bad for vore Kjære,
For dem, som vreden Bølge bar,
For dem, som rædsomt trued var'
Af Mørkets Afgrundshære.

Da hørte Du vor svage Røst,
Du hørte Sukket fra vort Bryst,
Saae Smertens Taare trille.
Og, Frelser, fra Din Trone lød
Din Røst, som Nattens Mørke brød:
Og Storm og Hav blev stille.

Nu Hjertet ikke ængstes meer,
Det taareblændte Øie seer
Igjen de frelste Sjæle.
De lande alt i sikker Havn,
Lovprise Guds og Jesu Navn,
Med ydmyg Tak de knæle.

Bryd ud vor varme Tak i Sang
Til ham, der styrer Stjerners Gang
Og Himlens Lyn og Torden!
Til Ham, der stiller Storm og Hav
Og frelser os fra Død og Grav,
Hvis Kjærlighed er Jorden!

VIL DU NAVN AF „OPLYST“ BÆRE.

„Et vere bene doctus est, qui Dei voluntatem facit, et suam voluntatem relinquit.“
Thomas a Kempis.

Vil Du Navn af „Oplyst“ bære,
Maa Du kjende Christi Lære,
Al Oplysnings sande Grund.

Uden den Forstandens Styrke,
Kløgt og Kundskab er kun Mørke,
Daarskab og Forvirring kun.

Skal Din Lærdom Verden gavne,
Maa den derfor aldrig savne
I hans Lære Rod og Grund.

GUDSTJENESTE.

I. INDGANG.

„Hymnum canamus gloriae."
S. Beda Venerabilis.

Synger Herren Høitidspsalmer!
Christne, knæler i hans Huus!
Strøer for Altret Fredens Palmer!
Jubelsang, mod Himlen brus!
Hæv Dig, Hjerte! Løft Dig, Øie!
Smelt, hver Tanke, hen i Bøn!
Hjertesuk, stig mod det Høie!
Angerstaare, rind iløn!

II. TROESBEKJENDELSE.

„Te Dominum confitemur."
S. Ambrosius.

Vi troe paa Dig, vor Gud og Fader,
Som ved Dit Almagts stærke „Bliv"

Fremkaldte tusind Myriader
Af Intets Dyb til Lys og Liv;
Og paa Din Søn, vor Saliggjører,
Som for vor Synd paa Korset led;
Og paa den Helligaand, som fører
Til Sandhed, Dyd og Hellighed.

III. PAAKALDELSE.

„Veni, sancte Spiritus,
Et emitte coelitus
Lucis tuae radium."
Robertus R.

O gode Gud, send naaderig
Den Helligaand, vi bede Dig!
Paa det Dit Ord fra Sandheds Væld
Kan bære Frugter i vor Sjæl!

Lad Fromhed i vort Hjerte boe,
Oplys os med den sande Tro,
Og giv ved den os Kraft, o Gud,
At vandre efter Dine Bud!

IV. PRÆDIKEN.

(1865.)

„Kjærlighed er Lysets Kilde,
Kjærlighed er Livets Rod.“
Grundtvig.

Kjærlighed er Lovens Fylde, dette har vor Frelser sagt,
Troen selv, den klippestærke, uden den har ingen Magt,
Elsk Din Gud, han er Din Skaber, elsk ham over Alt paa Jord,
Elsk ham af Dit ganske Hjerte, i Din Gjerning, i Dit Ord!
Elsk Din Næste som Din Broder, selv om han Din Fjende var,
Elsk ham, som Du selv Dig elsker, da Du Loven opfyldt har.

Hvad i Kjærlighed Du øver mod en fattig Broder her,
Det skal regnes, som Du øved det imod Din Frelser kjær.
Selv hvad Du har handlet ilde, alle Dine Synders Tal,
Efter Skriftens milde Stemme: Kjærligheden skjule skal!
Derfor lad Dit Hjerte være stedse fuldt af Kjærlighed:
Da skal Livets Fred Du eie, arve evig Salighed!

V. FADER VOR.

„Vater unser im Himmelreich,
Der Du uns Alle heissest gleich."
Luther.

Vor Fader, som i Himlen er
Med Lov og Priis og Ære,
Dit Navn skal os, som bede her,
Bestandigt helligt være!
Dit Rige, som fra Evighed
Forjettet blev de Fromme,
Lad dette med dets Fryd og Fred
Til os, Forløste, komme!

Som, Fader, hist i Himmerig
Din Villie stedse hyldes,
Saa skal den her paa Jorderig
Af Dine Børn opfyldes.
Giv os idag vort daglig' Brød,
Ei mere vi begjærer;
Skjenk os mod Synd og Sorg og Død
Det Brød, som evigt nærer.

Forlad vor Skyld, o Fader kjær,
At Naaden Du forkynder!
Forlad, som vi forlade hver,
Der sig mod os forsynder!

Og led os ei i Fristelse,
Men frels os Allesammen,
O Fader, med Forbarmelse
Fra alt det Onde! Amen.

VI. EFTER PRÆDIKEN.

„Tak, o Jesu, for Dit Ord.“
T. Kingo.

Vær høilovet i det Høie,
Fader, for Din Miskundhed!
Du har lært os Alle nøie
Dydens Vei til Salighed.
Os Dit Sandheds Ord blev givet,
Lyset fra den nye Pagt!
Det skal lede os i Livet,
Styrke os mod Syndens Magt!

VII. ALTERGANG.

„Die Geisseln und die Banden
Und was Du ausgestanden,
Das hat verdient meine Seele.“
Paul Gerhard.

Betragter ham i Smerte,
Da han sit Blod udgjød!

See, ud af Jesu Hjerte
Den sidste Draabe flød!
Han tager Syndens Byrde
Og skjenker os sin Fred,
Han er den gode Hyrde
Nu som i Evighed!

VIII. DEN HELLIGE NADVERE.

„Dogma datur Christianis,
Quod in carnem transit panis,
Et vinum in sanguinem."
S. Thomas Aquinas.

Du er min Gud, en Synder jeg,
Og jeg, jeg skal annamme Dig!
Hvorledes tør ved Altrets Fod
Jeg nyde Jesu Kjød og Blod? —
Jeg, som vanæred skyldbeladt
Dig tidt, mit Hjertes bedste Skat,
Hvor tør til Dig jeg komme?

Tal blot et Ord, og reen staaer jeg,
Og værdig kan min Sjæl med Dig
Forene sig i Kjærlighed
Med hellig Glæde, salig Fred!
O kom min Gud, kom snart til mig,
Mit Hjerte længes efter Dig!
Ja kom, bliv hos mig evigt!

IX. TIL VELSIGNELSEN.

יְבָרֵכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ:

David R.

O Herre, lad Dit Aasyns Glands
Nedstraale fra Din Trone!
Lad her os vinde Dydens Krands
Og hisset Livets Krone!
Med Velbehag Du skue ned
Paa Dine Børn, som bede:
Giv os Velsignelse og Fred
Og hisset evig Glæde!

EN AFTEN I KLOSTERKIRKEN.

(1849.)

„Verum ecquis non videt, planeque sentit, hominum societatem religionis ac veraejustitiae vinculis solutam, nullum aliud profecto propositum habere posse, nisi scopum comparandi, cumulandique opes, nullamque aliam in suis actionibus legem sequi, nisi indomitam animi cupiditatem inserviendi propriis voluptatibus et commodis?“

P. Pius IX.

I.

Alt var saa tyst i dunkle Klosterlund,
Hvis Kroner svagt i Aftensolen smilte,
En dæmpet Aftensang man hørte kun
Fra Fuglen, som paa Træets Green sig hvilte;
Og af og til en kjælen Aftenvind
Man hørte kysse Rosens Purpurkind.
Men under Bøgetræets tætte Grene
Ved Aaens Bred sad tankefuld jeg ene.

II.

Da blev jeg vakt af hellig Klokkeklang,
De Toner hist fra Klosterkirken løde;
De mig indbød til Bøn og Aftensang,
Indtil den sidste Tone svagt hendøde.
Den dybe Lyd mig stemte inderlig,
Den førte Tankerne mod Himmerig.
Og mens af hellig Varme Hjertet banked,
Jeg hen til Klosterkirkens Haller vanked.

III.

Snart stod jeg der. Ei Kirkeklokken lod
Sin Alvorsstemme høre. Stilhed hvilte
Nu over Herrens Huus. Til Altrets Fod
Bevæget og begeistringsfuldt jeg ilte.
Der knælte jeg og bad. Men Bønnens Røst
Var kun et Suk af Smerte fra mit Bryst,
Og gjennem Veemodstaaren i mit Øie
Steg Tankerne forklarte mod det Høie.

IV.

Min Bøn var endt, og i min Sjæl var Fred;
Det var mig ret som Himlens Engle strøede
Et helligt Blomsterflor til Støvet ned,
Der dufted Haab og Fred i Aftenrøde. —
Fra Altrets Fod jeg vendte mig og gik,
Men standsed brat; thi for mit Seerblik
Sig aabenbared trende Huldgudinder
I hvidt Gevandt, med Graad paa blege Kinder.

V.

Det var et saligt Syn, som gjennemfoer
Min Sjæl med navnløs Fryd. De trende Hulde
Var' de, der gik som Herrens Børn paa Jord,
Som viste sig for de Begeistringsfulde:
Den rosensmykte Mø var Kjærligheden,
Den palmebærende var Himmelfreden,
Den stjernekronede var Religionen,
De trende Grazier fra Guddomszonen.

VI.

„Hvor skal paa Jord mit Øie stirre hen?“
— Saa taled Religionen til de andre, —
„Det faldne Menneske er ei min Ven,
Det vil sin egen Gang mod Dybet vandre;
Det hører ei min blide Varselsrøst,
Det skøtter ikke om min Guddomstrøst;
Hovmodigt stoler det paa egen Styrke:
Det skyer mit Lys og famler vildt i Mørke!

VII.

„Har Helvede maaskee opslugt hiin Jord,
Fordi dens Yngel Himmellyset hader?
Hvadeller siig, hvi Slægten ikke troer
Paa Almagts Gud og Kjærlighedens Fader?
Den flyer fra ham og styrter blind sig selv
Ned i Forbandelsernes dybe Elv,
Fra hvilken ei den vende kan tilbage,
Hvor Ingen hører meer dens Suk og Klage!

VIII.

„Blandt Fortids Slægter ingen Slægt jeg saae
Saa dybt i Støvet, som jeg skuer denne;
Thi kunde hine Lyset ei forstaae,
Med barnligt Sind de lærte det at kjende.
Men denne Slægt har ingen Barnetro,
Hos den kan Lysets Blomster ikke groe:
Den skuer Alt, det Dybe som det Høie,
Foruden Hjerte — med Forstandens Øie.

IX.

„O gid jeg kunde see bag Fremtids Slør,
Hvad Herren har med denne Slægt isinde.
Mon her paa Jord tilsidst mit Navn uddøer,
Naar Gud i Himlen gaaer hver Sjæl af Minde?
Skal da maaskee et rædsomt Syndflodshav
Forvandle Jorden til en øde Grav,
Fordi min Varselsstemme Ingen løde,
Men vandred frem i Hovmods frække Brøde?

X.

„Ja, Undergang jeg kun imødeseer,
Et Aandens Mørke ruger over Jorden!
Og i de tykke sorte Skyer jeg seer
Bebudelsen af Herrens Vredestorden!
Jeg skjælver for den skjæbnesvangre Dag,
Der bringer Støvet Hævnens Tordenbrag;
Thi uden Bedring Gud kan ei tilgive:
Og hvo skal Nattens Slør fra Lyset rive?“

XI.

„Ak! kjære Søster, altfor vel jeg veed,
At Du har Grund til i Dit Sind at sørge,“
— Saa talede den skjønne Kjærlighed, —
„Om Slægtens Fremtid maa Du vistnok spørge.
Men viid, at Sorgen boer og i mit Sind,
Mig hede Taarer brænde tidt paa Kind;
Thi og fra mig sig Menneskene vende,
Og denne Slægt vil neppe meer mig kjende.

XII.

„See, Egenkjærlighedens Spire groer
Saa frodigen i Menneskenes Hjerter,
Saa at den ene Søster eller Bro'er
Ei skøtter om den andens Nød og Smerter.
Den isner Hjertet paa hver Støvets Træl,
Udtørrer Kjærlighedens Guddomsvæld,
Med det hver ædel Følelse, han eier:
Man glemmer Kampen for en evig Seier!

XIII.

„Adløde Menneskene mine Bud
Og havde Kjærlighed i deres Hjerte
Til deres Brødre, Søstre og til Gud, —
Da skulde svinde mangen jordisk Smerte,
Da skulde svinde mangen jordisk Nød,
Saa mangen Kummerstaare ikke flød,
Ei tømtes der saamangt et Smertens Bæger;
Thi Kjærligheden hver en Vunde læger!

XIV.

„Men Egenkjærlighed og Had jeg seer
Jo trindt blandt Skabningen sig Templer bygge,
Den sande Kjærlighed ei kjendes meer,
Den skal forgaae i Verdens kolde Skygge!
Den Kjærlighed, os lærte Herrens Søn,
Maa nu vansmægte sørgende iløn;
Det er som Slægten ikke meer den kjender,
Foragtende hver Sjæl fra den sig vender!

XV.

„O Søster! siig mig, hvor skal jeg henflye
Fra denne kolde følesløse Vrimmel?
Thi snart paa Jorden savner jeg et Ly! —
Forbarm Dig, milde Frelser i Din Himmel!
See, Kjærligheden staaer paa Jord forladt!
Spred ved Din Kraft da Menneskehjertets Nat!
Lad Kjærlighedens Sol hver Sjæl beskinne,
At jeg et Hjem blandt Støvets Børn kan finde!“

XVI.

Saa talte hun. En stille Taare gled
Fra Øiet sorgbetynget over Kinden.
Hun saae mod Jorden. — Men den blide Fred
Saae veemodsfuldt paa Kjærlighedsgudinden.
Og med en rolig, dybt bevæget Aand
Greb hun med Varme Kjærlighedens Haand
Og Religionens. Sorg og Smerte malte
Sig i det skjønne Aasyn. Rørt hun talte:

XVII.

„Det er en fredløs Tid!“ — begyndte hun —
„Der gaaer en mægtig Uro over Jorden!
Den ryster Livet i dets indre Grund,
Den gjæster Syden, som den gjæster Norden.
Den kjender ei den stille indre Fred,
Saa lidt som Religion og Kjærlighed,
Den spotter Alt og farer frem iblinde:
Den vil et Paradiis paa Jorden finde.

XVIII.

„Hiin Uro boer i Menneskenes Bryst,
Den vugger sig paa Lidenskabens Strømme,
Den stirrer hen mod sine Ønskers Kyst,
Den fryder sig ved sine tomme Drømme.
Den stræber mægtigt imod Friheds Land.
Hvor Lighedssolen alt den øine kan,
Skjøndt Egenkjærlighed i Hjertet brænder,
Og ei den indre Frihed Sjælen kjender.

XIX.

„Ja, Mennesket hiin Uro leder vild,
Og Frihedslandet vil det dog ei finde!
Det kun fortæres af sin egen Ild,
Det styrtes ned fra Drømmebjergets Tinde
Og druknes saa i Strømmen af det Blod,
Hvormed det har besudlet egen Fod,
Da det med Frækhed Sværdet monne drage,
For den indbildte Frihed at indtage!

XX.

„Og for ei at besmittes af det Blod
Var det jo, elskte Søstre! at vi satte
Paa denne Hellighedens Plet vor Fod,
Og hvor vi nu os føle saa forladte.
Ret længe tør vi ikke dvæle her,
Thi for Vanhelligt Intet helligt er:
Den Ondes Skarer vove selv at bryde
I Kirken ind, hvor Bøn og Psalmer lyde.

XXI.

„Kom, Søstre, knæl med Eders Søster ned
Og lad os inderligt til Herren bede;
Han er vor Fader, han er Kjærlighed,
Om de Forladte vil han sikkert frede.
For Intet satte han os ei paa Jord,
For Intet han ei over Verden boer.
Kom, lad os knæle ned, lad Bønnen stige
Til ham, der troner hist i Lysets Rige!“

XXII.

Saa talede den himmelsendte Fred.
De tre Gudinder deres Blikke hæved
Mod Himlen, mens de knælende sank ned,
Og Bønnen fra beklemte Hjerter svæved.
Det skjønne Syn, — hvert Ord jeg havde hørt, —
Mit Hjertes Strenge havde mægtigt rørt.
Med hine knælte jeg i Aftenrøde,
Og Sjælene i Bønnen sammenfløde.

XXIII.

Og som vi stille med hverandre bad,
En mægtig, overjordisk Røst vi hørte;
Det var som tusind Englestemmer qvad,
Og som man tusind Himmelharper rørte.
Der laae en Kraft, en Mildhed skjult deri,
Som smelted hen i liflig Harmoni.
Med Bæven hørte vi paa disse Toner
Fra Sandheds, Lysets, Kraftens Himmelzoner.

XXIV.

„Frygt ikke Børn! I Verdensaltet boer
Den Gud, som Eder her paa Jorden satte!
Han raader over Himlen, over Jord!
Hans Styrelse kan intet Væsen fatte!
Men hvad han skabte, han forlader ei,
Han leder Stjernehæren paa dens Vei:
Han styrer selv det Mindste som det Største,
Han raader mægtig over Løgnens Fyrste!

XXV.

„Og synes stor paa Jorden dennes Magt,
Den er et Intet for hans Guddomsøie!
Viid, Løgnens Scepter er ham underlagt:
Det Slette maa sig for det Gode bøie.
Hint raader kun, saalænge Herren vil,
Med Blod, med Had, med Vold og Hævnens Ild.
Saalænge som det maa det Gode tjene,
Paa Jorden Mørkets Fyrste raader ene!

XXVI.

„Men naar engang hans Time er forbi,
Naar hver en jordisk Mislyd vil forsvinde,
Og Livet smelte skjønt i Harmoni: —
Da skal den store Frihedssol oprinde!
Den straale skal fra Evighedens Væld
Og gyde Lys og Fred i hver en Sjæl;
Og med hver Straale, som hiin Sol vil sænke,
Skal briste hver en Aandens Frihedslænke!

XXVII.

„Og naar da Mennesket befriet er,
Da skal dets Sjæl, som Vaaren, sig forynge,
Og Religion! Du det skal vorde kjær!
Med Dine Arme skal Du det omslynge.
Du, Kjærlighed! skal hvile ved dets Bryst,
Og minde det om Salighedens Lyst!
Og Fred! en hellig Krands Du det skal binde,
Og om dets Tinding skal Du Krandsen vinde!“

XXVIII.

„Frygt derfor ikke Børn! I Livet boer
Den Gud, som Eder her paa Jorden satte!
Han raader over Himlen, over Jord!
Hans Styrelse kan intet Væsen fatte!
Men alt hvad Godt der stræber mod sin Gud,
Det skal af Jorden ikke slettes ud!
Det skal bestaae i Tid, i Evigheden!
Det skjærmes skal af Guddomskjærligheden!“

XXIX.

Saaledes lød den underfulde Røst,
Den sidste Klang hendøde i det Høie.
Den havde gydt i Hjertet salig Trøst
Og tørret Taaren af det vaade Øie.
Ei Sorgens tunge Vægt paa Hjertet laae;
Jeg reiste mig. — Visionen, som jeg saae,
— De trende Huldgudinder — var forsvunden,
Og ene stod jeg nu i Aftenstunden.

XXX.

Fra Klosterkirken gik jeg styrket ud,
En længe savnet Fred min Aand besjælte.
Ved hvert et Ord fra Røsten af min Gud
Min stille Tanke skjønt ophøiet dvælte.
„Men alt hvad Godt, der stræber mod sin Gud,
Det skal af Jorden ikke slettes ud!“
Det klang fra Himlens Stjernehær foroven,
Mens jeg gik bort igjennem Klosterskoven.

DEN APOSTOLISKE KIRKE,

ET EPISK DIGT I TRE SANGE.

(1854.)

„Καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.“
S. Lucas.

FØRSTE SANG.

„Ineruditos liberalibus disciplinis, et omnino quantum ad istorum doctrinas attinet impolitos, non peritos grammatica, non armatos dialectica, non rhetorica inflatos, piscatores Christus cum retibus fidei ad mare hujus saeculi paucissimos misit, atque ita ex omni genere tam multos pisces, et tanto mirabiliores quanto rariores etiam ipsos philosophos cepit.“

S. Augustinus.

I.

Før var min Aand et bundløst Svælg af Smerte,
Og var jeg glad, — til Smerte blev min Lyst!
Før blødte sønderknust mit deelte Hjerte,
En indre Ild fortærede mit Bryst;
Før gik jeg ved Forstandens svage Kjerte
I Storm og Mulm omkring paa Livets Kyst:
Mit Jeg og Verden var for mig en Gaade,
Hvis Løndomsruner ei jeg kunde raade!

II.

Jeg havde levet Dødens Liv, — fornummet
Alt, hvad Forgæng'lighedens er paa Jord;
Og hver forborgen Drift, som Hjertet rummed,
Var bleven pleiet, til den atter foer
I Sjælens skjulte Dyb, hvor den forstummed.
Da var min Lyst forbi. Et Sorgens Flor
Laae over Livet, og bag Aftenrøden
Jeg saae kun ham, som Verden frygter, — Døden.

III.

Og alt, hvad Menneskene tragted efter,
For mig blev kun til Tomhed og til Tant;
Det hele Liv blev til et Spil af Kræfter,
Hvori min Tanke ingen Hvile fandt.
I Livet saae jeg intet Maal, hvorefter
Jeg kunde stræbe, hvor jeg Lykken vandt:
Da mætted jeg min Aand med Mismods Smerte,
Min Lyre knuste jeg med isnet Hjerte.

IV.

De Kundskabsskatte, som jeg havde vundet
Ved eensom Grandsken i min Ungdoms Vaar,
Var mig til Intet. Ei jeg havde fundet
Den Vei, som over Tidens Trængsel gaaer;
Mit Blik var end i Fordoms Lænker bundet,
Min Sjæl et Dyb af skjulte, mørke Vraaer:
Da, hulde Frelser! did mit Fjed Du ledte,
Hvor Sandheds Sol min Sjælenat adspredte!

V.

Du med Barmhjertighed og Naade førte
Mig til min Moder, — Din udkaarne Brud.
O hvilket Øieblik, da hun afslørte
For mig Din høie Sandhed, Dine Bud!
O hvilket Øieblik, da hun berørte
Mit indre Øie, og jeg fandt min Gud!
O dette Øieblik vist Faa kun fatter:
Jeg var forløst, mit Hjerte følte atter!

VI.

Nu sidder jeg blandt Naadens Millioner,
Som dyrekjøbtes ved min Frelsers Blod,
Blandt Sødskende fra alle Verdens Zoner
Jeg hviler ydmyg, Moder, ved Din Fod!
Jeg priser Dig med Hjertets Jubeltoner!
Du har gjenfødt min Aand ved Naadens Flod.
Nu er jeg tryg; jeg aldrig Dig vil slippe,
Du Jesu Christi Brud paa Petri Klippe!

VII.

Som Pant paa min Taknemlighed jeg vier
Dig, ømme Moder, min gjenfødte Sang!
Gjenfødte, — ja, ei vilde Phantasier
Jeg synger meer, som dem, jeg sang engang.
Nu lytter jeg til Dine Harmonier,
I dem hensmelter blidt min Harpes Klang.
Jeg vil besynge Dig og hvad Du eier:
Dit Martyrdom, — Din Sandhedskamp, — Din Seier!

VIII.

Og Du, som ofte venligt laante Øre
Til mine Sange, sæt Dig hos mig ned!
Og kunde fordum jeg Dit Hjerte røre,
Hvorfor da ikke nu, da jeg har Fred?
Jeg vil Dig gjennem svundne Tider føre,
Og vise Dig Din Vei til Salighed:
Jeg vil Dig lære Christi Brud at kjende,
At Du kan see en Moder og i hende!

IX.

Til Himlen Himlens Konge foer. Tilbage
Paa Jorden blev hans Kjærlighed, — de Faa,
Som havde fulgt Ham i de svundne Dage,
Da Dødelige Livets Herre saae.
Omkring i Verden skulde de nu drage,
Mod sammes Vantro fast som Klipper staae.
Og ene stod de midt i Verdensvrimlen,
En fattig Flok, hvis Hyrde var i Himlen.

X.

Hvem vare de? Tolv ringe Galilæer,
Kun fattige, ulærde Fiskermænd,
Der skulde de vanslægtede Hebræer
Til deres Gud og Konge lede hen,
Der skulde føre Kamp mod Pharisæer,
Og lære Viisdom verdensvise Mænd.
O hvilket Hverv og hvilken Kamp ulige:
Tolv Galilæer grundfæste Jesu Rige!

XI.

Og dog det skete saa. Da Solens milde
Guldstraaler spredtes over Zions Stad
Paa Pagtens Dag [1]), sig aabned Kraftens Kilde.
Mens Engleskarer Jubelsange qvad,
Forventningsfulde og med Andagt stille
Paa Salen [2]) Jesu Christi Vidner bad. —
Og ei forgjæves! Himlen hørte Bønnen:
Guds Aand nedsteg fra Faderen og Sønnen.

XII.

Da Lovens Pagt blev sluttet, hørtes Torden,
Og Lyn paa Lyn igjennem Skyen brød,
Saa var det ogsaa nu: henover Jorden
En voldsom Storm, en mægtig Brusen lød;
Naturen skjælved ved den nye Orden,
Som Flammelyn sig Herrens Aand udgjød.
Apostelsjælene blev gyldne Skaaler,
Hvori sig sænkte Aandens stærke Straaler.

XIII.

Hvilken Forandring! Før de vare Svage,
Nu Stærke, væbnede med Aandens Sværd;
Før saa forsagte, fuld' af Mismods Klage,
Nu fuld' af Mod at gaae mod Mørkets Hær;
Før vaklende, med Øiet vendt tilbage,
Nu saa frimodigt fremad seer Enhver!
Før fængsled af det usle Timelige,
Nu frie og med Bevidsthed om Guds Rige!

XIV.

Og meer end det. Thi Aanden dem husvalte
Med Haab og Fred og hellig indre Lyst,
Den gav dem Ordets Fylde, og de talte
I mange Sprog med klar, begeistret Røst.
De mægted nu, hvad Herren dem befalte,
At lære Alle, bringe Alle Trøst;
De havde Ordet og de Naadeskatte,
Som Christus til vor Frelse selv indsatte [3]).

XV.

Og midt iblandt den store Folkeskare,
Som Vidne blev til Aandens Sendelse,
Stod Petrus frem og præd'kede med klare
Kraftfulde Ord til Syndsomvendelse.
Et frisk og helligt Væld hans Læber vare,
Fra disse gjenlød den Bekjendelse:
At Christus, som paa Korset maatte bløde,
Var sandelig opstanden fra de Døde.

XVI.

Men Jøderne, som nys Guds Søn forstødte,
Der Lammet saared som en grusom Ørn,
Der al hans Kjærlighed med Kulde mødte,
Der trykked om hans Tinding Smertens Tjørn,
Der raabte grusomt, da de saae han blødte:
„Hans Blod tilregnes os og vore Børn!“ [4])
De ydmyge for Aandens Magt sig bøied
Med smeltet Hjerte, Angersgraad i Øiet.

XVII.

Og Mænd og Qvinder, Ynglinger og Piger,
Som nu omkring Apostelskaren stod',
Udbrøde dybt bevæget: „Brødre! siger,
Hvad skulle vi?“ — „„I skulle gjøre Bod,
Og troer I den Korsfæstede, da stiger
I Jesu Christi Navn i Naadens Flod;
Fra Syndens Trældom vorde I frikjøbte!““ —
Og samme Dag blev trende Tusind døbte!

XVIII.

O Pintsedag! Du Glædens Dag blandt Dage!
Du skjenkte os vor Moder, Christi Brud!
Hun, som Alverdens Slægter skulde drage
Fra Hedenskabets Nat til Lysets Gud!
Den gamle Pagtes Orden veg tilbage,
Den nye Pagt sin Klarhed folded ud:
Blandt Adams Børn man saae Guds Aand at virke,
Paa Klippen stod grundfæstet Christi Kirke.

XIX.

Hvor skjøn var ikke dennes Morgenrøde!
Hver Kamp blev Seir, hver Trængsel Herlighed!
Den første Menighed man saae at gløde
Af Tro, af Haab, af hellig Kjærlighed;
Som Brødre kom hverandre man imøde,
Og Herrens Hjord vandt Kraft ved Enighed.
De Christnes Hjerter var en Offerflamme,
Og Tro og Levnet var hos dem det samme.

XX.

En hellig Mand fra hine første Dage
Staaer Stephanus imellem Kirkens Mænd;
Han har iblandt Blodvidner ei sin Mage,
Hans Aand er høi og lys som Himmelen.
Man stiller ham for Raadet med den Klage:
At han foragter Loven, spotter den.
Da hæver han sin Røst, og Raadets Sale
Gjenklinger af hans skjonne, djerve Tale.

XXI.

Med bittre Sandhedsord han høit udbryder,
Han skildrer Israels Utaknemlighed;
Hans Sjæl af dyb, retfærdig Harme syder,
Og Straffeord hans Tale ender med.
Han Olie i Hadets Flamme gyder,
Man harmfuldt Tænder skærer ad ham vred.
Men Stephanus, omstraalt af Engleluer,
Jehovah og hans Søn i Himlen skuer.

XXII.

Da dette Syn han Raadet aabenbarer,
Det bliver rasende og styrter frem;
Samdrægtelig som een det mod ham farer
Og støder ham ud af Jerusalem.
Der stenes han af grumme, vilde Skarer,
Han synker om, men beder dog for dem:
„Min Gud! tilregn dem ikke deres Brøde!
Annam min Aand, o Jesu!“ — Saa han døde.

XXIII.

Hil Stephanus! hans Død blev Kirkens Seier!
Hans Liv var Kamp, og Kampen han bestod!
En hellig Fane over Kirken vaier.
Hvis Seiersskrift er skrevet med hans Blod!
Triumph! den første Martyr Kirken eier!
For Christi Skyld han faldt ved Korsets Fod.
Han ved sin Død erhverved Helgenglandsen
Og smykte Christi Brud med Martyrkrandsen.

ANMÆRKNINGER TIL FØRSTE SANG.

Anm. 1. S. 101.

ɔ: Pintsedag, som hos Jøderne var indstiftet til Minde om den gamle Pagt, om den sinaiske Lovgivning.

Anm. 2. S. 101.

Apost. Gj. I, 13., II. 1.

Anm. 3. S. 102.

De hellige Sacramenter.

Anm. 4. S. 102.

Matth. Ev. XXVII, 25.

ANDEN SANG.

„Der Jude scheidet von seinem Stolze, von Abraham und Moses, opfert das irdische Messiasreich auf; der Hellene flieht die Säulengange der Stoa und der Akademie und wird des Galiläers Schüler. Der Römer kehrt dem Capitol den Rücken und saugt freudig die Lehre der Demuth ein; der Heide verlässt die Götter, welche ihm die Gelüste seines Herzens leicht gestatteten, und unterwirft sich dem Gebote der Selbstverläugnung, der Geduld und der Busse."

v. Rauscher.

I.

Iblandt de Rasende, som Stene slængte
Mod Stephanus, en ædel Yngling var;
I rige Folder om hans Skuldre hængte
Et græsk Gevandt, skjøndt han Mesusam bar [1]);
Den høie Aand hans Aasyn gjennemtrængte,
Fra Ørneblikket lyste Tanken klar;
Af Had til Herrens lille Flok han brændte,
Skjøndt han tilforn personligt Christum kjendte [2]).

II.

Tarsus, hedensk Viisdoms Kongesæde [3]),
Der blev han fød, som romersk Borger fri;
Hans Fader lod ham tidligt alt betræde
Minervas Tempel. Men Philosophi
Var ham ei nok. Som Israels Haab og Glæde
I Zion lærte han Theologi.
Her blev han Pharisæer. Hans Navn var Saulus,
Men Christendommen kjender ham som Paulus.

III.

Det Raseri, som i hans Hjerte brændte,
Snart til en voldsom Hævnelyst udbrod:
Han alle dem, som Christum høit bekjendte,
Til Fængslet førte, ja, til grumme Død;
Selv Børn og Qvinder, hvor hans Hævn sig vendte,
Ei skaaned han, skjøndt deres Taarer flod.
Af jødisk Fordom blændet var hans Oie,
Hans stærke Villie lod sig ikke bøie.

IV.

En Dag han til Damascus gik, — han førte
Til Christnes Fængsling Fuldmagtsbrev med sig, —
Da faldt et himmelsk Lys paa ham, han hørte
En Røst: „Hvorfor forfølger, Saul, Du mig?
Jeg Jesus er!“ og denne Røst ham rørte,
I Støvet kasted han sig ængstelig;
Blind laae han der, — blind var han trende Dage:
Da blev han døbt og fik sit Syn tilbage.

V.

Nu havde han sin Gud og Frelser fundet,
Den snevre Vei, som gaaer til Himmelen,
Et evigt Lys var for hans Aand oprundet,
Der straalte Viisdom, Fred og Tro i den;
Hans Had til Christi Vidner var forsvundet,
Kun Kjærlighed, kun Sandhed var igjen.
Med dem han kæmpede til Herrens Ære,
Forkyndte for Alverden Jesu Lære.

VI.

Men Petrus og de andre Elleve droge [4])
Omkring i Jødeland, foruden Hjem;
De lærte tidt i Israels Synagoge,
Hvorhen en lille Skare fulgte dem.
De haarde Jøder dem tilfange toge,
Man for Synedriet dem bragte frem.
Men da det vilde Ordet dem forbyde,
De svared: „Gud vi meer end Mennesker lyde!“

VII.

Og Simon Petrus som Apostelfyrste
De andre ledte paa den trange Sti.
I Tro og Aandens Kraft var han den Største,
Hans Ord var fuldt af Ild og Energi.
I Raad og Daad han nævnes som den Første,
Selv Paulus overtraf ham ei deri:
De Syge gav han Sundhed, Døde Livet,
Og selv hans Skygge himmelsk Kraft var givet [5]).

VIII.

I Israel var Frelsens Sol oprunden,
Og hidtil ene Israel den saae;
Men Palæstina var ei ene Grunden,
Paa hvilken Christi Kirke skulde staae;
Alverdens Slægter havde Naade funden,
Alverden Deel i Frelsen skulde faae:
Og derfor ved et Syn blev Petrus givet
Det Hverv, at føre Hedninger til Livet.

IX.

Og da han vidste, det var Herrens Villie,
At stille Hedningernes Nød og Savn,
Cornelium med hele hans Familie
Han døbte strax i Jesu Christi Navn.
Snart mange Hedninger vandt Troens Lilie
Og hvilte trygt i Frelsens aabne Favn.
I Antiochia de en Kirke danned,
Der blev en Pryd for hele Morgenlandet.

X.

Men over Zion skjæbnesvangre Skyer
Paa Kirkens Himmel vise sig igjen;
Forfølgelsen Herodes [6]) nu fornyer,
Hvorved han troer at blive Folkets Ven.
Den svage Christne bort fra Staden flyer,
Den Stærke bliver, trods Forfølgelsen;
Han lider for sin Frelser gjerne Trængsler.
Og Mange kastes i de skumle Fængsler.

XI.

Jacobus [7]) maa for Sværdet lade Livet,
I Fængslets Lænker Petrus alt er lagt;
En Flok Soldater bliver Ordre givet,
At holde over Kirkens Fyrste Vagt.
Dog, Herren bøier Støvets Magt som Sivet,
Hvo kan modstaae hans underfulde Magt?
En Engel tog fra Petrus Lænkens Byrde:
Og fri stod atter Kirkens Overhyrde!

XII.

Ja, Blodtyrannens usle Liv blev veiet,
Men fundet altfor let [8]), og brudt hans Stav;
En rædsom Sygdom kasted ham paa Leiet,
Hvor Orme Larven, som hans Aand omgav,
Fortærede, til Dødens Lee ham meied:
Da sank hans Grumhed i den kolde Grav.
Og Christi Vidner havde Freden fundet,
Ved Herrens Magt var Seiren atter vundet.

XIII.

Det var en Festens Dag. Tolv Aar just vare
Henrundne, siden Aanden sendtes dem,
De tolv Apostle havde uden Fare
Forsamlet sig nu i Jerusalem.
Her skreve de med Ord saa faa, saa klare,
Det første Symbolum i Jacobs Hjem.
I hvert et Christenhjerte staaer det skrevet,
Med Martyrblod er det beseglet blevet.

XIV.

Og da de havde Pintsefesten feiret,
Til Golgatha de Alle fulgtes ad;
Her, hvor Guds Søn af Helved var omleiret,
Her med hverandre inderligt de bad;
De bad om Seir, som Jesus havde seiret,
Derpaa de fra hverandre skiltes ad:
Fra Golgatha de gik i Verden vide,
At bringe andre Frelse, selv at lide.

XV.

Til Indien vandrede Bartholomæus,
Hans Blod her under Boddeløxen flød;
Til Paradisets skjønne Land[9]) Thaddæus
Sig vendte, her han fandt sin Martyrdød;
Til Afrika med Ordet gik Matthæus,
Her Hirtakus hans ædle Blod udgjød,
Fordi Apostelen ham maatte nægte
Den hellige Eugenia at ægte.

XVI.

Mathias sig til Æthiopia vendte,
Her seirende han Martyrkronen vandt;
Philippus høit i Phrygien bekjendte
Sin Frelser, til hans Blod paa Korset randt;
Andre's og Simon Evangeliet tændte
I Asia, hvor samme Død de fandt;
Blandt Parther Thomas lærte, led og blødte:
Ved Korsets Fod ham Hedningspyd nedstødte.

XVII.

Det vide vi, — og det er nok om disse!
Paa Sagas Tavle Intet om dem staaer,
Skjøndt deres Navn og Liv og Daad tilvisse
I Tidens Glemselsbølger ei forgaaer!
Den Krone, som omstraaler deres Isse,
Er skabt for Evigheden, ei for Aar!
Naar Spor af Oldtids Helte meer ei findes,
Skal de af christne Hjerter helligt mindes!

XVIII.

Men Paulus, som af Troens Iver brændte,
Med Barnabas til Øen Cypern drog,
Med store Tegn han Frelseren bekjendte,
En Christusspotter [10]) han med Blindhed slog.
Da ansaae Mange dem for Guds Udsendte,
Selv Sergius [11]) den christne Tro antog.
Saaledes Korset seirede paa Øen.
Men Paulus drog tilbage over Søen

XIX.

Og kom til Antiochia. [12]) Her blandt Folket
Han talede om Christo Kraftens Ord,
Det hele store Frelsens Værk blev tolket,
Og baade Hedninger og Jøder troer.
Men hadefuld', fordi han der vandt Folket,
De Ældste sig imod ham sammensvor'.
De stødte ham ud fra Pesidiens Egne:
Men Korsets Banner reistes allevegne.

XX.

En Dag han stod i Lystra, hvor ham hørte
En stakkels Lam, som ved hans Fødder laae,
Den arme Krøbling Pauli Hjerte rørte,
Han saae hans Tro og bød ham op at staae.
Den Lamme reiste sig. Men det forførte
De Hedninger, som saae den Lamme gaae:
De troede Guder fra Olympens Rige
Nedstegne vare blandt de Dødelige.

XXI.

De tænkte, Paulus maatte Hermes være
Og Barnabas Gud Zeus. De ilte frem;
Et Dyre-Offer vilde de frembære
Paa Alteret i Tempelet for dem.
Men Paulus blev opbragt ved denne Ære,
Med Tordenrøst blandt Folket sprang han frem;
Han raabte: „Flyer Afguderiets Mørke!
Kun een er Lysets Gud, — ham skal I dyrke!“

XXII.

Og kort derefter kom til Lystra Jøder,
Som Folket Had til Christi Navn indgjød.
Hver, som nys offrede, nu Paulum møder
Med Steenkast, saa hans Blod paa Jorden flød;
Ophidset man ham ud af Staden støder,
Indtil man anseer ham at være død.
Men Paulus var ei død. Med sin Ledsager
Han karsk til Antiochias Brødre drager.

XXIII.

Og da han kommer der, er Menigheden
I heftig Strid om en mosaisk Skik.
De Jødechristne mente, Saligheden
De uomskaarne Døbte ikke fik.
Da var det, for at redde Enigheden,
At Paulus skyndsomst op til Zion gik.
Han vilde Kirkens egen Stemme høre,
For ret at vide, hvad han burde gjøre.

XXIV.

Og i Jacobi Huus [13]) forsamlet bliver
Apostlene, Presbyter, Menighed.
Nu Petrus træder frem; med vanlig Iver
Han taler Hedningernes Sag. Han veed,
At hver, som troer, ved Christi Naade bliver
Deelagtiggjort i Himlens Salighed,
Og derfor døbte Hedninger han ikke
Besvære vil med Mosaismens Skikke.

XXV.

Det Overhyrdens Mening er [14]). Man hører
Hans korte Tale og istemmer den.
Omsider og Jacobus Ordet fører;
Han viser først til Petri Tale hen,
Derpaa med Fynd han Skriftens Ord afslører,
Som lærer: Gud er alle Menneskers Ven.
Tilsidst besluttes: „Hedninger besværes
Ei skal med Moseloven, ei omskæres.“

XXVI.

Med hiin Beslutning Kirkemødet ender,
Dog før man skilles, vælges nogle Mænd,
Som man til Antiochias Brødre sender,
For Hedningerne at forkynde den.
De drage did, hvor Fred tilbagevender,
Og Menigheden blomstrer skjønt igjen.
Conciliets Beslutning de adløde,
Den Aandens var, som paa hvert Kirkemøde.

XXVII.

Blandt hine Mænd var Paulus. Nogle Dage
Han lærte her og rastløs var hans Aand;
Med Længsel tænkte ofte han tilbage
Paa dem[15]), som knytted var' med Troens Baand
Til ham ved Christus. For at kunne drage
Dem meer til deres Frelser, i sin Haand
Han tager Staven. Han mod Vest sig vender
Og atter Evangeliets Fakkel tænder.

XXVIII.

Med Silas gaaer han nu til hine Steder,
Som fordum alt har hørt hans ædle Røst;
Hver Menighed han vækker, styrker, leder,
Opmuntrer den med Evangeliets Trøst.
Tilsidst i Troas han et Skib betræder,
Han vil til Macedoniens skjønne Kyst.
Et helligt Haab om Kirkens Seir ham følger,
Glad pløier han Ægæas dunkle Bølger.

XXIX.

Han lander ved en Stad, hvis Navn os minder
Om Cassii og Bruti Kamp og Død:
Philippi kaldes den. Og her han finder
Snart Troende, men ogsaa Kamp og Nød.
Man fængsler ham, man ham til Pælen binder,
For Christi Skyld hans Blod nu atter flød.
Men som han Gud lovsynger i sit Fængsel,
Et Jordskjælv kaster Døren af sit Hængsel.

XXX.

Han faaer sin Frihed. — Freidigt han begiver
Sig derpaa ned til Thessalonica.
Her taler han med Troens Kraft og Iver,
Med Seir og Trængsel gaaer han bort derfra.
Hos Beroenserne en Tid han bliver,
Fra dem han vandrer ned til Attica.
Her søger han den største blandt dets Stæder,
Og snart Athen hans trætte Fod betræder.

XXXI.

Athen! Du Skjønheds Brud paa Skjønheds Trone!
Aarhundreder var Vidne til Din Glands!
Som Aandens Dronning bar Du Aandens Krone,
Din Tinding smykte Laurens Hæderskrands;
Din Røst var skjøn og klar som Lyrens Tone,
For Formens Reenhed aaben var Din Sands:
Hvad Du har malet, meislet, bygt og skrevet
Er for Aartusinder et Mønster blevet!

XXXII.

Din Tid er endt! Din Herskertrone falder!
Olympens Dommer [16]) er fremtraadt paa Jord.
I Dine søilesmykte Marmorhaller
Maa hedensk Viisdom lytte til hans Ord!
Fra Dine Drømme Frelseren Dig kalder:
Knus Guderne, omstyrt Dit Offerbord!
Hvad Plato drømte, Virk'lighed er vorden:
Hans Drøm Guds Ord stadfæstet har paa Jorden [17]).

ANMÆRKNINGER TIL ANDEN SANG.

Anm. 1. S. 107.

Mesusam ɔ: Tankeseddel. Denne var en smal Strimmel Skind, paa hvilken flere Bibelsteder vare skrevne; med Remme befæstedes den om Hovedet; om Armen var en lignende Seddel befæstet. Pharisæerne bare især Tankesedler. Matth. XXIII, 5.

Anm. 2. S. 107.

At Paulus har kjendt Frelseren før dennes Bortgang fra Verden, antager jeg for en historisk Kjendsgjerning. Stephanus led Martyrdøden Aar 36, da Paulus var Pharisæer; nu er det ikke sandsynligt, at han har tilendebragt sine Studier af Loven og den jødiske Theologi i kortere Tid end 2 Aar, og han maa derfor have været i Jerusalem Aar 34, da Herren døde paa Korset. Men vægtigere end disse Hypotheser ere Pauli egne Ord i 1. Corinth. IX, 1.

Anm. 3. S. 108.

Omendskjøndt man ialmindelighed betragter Athen som den græske Videnskabeligheds første Planteskole, overtraf Tarsus paa Pauli Tid saavel denne Stad som Alexandrien i Sprog og Philosophi. Cfr. Strabo XIV.

Anm. 4. S. 109.

Under „de andre Elleve“ er Paulus ikke indbefattet. Denne blev først anerkjendt som Apostel, efterat han havde forladt Damascus og var ankommen til Jerusalem, hvor Barnabas fremstillede ham for Apostlene (Apost. Gj. IX. 26—30).

Anm. 5. S. 109.

Apost. Gj. V. 15.

Anm. 6. S. 110.

Herodes Agrippa. Forfølgelsen fandt Sted i Aaret 44. Cfr. Apost. Gj. XII, 1—23.

Anm. 7. S. 111.

Jacobus den Ældre, Johannes' Broder.

Anm. 8. S. 111.

Denne Trope er laant af Proph. Daniel, V, 27: Thekel.

Anm. 9. S. 112.

ɔ: Persien.

Anm. 10. S. 113.

Barjesus, en hedensk Troldmand, som paa den Tid opholdt sig paa Øen. Apost. Gj. XIII, 6—11.

Anm. 11. S. 113.

Han var den romerske Keisers Landshøvding paa Cypern og vistnok en Hedning.

Anm. 12. S. 113.

Det her omtalte Antiochia var en lille Stad i Pesidien, og maa ikke forvexles med den større af samme Navn, som er omtalt i denne Sangs IX. Strophe.

Anm. 13. S. 115.

Jacobus den Yngre forlod ikke Jerusalem, men forestod som Biskop den christne Menighed i denne Stad indtil sin Død i Aaret 63.

Anm. 14. S. 115.

Den Omstændighed, at Petrus aabner dette Christenhedens første Concilium, omendskjøndt det blev afholdt i Jerusalem, hvor Jacobus Minor var Biskop og nærværende under samme, er, blandt de mange Grunde for Dogmaet om Petri og hans retmæssige Efterfølgeres Suppremat, af særdeles Betydning.

Anm. 15. S. 116.

Man erindre sig denne Sangs XVIII.—XX. Strophe.

Anm. 16. S. 118.

Christus.

Anm. 17. S. 118.

Plato (432—351 f. Chr.), Grækenlands dybsindigste og aandrigste Tænker, lærte Tilværelsen af een eneste, god, viis, retfærdig og fri Gud, Sjælens Præexistents, Menneskenes Affald fra Gud, ja anede selv Sjælens Udødelighed og Straf og Belønning efter Døden; men enkelte Yttringer i Phædon tyde paa, at han indsaae Nødvendigheden af et aabenbaret Ord, der kunde bekræfte Sandheden af hans menneskelige Ideer og Anelser.

TREDIE SANG.

„Et pereuntibus addita ludibria, ut ferarum tergis contecti laniatu canum interirent, aut crucibus affixi, aut flammandi, atque ubi defecisset dies, in usum nocturni luminis urerentur. Hortos suos ei spectaculo Nero obtulerat."

Tacitus.

I.

Omkring i Staden Paulus eensom vanker,
Ved Templerne han standser tidt sit Fjed;
Af hellig Sorg hans ædle Hjerte banker
Ved Synet af Athens Vanhellighed.
Nu staaer han sjunken hen i dybe Tanker
Og lytter taus til lærd Spidsfindighed:
Men Philosophernes ordrige Lære
For ham er kun en glimrende Chimære.

II.

De Lærde for det høie Raad [1]) ham fører,
Her taler han paa deres eget Bud;
Forbauset bliver man, da man ham hører
Forkynde høit Athens „ukjendte Gud“ [2]).
Hans skjønne Tale mangt et Hjerte rører,
Og da han fra Forsamlingen gaaer ud,
Ham følge Troende af Mænd og Qvinder,
Blandt dem han selv et Raadets Medlem finder.

III.

Og fra Athen han med fornyet Styrke
Gaaer til Corinth, omkrandst af Bjerg og Hav.
Her Aphrodite var det Skik at dyrke,
Man Vellyst hende som et Offer gav.
Med Yppighed, med Pragt, i Lasters Mørke
Den skjønne Stad laae lig en smykket Grav.
For Christus her begyndte han at virke,
Og i Corinth fremblomstrede en Kirke.

IV.

Her greb han først sin Stylos, for at skrive
Til Thessalonica det første Brev.
Fra nu af skrev han tolv, og de forblive
Et Vidnesbyrd, hvad han for Kirken blev.
Ja, disse tretten skjønne Breve give
Et herligt Billede af ham, som skrev:
Viisdom og Kjærlighed, en Aand som gløder
For Christi Sag man i hver Linie møder.

V.

To Aar henrandt, deelt mellem Kamp og Seier,
Nu vandrer han til Ephesus, en Stad,
Som Hedenskabets største Smykke eier:
Dianatemplet med sin Søilerad.
Her Hedenskabet har sin største Leier,
Her Overtro med Lærdom følges ad:
Her staaer en Mand, som vil fra Scepticismen
Forløse og gjenreise Paganismen.

VI.

Men Apollonius[3]) forgjæves vier
Til dette Kald sin rige, lyse Aand;
Thi Verden voxet er fra Phantasier,
Den vil ei gaae i Fablers Ledebaand.
Hvor ere nu hans fordums Sværmerier?
De ere knust' forlængst af Tidens Haand!
Ja, Alt, som ikke Herrens Villie følger,
Skal synke sporløst ned i Lethes Bølger.

VII.

I meer end tvende Aar til Jesu Ære
Var Paulus virksom her i Ephesus,
Og trods Diana, Jesus og hans Lære
Vandt Tusinder, — trods Apollonius!
Hvad Paulus saaede, saae man Frugter bære
For Evigheden, — trods Demetrius! [4])
Blandt Mørkets Dverge stred han som en Kæmpe
For Sandheds Lys, som Ingen kunde dæmpe.

VIII.

Omsider drog han bort derfra. Tilbage
Han vilde reise til Jerusalem.
De Ældste bød han til sig, for at tage
En kjærlig Afsked med dem i sit Hjem.
O hvilke Afskedsord foruden Mage!
Han skulde aldrig mere gjensee dem.
Han bad Farvel! Da blødte hvert et Hjerte,
Og Øiets Taarer tolked deres Smerte.

IX.

Han kom til Zion. Lænker og et Fængsel
Han af de hjerteløse Jøder fik;
At see ham dræbt var deres største Længsel.
Hans Tale for at aabne deres Blik
Var frugtesløs. Dog i sin bittre Trængsel
Hans Haab og Mod, hans Aandskraft ei forgik.
For Felix selv han Jødernes Anklage
Med Djærvhed, skjøndt i Lænker, slog tilbage!

X.

Og tvende Somre Hedningerne hørte
Ei Pauli Røst, han laae i Fængslets Baand.
Da man en Dag til Raadets Hal ham førte
For Agrippa [5]), med lænkebunden Haand.
For ham han klart sit Liv, sin Sag afslørte,
Hans Tale vidned om hans høie Aand!
Kong Agrippa bevæget ham frikjendte,
Men Festus [6]) ham til Romas Keiser sendte.

XI.

Et Skib bestiger han. En Luftning følger
Det gunstigt bort fra Palæstinas Kyst,
En Maaned seiler det paa blide Bølger,
Da hæver Stormen høit sin hule Røst,
Bag sorte Skyer sin Flamme Solen dølger,
Og Havet fraader vildt om Skibets Bryst.
Snart som et Vrag det om paa Dybet driver,
Og Skibsbesætningen sit Haab opgiver.

XII.

Mod Øst, mod Vest, snart fremad, snart tilbage,
En Boldt for Bølgerne, for Storm og Slud,
Det drev paa Dybet meer end fjorten Dage;
Men Paulus stoled trygt paa Almagts Gud.
Han standsede med Trøst de Andres Klage,
Han deelte kjærligt blandt dem Spise ud.
Omsider Skibet paa en Klippe stranded:
Paa Plankerne man redded sig til Landet.

XIII.

Det Malthas Klipper var, som dem tilbøde
I Nødens Øieblik en Frelsens Havn.
Maltheserne dem venligt bragte Føde
Og Klæder, kort, afhjalp dem hvert et Savn.
Med Kjærlighed de Paulus kom imøde,
Af Ærefrygt de gav ham Gudenavn.
Han sine Hænder paa de Syge lagde,
Helbredte alle dem, man til ham bragte.

XIV.

Saaledes Vint'ren svandt. Da Stormen hvilte,
En Foraarsdag fra Malthas Klipper man
Afseilede; og herligt Snekken ilte
Forbi Charybdis' skjønne, falske Strand.
Italias Kyst snart Paulus mildt tilsmilte,
Og ved Puteoli han gaaer iland.
Ved Trestabernæ han til Velkomst finder
En Flok af Romas christne Mænd og Qvinder.

XV.

I Keiserstaden tvende Aar som Fange
Han præd'kede med Kraft og Nidkjærhed.
Hans Varme steg, jo meer hans Stier blev' trange,
Hans Aandskraft voxede, jo meer han led.
Blandt Hedningerne han omvendte mange:
Selv Neros Folk kom til Guds Menighed[7]).
Tilsidst frikjendes han af Romas Keiser,
Og bort fra Staden han til Spanien reiser.

XVI.

Han planter Korset her. Dog snart han tager
Derfra igjen; han ned til Creta gaaer,
Hvor Titus, hans Discipel og Ledsager,
Af ham paa Øen Bispestaven faaer.
Herfra til Kirken i Corinth han drager,
Hvor blandt dens Ældste Simon Petrus staaer[8]).
Med Glæde Menigheden Paulus møder,
Endskjøndt i Løndom hvert et Hjerte bløder.

XVII.

Fra Brødrene i Rom et Nødsraab lyder:
Den grumme Nero raser der igjen;
I Vanvid han de Christnes Blod udgyder,
Hans Tidsfordriv er kun Forfølgelsen [9]).
Da Paulus hører dette, strax han byder
Corinth Farvel, — han ile vil derhen.
Ham Petrus følger. Begge uforfærdet
I Kampen gaae, mod Frygt er Hjertet hærdet.

XVIII.

Som Trøstens Engle komme de til Staden,
De vække deres Brødres sjunkne Mod.
Som Fakler disse brænder man paa Gaden,
Og andre kaster man i Tib'rens Flod.
Tilsidst til Kirkens Fyrster kommer Raden,
Da de skal offre deres eget Blod.
Man dem en Lænke og et Fængsel giver,
Til Blodtyrannen Dommen underskriver.

XIX.

Og Dagen kom, da Begge Dommen hørte,
Hiin Sommerdag blev til en Seiersdag [10]).
Kun Kirkens Trængsler deres Hjerter rørte,
Men ei at døe for Christendommens Sag.
I Rom man Paulus til Skafottet førte,
Hans Hoved faldt for Bødlens hvasse Slag.
Hans Liv og Daad, hans Kamp var endt herneden:
Han tabte Tiden, men vandt Evigheden!

XX.

Og samme Morgen maatte Petrus lide
Paa Vaticanets Bjerg sin Martyrdod;
Den sidste store Kamp han maatte stride,
Den Kamp, hvortil kun faa af os blev fød.
Med Ydmyghed han led sin Frelsers Qvide,
Paa Korsets Træ hans bittre Dødssuk lød.
Den største Marter led han ufortrøden:
Han stor i Livet var, men størst i Døden!

XXI.

Saaledes vandt I Seirens Martyrpalmer,
I Aandens Helte! Eders Daad var stor!
Ei Eders Minde nogensinde falmer,
Om end Aartusinder i Glemsel foer!
Ved Eders Grav skal lyde Hæderspsalmer,
Saalænge Christi Kirke staaer paa Jord:
Og den skal ei forgaae i Tidens Bølger,
Saalænge Petrus har en Efterfølger!

ANMÆRKNINGER TIL TREDIE SANG.

Anm. 1. S. 123.

Areopagus, Atheniensernes hoieste Retsforsamling.

Anm. 2. S. 123.

Foruden de 30,000 Guder, som Grækerne tilbad efter Hesiodos' Udsagn (Op. et Dies I. 250.) var det Skik iblandt dem at optage enhver fremmed Guddom blandt deres Guders Tal, for ikke at fornærme nogensomhelst Gud. Ifølge denne Skik havde Atheniensernе opreist et Alter for den „ukjendte Gud." Cfr. Apost. Gj. XVII, 23.

Anm. 3. S. 124.

Apollonius fra Tyana (Aar 3—96 e. Chr.) af den pythagoræiske Skole arbeidede i Ephesus paa det forfaldne Hedenskabs Gjenopreisning; men hans phantastisk-philosophiske Læresystem og Gjøglerier formaaede ikke at tilfredsstille Tidens religiøse Trang. Alligevel fandt han ikke faa Tilhængere blandt de mere overfladiske Gemytter.

Anm. 4. S. 124.

Apost. Gj. XIX, 23—40.

Anm. 5. S. 125.

Kong Agrippa den Yngre.

Anm. 6. S. 125.

Den romerske Landshøvding over Palæstina.

Anm. 7. S. 127.

Philipp. I, 13, IV, 22.

Anm. 8. S. 127.

Omendskjøndt Petrus var den første Biskop for den af ham selv i Aaret 32 stiftede Menighed i Rom, har dog ingen af Apostlene virket saameget som han for Menigheden i Jerusalem; ogsaa Menighederne i Antiochia og Corinth skylde ham saare meget deres Opkomst og Befæstelse.

Anm. 9. S. 128.

Denne Forfølgelse under Nero (64—68 e. Chr.) var mest indskrænket til Rom og meget grusom. Aarsagen tilskrives Stadens store Brand, hvis Anstiftelse man paadigtede de Christne. Tacit. ann. XV. 44.

Anm. 10. S. 128.

Den 29. Juni Aar 67.

Trykt hos W. Drugulin i Leipzig.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8141
K38A6
1869
v1-5
c.1
ROBA

101105018090

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 08 03 07 006 9